

Philip estava abraçat al coixin amb un gest d'abandó abso-  
lut, quasi infantil. Respirava compassadament, amb la boca entreob-  
erta. L'abundosa cabellera rossa li cobria una part del rostre, s'esca-  
pava per la gisa del llengüet.

C E N D R E S

n o v e l l a

Després del ball, la jove parella havia abandonat la ve-  
hícula i s'havia instal·lada amb l'automòbil de Philip, on estava impacient d'arri-  
bar al seu nou apartament. Folia hores i més hores que aguantava lluny  
dels seus amics i familiars; el ball; les mirades envejoses de  
les dones; el posat incassable del pare; l'aire martir i escandal-  
losament desagradat de la mare; l'endormat inguarrable.

Malgrat l'abundant quantitat de somnis incertis, Philip ha-  
via estat molt afortunat amb el seu nou apartament; ell i havia ajudat a

2

baixar a ellu, l'havia acompanyada fins al replà del tercer pis. Després d'obrir la porta, recullí devers l'ascensor.

-Vaig a tancar el cotxe,

La porta de l'ascensor havia fet "orec" i la caixa de l'escala s'enfosquia, a poc a poc. Quan ja no restava ni una diaga de llum, s'havia tornat a sentir "orec" a baix de tot. Després, res. Philip ja era fora.

Philip estava abraçat al coixí amb un gest d'abandó absolut, quasi infantil. Respirava compassadament, amb la boca entreoberta. L'abundosa cabellera rossa li cobria una part del rostre, s'escampava per la gima del llençol.

Anna el contemplava, l'escoltava respirar.

Era el seu primer dia de dona maridada, el 14 d'octubre de l'any 1934. Havia passat una part de la nit al llit, sola, i l'altra, observant i escoltant la bella dormida de Philip.

Philip era diferent de tots els homes que ella coneixia. Potser per això se n'havia enamorat. Però, tan mateix, l'estranyesa de la seva conducta d'aquella nit... Precisament la nit de nuvis! És clar que Philip no podia comportar-se com qualsevol altre nuvi. Era tan original! Segurament va fer una aposta amb Joaquim i Marià: "Què us hi jugueu, que passo la nit de nuvis fora de casa?"

Després del ball, la jove parella havia abandonat la casa dels pares <sup>en</sup> amb l'automòbil de Philip. Anna estava impacient d'arribar al seu nou apartament. Feia hores i més hores que aguantava l'enutjosa cerimònia nupcial; el banquet; el ball; les mirades envejoses de les amigues; el posat inconsolable del papà; l'aire màrtir i acusador d'Agustí Bruguera, l'enamorat inguarible.

Malgrat l'enorme quantitat de xampany ingerit, Philip havia guiat el cotxe amb mà segura. Havia baixat; ell l'havia ajudada a

baixar a ella, l'havia acompanyada fins el replà del tercer pis. Després d'obrir la porta, reculà devers l'ascensor.

-Vaig a tancar el cotxe.

La porta de l'ascensor havia fet "crec" i la caixa de l'escala s'enfosquia, a poc a poc. Quan ja no restava ni una clapa de llum, s'havia tornat a sentir "crec" a baix de tot. Després, res. Philip ja era fora.

Sort que el garatge no es trobava gaire lluny; carrer de València, entre Bruc i Girona, Philip tornaria aviat.

El piset feia olor de vernís. Anna hi caminava de puntes. No volia despertar la Pilar, que havia estat la seva mainadera i ara venia amb ella, a fer-li de criada.

La Pilar no s'havia ficat encara al llit. Mostrava els ulls vermells i les parpelles inflades.

-Bona nit, senyoreta Anna.

Cercava amb l'esguard al seu entorn.

-On és, el senyoret Philip?

-Ha anat a tancar el cotxe.

Pilar semblava contrariada.

-No podia anar també vostè, al garatge i tornar plegats?

Anna havia rigut.

-El senyoret Philip ha pensat que jo estava cansada. Són dos quarts d'una. Per altra banda duc uns tacons massa alts per a caminar.

No era veritat. Ella era capaç de caminar amb qualsevol mena de sabates. I tampoc era veritat que Philip s'hagués preocupat d'estalviar-li passes. Semblava molt las, ell mateix. No li havia parlat en tot el camí. (Pocs minuts, és clar, des del carrer de Llúria fins a la Diagonal 315).

X Anna se sentia un poc marejada. S'havia deixat caure en

una poltrona amb la mirada perduda en el buit.

-Vol que l'ajudi a despullar-se, senyoreta Anna?

I, sense esperar resposta, Pilar començà a llevar-li les sabates, a descordar-li el vestit.

Mentre Anna es banyava, Pilar li preparava la camisa de nit i les sabatilles.

Anna es contemplava al mirall, amb satisfacció. La seva imatge, reflectida tota sencera dins la lluna, era el somni de la núvia fet realitat. Sota la batista folgada de la camisa blanca, guarnida amb llaçades i randes, s'endevinava la forma del cos.

Anna n'apartà precipitadament la mirada. Li feia qui sap la vergonya veure's així, pensar que tots aquests guarniments eren en honor a Philip, per a plaure i engrescar Philip. No estava segura que aquesta tàctica femenina fos massa decent. (Segons la mamà, imprescindible).

-Ja pots anar-te'n al llit, Pilar.

-No vol que li faci companyia fins que arribi el senyoret Philip?

-No, gràcies. El senyoret no pot tardar.

Havia tornat davant del mirall. Tractava de veure's amb els ulls de Philip. Sense saber per què, se sentia un nus a la gola i una gran feixuguesa al pit. No gosava esguardar el rellotge de por d'asabentar-se de l'hora i comprovar que Philip trigava massa.

S'apartà del mirall. Es va asseure en una poltrona. Les llàgrimes començaven a lliscar-li cara avall. Es va alarmar. Francesca Vilaró, la seva mare, li havia predicat que una dona jove no ha de plorar mai. Les llàgrimes inflen les parpelles, les irriten, i els ulls (aquells ulls magnífics, el seu principal atractiu) unvermellirien, s'enxiquirien... Quan Philip arribés...

S'havia aixecat d'un salt. Es precipità al lavabo.

Mullà una tovallola amb aigua freda i se l'aplicà als ulls; una, dues, tres, quatre o cinc vegades. Després s'empolvorà lleugerament les galtes. Es mullà amb saliva la punta d'un dit i se'l passà per les celles.

Tornava a seure a la poltrona. El cor li anava com un martell. Philip començava a trigar massa.

S'havia oblidat de posar-se unes gotes d'essència a la camisa. Hi corregué. Les mans li tremolaven. En vessà més del que calia. Tenir por que Philip arribés mentre se'n posava i descobrirís que tot allò era en honor seu. Era tan estrany, Philip!

Aspirava amb voluptat aquella fragància; Seulement un soir, de Coty. Semblava feta expressa per a exaltar l'amor i les carícies.

Tustaren a la porta. Era Pilar.

-Encara no ets al llit, desgraciada?

Pilar venia amb l'entrecella arrugada, el mirar ferreny.

-Què fa el senyoret Philip, que no torna?

Anna havia fingit enfadar-se.

-Vols dir-me què n'has de fer, Pilar?

-No n'haig de fer res. Té raó, senyoreta. Me'n vaig al llit.

-Pilar!

La serventa s'aturà al pas de la porta.

-No està enfadada, oi?

-No, senyoreta.

Anna s'hi atansà. L'esguardà profundament. Ja no podia dissimular la seva angoixa.

-És estrany! Triga massa, no fa?

-I tant, si triga! Fa més de mitja hora que podia ser de retorn.

-Mentre no li hagi passat alguna cosa... Però, què pot passar d'aquí al garatge i del garatge aquí? En aquesta hora transien pocs cotxes i al carrer hi ha el sereno i el vigilant...

Havia anat fins al balcó. Anava a obrir-lo; ho deixà córrer.

Pilar esguardava la seva senyoreta amb una profunda pietat.

-Fa temps que el coneix, el senyoret Philip?

-Uí, des de petits. Els seus pares i els meus estiuejaven a Calella. No te'n recordes?

-No, senyoreta. El primer cop que vaig veure el senyoret Philip, va ser el dia que va venir a demanar-la.

Inesperadament un rellotge tocà les dues. El rostre d'Anna es cobrí d'una màscara pàl·lida, amb expressió d'esglai.

Féu un esforç per asserenar-se.

-Vés a dormir, Pilar.

-Sí, senyoreta. Bona nit!

Bona nit! Aquestes paraules restaven enganxades a la seva oïda. Bona nit! Quina mena de nit anava a passar? On era Philip, i què feia?

Apagà tots els llums menys el de capçalera. Escampava una claror blavosa damunt un espai reduït.

Anna sentia un gran fred interior. Respirava, amb recança la fragància de roba neta barrejada amb la de l'essència que s'havia escampat per la camisa.

Restava immòbil dins el llit. Tractava d'imaginar-se on podia ésser Philip, en aquella hora. I el pensament, errant, se li aturà a una certa taverna del Paral·lel. Ella no hi havia estat mai. Però Philip la freqüentava; la hi descrivia. Segons ell, un lloc divertidíssim on es reunien persones dels quatre sexes. Ella no comprenia que ai

xò pogués ésser divertit. No gosava demostrar-ho a Philip. Quan ell li'n parlava, callava i somreia.

Philip no havia arribat fins a la matinada. Entrà sense fer gens de fressa. Talment un gat de pas vellutat i moviments precisos i hàbils. Es ficà al llit amb cura de no sacsejar-lo ni tocar-la a ella. Es posà a fumar una cigarreta. Anna ho va endevinar en la flaire de tabac ros que s'escampava per l'ambient. Després, l'habitació restà a les fosques; Philip havia apagat el llum. Aviat es sentí la seva respiració tranquil·la i regular. En comprendre que dormia, Anna havia aixecat un poc el tors. Restà llarga estona escoltant-lo respirar. Tornava a jeure i novament s'incorporava i escoltava. Era així una nit de nuvis?

En fer-se clar tractà de veure les fesomies de Philip. Cerca descobrir-hi quelcom d'extraordinari. Ell conservava el rostre amagat al coixí i, d'altra banda, la cabellera l'hi mig cobria. No pogué descobrir res.

Anna recordava:

Eren a l'Excelsior; ballaven un tango argentí. Philip li va besar el front; després, les parpelles. Ella, llavors, havia decantat el cap enrera fins a trobar amb els seus els llavis de Philip. Llurs boques s'havien ajuntat, llargament, apassionadament mentre el tango continuava. Però no fou aquella nit, quan ell li digué aquelles paraules. Fou a Calella, unes setmanes més tard. Havien restat un poc enrera mentre la colla dels joves companys seguien pineda enllà, camí del Cap Roig. Philip l'havia agafada per la mà i començà a córrer costa avall. No s'aturà fins <sup>en</sup> una de les caletes que dibuixen fistons en l'aigua, entre Cap Roig i Sant Roc. Varen seure a la sorra, prop de l'onada mansa, i Philip li posà el cap damunt dels genolls. Ella li acariciava els cabells; rossos, espessos, llargs i com envescats de sal marina. L'expressió del rostre de Philip era de pur èxtasi. Mantenia els ulls clucs i una

corba voluptuosa li resseguia els llavis. La seva pell, transparent i rosada d'anglosaxó, apareixia com empolsada de minúsculs granets d'arena lluent. I, ara i adés, les dents, llargues i un poc esmolades, li brillaven en descloure els llavis. Besava les mans d'Anna sense moure's. Anna sentia que l'estimava amb tot el seu ésser.

-Philip estimat, Philip meu...

Sota el cel d'un blau rosat, infinit, impalpable, el mar adormit respirava suau i una olor d'algues, de iode i de salobre s'exhalava de les roques properes.

Lavors fou quan Philip es redreçà, l'apartà amb suavitat i l'esguardà de dret als ulls.

-Jo sóc incapaç de procurar felicitat a cap dona, Anna.

El mar seguia respirant i perfumant, i el cel seguia també cobricelant-los amb aquell subtil matisat de perla.

Anna descobria els ulls de Philip. Aquells ulls canviaven de color segons el que ell sentia o pensava. En aquell moment havien esdevingut blaus, d'un blau intens i ombrívol.

-Jo t'estimo, Philip.

Ell havia somrigut, mig entendrit mig irònic.

-Que tu m'estimis, Anna, no canvia res, ni el meu temperament ni els meus gustos.

-Què vols dir, Philip?

-T'ho acabo d'explicar; Jo no puc procurar felicitat a una dona.

Les llàgrimes havien acudit als ulls d'Anna. Lavors ell, flemàtic, es tragué les ulleres d'una butxaca del gec, se les posà, i l'observà amb atenció.

-Què mires, Philip?

-Crec que no havia vist mai, de prop, el rostre d'una noia



enamorada. És bonic!

Darrera el vidre de les ulleres, les pupil·les de Philip semblaven eixamplar-se, tornaven a ésser de color gris.

-Sí, really, fas cara d'enamorada. I és, de mi? Estàs segura que és de mi, Anna?

-Oh, Philip, bé ho saps prou; no ho puc dissimular.

-Des de quan?

-Potser de quan érem petits i jugàvem plegats en aquestes mateixes platges. Però no me'n vaig adonar fins aquell dia que ens vàrem besar a l'Excelsior.

Ell s'havia tornat a treure les ulleres i se les embutxacava amb un gest calmos.

-Ho lamento per tu, estimada; ho lamento sincerament. Ets una noia formosa i exquisida; et mereixes una altra mena d'home.

Estaven sols en aquella platjola entre Cap Roig i Sant Roc. S'havien deixat anar xaragall avall fins <sup>a</sup> la caleta amagada i flairosa. El sol ponent pintava de rosa les illes Formigues, i la color de l'aigua tenia tons suavisssims de nacre. L'aire era fresc i perfumat i la remor de l'onada cada cop més somorta.

Anna no podia creure que Philip no l'estimés, com ella l'estimava a ell.

-M'acontentaré del que vulguis donar-me.

Philip replicà, ràpid.

-Del que pugui.

I, bruscament, la va ajeure a la sorra, la besà als llavis amb insistència.

Tota la satisfacció amorosa que un home pot donar a una dona en la possessió, ell la hi havia procurada aquell dia.

Una estona després s'aixecaven de terra. Mentre ella s'ordenava i s'espolsava el vestit i els cabells, ell li havia dit.

-Demà et demanaré al teu pare.

Ara les paraules tornaven; "Jo no puc procurar felicitat a una dona".

Anna esguardà el rellotge polsera que havia deixat damunt la tauleta de nit. Marcava dos quarts d'onze. Ell seguia dormint. Anna desitjava tocar-lo, almenys al front o a les galtes amb els llavis o amb la punta dels dits. No gosava fer-ho. Com li plauria sentir la calor d'aquell cos! No tenia el coratge d'acostar-s'hi.

Tornava a jeure, immòbil, amb un lleuger tremolor a les mans i a les cames.

Un rellotge tocà les onze. Anna abandonà el llit sense fer fressa. Es posà el quimonó damunt la camisa de nit i sortí del dormitori.

-Bon dia, Pilar.

-Bon dia, senyoreta.

Pilar esguardà ràpidament el rostre d'Anna i tornà als fogons,

-Has fet te?

-Ara el faré, senyoreta Anna. Vol torrades?

-No cal, és massa tard.

-Encara dorm, el senyoret Philip?

-Encara.

Fugint de la mirada escrutadora de Pilar, Anna sortí de la cuina.

-On vol el te, senyoreta Anna?

-A la tribuna.

Pilar ha deixat la plata i se n'ha tornat. Anna beu el te a glopets i li troba com una mena d'amargor. S'hi posa més sucre; llavors el gust esdevé embafós.

-Pilar!

-Senyoreta?

Pilar.

-És el mateix te dels altres dies?

-Sí, senyoreta! Lyon's, el que el seu papà va dur d'Anglaterra.

Anna abandona la poltrona amb gest enllarguit. També abandona, amb veu Anna no beu, no es belluga. S'ha estès per la galta una diada de coloret i una lleugeríssima capa de pólvors i ara espera que Philip es desperti. Li plauria que Philip es fixés en el seu quimono japonès de setí negre, brodat de dalt a baix amb un sol motiu; un ametller florit, voltat d'ocells i de papallones (El papà l'hi va portar de Gibraltar l'any passat) i en la seva deliciosa camisa de nit immaculada, lleugera, vaporosa com un parrac de boira. També li plauria que es fixés, ell que té tant de gust, en les sabatilles de camussa negra, brodades de colors. Recorden discretament el dibuix i els tons del quimono (la mamà i ella es feren un tip de cercar per les merceries troques del mateix colorit i una brodadora capaç de copiar aquell treball d'agulla tan minucios.) Philip no s'ha mostrat mai indiferent als detalls d'elegància femenins. Al contrari, res no li passa per alt.

Toca un carrillon; després, campanades. Anna en compta dotze.

El carrilló li -D'on surt aquest rellotge, Pilar?

-És el present de noces del senyor Bruguera; un Duward, senyoreta Anna!

-No m'agraden els rellotges que toquen les hores. Resulta inoportú, impertinent. Sempre et recorden una cosa o altra que no voldries recordar.

-A quina hora dinarem, senyoreta Anna?

-I jo què sé, Pilar? Comença una vida nova per a nosaltres dues. Ens hem d'orientar a poc a poc. Tinc la sensació que aquí serà molt diferent de casa.

-El seu papà volia que el dinar fos a taula a la una en

punt.

-Aquí manarà el senyoret Philip.

Anna abandona la poltrona amb gest esllanguit. També abandona, amb recança, la idea de lluir les seves galtes matinals. Però, abans de renunciar-hi del tot, entra de puntetes al dormitori. S'inclina damunt de l'home adormit. El mira, l'escolta respirar. El seu Philip! L'home que la féu tan intensament feliç en aquella caleta, entre el cap Roig i Sant Roc i, uns dies més tard, en aquell bosc prop de Cala Moresca...

Aquests records fan defallir Anna en una llei de felicitat retrospectiva, barrejada amb una inevitable esperança.

És hora de prendre el bany. Anna se n'hi va. L'aigua de la banyera fumeja; el vidre del mirall s'entela. Anna hi passa la mà. S'hi veu reflectida de cintura per amunt. Contempla la corba suau i plena de les seves espatlles, la circumferència subtil dels seus pits, menuts i forts. Si Philip pogués veure-la!

Anna es vesteix amb recança. Es maquilla, es perfuma. Es passa una pinta pels cabells, tallats a la garçonne. Somriu al mirall. El mirall li assegura que més d'un home perdria el seny per ella. Recorda, entre altres, el pobre Agustí Bruguera, el seu fidel i inconsolable enamorat.

Tot de sobte, sent la veu de Philip a la cuina. Parla amb Pilar.

-En vull una tetera plena.

Anna hi corre.

-Bon dia, Philip.

-Hallo, darling. Ja has pres te?

-Són tres quarts d'una, Philip.

-Bé, i què? No es pot prendre te, a tres quarts d'una?

-És clar que sí. Però, a quina hora dinarem?

els seus membres, una participació absoluta de cada un amb els altres.

-Quan vulguis.

Quan el papà pren el te, mou les mans i els llavis. Resta perfectament immòbil i fixat, sempre vigilant-se fins en la més estricta intimitat. Igual faria, possiblement, en la solitud d'una platja o d'una illa deserta. Philip també, en una platja o en una illa deserta seguiria gaudint aquella gràcia física, aquesta adaptació de l'instint.

-A casa dinàvem a la una en punt.

-Molt bé, podem dinar a la mateixa hora.

-Ja tindràs gana?

-Per què no? El te serveix d'aperitiu. Me'l bec, em banyo, em vesteixo i dinem.

Anna decideix a prendre un bany i a rasurar-se- diu Seyin . Es posa dret i surt.

Anna decideix,

-Dinarem a dos quarts de dues, Pilar.

-Bé, senyoreta.

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

-Què mires, darling?

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

-A tu.

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

-Et prego que em perdonis d'haver-me presentat així, davant teu. Hauria de posar-me una bata, però fa tanta calor...

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

Beu lentament, amb delectació.

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

-T'agrada aquest te, Philip?

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

-És una delícia.

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

I afegeix, en un altre to:

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

-Fas qui sap el goig. Com és possible que tan aviat estiguis ja vestida, pentinada, maquillada i empolvorada?

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

-És la una, Philip.

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

-Ah, és clar!

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

Segueix bevent te; ella, contemplant-lo.

Anna s'asseu a la tribuna enfront de Philip; un home en pijama que pren el te, escabellat, espitregat, amb la rossa i abundosa cabellera desordenada.

Per prendre i deixar la tetera, omplir la tassa, acostar-se-la als llavis, no calen gaires moviments. Els de Philip no resulten excessius, al contrari: justos, harmoniosos. Sembla talment que, en prendre te, ho faci no solament amb les mans sinó amb els braços, amb les espatlles. El cos de Philip posseeix una sincronia perfecta entre

els seus membres, una participació absoluta de cada un amb els altres. Quan el papà pren el te, només mou les mans i els llavis. Resta perfectament immòbil i rígid, sempre vigilant-se fins en la més estricta intimitat. Igual faria, possiblement, en la solitud d'una platja o d'una illa deserta. Philip també, en una platja o en una illa deserta, seguiria gasant aquella gràcia rítmica, aquesta adaptació de ballet.

-Vaig a prendre un bany i a rasurar-me- diu Seyin . Es posa dret i surt.

Anna el segueix amb l'esguard i, tot seguit, se'n va a parar taula. Ho fa amb una cura de col·legiala aplicada, sense oblidar cap dels detalls que la mamà li ha ensenyat.

Un magnífic pomell de roses vermelles, dintre del vas de Sèvres, és al mig de la taula; perfuma tota l'habitació.

Philip està llest a tres quarts de dues. Es presenta al menjador, pentinat amb cura (els cabells semblen d'or, abrillantats i allisats) les galtes rasurades de nou i el vestit de fil cru, net, planxat; la camisa blau marí i la corbata del mateix color, però d'un to més lluminós.

Anna s'havia preparat per dir-li; "Estimat, hem dit que dinaríem a dos quarts de dues i ja són tres". Sí, això era el que volia dir-li; però, en veure'l, havia restat muda, plena d'admiració. El cor li anava més de pressa. Es sentia per tot el cos com una mena de formigueig.

Una estona més tard, però, no pogué estar-se de dir a Philip;

-No posis el colze damunt la taula, si et plau.

Senyín esclafí una rialla.

-No siguis ridícula, darling.

-Un home elegant...

-Un home really elegant pot posar el colze damunt la tau

la sense deixar de ser elegant. Pot agafar l'ala del pollastre o l'os de la costella amb els dits, sense deixar de ser elegant.

-El papà no s'ho permetria mai.

-Oh, l'estimat Pere Valls no gosa fer més que el que l'autoritària Panxita li permet.

-No Philip, el papà...

-Què t'hi jugues que si menja sol amb mi agafarà la costella amb els dits i posarà, no un, sinó dos colzes damunt la taula?

Seyin seguia rient mentre parlava i les seves dents, blanques i esmolades, li lluien entre els llavis, amb esclat.

-Aquestes regles estrictes de bona educació s'han de deixar per als homes com Agustí Bruguera.

-Per què ell, precisament?

-Perquè és tan plebeu de mena que si es descuida del més mínim detall de polidesa tot seguit ensenya el llautó.

-Pobre Agustí!

-T'hi has fixat, Anna? Quan talla la carn aixeca el dit xic de la mà dreta.

Anna somreia.

-Mai no hauria cregut que aquest detall et cridés l'atenció.

-És que, per a prendre la tassa de te, també enlaira el

dit xic, en Bruguera.

Anna esclatà a riure.

*Havent dinat* <sup>anarem a</sup> ~~Prendre~~ el cafè a la tribuna. Philip examinava les pintures que penjaven de les parets.

-De qui és, aquesta horrible aquarella?

-Horrible?

-És el qualificatiu que li escau. Un present de maridatge?

-Sí, és un present del papà.

-Oh, pobre papà!, ho sento.

-La vaig penjar aquí perquè em semblava que s'adeia amb el color de la tapisseria.

-Una pintura així no s'adiu amb cap tapisseria.

S' aixecà, despenjà el quadre. Sortí al passadís, s'aturà davant la porta de la cuina.

-Puc entrar a la seva cambra, Pilar?

-És clar, senyoret.

-Què vols fer?- preguntà Anna alarmada.

-Vull penjar aquesta aquarella a la cambra de Pilar.

Estic segur que ningú no ha pensat a guarnir-la-hi.

Estaven tots tres dins el dormitori. Seyin examinava les parets.

-Ja veig que hi té alguns quadres; Una mare de Déu; un parell de fotografies emmarcades, i un gravat que representa una fragata damunt un mar tempestejat.

-L'estampa de la Verge és la de la meva patrona, la Pilarica; els retrats, dels meus pares i germans i, aquesta marina...un record.

-És molt més artística que no pas l'aquarella.

-Bé resulta prou bonica l'aquarella!

-On la penjarem?- preguntà Philip.

-Deixa-la allà on era, de moment, estimat. No vull que el papà vingui qualsevol dia a la imprevista i tingui un disgust.

Philip accedí, resignat.

Una estona després, Anna preguntà;

-Com penses passar la tarda, Philip?

-Hauria de fer un salt a la fàbrica. Després estic a les teves ordres.



-A quina hora vindràs a cercar-me?

-Suposo que, amb aquesta calor, no penses pas anar a jugar al tennis?

-Oh no. Sempre hi vaig al matí. Aquesta tarda m'agradaria anar a seure en un lloc fresc.

-Podem anar a la Barceloneta i quedar-nos-hi a sopar; què te'n sembla?

Pels ulls d'Anna passà una lluïssor d'alegria.

-Sí, sí, Philip, em sembla molt bé el teu programa.

Ell li havia besat la galta.

«Fins ara, darling.

Ella el seguia passadís enllà.

-Encara no m'has dit l'hora que vindràs a cercar-me.

-Diguem entre set i vuit. D'acord?

-Bé, d'acord.

Seyin se n'havia anat; Anna es sentia novament desempa-  
rada. Tot just eren les tres. Era possible que Philippensés passar to-  
tes aquestes hores a la fàbrica? Anna creia que no se'n preocupava gens  
de la fàbrica, com no fos per anar-hi a cercar diners o a saber si el  
negoci seguia la seva marxa regular. De negocis, Philip no hi entenia  
gens ni mica, però, encarrilat pel vell Howard Seyin, el seu marxava  
sol, sota la direcció quasi automàtica (era l'opinió del papà) d'un  
gerent prudent i fiat. Philip havia començat temps ha la carrera de me  
dicina, i, ara una, ara altra, sense ordre ni presses, <sup>tot just un any passat</sup> anava aprofitant  
les assignatures. Ja des de molt xic tenia la dèria d'ésser metge i  
ningú no dubtava que un dia o altre ho seria. A Anna li plauria que ob-  
tingués el títol i exercís la medicina. Estaria molt més tranquil·la  
en saber les hores de Philip ocupades per una professió qualsevol. Ara  
no faria més que patir en imaginar-se'l desvagat, errant de l'Equestre

a l'Artístic, del Cafè de la Rambla al Catalunya, sempre en cerca de Joaquim i de Marià i, tots tres, a l'encalç de distraccions excitants.

\* \* \*

Eren a la terrassa d'un cafè. Anna recordava el seu piset, acollidor i confortable. Esguardà Philip, suplicant.

-Tinc son i estic cansada, darling.

-Només és la una; féu Joaquim.

-L'hora millor per esbargir-se; digué Seyin. Ara és quan realment comença a fer goig Barcelona. (I esguardà Miss Briget Allingham, que seia al seu costat.)

Marià girà l'esguard dels seus ulls blavíssims, rodons i lluminosos devers Anna.

-El que vostè vol és restar sola amb el seu maridet. I és natural!

Anna no pogué reprimir un lleuger moviment d'impaciència. En aquell comentari, en aparença lògic i innocent, ella creia descobrir una certa ironia, una pietat feridora envers l'home que havia renunciat per ella a la llibertat.

Philip havia arrugat el front i la llambregada que dirigí primer a Marià, després a Anna, contenia una certa dosi d'hostilitat i d'impaciència. Però no havia estat més que un llampec. Tot seguit digué, amable:

-T'acompanyo a casa en un moment.

-Acompanyar-me? Vols dir que tu te'n tornes?

Joaquim posà una mà damunt del braç d'Anna.

-Haviem pensat anar a veure ballar la Rosario, a Villa-Rosa.

-Vols venir amb nosaltres o tornar a casa? Preguntà Seyin.

Anna sentia una nosa a la gola i una certa humitat als ulls (Philip no semblava adonar-se'n). Era el primer dia de dona casada i no havia pogut sortir sola amb el seu marit. Havia hagut de sortir amb els inseparables i el trio Seyin-Verdaguer-Alvareda comptava avui amb un nou element. Era un troballa de Marià. Aquell matí, mentre vagarejava pel port, com acostumava fer-ho, dues o tres vegades per setmana, havia descobert una pintora, al moll de la drassana vella. S'aguantava davant del cavallet, tibada com si s'hagués empassat el pal de l'escombria. Allargava el braç dret devers la tela per a estendre-hi les seves pinzellades, sense que el seu cos es desplaçés ni d'un centímetre, ni endavant ni endarrera. Solament el cap, enravenat damunt el llarg coll, es desplaçava lleugerament per esguardar l'aigua i les embarcacions que s'hi aguantaven i, tot seguit, les anava copiant. Marià s'hi havia atansat; contemplava el treball de la pintora.

-És molt bonic!

Ella havia alçat les espatlles sense mirar-se el desconegut que li adreçava la paraula.

-Jo també sóc pintor.

Llavors la pintora havia girat el cap devers aquella veu ensucrada. Marià podia veure-li el rostre jove i fresc; vermell de galtes. Uns ulls verds esguardaven de dret els seus.

-És estrangera, vostè?

-Anglesa.

-Fa temps que és a Barcelona?

-Tot just una setmana.

Seguia pintant.

-Vinc d'Eivissa, on he passat una temporada. Vull preparar una sèrie de teles consagrades únicament als vaixells, grans i petits. Aquesta drassana m'enamora.

Xampurrava el castellà, deformava les paraules i els sons, desplaçava els accents tòpics. Marià la trobava encisera. Però el que més l'atreïa vers aquella noia, era l'absència absoluta de feminitat i coqueteria.

Li havia proposat presentar-la als Seyin, amb els quals podria parlar anglès, i a Joaquim Verdaguer, afeccionat i adquireidor de pintura.

-El meu amic Verdaguer posseeix una sèrie de teles dels millors pintors contemporanis i moderns, del país.

-Oh, charming! -havia exclamat Miss Allingham sense abandonar el seu treball.

El fet s'esdevenia al vell port aquell mateix matí, i Marià, a primera hora de la tarda, ho havia telefonat a Seyin i a Verdaguer. Aquest acollí la proposició amb indiferència. En canvi, Seyin s'hi entusiasma de seguida i ara resultava que la pintora era encara més interessant del que tots s'havien imaginat. L'única que no semblava participar a l'engrescament general era Anna.

-Així, doncs, no vols que t'acompanyi a casa?

-No, Philip, m'estimo més esperar-te.

-Encara en tenim per una bona estona; no anem mai a dormir fins a la matinada, oi, nois?

Dormir! Si l'estimés com ella l'estima! Si la desitgés com ella el desitja! Però Anna callava; seria perillós manifestar qual sevol d'aquests sentiments a Philip. Tornava a recordar aquelles paraules: "Jo no puc fer la felicitat de cap dona", i el que ella va respondre: "M'acontentaré amb el que vulguis donar-me".

De moment, Philip estava ocupat a seduir la pintora. Res no el podria distreure d'aquesta excitant ocupació. Cap dels que el coneixien no ho ignorava; Anna tampoc; quan representava el seu paper

de seductor cap més cosa no l'interessava. Miss Allingham no li apartava la vista de sobre; absorbia les seves paraules amb avidesa. Havia begut una considerable quantitat de vi i de licors, estava encesa de galtes, però conservava el cap orgullosament dret i els ulls, encara que molt brillants, perfectament clars i lúcids.

Anna no la trobava bonica; massa alta, massa quadrada d'espatlles, massa llisa de pit i d'anques; poc femenina, en resum, però amb un no sabia què, capaç d'exercir una certa atracció damunt Philip.

Anna examinava amb dissimulació el rostre de Joaquim i el de Marià. L'expressió d'aquells rostres li apareixia terriblement reveladora. Joaquim i Marià demostraven gaudir de la presència de Miss Allingham i de la conversa de Philip, tot i que Alvareda no comprenia l'anglès. Però, pel damunt de tot, pensava Anna, fruien en veure Philip entusiasmat amb Briget, el dia després del seu emmullerament amb ella. Hi havia, sens dubte, una mena de goig pervers en aquesta constatació. Anna renunciava a comprendre'ls. Els inseparables pertanyien a un món contrari al seu, un món equívoc, esverador. Lamentava haver hagut d'entrar-hi per<sup>a</sup> seguir Philip.

Per altra banda, Anna se sentia particularment meravellada dels coneixements de Philip. Admirava la seva memòria, la precisió i fluïdesa de la seva paraula, la seva gràcia de narrador. Era un Philip nou, amb possibilitats insospitades. En aquell moment, sens dubte per explicar-los a Miss Allingham, Philip s'escarrassava a recordar els seus coneixements històrics i artístics. Evocava els grans artífex i les obres immortals de la pintura espanyola. Parlava de museus, de catedrals; comparava i comentava l'arquitectura mossàrab, romànica, gòtica i barroca (la sagrada i la profana); l'escultura antiga i moderna. Parlava de pressa, com si tingués el temps limitat i desitgés dir

el màxim, igual que en un exàmen.

de casa.

-Ja és hora d'anar a Villa-Rosa; observà Joaquim.

-Anem-hi, doncs; acceptà Philip.

Anna suportà amb paciència el ritme de castanyoles, el taconeig i els picaments de mans, els crits, la fortor de tabac consumit i de cafè calent, la bravada freqüent d'orins que s'escampava pel local en obrir certa porta; tot això barrejat amb els efluvis de perfum ordina-ri propi de certes parroquianes.

Philip, Briget, Joaquim i Marià aplaudien la balladora. Anna picava<sup>va</sup> de mans sense entusiasme. Sentia coïssor als ulls. Es va treu-re el mirallet de la bossa i s'examinà el rostre. Se'l veia cansat i trist. S'empolvorà lleugerament el nas i les galtes i provà de somriu-re a Miss Allingham.

No podia cosiderar-la amb imparcialitat. Desitjava que Philip no l'hagués coneguda. Hauria volgut ésser a casa amb el seu ma-rit. Atansar-se al seu cos, tocar-lo, sentir la seva calor...

L'espectacle havia acabat a Villa-Rosa. Però no ~~pensaven~~ ~~pensar~~ encara a tornar a casa; calia allargar la vetllada costés el que costés, fos com fos. Es van refugiar en un tavernota del Paral·lel, aque-lla que, segons Philip, era freqüentada per individus dels quatre sexes. (En aquell moment ho explicava a Miss Allingham.)

A la tavernota Anna no hi sabé veure més que homes i do-nes avorrits i endormiscats. Ulls apagats, somriures estereotipats, flotaven entre núvols de fum i fortor de tabac consumit i cafè refre-dat.

Una hora després, Anna i Philip estaven sols dins el cotxe. Havien acompanyat la pintora a una casa de dispeses al carrer d'Aribau, entre València i Mallorca. Després havien pujat pel carrer de Saragossa fins el carrer de Ballester, on vivia Joaquim. De baixa

da deixaren Marià al carrer del Brusi i ara, gràcies a Déu, anaven camí de casa.

Philip callava. Anna pensà que es devia sentir esgotat com un primer actor després d'una representació de quatre o cinc actes.

-No cal que m'acompanyis a casa, Philip; tornaré a peu amb tu.

-Molt bé - féu Philip amb veu cansada.

-M'estimo més caminar un poc abans de ficar-me al llit. Així m'airejaré les galtes, me les sento roents.

Philip reia.

-Jo també, sobretot les orelles. Sembla que hi tingui foc.

En sortir del garatge, Philip agafà el braç d'Anna.

-Aquesta Briget Allingham és una noia fantàstica.

Anna volia protestar, però reflexionà a temps.

-Sense dubte, i molt original.

-Em sembla que haurem fet una bona adquisició.

Philip comptava doncs seguir freqüentant la pintora. Calia fer-li veure que se n'alegrava.

-Sí; espero que ens farem molt amigues, ella i jo.

-N'estic segur. Jo ja m'hi sento. És una noia amb una llibertat de criteri poc corrent, sobretot en una dona.

-En té poc, de dona.

-Perdona que no comparteixi la teva opinió. Briget és ben femenina, en el fons. El que passa és que tu no estàs avesada a aquesta mena de caràcters nòrdics. Briget té l'ànima neta i pura, franca i directa. No és capaç de seduccions forçades ni de coqueteries.

Sens dubte, pensà Anna, jo no sóc ni franca ni directa i, en canvi, molt capaç de seduccions forçades i de coqueteria. Als ulls de Philip jo no sóc sinó una pobra noia enamorada, sense cap mena

de personalitat, amb un poderós instint de femella.

En arribar a casa, Anna es precipità a la cambra de bany. Sentia un desig vivíssim de neteja moral i física. L'aigua calenta i el sabó esbandirien, potser, tota l'amargor d'aquella vetllada, alhora que esbandirien la pudor de tabac i de suor que impregnava els seus cabells, la seva epidermis. A cada fregada d'esponja damunt la pell es feia la illusió d'esborrar alguna de les paraules de Philip, alguns dels gestos de Philip, les mirades equívocues de Joaquim i de Marià, l'expressió, àvida i bestial, dels clients de la taverneta del Paral·lel...

Anna es ficà al llit amb una sensació de neteja física. S'havia girat de cara a la paret. Havia amagat el rostre al coixí i restava quieta. No s'acostaria a Philip, no tractaria d'envoltar-lo amb els seus braços; no li cercaria els llavis com havia pensat i esperat. La presència invisible de Bríget, amb la seva ànima pura i casta de vestal, s'aixecava entre ells dos, els separava.

Philip, es ficà també al llit. Anna sentí com una onada de defallença de la seva voluntat, un impuls secret i abassegador de girar-se, de cercar el seu cos viu i calent, de cridar: Ets meu i t'estimo! (Meu? Una rialleta irònica ressonà en el seu interior. Philip no era seu, no ho seria mai.)

Philip havia apagat el llum de la seva tauleta; l'habitació restà a les fosques. Anna esperava...esperava...esperava...Sense voler-ho s'havia mogut un poc.

-Pensava que ja dormies - mormolà Philip, amb un badall.

-Encara no.

-Bona nit, darling.



-Jo què sí, Pàrrita, jo què sí...

Els dissabtes sopaven a casa dels papàs. Pere Valls passava el final de setmana en família. Arribava de Palafrugell cap al tard i, després de besar Francesca, preguntava:

-Vindran, els nois?

Hauria volgut tenir sempre Anna i Philip al seu costat.

Fins els proposà que de dissabte a dilluns s'installessin al carrer de Llúria, amb Pilar i tot. Però Philip no volia, per res del món, renunciar a la seva sacrosanta independència, ni que fos per unes hores.

-Ja fem prou d'anar-hi a sopar regularment cada dissabte - de  
-Però qui t'assegura que no ho és?  
ia a Anna.

Sovint, quan els Seyin se n'anaven, Pere Valls restava trist  
-Pressentiments?  
i capçot.

-En què penses, Pere?

-En Anna. Creus que la nostra filla és feliç?

-A mi em sembla que sí. En tot cas, Philip està sempre  
-Malgrat el que deia al seu marit, Francesca estava contenta amb  
alegre i disposat a passar una bona estona. Prova que entre ells regna  
la respecte a la seva filla.  
l'harmonia.

Un dia, entre cinc i sis de la tarda, es presentà al pi  
Pere esguardà Francesca, amb aire de dubte.  
set de la Diagonal, Sabia, per Pilar, que en aquella hora Philip se-

-Tu, que ets tan perspicaç quan es tracta de mi o de qual  
-Holsa, Pilar. Hi són, els senyorets?  
sevilla altra persona, pots no haver descobert que la nostra Anna no és  
feliç?

-La senyoreta, sí. Però en aquest moment fa micdiada.  
-Continua jaent tota la tarda.  
-Si senyoreta, sí.  
-La senyoreta, sí.  
-Reconec que està pàllida i ullerosa; reconec que sovint té  
la mirada trista i apagada, però... Per què no <sup>ha</sup> ~~deu~~ ser feliç, vejam?

-Per què? Això és el que jo em pregunto i et pregunto.

-L'hem emmaridada amb l'home que volia i quan ella ho ha  
-Temps que s'ha casat.  
disposat. Aquest home és jove, ric, distingit i sa. No voldries pas que  
d'assigures que li falten per la...  
al cap de tres setmanes de matrimoni ja se'n penedís?

-Estudia?

-Ara no; sí. Se'n va a estudiar a l'estranger.

-Jo què sé, Panxita. Jo què sé...

-Els homes no enteneu res d'aquestes coses. La vida íntima del matrimoni reserva sovint a les noies somniadores com Anna, certes sorpreses...compreneu papà?

Ell signà que no.

-No t'hi encaparris!

-Que no m'hi encaparris, dius? La felicitat de la nostra filla és l'únic que compta per a mi. Si ella no és feliç, ja tant se me'n dóna de tot. I tu ets com jo, Panxita. Tu tampoc no pots ser feliç si la nostra Anna no ho és.

-Però qui t'assegura que no ho és?

-M'ho sembla. I si m'ho sembla, per alguna cosa serà.

-Pressentiments?

-No. Sospites fundades en el seu posat, en els seus silencis, en els seus esforços per somriure. Ella, tan riallera, abans!

Converses com aquesta sovintejaven entre el matrimoni Valls. Malgrat el que deia al seu marit, Francesca estava també inquieta respecte a la seva filla.

Un dia, entre cinc i sis de la tarda, es presentà al piset de la Diagonal. Sabia, per Pilar, que en aquella hora Philip solia estar fora de casa.

-Hola, Pilar. Hi són, els senyorets?

-La senyoreta, sí. Però en aquest moment fa migdiada.

-Continua jaient tota la tarda?

-Sí, senyora; cada dia.

-I el senyoret, què tal?

-Trempat, com sempre. Diu que vol aprovar un parell d'assignatures que li falten per la carrera.

-Estudia?

-Aquí no; mai. Se'n va a estudiar a L'Equestre.

Francesca esclafí una rialla.

-Bon lloc, per a estudiar!

S'endinsà passadís enllà, bo i cridant;

-Anna! Anna!

Anna no responia. Francesca anà fins el dormitori d'amics on la seva filla solia jaure per no fer malbé la preciosa vànova de puntes al coixí del llit de núvia.

-Anna, filleta, no és bo dormir tant.

Entrà i obrí els finestrons.

-Tanca, per l'amor de Déu - suplicà Anna, del llit estant.

-Però si això sembla una cova!

-Ja claror em fa mal als ulls; tinc migranya.

Francesca ajustà; deixà una escletxa per on entrava la llum d'un pati.

-Com estàs, filla?

S'havia assegut als peus del llit.

-Anna, em tens preocupada.

La resposta al comentari vingué del capçal, alarmada i feble.

-Preocupada, per què?

-Fas mala cara; tens els ulls tristos; estàs ullerosa, pàl·lida... Ara que ningú no ens sent; digues-me, què et passa?

-Què vols que em passi?

-Oh, jo res. Jo voldria que fossis feliç.

-Ja ho sóc.

-De debò?

-De debò.

-Philip és gentil amb tu a casa, quan ningú no el veu?

Anna reia amb un poc de nerviositat.

-Sí, mamà, igual que quan el veuen.

- És un xicot intel·ligent, instruït, ben educat i, a voltes, d'allò més ocurrent. Però independent i voluntariós. Potser topeu en alguna cosa?

-En res, mamà.

-Tu l'estimes amb la mateixa passió que demostraves en demanar-te ell al teu pare?

Anna respongué precipitadament i amb fogositat.

-Oh, sí, amb igual passió; potser més.

-Portaves tanta pressa a emmaridar-te! Semblava que t'anes a morir si no t'ho permetíem. Te'n recordes, Anna?

-Sí, mamà.

Francesca Vilaró imità la veu de la seva filla:

-Sí, mamà; no, mamà; sembles una col·legiala respectuosa.

-Què vols que et digui?

-La veritat.

-La veritat és que Philip i jo ens estimem com el primer dia. No voldries pas que al cap de quatre o cinc setmanes de matrimoni ja sorgissin desavinences?

En dir això els ulls se li havien omplert de llàgrimes. Francesca ho veié i callà. Anna s'eixugà els ulls d'una revolada.

-Que sou pesats!

Francesca es redreçà, abandonà l'incòmode seient amb im paciència mal dissimulada.

-No te'n vagis encara, mamà. Vaig a refrescar-me la cara. Vine tot seguit i xerrarem una estona.

Lloat sigui Déu, potser ara parlaria, pensà Francesca.

De moment, el millor era adreçar-se a la minyona. L'havia sentida tossir a la seva cambra; se n'hi va anar de dret.

Anna alçà desdenhosament les espatlles.

-Ara que la senyoreta no ens sent, digues-me la veritat. Són felïços ells dos, què et sembla?

Pilar no responia. Movia el cap. Alçà lleugerament les espatlles.

Francesca s'impacientava.

-No em vinguis amb dissimulacions, noia. Digues-me, simplement, la teva opinió. Bé deus tenir-ne una?

-Com vol que jo sàpiga...

Francesca s'impacientà més.

-Ja pots suposar que no he vingut a xafardejar. Es tracta de la meva filla i voldria creure que és felïç. Però el seu posat no és el d'una noia felïç.

-No, senyoreta, el seu posat no és el d'una noia felïç.

-Ho veus? Tu també t'hi has fixat!

Pilar havia acabat de posar cordons nous a les sabates de Philip i ara s'entretenia a fer, desfer i refer el nus i el llaç, com si el senyoret se les hagués de posar sense desllagar-les.

-I tu, a què ho atribueixes, Pilar?

-Què sé jo, pobra de mi!

-Tu ets l'única que podria esbrinar-ho.

-Això són coses molt íntimes, senyoreta; jo...

Es sentí el grinyol de la porta de la cambra de bany; les dues dones callaren, esverades. I tot d'una, Francesca, es posà a parlar de menges.

-Anem a la tribuna, mamà?-proposà Anna.

Portava un vestit de tela de fil rosa-salmonat, molt simple, però molt elegant.

-Fas d'allò més goig!-exclamà Francesca.

Anna alçà desdenyosament les espatlles.

-Pel lloc on anem, ja vaig prou mudada.

-On aneu, filla?

-A una modesta dispesa del carrer d'Aribau.

-A una casa de dispeses, dius?

Francesca i Anna havien ocupat dues poltrones prop de la vidriera.

-Una pintora anglesa ens hi ofereix un cocktail.

-I, qui és aquesta pintora?

-Una amiga de Philip i d'Alvareda, i de Verdaquer.

-De quan?

-De fa poc.

Francesca pensa que potser és aquesta anglesa la culpable de la pallidesa i de les ulleres de la seva filla.

-D'on l'han tret?

-És un troballa d'Alvareda. La va pescar al port, mentre ella pintava. I, tot seguit, se'n va enamorar.

Francesca adoptà un posat incrèdul.

-Se'n va enamorar, ell?

-Sí, mamà (la veu d'Anna vibrava d'impaciència). Se'n va enamorar d'aquella manera que tenen ells d'enamorar-se de tot allò que és nou i excèntric. Philip també n'està enamorat. Diu que és intelligent, sensible, franca i transparent i, pel damunt de tot; pura. Pura com una vestal.

-Això, diu, Philip?

Anna continuà.

-Briget és una criatura subtil, alada i sense sexe, com els àngels.

-I tu, què en penses?

-Oh, jo... Jo no sóc prou aguda per a descobrir sola to-

tes aquestes qualitats. Cal que algú me les faci veure.

-I Philip te les ha fetes veure?

-Exacte.

Restaren sense parlar uns segons. Anna encengué una cigarreta. Després, Francesca insinuà:

-Potser estàs un poc gelosa d'aquesta pintora?

-Gelosa?

Anna rigué un moment, però tornà al seu posat malenconiós. Inesperadament s'aixecà, anà cap a la porta.

-Vols te, mamà?

-Si tu en prens...

Anna tocà el timbre i tornà a seure. L'esguard de Francesca l'havia seguida amb atenció. Havia descobert el seu caminar esllanguit i l'abandó quasi dramàtic del seu cos en deixar-se caure a la poltrona.

-Pilar, fes-nos <sup>o sí, n'és</sup> una mica de te, si <sup>li</sup> et plau.

-Amb torrades?

-En vols, mamà?

-Jo no; només te.

-Jo el mateix.

Francesca estava més i més convençuda de la infelicitat de la seva filla. No oblidava el seu aire excessivament desdenyós en parlar de l'anglesa ni aquella llei de manera de caminar, d'abandonar-se al seient.

-En què penses, mamà?

-Pensava en aquella anglesa. És jove?

-Sí, molt jove.

-I bonica?

-Jo no la hi trobo. És bífia, escardalenca, té pocs cabells...

-I els inseparables?

-Oh, els inseparables l'admiren en el físic, en el moral, en l'espiritual... El motiu del cocktail d'avui és una exhibició de les seves teles. Miss Allingham diu que espera amb por el veredicte del tribunal. Ja els coneixes; tots tres són força exigents en matèria d'art.

-Tant cas en fa, ella?

-No crec que sigui gaire impressionable. Suposat que ells considerin la seva pintura mediocre i li ho diguin, ella seguirà pintant de la mateixa manera. És una noia segura d'ella mateixa i obstinada. Però no cal que ens hi amoïnem; la trobaran bona. Briget no pot fer res que no estigui bé.

-És estrany... En Verdagner, tan criticaire i tan burleta, s'ha deixat impressionar per aquesta noia?

-En el fons, Joaquim se'n riu de tot aquest afer. Hi fa gat zara, embolica la troca. Li fa gràcia veure Philip i Marià tan engrescats bo i esperant, també per divertir-s'hi, que es desengresquin. Frueix en endevinar el meu enuig i està a l'aguait d'una possible explosió meva. També frueix estudiant la pintora com si fos un microorganisme i ell un biòleg, o un cas <sup>psíco</sup> patològic i ell un psiquiatra. Li ha descobert infinitat de complexos contradictoris; el de Diana, és clar; el de Minerva, i el de...

-Jesús!-féu Francesca atabalada.- Tot això li troba?

-Ho fa veure. Com que sempre estan parlant d'ella, alguna cosa han de dir.

Pilar havia dut el te i les dues dones es distreien servint-lo i ensucrant-lo. X

-I quan haveu decidit anar a París? -preguntà Francesca, de sobte?



+ Francesca pregunta: de Pilar darrera la porta del bany.

-Ara Philip ja no en parla. La seva darrera dèria és acabar la carrera de medicina.

-I quan estudia, amb aquest terrible tràfec social?

-Diu que a l'Escola, havent dinat. Diu que allí hi ha sales fresques i silencioses.

-També hi ha silenci i fresca en aquesta tribuna. S'adona Anna deixà bruscament la tassa damunt del platet. La cullereta saltà amb un dringar excessiu.

-Sembla que els homes no poden fer res de bo, a casa. La casa els cau a sobre. Se n'han d'anar així que es lleven; així que dinen; així que sopen. A casa no s'hi respira bé; al carrer, sí. Al carrer s'hi respira una atmosfera de llibertat plena de possibilitats atractives. Tot hi és imprevisit, sorprenent; tot té tast de cosa desconeguda, embriagadora...

Després de Francesca esguardà la seva filla amb respecte i preocupació.

-Saps, noia, que has après molt, en unes setmanes de matrimoni?

Anna no pogué contenir un sospir.

-Sí, mamà, i les que aprendré, si les coses no canvien!

-Què dius?

\* \* \*

-Si en tens prou molta estona?

Francesca se n'havia anat. Anna ho oblidà tot, menys que s'acostava l'hora de sortir amb Philip.

Anna s'arreglà una cella que semblava més gruixuda que l'altra. Se n'arrencà alguns pèls amb les pinces. S'empolvorà el rostre i es posà un poc més de pintura als llavis.

Tot d'una sentí la veu de Pilar darrera la porta del bany.

-Com vol la verdura, senyoreta; junt amb el peix o a part?

-Què és?

-Mongetes tendres.

-A part i amb mantega; al senyoret Philip li agraden

més.

Pilar se n'havia anat. Anna tornà a esguardar-se al mirall. S'adonà d'un fet inquietant; portava massa roig a les galtes. En se'n desig de dissimular la seva pallidesa havia exagerat un poc, i ara calia atenuar la vermellor amb una nova capa de pólvors.

-Hallo, darling!

-Oh, Philip, no t'he sentit arribar.

-Estàs tan capficada amb el perfeccionament del teu ros-

tre...

Amb prou feines arribat, Philip desaparegué de la cambra.

Deia, des del passadís.

-Encara m'haig de banyar i afaitar.

Anna li cedí la cambra de bany, s'encaminà a la tribuna.

Una estona després tornà; la porta era tancada.

-En tens per molta estona, Philip?

Amb el soroll del raig d'aigua a la banyera, ell no la

comprenia.

-Què dius?

-Si en tens per molta estona?

-Entra.

No s'havia preocupat de passar el pestell. Anna obrí la porta. L'habitació estava plena de vapor. Ella tornà a tancar, obrí un parell de dits la finestra. Restà dreta contemplant Philip dins la banyera. Ell xipollejava amb un goig evident, bo i fregant-se el rostre, el coll i el pit amb un guant rus. Semblava com si no ho fes per nete

jar-se, sinó per gaudir de la carícia de l'aigua.

S'havia posat dret; sota la lluentor dels regalims, la pell apareixia de color uniforme, daurada i llisa; una pell que havia passat moltes hores al sol, sense cap mena de tapall.

Briget exhibia Anna recordà les sortides matinals de Seyin, a Calella. Se n'anava amb una barca tot sol i restava hores i més hores ajaçat a les roques del Cap Roig o a les Formigues. Els de la fonda on Philip s'allotjava deien que sovint tornava a dinar a quarts de cinc.

sivament viu Philip s'eixugava enèrgicament, amb una tovallola. Semblava ignorar que Anna esguardés amb admiració la seva absoluta nuditat. Tenia les espatlles amples i els malucs estrets; el pit sortit -un pit de nedador consumat- i el ventre, pla i flexible; les cames i els braços poc musculats però fermes, amb moviments elàstics i rítmics de ballarí. El pèl ros del tòrax i de les aixelles brillava com or, en berrissols humits.

els colors mar S'afaità sense enfilar els pantalons. Ara i adés, en un gest de preocupació per no tallar-se la pell, treia la punta de la llengua, con un collegial aplicat.

Anna havia oblidat que el vapor de la cambra perjudicava el seu maquillatge. Assistir al bany de Philip li semblava un privilegi; quelcom així com una gràcia especial. Sentia orgull de trobar-se allí, sola amb ell, en aquella intimitat absoluta de la qual no gaudien ni Briget, ni Joaquim, ni Marià.

En aquell moment Philip era seu, dels seus ulls, de la seva oïda.

Hauria volgut apropar-s'hi, tocar-lo. Però no gosava. Pressentia que el cos de Philip era tabú, com el d'una divinitat pagana. En voler posar-hi les mans sobre, podia transformar-se en un objecte repulsiu, perillós. Potser es produiria una mena de catàstrofe còsmica i

ella el perdria per sempre. copa buida damunt d'un tamboret que feia de tauleta i anà a seure un poc allunyada dels altres.

- Un altre cocktail? - féu Briget acostant-se-li.

-No, gràcies.

Briget exhibia les seves teles. Les anava col·locant per terra al peu del cavallet on apareixia a mig fer el retrat d'Alvareda.

A Anna la pintura de Briget no li acabava d'agradar. La conceptuava dura, un poc massa angulosa de línies i els colors, excessivament vius, brutals, tal com sortien del tub. Seyin es mostrava francament engrescat, Verdagner, reticent. Philip prodigava els superlatius. Joaquim parlava cercant els mots amb llargues pauses entre concepte i concepte. -Ja veig- interrompé Miss Allingham - que Joaquim no adquirirà mai cap de les meves teles.

-Qui ho sap?- féu Verdagner. Si suavitzes la línia, si uses els colors menys purs, més barrejats amb blanc, blau, negre... La teva pintura pateix de falta de matisos. No està encara madura.

Es posà a riure.

-Fa com tu. Dona i pintura haveu d'assaonar-vos molt encara.

- I tu, què en penses?

Briget s'havia dirigit a Anna.

Anna somreia. paga tot aquest alcohol?

-Penso quasi com Joaquim. Però, què importa el que jo penso?

Briget es girà devers Seyin amb els ulls brillants.

- Per què és tan modesta la teva esposa, Philip?

Philip alçà les espatlles com dient; "Qui fa cas de les dones?". Però Briget insistí;

-T'asseguro, Anna, que el que tu opines de la meva pintura té, per a mi, una gran importància.

Anna deixà la copa buida damunt d'un tamboret que feia de tauleta i anà a seure un poc allunyada dels altres.

- Un altre cocktail? - féu Briget acostant-se-li.

-No, gràcies.

- Beus poquíssim.

Es girà devers Alvareda.

- I tu, Mariano?

Marià també refusà. Philip i Joaquim acceptaren.

Tots semblaven haver oblidat la pintura de Briget; "Gràcies a Déu", pensava Anna. Omplien i buidaven copes constantment. Quan el líquid de la coctallera s'exhauria, corrien a preparar una nova barreja. De la delicada operació se'n cuidaven Philip i Briget. Anna els sentia trafiquejar i riure al lavabo, separat únicament de l'habitació per un paravent. Hauria volgut ésser al lloc de Briget, saber preparar cocktails o que Philip cregués que en sabia; riure amb ell, tan despreocupada com la jove pintora anglesa.

-Amb què els fan? -preguntà a Joaquim, just per preguntar alguna cosa i fer veure que s'interessava pel gust de la beguda.

-Amb vermut, ginebra i rom. Ara crec que hi afegeixen essència de taronja. Els trobes bons?

Anna alçà les espatlles.

-És Briget qui paga tot aquest alcohol?

Verdaguer esclafí de riure.

-Pobra Briget!

Seyin i Verdaguer havien pagat les ampolles; com sempre. (Marià i Briget no pagaven mai).

-Barregem-hi unes gotes de Xerès? -proposà Joaquim.

-No, home, no, -exclamà, ofuscat, Philip.- El xerès l'espantaria.

-You ara not drinking enough, Mariano; exclamà Briget en sotir de darrera el paravent amb la coctailera a la mà.

-No puc beure; sofreixo dilatació d'estómac.

-Oh, what a pity!

Quan hagueren buidat les darreres copes, Joaquim proposà ana a sopar.

Anna intervingué.

-Nosaltres tenim sopar preparat a casa, Philip.

Seyin l'esguardà amb enuig.

-Això no té cap importància.

-Pilar ens espera i...

-Li telefonarem.

Anna callà, es sentia un nus a la gola. Havia de renunciar un cop més a la desitjada intimitat amb Philip, en el bonic apartament de la Diagonal, sempre buit. Seguiria la colla, com de costum, al restaurant, al cabaret, al dancing o a la taverna, fins a la matinada. Setmanes ha que això durava i no es veia enlloc cap esperança de canvi.

Philip, Briget i Joaquim tenien les galtes molt vermelles i l'esguard lluent, un poc extraviat. Els ulls blavíssims de Marià, oberts i transparents com els d'una nina, no expressaven sinó candor, una mena de candor infantil al qual es barrejava, ara i adés, una guspira demoníaca.

Anna es sentia sola i desemparada com si tots ells fossin estrangers (i Philip el més estranger de tots).

Anaven cap al restaurant en un estat de semi embriaguesa, no solament d'alcohol sinó de paraules, de mirades, de somriures. Estaven excitats per l'afany de viure, de fruir, fos com fos, intensament.

Anna se sentia cada volta més lluny de Philip i dels seus amics. Era com si una muralla els separés.

En baixar de l'Studebaker, cercà la mirada de Marià. Era l'únic que no havia ingerit un gran nombre de cocktails. Però, a la primera ullada, compregué que Marià també era un estranger, qui sap si fins i tot un adversari. El seu esguard blavíssim, de nina de porcellana; el seu somriure de llavis gruixuts i sensuals; l'esclat de les seves dents, blanques i ben plantades, li resultaven repulsius.

Anna se sentia encara més sola. A l'altre cantó de la bar rera invisible que Seyin i el seu grup aixecaven entre ells i la resta del món. Quan un dels quatre li adreçava la paraula, un somriure, una mirada, era exactament com si traguessin el cap per una finestrella i tot seguit tornessin a tancar-la.

Anna menjava, bevia, girava el cap a dreta i esquerra, responia a les preguntes dels companys; somreia com un autòmat. Ni el menjar ni el beure tenien gust, ni la conversa sentit.

Quan el cambrer li serví verdura, va estar a punt de posar-se a plorar. Havia evocat ràpidament unes certes mongetes tendres que Pilar hauria preparat amb mantega fresca, perquè<sup>a</sup> Philip li agradaven més. I al mateix temps que la plata de verdura inútilment preparada, Anna Valls veia el menjador de la Diagonal; els mobles nous, les pintures, i el cortinatge, la tribuna amb les dues poltrones i la tauleta de vidre amb el paquet de cigarretes angleses i el cendrer de porcellana de Limoges.

Philip Seyin seguia bevent en companyia de Briget i de Joaquim, Marià es mullava els llavis a la copa. Poc a poc Briget, Joaquim i Marià desaparegueren de l'horitzó d'Anna. Sols veia al seu marit. Els ulls de Philip s'enxiquien darrere el vidre de les ulleres i la seva boca s'eixamplava; era més riallera, més engolidora de líquid. I, tot de sobte, fins els ulls de Philip deixaren d'existir per a Anna. Sols restà la boca, de llavis prims i dilatats i les dents blanques i

esmolades. Era un boca obsessionant, Anna no podia apartar-me la mirada.

Havien anat del restaurant a la Bodega del Colon, de la Bodega del Colon a Villa Rosa, de Villa Rosa a la Taverna dels Tenors, i ara, Anna no recordava on eren. Hi havia fum i música, una música de guitarres i acordions i, alternant, també un piano. El piano teclejava insistent en un so dur, metàl·lic, monòton. Una veu ronca d'home, cantava quelcom i la gent s'esgargamellava.

Tot d'una apagaren els llums; sols restaven enceses unes tristes bombetes vermelles encobridores de turpituds. L'orquestra tocava un tango argentí; Anna recordà el tango de <sup>la nit de Sant Joan</sup> ~~L'excelsior~~. Semblava que fes molts anys de tot allò; ella i Philip ja eren vells i la illusió de l'amor, morta. Ara vivien en una mena d'excitació que tractava d'omplir el buit d'una vida inútil.

Philip seia al seu costat, molt prop d'ella i de Joaquim, de Briget i de Marià. Els veïns de taula també estaven molt a prop, tant, <sup>se</sup> que sentien totes les paraules que deien, totes les rialles que esclafien, fins es respirava l'olor d'alcohol i de tabac que consumien.

Tot d'una Anna sentí el braç de Philip acostar-se a la seva espatlla. Comprenqué que abraçava el respall de la cadira i aquest gest li procurà una felicitat immensa. Es féu un poc enrera i la mà de Philip restà damunt del seu braç. Per un instant ella havia tingut por que l'enretirés. Però no, al contrari, aquells dits no restaven freds i immòbils, s'enfonsaven en la seva carn, la palpaven, l'acariçaven.

La sang d'Anna començà a córrer més accelerada, i el cor precipità els seus batecs. Philip abaixà un poc la mà, la deixà lliscar esquena avall; després avançà per sota l'aixella, cercà la corba del pit, s'hi aturà, s'hi passejà, s'hi tornà a aturar. Anna defallia de goig. Tots els dubtes que la turmentaven des del dia de les seves noces restaven esborrats per aquest gest de Philip.



Briget seia davant per davant i tenia la mirada clavada en la mà de Seyin. Anna ho veié, girà un poc l'esguard, descobrí que Philip també tenia els ulls clavats en Briget, en l'esmotxadura del vestit de Briget, en les corbes amb prou feines insinuades del pit de Briget. Els llavis de Philip s'esqueixaren en un somriure tèrbol. Però Anna refusà l'anàlisi; no volia comprendre res que no fos el desig de Philip envers ella. L'amorosa embriaguesa que fins aquell moment li havia estat negada, semblava somriure-li tot d'una.

S'havien encès els llums blancs, havia cessat el regne infernal de les vermellors encobridores, barrejades amb els grans claps d'ombra còmplice; els blancs tornaven a ésser blancs; els roses, roses; els blaus, blaus.

Per bé que la mà de Philip ja no es trobava en contacte amb el seu cos, l'estat d'exaltació amorosa d'Anna continuà al llarg de la vetlla en el fum i la pudor de les tavernes, en la música estrident i sacsejada de guitarres i acordions i al llarg del camí de tornada en l' Studebaker de Philip, mentre acompanyaven els amics un a un.

En arribar, a la fi, al pis de la Diagonal, en trobar-se sola amb Philip, Anna cedí a l'impuls de la seva passió; se li tirà al coll, l'estrenyí en <sup>els</sup> seus braços, cercà la seva boca. Philip la besà, als llavis, tan sàviament i llargament com aquell dia a la caleta de la Costa Brava. Tot seguit l'apartà, es dirigí a la cambra de bany.

-Surto de seguida. <sup>Ella</sup> S'havia despullat, s'havia ficat al llit i ara, esperava, quieta, fremant d'una angoixa deliciosa.

Quan, una bona estona després, Philip va jeure al seu costat, ella tornà a sentir aquell impuls irresistible. S'hi acostà impetuosa, cercà el seu cos amb els seus braços, s'hi estrenyí trèmulo i anhelant.

Ell l'apartà amb suavitat i ella, impulsiva, tornà a atansar-s'hi.

-Philip, Philip mau!

Ell seguia rebutjant-la sense violència, però amb decisió.

-És inútil- digué en veu ronca; -no insisteixis.

\*  
\* \*

Una tarda, Anna es presentà inesperadament a casa dels seus pares. Ara dijous, dia que Pere Valls i la serventa solien ésser fora; l'un, encara a Palafrugell; l'altra, a festejar a la Plaça de Catalunya.

Francesca mateixa obrí la porta.

-Hola, mamá!

Malgrat el maquillatge, Anna no podia dissimular la crispació del seu rostre, les ulleres inflades i moradenques, els llavis tibatats.

-Hola, nena. No et trobes bé?

-Sí, mamá. (I somreia amb una mena de ganxoleta dolerosa.)

Francesca endevinà que havia vingut a parlar-li d'alguna cosa greu i l'empenyó amb suavitat envers la salta d'estar que ella encapaven living.

Anna es desplomà en el canapè, s'arrabassà el capell del cap, s'allisà els cabells i després se'ls estufà amb un gest nerviós; restà amb l'esguard immòbil, fix en el de la seva mare.

Anna parlà, pensava Francesca; ara sabré, per fi, el motiu de la seva palidura, de les seves ulleres, de la seva malenconia.

-Digues-me la veritat, mamá, com t'ho has fet per a no tenir més que un fill?

-A què ve aquesta pregunta, Anna?

~~Una tarda~~, Anna es presentà inesperadament a casa dels seus pares. Era dijous, dia que Pere Valls i la serventa solien ésser fora; l'un, encara a Palafrugell; l'altra, a festejar a la Plaça de Catalunya.

Francesca mateixa obrí la porta.

-Hola, mamà!

Malgrat el maquillatge, Anna no podia dissimular la crispació del seu rostre, les ulleres inflades i moradenques, els llavis ti bats.

-Hola, noia. No et trobes bé?

-Sí, mamà. (I somreia amb una mena de ganyota dolorosa.)

Francesca endevinà que havia vingut a parlar-li d'alguna cosa greu i l'empenyé amb suavitat devers la saleta d'estar que ells anomenaven living.

Anna es desplomà en el canapè, s'arrabassà el capell del cap, s'allisà els cabells i després se'ls estufà amb un gest nerviós; restà amb l'esguard immòbil, fix en el de la seva mare.

Anna parlarà, pensava Francesca; ara sabré, per fi, el motiu de la seva pallidesa, de les seves ulleres, de la seva malenconia. X

-Digues-me la veritat, mamà, com t'ho has fet per a no te nir més que un fill?

-A què ve aquesta pregunta, Anna?

-És una pregunta que m'interessa. Ja et diré per què. Ara respon amb franquesa, si et plau. Com t'ho has fet?

-No ho he fet de cap manera. Ha estat la voluntat de Déu.

Anna esclafí de riure, alçà les espatlles.

-Em permets que no m'ho cregui, mamà?

Francesca aixecà el cap, sorpresa.

-No sé quina vespa t'ha picat, noia. Què vols saber?

-Voldria saber, si tu pots dir-m'ho, per quins procediments has aconseguit no tenir més que una criatura.

-Ja t'ho he dit; ha estat la voluntat de Déu o un caprici de la naturalesa, si ho prefereixes. Justament, al papà, li hauria agradat força tenir un noi, i a mi també.

Anna movia el cap, contrariada.

-Jo no en vull, de fills, i esperava que tu...

-Suposo que no et trobes encara en el cas de preocupar-te'n.

-T'erres. Hi estic. El doctor Gelavert acaba de confirmar-m'ho.

La veu d'Anna destil·lava amargura.

Francesca esguardà la seva filla, amb estranyesa.

-Només fa cinc setmanes que sou casats. Vols dir que el metge pot assegurar-t'ho.

-Sí, per dissort. I jo, aquest fill, no el vull.

Francesca s'alarmava.

-No diguis monstruositats, filla!

-Anomena-ho com vulguis; aquesta criatura no naixerà.

-Anna! Ja saps el que estàs dient? Parles com una qualsevol!

-Tu, fer-li fàstic? Impossible!

-Tant de bo que ho fos, una qualsevol. Així en sabria,

d'evitar embarassos.

-Sembla que hakis perdut el seny o el sentit més intrín-

sec d'humanitat i de moral.

Anna, novament, esclafí de riure.

-Me'n ric, de la humanitat i de la moral!

S'havia posat dreta i es passejava amb agitació, de la porta a la finestra.

-Seu!- cridà Francesca exasperada.

Anna va seure. Es tragué un mocadoret de la bossa i començà de masegar-lo.

Francesca abandonà la poltrona. Va anar a seure al seu costat, en el canapè. Li posà una mà al damunt del braç, li parlà en veu persuasiva.

-Esperar un fill no és cap tragèdia, Anna.

-Per a mi, sí.

-Comprenc que potser és una mica massa aviat per a una dona tan enamorada del seu marit com tu. Però, no n'hi ha per desesperar-se, i menys parlar de fer-se perdre la criatura!

-Què saps tu?

La veu d'Anna destillava amarguesa.

-Explica't filla, i ho sabré.

Anna deixà vagarejar la mirada pel buit. Els llavis li tremolaven. Les mans engrapaven i masegaven el mocadoret. Se l'entaforà màniga endins, es mullà els llavis amb la punta de la llengua, Acabà per mossegar-se'ls aferrissadament.

X -Philip ja no m'estima. Li faig fàstic.

El que acabà de dir-li semblà monstruós; restà com horroritzada d'haver gosat formular en veu alta semblant afirmació.

-Tu, fer-li fàstic? Impossible!

-És el que jo pensava; és impossible. Per això m'escarrassava a fer més i més goig. Però els fets ho confirmen; D'ençà que ens

*- no volia dir-t'ho però ja no puc cellar més -*  
 vàrem casar, no m'ha...no m'ha tocat una sola vegada.

Francesca seguia esguardant la seva filla amb estranyesa, i, tot d'una, amb angoixa.

-No ho creus, mamà?- Anna tractava de contenir el plor.

-Ni una vegada. Pitjor, m'ha rebutjat quan jo volia insinuar-me.

Anna havia amagat el rostre en les mans i s'havia deixat anar damunt dels coixins. A la fi plorava. Plorava estrepitosament, sense reserves, com un torrent desbordat.

Francesca no deia res, no feia cap moviment. No intentava consolar-la. Reflexionava, volia tractar de comprendre el cas, mesurar la seva gravetat. No dubtava de la sinceritat d'aquella confessió dolorosa. Sospitava que el comportament de Philip havia d'amagar algun misteri, alguna anormalitat. Recordà que Seyin havia estat sempre un noi estrany, diferent dels altres. Francesca no podia precisar en què consistia aquesta diferència, però existia, n'estava segura. Les paraules d'Anna confirmaven l'antiga sospita. Sospita que la sobtada i vehement passió d'Anna envers Philip i la pressa de Philip a unir-se matrimonialment amb Anna, havien allunyat.

Quan Anna es calmà un poc, Francesca es decidí a preguntar:

-Tens l'absoluta seguretat d'estar embarassada? Vols dir que en Gelavert no s'equivoca?

-Malauradament, no. M'ha visitat dues vegades? m'ha sotmés a les anàlisis necessàries.

Francesca vacillà uns segons; després, es decidí a preguntar quelcom que la turmentava.

-Fa un moment deies que, d'ençà que sou casats, Philip no...

Anna alçà el cap amb gest de desafiament.

-Això és d'abans.

Veient que la seva mare no feia cap comentari, Anna continuà la seva confessió. <sup>tres</sup> - És d'un parell de mesos, si fa o no fa. Un poc tard per fer-m'ho perdre, segons en Gelavert.

-Però ell hauria estat disposat a...

-S'hi ha negat. Oi més, m'ha fet un sermonet de moral.

Anna afegí en un to acusador. *la satisfacció de veure's*

*reproduit en* -També m'ha tractat d'inhumana i de monstre. Però tot el que vosaltres dieu pesa poc, comparat amb el que va dir Philip, un dia. *de mascles?*

-A propòsit del teu embaràs? *però llòs fer-se perdre una criatura*

*entre el segon* -D'això, ell no en sap res. Parlava de les dones que esperen un marrec. De les dones en general. Deia que una dona, en aquest estat, li inspirava fàstic, un fàstic invencible. Aquestes varen ser les seves paraules; no hi ha perill que les oblidí; fàstic invencible, ganes de vomitar. I va afegir; "Inflades de llavis, de cames i de parpelles, amb el rostre albuminós i l'expressió bestial, el ventre prominent i les fal·dilles alçades per davant. Ecs! Quant a l'home que s'hi passeja -va seguir dient-, el bufetejaria amb goig, per l'aire estúpid i satisfet que gasta, com si hagués realment contret algun mèrit; "Que en sóc, de traçut", sembla dir bo i desafiant, amb la mirada, els altres mascles, "fixeu-vos el que li he fet, a la meva dona" *que estic decidida a tot.*

*Costi el que* Anna havia parlat amb exaltació, imitant la veu i els gests de Philip. S'aturà un moment, respirà fondo i continuà; *amb tendresa.*

-Imagina't, mamà, si Philip sabés que jo estic a punt de convertir-me en una d'aquestes fastigoses femelles abonyegades i deformes. Mai més no em voldria al seu costat. Ara està orgullós de mi; li plau que els altres homes m'admirin i l'envegin. *a convèncer-la, però ho*

*Intentaria. La* Francesca callava. No gosà dir el que pensava per no exal-

*lida a posar-los tots en joc. Primer parlaria amb Pere, després amb Agnès*

tar més la seva filla. Per fi adoptà un to lleuger, quasi alegre.

-Tot això deuria dir-ho per riure, ja saps com és. Quan s'assabenti que serà pare...

Anna la va interrompre.

-No ho sabrà mai, ni ho serà mai.

Francesca insistí.

-L'orgull de tenir un hereuet, la satisfacció de veure's reproduït en un altre ser li faran oblidar totes aquestes falòrnies. Què t'hi jugues que ell és el primer a experimentar, també, certa vanitat de mascle?

-En Gelavert diu que és perillós fer-se perdre una criatura entre el segon i el tercer mes. Però jo sé que d'altres ho fan. M'has d'ajudar, mamà.

-Espera uns dies, Anna; no prenguis cap determini massa ràpid.

-Això s'ha de fer com més aviat millor.

-Sobre tot no et posis nerviosa, filla. Vés-te'n tranquil·lament a casa, no diguis res a ningú. Jo reflexionaré, consultaré i et diré el resultat.

Anna semblà tot d'una calmada.

-Està bé, mamà. Esperaré un parell de dies i tu, entretant, pensa, indaga, consulta i no oblidis que estic decidida a tot. Costi el que costi.

S'atansà a la seva mare, li besà la galta amb tendresa.

-Gràcies, <sup>mamà,</sup> fins demà passat.

Quan Anna fou fora, Francesca restà immòbil, meditava. Estava ben resolta a no ajudar la seva filla a dur a cap aquell projecte tan esbojarrat. No sabia com ho faria per a convèncer-la, però ho intentaria. La seva imaginació era rica en recursos i ella estava decidida a posar-los tots en joc. Primer parlaria amb Pere, després amb Agus



tí Bruguera (què no faria aquest, per Anna?), amb el doctor Gelavert, gran amic de la família i, si calia, amb el propi Seyin. No podia creure que fos tan cínic com la seva muller el pintava. Anna exagerava, sens dubte.

Francesca comprenia el sofriment d'Anna, apassionadament enamorada de Philip. La planyia amb tot el seu cor de dona i de mare. Seyin no podia haver-la avorrida tan aviat. A què obeïa, doncs, el seu apartament sexual, la seva aversió a executar un acte tan normal entre un home i una dona joves, casats de nou? Potser es tractava d'una circumstància passatgera; potser Philip tornaria a la seva esposa. Per aquesta, no hi havia al món més que Philip, el seu amor a Philip i, ara, la por de perdre'l. Tot amb tot era estrany que el seu instint de mare no s'hagués ni remotament desvetllat! Sens dubte la passió l'encegava. Abans de concebre Anna, Francesca estimava Pere tan apassionadament i absoluta com Anna, Philip. Però, quan va sentir que duia un ésser a les entranyes, el seu amor es va repartir entre el marit i el fill que venia. I ara mateix, enmig de l'amargor produïda per la confessió d'Anna i els propòsits forassenyats d'Anna, la notícia l'havia commosa agradablement. Aquest ésser que començava a formar-se en el si de la seva filla, ella se'l sentia com enganxat a les pròpies entranyes. Tota ella vibrava d'esperança i d'amor i també de temença pel pobre marrec amenaçat.

Entretant, Anna havia arribat al pis de la Diagonal. Es banyà, es pentinà, es maquillà, s'empolvorà, es perfumà. S'examinà fixament i atenta al mirall i somrigué satisfeta. El seu cos conservava, intacte, la línia d'esveltesa un poc escultural que tant agradava a Philip. Anna es movia amb la vista fixa en la lluna i veia que sos moviments continuaven essent lleugers i elegants. Una volta més, Philip es sentiria orgullós de sortir al seu costat.

Quan aquest arribà, ella copsà amb satisfacció el seu es-

guard aprovatiu. Philip s'hi havia acostat i l'havia besada a la boca, i ella es sentí trasbalsada pel contacte insistent i refinat d'aquell bes. En un instant tornà a creure en l'amor de Philip i en l'existència de la felicitat. Fins oblidà el fill que duia a les entranyes. Tal vegada aquell mateix vespre, Philip la desitjaria novament, l'agafaria en els seus braços, l'estimaria com el passat setembre a Calella.

Mentre Philip es canviava la camisa i es nuava la corbata, veia la imatge d'Anna reflectida al mirall.

-Estàs meravellosa, darling.

Ella sonreïa.

-De debò em trobes meravellosa, o ho dius per què sí?

Ell s'abrillantava i raspallava el cabell.

-Simplement meravellosa.

Anna restà darrera Philip, el més a prop possible de Philip, encarcarant els braços per a no enllaçar-lo. Si gosés li confessaria que està embarassada... Però no. Ell podria prendre-s'ho malament, i tot el goig de la vetllada seria malmès; totes les seves esperances (sempre tornaven a rebrotar) amenaçades i, qui sap, si la seva unió destruïda per sempre.

Una estona després <sup>eren</sup> al Cafè de la Lluna, lloc de reunió dels amics.

Els inevitables Briget, Verdaguer, Alvareda, havien arribat en companyia d'un matrimoni francès; Mr. i Mme. Tessier, arquitecte i esculptora respectivament. Esperaven l'hora d'anar a sopar, bevien aperitius, parlaven d'arquitectura antiga i moderna, nacional i estrangera; d'art en general; de viatges... Parlaven tan aviat en francès com en espanyol o anglès.

A la taula veïna, un home s'havia fixat en Anna. Semblava fascinat per la seva elegància, per la seva boniquesa, pel seu silenci.

Era un senyor de mitja edat, un poc calb. Vestia amb discreció i cura. Philip se n'havia adonat i li dedicava freqüents ullades. El desconegut no concedia cap atenció als significatius cops d'ull de Seyin, el qual també i una de calenta? poc no es mostrava contrariat per les mirades d'aquest home a la seva esposa.

Anna recordà el que li havia dit Philip una estona abans: "estàs meravellosa, darling". Era evident que estava satisfet de lluir-la i veure-la desitjada per un altre home. "Aquesta pueril vanitat", pensava Anna, "és l'únic lligam que ens uneix. Si aquest lligam es trenca, restarem definitivament separats".

Calia, doncs, trobar el mitjà de seguir fent goig; calia posar en joc tots els recursos femenins; astúcia, audàcia, dissimulació... (Ana dubtava de posseir-los). En canvi Francesca... Si Francesca volia ajudar-la, aquesta criatura no naixeria i ella no perdria els seus atractius.

-En què penses, Anna? digué algú, prop seu.

Ja estaven tots drets a punt de marxar.

L'admirador desconegut, decebut i malencònic, la seguia amb la mirada.

Ostensiblement, Philip voltà amb un braç les espatlles de la seva dona. L'empenyé amb suavitat devers la sortida. Quan ja l'admirador desconegut no podia veure'ls, abandonà les espatlles d'Anna, s'aferà al braç de Briget.

L'escultora francesa volia que Alvareda li expliqués per on havien de passar per anar al Museu d'Art Romànic i ell xampurrejava en francès noms de carrers i de places, números de tramvies.

Monsieur Tessier discutia, amb Joaquim, sobre l'arquitectura de Gaudí.

Briget i Philip anaven al davant fent bracet.

Anna caminava sola, un poc separada del grup. Fins quan hauria d'anar de festa en festa, de restaurant en restaurant al remolc de Philip? Fins quan Philip la tractaria pel sistema d'una dutxa fre da i una de calenta?

"És perillós, fer-se perdre una criatura" havia dit el doctor Gelavert, potser per espantar-la. Però també es pot morir de part. Anna evocava la mort amb menys feredat que d'ordinari. La mort equivaldria a una solució, segurament l'única. Amb la mort cessaria el turment d'ésser i no ésser la dona de Philip, d'amar Philip amb pas sió; amb desesperació, i veure's menyspreada per ell. Després de la curta, però horrible escena de l'altra nit, quan ella volia lliurar-se-li i ell la va rebutjar amb aquelles fredes paraules; "És inútil, no insisteixis", què podia oferir la vida a una dona jove i enamorada? La mort era oblit; era repòs. Sigui el lloc que sigui on anem a parar en morir (Anna no creia ni en el cel ni en l'infern, però sí en una rela tiva immortalitat de l'ànima); onsevulla que aquell reflex i aquell eco de la nostra extingida existència es projectin, allí serà la pau. Un refugi lliure de dubtes i de sofriments; un lloc per a estimar l'ombra de Philip, lluny de la presència carnal i turmentadora de Philip. La mort no era, doncs, el núvol espantós que plana damunt nostre com un si nistre ocell i que espera el moment fatal per a descarregar en nosal tres el seu llamp destructor. Era, al contrari, una amiga un poc cella junta que no havia après a somriure, però que duia en les seves mans la solució única i definitiva de tots els problemes.

En aquest estat d'ànim, la jove i elegant Mrs. Seyin s'assegué en una taula de Chez-nous i es posà a examinar la carta.

Camant d'aquesta criatura. Per a \* -to-la perdre, necessites el meu cor  
\* \*

Ella semblà tot d'una esperangada,

-M'a judaries?

Esperava Philip per sortir com cada tarda. S'havia estret la faixa; el seu cos continuava essent esvelt i graciós. S'havia vestit, maquillat, empolvorat i perfumat. La manicura acabava d'anar-se'n.

Anna seia al divan, a la tribuna. Fullejava el darrer Daily Mirror.

Tot d'una va oir el grinyol de la clau al pany de la porta d'entrada. I tot seguit el pas lleuger de Philip, passadís endins.

Anna deixà la revista, aixecà el rostre. Es preparava a somriure però no pogué.

Senyín la mirava severament. Els seus ulls presentaven aquell color blau fosc de les hores tempestuoses.

-Veig que tothom ha de saber abans que jo que aviat seré pare.

Ella restà glaçada, muda, amb els ulls badats i la vista fixa en ell. Li començaren de tremolar els llavis.

-Jo...Philip...

-No tens cap excusa. Fins i tot, si te'l volies fer perdre, era amb mi amb qui havies de consultar-ho en primer lloc.

-És que volia amagar-t'ho. Temia...

-Quina inconsciència! Jo tinc els mateixos drets que tu d'amunt d'aquesta criatura. Per a fer-te-la perdre, necessites el meu consentiment.

Ella semblà tot d'una esperançada.

-M'ajudaries?

-A fer-te-la perdre? Mai!

Anna pensava que Francesca no solament no l'havia ajudada, sinó que tampoc no guardava el secret com ella li ho havia demanat. Aquesta mala passada de la mamà i la manera implacable i freda amb que ell s'ho prenia eren dos fets aclaparadors. Anna començà de plorar.

Philip la contemplava fixament. Semblava exigir-li una explicació. Però ella no podia parlar. Philip havia de comprendre el que ella sofria en aquell moment. S'havia d'atansar a ella, prendre-la en sos braços, consolar-la, acariciar-la... Anna ho esperava, anhelant. No, en realitat, no ho esperava. Només pensava com hauria estat meravellós que ell ho fes.

Mentre s'eixugava les llàgrimes la mirada de Philip esdevenia més i més severa i menyspreadora.

Tot de sobte alçà les espatlles. Sortí de l'habitació.

-Philip!

Era un crit desesperat, com demanant auxili.

Ell tornà, va seure al seu costat. Anna li va prendre una mà, la hi besà. Unes llàgrimes hi lliscaren, enganxoses i tèbies. Ell se'n desfèu, enutjat.

-Això, no, Anna!

Engargussada de sanglots, ella suplicava.

-Deixa'm la teva mà, Philip. Altrament, no podré parlar.

Amb visible repugnància ell la hi abandonà de nou. Es preparava a escoltar amb una impaciència mal dissimulada.

Anna parlava a sacsejades, amb vacil·lacions.

-Si he volgut fer-me perdre la criatura, era per no perdre't a tu. Per conservar el teu ... (no gosava dir: amor, de por que ell esclatés de riure), el teu afecte.

Ell tornava a mirar-la, sorprès.

-El meu afecte?

-Sí, i la teva illusió de lluir-me al teu costat. Recorda

el que vares dir un dia. Que les dones embarassades et feien fàstic.

-Jo? 'hi atansà i la bessà lleugerament a la galta.

-Sí, tu. Un fàstic invencible, ganes de vomitar. Ho recordo molt bé.

La seva veu era amable.

Ell havia aconseguit finalment desprendre's de la mà d'Anna.

-Ho devia dir per riure.

-No. Ho deies seriosament. Jo no vull fer-te fàstic. No vull provocar les teves ganes de vomitar. No vull exposar-me a veure'm arraconada mentre tu surts amb Briget i altres noies joves i esveltes.

Anna podia ara Philip ja tornava a estar dret, prop la porta. Havia mirat el seu rellotge polsera. Se'l veia nerviós, impacient.

-Els amics ja deuen estar esperant-nos al cafè.

I en dir amics i cafè una onada esbandidora li va passar pel rostre. Els ulls tornaven a espurnejar-li de goig.

-Hala! Hala! Si no, farem tard.

Anna es dirigí de pressa a la sala de bany. S'esguardà al mirall del lavabo. El plor havia fet estralls en el seu rostre. Tenia les parpelles inflades, rastre de llàgrimes en el maquillatge.

-Hauria de refrescar-me els ulls perquè se'm desinflin.

Hauria de posar-me crema i coloret a les galtes, pintar-me els llavis. Hi estaré qui sap l'estona.

Desanimada, abandonà la tovallolaleta damunt del rentamans.

-Vés-hi sol, Philip.

Esperava que ell li digués; "Apa afanya't i anem". No, no ho esperava. Solament va pensar com seria feliç si ell ho deia.

Philip ja estava llest. Els seus cabells brillaven i el seu rostre apareixia rosat i fresc com una poma.

-De debò no pots venir?

Ho havia dit en un to superficial, un to de compliment.

-En tinc per una bona estona. Vés...Vés...

Ell s'hi atansà i la besà lleugerament a la galta.

-Què els dic, als companys?

La seva veu era amable.

La d'Anna, amarga.

-Saluda'ls de part meva. vespre, al Cafè de la Lluna, en

una taula vora Fins que sentí el cop de la porta de l'escala, no va comprendre que Philip havia marxat i l'havia deixada. (Era la primera vegada que ho feia d'ençà que eren casats). Ja no tornaria fins a la matinada. Anna podia ara abandonar-se a la desesperació sense posar-se en ridícul.

Era una allau de sanglots i de llàgrimes; s'embriagava de gemecs i de plors.

Tot d'una reaccionà, colèrica. Parà en sec de plorar. Es picà furiosament el ventre amb el puny.

-Maleït! Maleït! Tu en tens la culpa, si perdo Philip.

En dir-la, Philip es posà dret, d'un salt.

\* \* \*

-Tu, Colombina?

Li havia posat les dues mans damunt de les espatlles, cor dialment. Atansava el seu rostre al d'ella, com si anés a besar-la. La mirava amb afecte, mentre li donava copets a l'esquena.

Els ulls de Colombina s'eixamplaven. Corrien a Philip.

-Quan has tornat, Colombina?

-Encara no me n'he anat.

Philip es girà davant els companys de taula.

-Us presento una noia d'adolescència. Mira, Colombina, aquesta és Anna Vallis, aquesta és Briget Allingham, Joaquina Verdaguera, Maria Alvarada.

La noia enfarinada no allargava la mà a cap d'ells. Desobria un poc més les dents en borbolls els llavis a guisa de somriure.



Se apartava la  
entre ella i W  
La seva expressi  
aquell excés de

Estaven, com quasi cada vespre, al Cafè de la Lluna, en una taula vora el vidre entelat. Tot d'una, sense que es pogués endevinar d'on sortia, hi hagué una noia, dreta al costat de Philip. Alta, prima, molt pàllida. Duia un abric de pell amb els colzes i les vores de les mànigues pelats i lluents. Empolvorada com un Pierrot, sense colorit a les galtes i els llavis pintats de morat.

Havia dit:

-Bona nit, Seyin.

La seva veu era sorda, llunyana, com si parlés per telèfon.

En oir-la, Philip es posà dret, d'un salt.

-Tu, Colombina?

Li havia posat les dues mans damunt de les espatlles, cordialment. Atansava el seu rostre al d'ella, com si anés a besar-la. La mirava amb afecte, mentre li donava copets a l'esquena.

Els ulls de Colombina s'eixamplaven. Somreien a Philip.

-Quan has tornat, Colombina?

-Encara no me n'he anat.

Philip es girà devers els companys de taula.

-Us presento una amigueta d'adolescència. Mira, Colombina, aquesta és Anna Vallst, aquesta és Briget Allingham; Joaquim Verdaguer; Marià Alvareda.

La noia enfarinada no allargava la mà a cap d'ells. Descobria un poc més les dents en descloure els llavis a guisa de somriure.

No apartava la vista de Philip.

Un mosso li havia acostat una cadira. Seyin li feia lloc entre ella i Verdaguer. Colombina es <sup>va</sup> asseure sense deixar de mirar Philip. La seva expressió era beatífica, com si no pogués acabar de creure en aquell excés de felicitat.

Briget, Joaquim i Marià tractaren de conversar amb ella, però ella els escoltava distreta. Només parava atenció al que deia Philip.

-Que prendràs?

La noia pàl·lida alçà les espatlles.

-Un cafè amb llet?

Ella aprovà amb el cap.

Per ensucrar i remanar el cafè amb llet, Colombina desembutxacà les mans; no les duia enguantades. Eren llargues i pàl·lides; dignes de servir de model a un pintor, però amb les ungles sense vernís i enribetades de negre. Els dits, àgils i minsos, li voleiaven, com ales de papallona, entorn dels terrossos i del mànec de la cullera. Mentre bevia a petits glops, la seva mirada no s'apartava de Philip (Com gosa mirar-lo així?, pensava Anna).

Alvareda i Verdaguer es desinteressaren aviat d'ella. Seguiren la conversa amb Briget. Anna escoltava la de Philip i Colombina; Evocaven i comentaven éssers i fets d'una època llunyana que Anna desconeixia; reunions, ballades, berenars i jocs juvenils en cases particulars. El rostre de la noia desconeguda es mostrava lluminós, radiant de felicitat. Enmig de la seva horrible blancor de Pierrot, aquells ulls, amples i foscos, fulguraven. I així mateix les dents, grogues, però ben arrengrerades i sanes, lluien en un somriure inefable.

-Com m'has sabut trobar en aquest cafè?-preguntà Philip.

Ella somreia, misteriosa.

-Per pura casualitat?

Ella eixamplà el somriure.

-O m'has clissat a través del vidre?

El cor d'Anna s'havia anat enxiquint, enxiquint. Cada cop se sentia més inquieta, més alarmada.

Al cap de poca estona la noia pàl·lida s'aixecà. El seu rostre conservava aquella expressió radiant, com si endevinés que Seyin havia de seguir-la.

Ell també havia deixat el seient.

-Vas directament a casa?

Ella féu que sí, amb el cap.

-T'acompanyo.

En girar-se devers els seus companys de taula no es dirigia a cap, en particular. La seva mirada feia, en un instant, el volt de la rodona.

-Torno tot seguit. Si trobeu que trigo massa espereu-me a Villa Rosa. D'acord?

-D'acord -respongueren dues o tres veus.

Anna s'havia dreçat tota d'una peça, havia deixat el seient. No sabia exactament per què ho feia. Potser ni tan sols se n'adonava.

Briget, Joaquim i Marià l'esguardaven, inquiets. Ella només veia Philip i Colombina. Però Philip i Colombina la ignoraven.

Colombina saludà la companyia amb un lleuger moviment de cap. Entaforà les mans a les butxaques de l'abric. Separà un poc el braç del cos perquè Seyin hi passés el seu; semblava un moviment familiar.

Travessaren la Plaça de Catalunya en direcció a la Telefònica. Hi passaren davant. Seguiren pel Portal de l'Àngel.

Anna, com un autòmat, els anava al darrera, no gaire lluny, però tampoc massa prop.

Sempre agafats del braç, Philip i Colombina, s'endinsaven en la ciutat antiga. En arribar al final del Portal de l'Àngel, s'aturaren un moment com si dubtessin entre seguir pel carrer dels Arcs o passar pel de la Cucurulla. Just en aquell moment, la noia misteriosa girà el cap i descobrí Anna. Xiuxiuejà quelcom a l'orella de Philip. Aquest també es mig girà. Anna creia que s'aturarien, l'esperarien, discutirien. Temia la còlera de Philip, però també la desitjava. Així aquella pàl·lida i audaç Colombina sabia que Seyin era casat i que aquella Anna Valls, de qui feia tan poc cabal, era Mrs. Philip Seyin.

Però, segons totes les aparences, la parella havia decidit prescindir de la senyora Seyin i de la seva inoportuna persecució. Seguien enllà com si ella no hi fos. Els seus cossos no s'havien separat més que un moment, per a tornar a ajuntar-se.

El cor d'Anna anava accelerant els seus batecs. Eren ràpids i forts; quasi la privaven de respirar.

Philip i Colombina ajuntaven sovint el rostre; xiuxiuejaven i reien.

El pas d'Anna començava de vacillar. "Cauré esvanida al mig del carrer (quasi ho desitjava); ells seguiran llur camí, ni se n'adonaran. El primer que passi (poc agent en aquell lloc i en aquella hora) correrà en cerca de socors. Em duran en una ambulància al dispensari més proper i, d'allí, a corre-cuita, a una clínica on avortaré. Em naixerà un fill, mort, i la meva vida també estarà en perill. I, entretant, ells continuaran fent braçet, evocant èpoques d'adolescència..."

Però no queia; no s'esvania. El cor no li esclatava dins del pit, i els seus ulls seguien veient la parella mentre les seves passes la seguien.

Amb un esforç podia fer una corredissa i atrapar-los. Encara tenia forces per a dir a la desvergonyida Colombina que ella era l'esposa de Philip Seyin; que esperava un fill d'ell. No, no valia la

pena. Ho considerarien un argument sentimental poca solta. El millor seria plantar-li quatre plantofades ben sorolloses i dir-li; "Si no tens companyia, vést-te'n a casa sola. Fa una estona bé hi eres". Però Philip prendria el seu partit; la defensaria; la renyaria a ella.

El millor era tornar al cafè; esperar-hi Philip, amb els altres, i no dir res.

Però seguia la parella pas a pas. Una força incontrollable l'empenyia.

Philip i Colombina s'havien endinsat pel carrer dels Comtes. Caminaven sempre junts, a l'ombra de la Catedral.

Passaven sota la llum d'un fanal. Anna els veié amb els rostres junts, ~~els llavis de l'un sobre els llavis de l'altre.~~

~~Anna~~ És mossegà el puny per reprimir un xiscle. Un moment després les altíssimes parets de la catedral oscil·laven damunt seu. Reculà bruscament. S'esfondrà damunt d'uns esglaons, probablement els del Ti nell.

No sabia quant temps havia estat ajaguda en una mena d'inconsciència. El primer que sentí fou la fredor d'una pedra contra la galta. Era una sensació vivificadora.

Encara podia aguantar-se dreta. Baixaria devers la Laietana, on segurament trobaria un taxi, i es faria emmenar a casa.

Havia perdut de vista Philip i Colombina, però ja no volia seguir-los. Només somniava ésser sola, ajaguda al seu llit.

Seguí pel carrer dels Comtes. Entrà a la Freneria. L'ombra era allí més atapeïda encara, i la solitud i el silenci, absoluts. Però no. Es sentia un xiuxiueig prop d'una entrada. Anna s'aturà en sec. Era la veu de Philip, l'havia reconeguda i també el riure somort de Colombina.

Anna s'estintolà a la paret i comença a vomitar. Ells para-

ren en sec la conversa mentre Anna fugia, avergonyida.

Un moment després, Philip era al seu costat. La prenia pel braç, li allargava el seu mocador de butxaca.

-Eixuga't la boca.

El seu to de veu era fred, autoritari.

Començaren a caminar. Ell l'aguantava pel braç i l'empenyia. Callaven.

Anna se sentia humiliada pel silenci de Philip, hauria preferit un escàndol.

Philip caminava a gambades llarguíssimes. Ella perdia l'alè.

-Una mica més a poc a poc, si et plau.

Ell no responia, però tampoc no alentia el pas. Anna s'aturà.

-No et puc seguir, Philip.

-Si no fossis tan bleda, si no m'haguessis anat al darrera, ara no hauries de córrer.

-Però sóc bleda i no puc deixar de fer blederies.

S'excusava:

-T'estimo, Philip.

-Molt bé. Estima'm tant com vulguis, però dissimula-ho.

Afegí:

-Colombina també m'estima. M'ha estimat des que tenia setze anys. Té, qui ho dubta, el dret de seguir estimant-me. I jo, el dret d'agrair-li-ho i acompanyar-la a casa, si l'ocasió es presenta. O és que creus que aquestes coses et maculen l'honor? Ja no et recordes de les nostres escapadetes de solters als dancings, quan encara no eres la meva dona ni la meva promesa?

S'aturà un instant. Féu giravoltar Anna; la mirava de fet a fit.

-Ets capaç de comprendre l'amistat entre un home i una

dona?

L'acompanyà fins a l'ascensor.

Es posà a caminar novament.

-Però, no. Tu ets espanyola, i incapaç de comprendre aquestes coses. Cal que el marit no se us mogui del costat. Lamentable!

Ella es planyia.

-Espero un fill i no em trobo gens bé,

-No t'he pas demanat de seguir-me. Per què no restaves tranquil·lament amb els companys?

Havia abandonat el braç d'Anna i caminava unes passes endavant.

En arribar a l'Eqüestre, Anna accelerà el pas. Agafà Philip per una màniga.

-Per favor, atura un taxi. Anem a casa. No puc més.

-T'hi duré jo mateix. Tinc el cotxe aparcats a quatre passes. Seu allí i espera-m'hi.

Li assenyalava el banc que es troba<sup>va</sup> al Passeig de Gràcia, davant per davant de la camiseria Comes.

Anna hi arribà fent tentines. S'hi deixà caure amb un gemec. El cap li rodava i es sentia el front i les galtes amarats d'una suor freda. Temia caure allí mateix esvanida. Plorà;

-Déu meu, Déu meu.

Un vigilant que ella no havia vist, s'hi atansà.

-Què li passa, senyoreta?

-Res...res. Espero el meu marit, que ha anat a cercar el cotxe.

El vigilant s'apartà. Però seguia observant-la d'un tros lluny.

A la fi arribà Philip. Agafà Anna per un braç, l'ajudà a pujar a l'automòbil.

En arribar a la porta de casa la tornà a agafar pel braç.

L'acompanyà fins a l'ascensor.

-Et veus en cor de pujar sola?

Ella féu que sí amb el cap.

-Jo vaig a veure si trobo els companys. Ja deuen començar a passar ànsia.

\*  
\* \*

Abandonava el domicili conjugal, anava a refugiar-se a casa dels seus pares. Sabia que era un determinat greu. Esperava que servís d'escarament a Philip. Havia preparat una maleta, havia dit a Pilar:

-El papà serà fora uns dies. Vaig a fer companyia a la mare.

Pilar va fer veure que s'ho creia.

-Ja ho sap el senyor Philip?

-Li ho explicaré per telèfon, però es desporti digues-li que en telèfon tot seguit.

Però al migdia, en veure que Philip no telefonava, tot el seu aplom s'esfondrà. S'imaginava el seu marit arronsant les espatlles en oír l'encàrrec de Pilar. El veia esclaijar la boca amb una ganyota d'indiferència. "Se n'ha anat a casa dels pares? Bon vent i barca nova"

A l'hora de dinar, Philip no havia telefonat encara. Anna no podia empassar-se les croquetes de gallina preparades per Francesca a la seva exclusiva intenció. Però també:

Sense saber que feia, s'aixecava de la taula, tornava a seure, es tornava a aixecar.

-Philip és capaç de no dir-me mai més res.

Plorava. Estava estesa entre nosaltres dos, Francesca la renyà.

-Per què marxaves, doncs? Qui serà conseqüent, Cilla.

Uns minuts després Anna es tornava a aixecar. Esguardava la seva mare amb ulls d'allucínada.



-Per què no telefonava, Philip, mamà?

-Seny, Anna. Donas't, per l'amor de Déu.

Francesca deixà la forquilla i el ganivet damunt del plat.

-aviat sortires de dubtes.

La dirigí al despatx de Per, Anna la seguí. Mentre la mare marcava el número, la filla s'abandonava pesadament a la poltre

Abandonava el domicili conjugal. Anava a refugiar-se a casa dels seus pares. Sabia que era un determini greu. Esperava que servis d'escarment a Philip. Havia preparat una maleta, havia dit a Pilar:

-El papà serà fora uns dies. Vaig a fer companyia a la mamà.

(Que es volia estar uns dies a casa dels pares? D'acord, sí, no era un gran

Pilar va fer veure que s'ho creia.

-Ja ho sap el senyor Philip?

-Li ho explicaré per telèfon. Quan es despertí digues-li que em telefoní tot seguit.

Però al migdia, en veure que Philip no telefonava, tot el seu aplom s'esfondrà. S'imaginava el seu marit arronsant les espatlles en oír l'encàrrec de Pilar. El veia esbiaixar la boca amb una ganyota d'indiferència. "Se n'ha anat a casa dels pares? Bon vent i barca nova"

A l'hora de dinar, Philip no havia telefonat encara. Anna no podia empassar-se les croquetes de gallina preparades per Francesca a la seva exclusiva intenció. Pobra mamà!

Sense saber què feia, s'aixecava de la taula, tornava a seure, es tornava a aixecar.

-Philip és capaç de no dir-me mai més res.

Plorava. } -Tot s'haurà acabat així entre nosaltres dos.

Francesca la renyà.

-Per què marxaves, doncs? Cal ser conseqüent, filla.

Uns minuts després Anna es tornava a aixecar. Esguardava la seva mare amb ulls d'allucinada.

-Per què no telefona, Philip, mamà?

-Seu, Anna. Domina't, per l'amor de Déu.

Francesca deixà la forquilla i el ganivet damunt del plat.

-Aviat sortirem de dubtes.

Es dirigí al despatx de Pere. Anna la seguí. Mentre la mare marcava el número, la filla s'abandonava pesadament a la poltrona del papà.

Philip havia respost al telèfon amb tota naturalitat. No concedia cap importància a la fugida d'Anna. "Un caprici de noia mal criada", havia dit a Francesca. (Francesca es guardà de repetir-ho a la seva filla), Que es volia estar uns dies o unes setmanes a casa els pares? D'acord. Ell no era un tirà.

Al cap d'uns minuts de conversa amb ell, Francesca s'adonà d'un fet inquietant; d'acusat, Philip havia passat a acusador. Ella mateixa es trobà, sense saber com, presentant-li excuses en nom de la seva filla.

-Fes-te'n càrrec, Philip, Anna no es troba gaire bé. Està molt nerviosa.

-En aquest cas el millor és que resti a casa i no faci ni em faci fer el ridícul davant dels amics.

Philip Seyin s'adaptava molt bé a l'absència d'Anna. Pilar tenia cura d'ell, i quasi cada dia anava a dinar a casa dels sogres. Quan arribava besava el front o la galta d'Anna.

-Com estàs?

-Bé...

Philip s'asseia davant la xemeneia encesa. Enfront, mai al costat de la seva esposa com si temés un d'aquells irrefrenables impulsos d'amor passional que solien acabar en drama.

Parlaven d'estrenes de teatre, d'exposicions de pintura,

de concursos hípics...Ella ja no jugava al tennis ni posava els peus al carrer. S'havia resignat a ésser mare i no freqüentar la societat. No essent-hi al costat de Philip, la societat li feia fàstic.

Un dia Philip li va dir.

-Tinc un encàrrec de Joaquim Verdagner per a tu.

Anna no pogué evitar un gest de sorpresa.

-Joaquím s'interessa per mi?

-Més del que et creus. És un bon amic. Cada dia em pregunta per la teva salut. Diu que voldria venir a saludar-te.

Anna Alçà les espatlles.

-Que vingui.

Philip semblava ofès de la indiferència de la seva esposa.

-Oh, si et molesta, no. Ell ho fa amb la intenció de distreure't una estona.

-Molt amable!

-Marià i Briget també voldrien venir.

Anna s'esverà. Què es proposava Philip en voler emmenar tota la colla a casa els Valls? Ella no desitjava tornar a començar aquelles horribles vetllades en companyia dels inseparables. No es veia en cor de suportar altra vegada els seus acudits, les seves ironies, el seu intercanvi d'ullades malicioses.

-Tots alhora, no!

-Bé. Els diré que vinguin d'un a un. Pots fixar-los dia i hora.

El to de Philip irrità Anna. Quan es tractava dels seus amics, Philip no tolerava ni desdeny ni crítiques. Anna sentí que la seva amarguesa desbordava.

-I aquella noia enfarinada de l'altre vespre no t'ha demanat per venir?

Philip abandonà la cadira. Es dirigí a la finestra. Separà d'un vidre una de les cortinetes de tul i es posà a mirar a fora.

-Com li deies, a aquella platònica enamorada teva? Colombina?

Philip no responia. Seguia esguardant fixament els balcons de la casa del davant.

-És un nom poc cristià, Colombina. Se'n diu de debò?

Ell es girà. Fixà la mirada en la seva dona. Mostrava un rostre perfectament serè.

-Tant se val, Anna. Feia quatre anys que no la veia. Ara potser en passaran quatre més abans no la torni a veure. En semblants circumstàncies tant li fa un nom com un altre. Tot això no té cap importància per a mi.

-Oh, per a mi tampoc, ara. I per a ella?

-Ho ignoro.

-Ella semblava molt enamorada. Deu patir, lluny de tu.

-Patir és la paga de totes les criatures sensibles.

-T'hi tens, tu, per sensible?

Seyin tornava a seure enfront d'Anna. Llençà la cigarreta al caliu. Somreia amb sobtat bon humor.

-Sí. M'hi tinc.

-I pateixes?

Ell fingia no copsar la ironia d'Anna.

-A estones, molt. Tant, que moltes coses de les que faig, i et semblen incomprendibles, són per a vèncer aquesta sensibilitat maledida. Però odio el sofriment. No m'hi vull abandonar, el vull vèncer. No sóc de mena masoquista.

Anna reia, nerviosa.

-Més aviat tiraries per sàdic.

Ell esclafí una breu rialla.

-Potser sí.

Afegí, amb una certa serietat.

-La meva naturalesa imperfecta en té la culpa. El gran error de la majoria de la gent és voler fer responsable els homes, de les seves imperfeccions.

-Si un home de la teva edat i de la teva situació social no és responsable dels seus actes i es repenja en les seves imperfeccions, on anem a parar? Segons el caire de la seva feblesa pot trair, robar, assassinar, i després donar-ne la culpa a la seva naturalesa.

-I la té. Creus que els criminals són sempre responsables dels seus crims?

-No ho sé. Sols et puc dir que la societat els ha d'exigir aquesta responsabilitat. Sense això l'estructura social se'n va en doina.

Philip sospirà.

-Una injustícia més de les moltes que es practiquen en el món. Et voldria veure més... (cercava els mots) més... comprensiva, més justa.

Anna alçava les espatlles, somreia.

-La meva desgràcia és estimar-te, i no solament com un amic, com un company, sinó amb la força d'una passió abassegadora.

Canvià de to, abaixà la veu.

-Com t'estima, Colombina?

-Suposo que, poc més o menys, com tu. Però, ella no és una burgesa, és una noia modesta. No creu tenir cap dret damunt meu. No exigeix res.

-Pobra Colombina!

-Bah! Ha viscut quatre anys sense veure'm i no s'ha mort. Ni tan sols s'ha afluït. (Per altra banda era quasi impossible). Pot

seguir amant-me platònicament fins que trobi un home que la consoli.

Aquests casos sempre acaben així.

Tant de bo que hi acabés també el meu, pensava Anna.

-Però tu vares festejar, amb ella?

-No hi vaig festejar. Ella i jo teníem divuit anys, respectivament. Solíem reunir-nos a casa d'una amiga seva per a ballar. Érem uns apassionats de la dansa. Per Carnaval vàrem decidir organitzar un ball de disfresses, Jo era l'encarregat de guarnir les noies. Sempre he tingut gust i traça per a fer-ho. M'agrada combinar parracs i treure'n el màxim partit. Aquell vespre ja n'havia disfressades dues o tres, quan vineu el torn d'aquesta. Va restar tan encisera en la seva simple disfressa de Colombina (D'aquest dia li ve el nom) que jo, com un Pigmalió més, me'n vaig enamorar per uns segons. Sense pensar en les conseqüències, la vaig besar, al front. Ella, però, se'm tirà al coll. Em cercà els llavis. Hi encastà els seus, llargament i desesperada. Jo volia separar-me'n, però no podia.

Philip esclafí de riure.

-Se m'havia arrapat com una llagasta! Em va costar força de desfer-me'n.

Tornava a estar pensarós, greu. Repetia les paraules d'Anna.

-Pobra Colombina!

Anna sospirà.

-Si almenys aquella deplorable experiència t'hagués servit per a evitar-nos el bes a l'Excelsior i els que seguiren a Calella...

-Llavors, com abans, obeïa a un sentiment espontani. No feia comèdia. No cercava cap avantatge. Obrava candorosament, sincerament. Tu no arribes a comprendre'm, Anna. No és solament en benefici teu i de Colombina que hauria hagut d'abstenir-me de besar-vos, sinó, i prin-

incipalment, en benefici propi. Cal malfiar-se de les dones, en general.  
Les dones sempre exigiu més del que podem donar-vos.

-Hi ha homes que poden donar molt .

El rostre de Philip es crispà, Parlà, tot d'una, d'una manera defensiva, desafiadora.

-Ah, sí? Qui, per exemple? Agustí Bruguera?

-Sí, Agustí Bruguera, el papà...

-Per què no t'hi casaves, amb Agustí Bruguera?

Els ulls d'Anna s'ompliren de llàgrimes.

-Perquè estava...Perquè estic enamorada de tu, Philip.

A ell no podria estimar-lo.

Seyin alçà les espatlles.

-Tu no pots estimar Bruguera, que t'adora. Jo no puc estimar-te a tu, que m'idolatres. Qualsevol altre, no sé qui, no podrà estimar-me a mi, fins i tot si jo em moro d'amor.

Tornà a arronsar les espatlles, mogué el cap amb lleugeresa.

-El món és així, Anna. Cal prendre el nostre partit, si no volem tornar-nos ximples.

\*  
\* \* \*

D'amagat d'Anna, Francesca havia telefonat a Agustí Bruguera. Li havia pregat que vingués algun vespre en sortir del despatx.

-Organitzo una que altra partideta de Bridge. T'agrada el bridge, Agustí? A Anna li agrada força i sap jugar-hi.

Agustí havia respost que el bridge no li desagradava. Li prometé anar-hi algún cop. Estava disposat a afrontar Anna novament. (No l'havia vista d'ençà del dia de les nocces). Feia quatre o cinc anys que n'estava enamorat, i, encara que mai no li ho havia dit, ella i tots els seus familiars ho sabien. El seu esguard la seguia devotament quan ella

es movia. I quan parlava, ell restava immòbil amb la boca a mig badar. No li havia mai estret la mà més del que la correcció exigia. Sols una vegada havia gosat besar-li una trena mentre ballaven. Ella ni se n'ha via adonat. I llavors <sup>rebué</sup> rebé la invitació de Francesca, <sup>imaginava</sup> ~~concebia~~ d'estar en camí d'oblidar la seva passió, Semblà tot d'una disposat a preferir el bridge a qualsevol altre mana de joc, i el joc a qualsevol altra me na d'esbarjo.

Era un jugador difícil per als companys. Capaç de fer perdre la paciència a algú que en tingués més que no pas Anna. Però ella no podia triar. Agustí era l'únic que no faltava mai a la tertúlia. Sovint no hi anava ningú més. Jugava ell i les dues dones amb un personatge imaginari.

Bruguera era un bon jugador de bridge com era un <sup>bon</sup> ~~empleat~~ de banca i un bon dispeser. El que el feia més penós era el seu excés de consciència. Tant si es tractava de col·locar al banc els diners d'un amic, com de decidir la carta que tiraria quan li tocava, ell hi posava tots els cinc sentits.

-M'estimo més no jugar -deia sovint Anna a Francesca-Agustí

m'exaspera.

-Però filla, qui trobaràs que vingui cada vespre tan puntual i exacte, disposat a distreure't i a complaure't?

-Aquesta exactitud, fidelitat i abnegació el fan encara més enutjós. Sí, almenys, fos capaç de faltar algun dia, d'arribar tard, de plantar-nos un cop o altre per sortir amb els companys o amb una mos-sa...

-Sí, vaja, que imités Philip!

-No cal pas que s'assembli a Philip. Simplement, que es faci desitjar més. Que ens faci gruar un poc.

-És massa bo.



-Tan bo, tan bo, embafa.

Bruguera era puntual a les reunions. Si algun dia tenia feina o un compromís ineludible, avisava el dia abans.

-Demà no podré venir.

-Està bé, Agustí,

Quan era fora, Anna deia a la seva mare:

-Quina sort! Reposarem un poc d'aquest ensopit.

-Sí, però quan no ve ningú més a distrare't, ben contenta que estàs de tenir-lo a ell!

-Jo, contenta? No em facis riure. Pobre Agustí!

-No vull pas fer-li propaganda. Però, sigues sincera,

Anna. En qui trobaràs aquesta desinteressada i silenciosa fidelitat, aquesta insuperable paciència per a aguantar sense cap parpelleig mirades i somriures irònics, i fins alguna paraula punxant, de les teves, quan ell pensa la jugada i no es decideix a fer-la?

Anna esguardava Francesca; somria.

-Sort de les teves patotes, mamà. És el que més em distreu.

-Patotes, dius? I ara! Com si se'n poguessin fer, al bridge.

Francesca canviava de conversa.

-És interessant, la novella de Dorothy Parker? La que et va dur l'Agustí?

-Què et diré...

Bruguera no arribava mai amb les mans buides. Un dia era una revista anglesa o americana, un llibre en anglès o en francès. L'altre, un paquet de la confiteria: trufes gelades, fruits confits, bombons de xocolata... Flors no gosava oferir-li'n. Li semblava incorrecte. "Les flors són un present d'enamorat", es deia. "No tinc cap dret a mos

trar-m'hi."

Quan Pere Valls era a Barcelona, les partides de bridge s'organitzaven a les deu del vespre. Els Valls solien invitar Seyin i Bruguera, a sopar. Però Philip se n'anava sempre, abans de començar el joc. El bridge no li agradava, Solia dir:

-És un joc massa capficador. En comptes d'esbargir-t'hi, t'hi encaparres.

Quan Seyin se n'anava, començava la partida, Francesca anava de parella amb Agustí; Anna, amb Pere. Llevat de Francesca, els altres tres jugaven i callaven. Francesca no podia estar-se de comentar les jugades i, després de cada partida, s'encarava amb el seu company.

-Em portes mala sort. Agustí.

Pere tractava de consolar Bruguera.

-Dissortat en joc, venturós en amor.

Francesca tocava amb el seu el genoll de Pere sota la taula. Aquesta maniobra equivalia a dir: "No fiquis els peus a la galle da".

Agustí replicava, amb accent lúgubre:

-El qui neix dissortat, ho és en tot.

Francesca li picava la mà, afectuosament.

-Ets massa pessimista, Agustí. \*

A mitja nit Francesca servia consomé fred, pastes salades i dolces, whisky, brandy.

Mentre hi havia amics, Anna restava a la seva poltrona amb les cames embolcallades en una manta escocesa. Ni Philip, ni Agustí, ni cap dels qui freqüentaven <sup>la casa</sup> no l'havien vista ni un sol cop de cintura per avall. No podien dir si tenia el cos més o menys deformat per la gravidesa. En el seu rostre pàllid, els ulls semblaven eixamplar-se. Apareixien voltats d'un gran cercol morat.

\* Agustí la trobava encara més atractiva que abans. S'acusava constantment de poc lleial perquè, en ésser invitat per Francesca a aquelles partides de bridge, havia estat prou forassenyat i absurd per a imaginar-se que les relacions domèstiques dels Seyin anaven a mal borràs. Ell havia esperat... Mai no arribà a determinar què era en realitat el que esperava. Però fos el que fos, se n'avergonyia. I cada dia estava més pesarós i penedit d'haver caigut en la feblesa de tornar prop d'Anna.

Les reunions a les quals assistia Seyin eren especialment penoses per a Agustí Bruguera. Però no considerava correcte faltar-hi. La seva absència hauria causat un efecte deplorable. Sobretot els dissabtes i diumenges, que eren els dies que Pere passava a casa.

El disgust d'Agustí envers d'ell mateix creixia amb les setmanes. Es considerava digne d'una bona staconada per haver-se deixat convèncer per Francesca, just en el moment que començava a esperar guarir la seva passió amorosa.

En sortir del domicili dels Valls devers la matinada, i després d'haver ingerit dos o tres vasos de whisky o de brandy, Agustí gaudia d'uns moments d'energia. Anava a plegar de fer el pallasso. Si Anna s'havia ennavegat en el matrimoni, amb un home que no podia estar-se mai a casa, ni acompanyar-la, ni distreure-la, que ella l'aguantés tal com era o que se'n separés com manen les lleis.

Per a realitzar el seu pla; és a dir, deixar de fer el pallasso, com ell mateix ho qualificava, i tornar el recés de pau que era l'allunyament absolut d'Anna, calia retirar-se de les reunions dels Valls sense ferir cap dels tres ni representar cap paper ridícul. Calia trobar un pretext elegant que no desvetllés la suspicàcia de Francesca ni els recels burletes d'Anna i, sobretot, que no ferís els nobles sentiments amistosos de Pere.

Passaven els dies. Agustí no trobava cap solució, no prenia cap determini. *QU* tot allò acabés, fes cos i cos i cos més aviat

Entretant, Philip, com sempre que es proposava alguna cosa, havia reeixit a introduir els inseparables a les vetllades de casa els Valls. Briget i Joaquim varen resultar dos regulars jugadors de bridge, Marià s'ho mirava. Aviat es pogueren formar dues taules. Ara el que Francesca ambicionava. Havia armat tot aquell enrenou per distreure la seva filla i no s'adonava de la immensa contrarietat que la presència dels amics de Philip representava per a ella. Els inseparables creaven sempre entre ells una atmosfera particular. Llurs gestos, llurs paraules, llurs somriures, no eren mai els mateixos quan s'adreçaven a un de la colla o algú de la casa. Entre ells es comprenien a mitja paraula. No els calia més que un rapidíssim cop d'ull de biaix per a posar-se d'acord en qualsevol cosa. Anna els envejava sense deixar de desestimar-los. Hauria volgut ser com ells sense perdre la seva dignitat.

Cap a la una de la matinada, després de menjar i beure, la reunió es dissolia. La colla de Philip es dirigia al cabaret o a la taverna. *laia estava que era l'ira.* Agustí Bruguera restava una estona més. No es feia geires il·lusions respecte de l'eficàcia de la seva companyia a Anna. Però la veia tan sola, tan desemparada que no goxava marxar. Hauria volgut trobar una paraula adient i no sabia què dir. Restava silenciós amb la vista fixa en ella. El seu posat era el d'un gos fidel que no sap si rebrà una puntada de peu o una carícia. A la fi es decidia.

-Jo també me'n vaig. Bona nit.

Francesca li havia lliurat una clau de la porta del carrer. Baixava lentament l'escala. Duia un llumí encès a la mà amb el qual solia cremar-se la punta dels dits. El deixava anar amb llestesa bo i llençant una paraulota. Seguia fins a baix a les fosques. Arrossegava les soles de les sabates pels graons per no donar un pas en fals i rodolar escala avall.

Un cop fora, tornava a rumiar els seus plans d'alliberació. Era imprescindible que tot allò acabés, fos com fos i com més aviat millor. Que Francesca cerqués un altre pallasso per a Anna. Ell ja en tenia prou, prou i prou.

\*  
\* \* \*

A pesar de tot el que havia practicat per fer-se portar la criatura; marxes violentes, partits de omnis, coulants, banyo freda... Anna havia posat el cos en un estat normalitzat.

Al cap de vint-i-quatre hores, la mare i la criatura es guien bé, el doctor Calvolet assegura que el cos es presentava cap complicació, una patida lleugera d'altre costat.

Pare Valls havia anat de Valafreuil. Totora rondava prop del llit de la mare novella.

Francesca presentava el bebó a la seva filla.

-Miri el teu fillot. Mira, és un petit bo noi.

Anna girava el cap i mirava el bebó. Feia una ganyota de

placència. Que Francesca pogués dir que aquella criatura guaiosa i rosada, plena del capdamunt, era un petit bebó, li feia l'efecte d'una cançó.

Francesca explicava.

-He seguit el consell de la llevadora. Li he preparat una

massuca amb molla de pa i sucre. La he introduïda a la boqueta i tot seguit s'ha posat a buclar. Heu vist una bona cosa.

Anna mirava les parelles, les llevadores li corrien para

avall. Recordava l'absència de Phillis al moment de l'infantament, la seva manera especial de celebrar-ho, el cant, el silenci i acostumar-se'n.

"Així, són pare?" "Així, no, que diria?" de seguida se'n va tornar a

parlar i les llevadores li van dir que el bebó estava bé i que

podia tornar-se'n a casa. Les llevadores li van dir que el bebó estava bé i que podia tornar-se'n a casa.

El a ell el divertia fer-se pare, a ella no gona fer-se mare. Francesca li parlà d'allistar el nen. Però ella no volia de formar-se el pit. No podia imaginar-se la cara que faria Philip el, al mig d'una reunió dels inseparables, ella es desbordava la brusa, exhibia una saba tarçent i posava el negre a la boca del nenat. Fugiria de la seva presència i no el tornaria a veure.

A pesar de tot el que havia practicat per fer-se perdre la criatura; marxés violentes, partits de tenis, equitació, banys freds... Anna havia posat al món un nen amb absoluta normalitat.

Al cap de vint-i-quatre hores, la mare i la criatura seguien bé. El doctor Gelavert assegurava que si no es presentava cap complicació, Anna podria llevar-se dintre pocs dies.

Pere Valls havia tornat de Palafrugell. Tothora rondava prop del llit de la mare novella.

Francesca presentava el nou-nat a la seva filla.

-Mira el teu fillet, Anna, és un marrec ben xamós!

Anna girava el rostre sense moure's. Feia una ganyota de fàstic. Que Francesca gosés dir que aquella massa gelatinosa i rosada, peluda del capdamunt, era un marrec xamós, li feia l'efecte d'una comèdia.

Francesca explicava.

-He seguit el consell de la llevadora. Li he preparat una monyeca amb molla de pa i sucre. La hi he introduïda a la boqueta i tot seguit s'ha posat a xuclar. Tragina una gana que enamora.

Anna aclucà les parpelles. Les llàgrimes li corrien cara avall. Recordava l'absència de Philip al moment de l'infantament, la seva manera especial de celebrar-ho, en venir, al migdia i assabentar-se'n. "Així, sóc pare?" "Ai, noi, que divertit!" No pensava en els seus sofriments. No recordava que podia haver mort en el part, mentre ell s'esbargia en companyia dels inseparables, en una taverna o altra del Paral·lel.

Si a ell el divertia ésser pare, a ella no gens ésser mare.

Francesca li parlà d'alletar el nen. Però ella no volia de formar-se el pit. No podia imaginar-se la cara que faria Philip si, al mig d'una reunió dels inseparables, ella es descordava la brusa, exhibia una sina turgent i posava el mugró a la boca del menut. Fugiria de la seva presència i no el tornaria a veure.

Quan el pare de la criatura arribà per dinar, Francesca l'aferrà pel braç, li xiuxiuejà:

-Escolta, Philip. Anna s'hauria de criar el nen. No vol ni sentir-ne parlar. A veure si tu la convences!

Philip somreia i movia el cap.

-Jo no puc, decentment, donar consells a Anna sobre deures domèstics.

-És pel seu prop bé i pel del menut.

Seyin esbossà un gest vague.

-No n'estic gaire convençut, Panxita.

-Fes-ho, Philip. Anna escolta sempre la teva paraula i la creu.

Senyín, escèptic, alçà lleugerament les espatlles. Entrà al dormitori.

-Com va això, Anna?

-Bé, Philip.

Ell esclatà en una rialla.

-Endevina, darling, el que se'ls ha ficat al cap que et digui.

-Què?

-Que has d'alletar el menut.

-Però tu no ho creus, oi, Philip? Tu saps que un marrec pot ésser criat amb biberon amb més possibilitats d'èxit que no pas al pit de

la mare. Sobretot si aquesta mare ha suportat un embaràs contrariat i violent.

-Sí, sí, Anna. Sé tot això i, per altra banda, no m'escau gens ni mica aconsellar-te. Fes el que et sembli i no escoltis nin gú.

-Gràcies, Philip.

Ell s'havia acostat al lit, havia inclinat tot el cos i ajuntat els llavis amb els d'ella; un bes savi, insistent. El cor d'Anna bategà adelerat. Semblava talment un ocell embriac de llum i d'espai, promp te a emprendre el vol.

Philip sortí, Anna aclucà les parpelles. Era feliç! Somniava en l'amor retrobat; somniava en les carícies de Philip.

-L'has convençuda? - preguntà Francesca a Seyin.

-Jo...no...No en vol saber res.

-Ara sí que em dono per vençuda. Si tu no l'has poguda con vèncer!

El menut ja havia començat a xuclar el biberon. Ho feia amb decisió i delit, com si hagués comprès que no es podia refiar de les mames maternes. Una mena d'expressió començava a dibuixar-se en les seves incertes fesomies; poruga i humil, com si s'adonés del poc que se'l desitja en el món, i demanés perdó d'haver-se entossudit a venir-hi.

Francesca s'havia constituït en la seva defensora.

-Sembla, filleta, que has convençut Philip de la inutilitat de criar-te el fill, en comptes d'ésser ell, qui et convenci a tu del con trari.

-Philip és un home intelligent, mamà.

-I, demés, sense gaire cor i cap instint de pare.

Anna no volia discutir. Però Francesca pensava que no podia deixar-li guanyar la batalla tan fàcilment.



-Philip no pensa més que a divertir-se; tu no somnies més que a fer goig a Philip. Com si ell es mereixés que li sacrificuis el fill. La salut d'aquesta pobra criatura depèn, en part, de vosaltres i tant se us en dóna. Com si fos un gatet o un conillet, que deu la vida únicament a l'instint animal dels seus progenitors.

-Exacte. Aquesta criatura inoportuna deu únicament la vida a l'instint animal de Philip i meu. La maternitat meva, que tu vols exaltar, no té més valer que la de la gata o la de la conilla que s'acoblava amb el mascle.

-Ave Maria!

Francesca estava escandalitzada.

Anna reia.

-Falòrmies, mamà. Hipocresia. L'amor maternal i paternal, tal i com la societat l'entén en la pre-naixença del fill, no és més que una plataforma moral-religiosa construïda per a dissimular la sensualitat i el goig carnal plenament satisfets. Si Philip fos un marit tendre i enamorat, encara podrieu fer-me càrrecs. En el meu cas, tot això sobra.

Callà una estona. Afegí, en un to més humil.

-El que ara cal, mamà, és que em feu perdre la llet, suposat que en tingui. I que tot seguit em compreu una faixa de cautxí ben estreta. No vull esperar a aixecar-me per a posar-me-la. Després seria tard; restaria panxuda per sempre.

Al cap d'una estona de silenci, Anna cridà.

-Mamà!

-Què vols, filla?

-Aviseu la massatgista com més aviat millor. Cal que em faci recuperar la línia.

Francesca no volia contrariar-la. La pobra noia seguia pensant en Philip. Esperava encara reconquerir-lo.

-Molt bé, noia, li telefonaré tot seguit.

Anna s'incorporà al llit. El seu esguard circulà per la cambra. En els seus ulls brillava encara el foc encès pel petó de Philip. Mirà a través de la finestra oberta. La mirada se li perdia en l'ample espai lluminós de la tarda.

-Tinc vint anys, mamà!

-Sí, filla, tens vint anys. Amb prou feines acabes de fer-los.

-A quin mes som? No he vist arribar la primavera. Ja ha passat, la primavera?

-Avui és el vint-i-dos de juny: hem entrat a l'estiu.

-Irem a Calella, mamà?

-El papà i jo ja hi seríem, si no fos per la naixença de l'hereuet.

-Déu faci que Philip no tingui cap altre projecte.

-No ho srec. Tots irem a Calella, fins el menut.

-No vull que me'l fregueu tothora pels nassos. Noestic disposada a representar davant la gent el paper de mare feliç. No ho sóc, ni ho vull fer veure.

-Pilar tindrà cura d'ell, i jo també. Pilar és una bona mainera i jo em sento encara prou jove per a complaure'm en el paper d'àvia feliç.

Les fesomies d'Anna s'asserenaren, mirà la seva mare amb dol casa.

-Ets una gran dona, mamà; millor cent mil vegades que jo.

-Penso que ho sóc, a estones. I tu també ho series si Philip fos d'una altra manera.

-Aviat podré deixar el llit, menar una existència normal, veritat?

-Així ho espero.

-Et una vegada. Deu pensar que ja no té res a fer-hi, aquí.

-Voldria que Philip ens acompanyés a Calella. S'hi avindrà?

-Pobre Agustí li he de telefonar així que es llevi.

-No sé per què no s'hi ha d'avenir. Té tots els companys fora. Briget i Marià, a Eivissa; Joaquim, a Noruega.

-El que em retardarà és la indumentària. No tinc res a posar-me.

-T'ho prometo, Anna.

-Tens una pila de vestits de l'any passat.

-Vull dir, que Philip no hagi vist encara.

-Al Dique i a Santa Eulàlia en trobaràs ~~en trobaràs~~ tants com vulguis.

-També m'he de fer rentar el cap i tallar els cabells,

-Telefonarem a la pentinadora així que et llevis.

Tot d'una, Anna es recordà d'alguna cosa,

-Escolta, mamà, què s'ha fet d'Agustí?

Francesca esclafí una rialla.

-La nit que et varen començar els dolors, ell era aquí,

ho recordes? No oblidaré mai la cara que hi feia. Havia telefonat al doctor Gelavert. Després tractava inútilment d'obtenir comunicació amb Palafrugell. Tampoc no aconseguia localitzar Philip. Es passava l'estona marcant números o anant d'ací d'allà com ànima en pena. Oïa els teus esgarips, pàllid com un mort, amb el respir tallat i la boca a mig badar, com un peix fora de l'aigua. A cada moment em deia: "Vols dir-me, Panxita, què hi faig jo aquí? Em sembla que marxo." Jo li responia: "No te'n vagis, per l'amor de Déu, Bruguera. No ens deixis soles."

En néixer l'infant, ell encara era a casa, sense sopar, com jo, i més pàllid i amb la boca més badada que mai. No havia pogut comunicar ni amb Philip ni amb el papà. Eren les quatre de la matinada quan passava la porta amb el doctor Gelavert. No l'he vist més.

-I no ha telefonat?

-Ni una vegada. Deu pensar que ja no té res a fer-hi, aquí.

Ja no cal que vingui a distreure't.

-Pobre Agustí! Li he de telefonar així que em llevi.

-Sí, fes-ho. Ell va patir com si fos el pare de la cria  
tura.

-Si no hi penso, recorda-m'ho, mamà.

-T'ho prometo, Anna.

\* \* \*

Allargava la mà a Anna. Ella l'acceptà, joiosa.

Havia oblidat l'egoisme imperatiu de Philip i el seu

propri amor insatisfet, les humiliacions rebudes i les gelosies sofertes. Colombines, Brigeta, Marians i Joaquims eren ara com fantasmes evanescents. La platja de Sant Roc, un refugi inviolable.

Philip apuntalava tot el seu cos en els genolls d'Anna; el cap, damunt la seva espatlla. Esguardava el mar entre les parpelles mig closes. La llum, el color, l'aire mateix, perfectament immòbil, tenien no sé què de virginal. Lluïen amb aquella entenedridora innocència pròpia de les primeres hores del matí.

La quietud de l'aigua era perfecta. La superfície, llisa i refulgent, d'un blau-rosa esmaltat; les ones, amb prou feines albirades; el silenci, quasi absolut. Sols una lleu palpitació espaiada, com un sospir del mar, flotava dins la cala de Sant Roc. Minúscules arrugues, com la pell d'un jove elefant, venien a desfer-se en la sorra color de mel. Hi deixaven un semicercle d'escuma, com la bava d'un cargol gegantí.

-El color juga amb les roques; observà Philip. A les vuit eren rosades i ara són grogues. Després seran d'un ocre fosc, tirant a bru i, al cap-vespre, color de rosa, violeta i morat.

Anna havia desplaçat un genoll.

-Et peso?

-No, gens, No et moguis, Philip.

Sense que ell se n'adonés, li besava un i altre cop la cabellera; flaire i gust de salobre barrejat amb efluvis d'espígol.

Tornaven a escoltar la lleugera respiració de les ones.

Anna exhalà un breu sospir.

Philip redreçà el cos, restà agenollat a la sorra. Esguardava, cobejós, l'aigua.

-Me n'hi vaig. Véns?

Allargava la mà a Anna. Ella l'acceptà, joiosa.

Havia oblidat l'egoisme imperatiu de Philip i el seu propi amor insatisfet, les humiliacions rebudes i les gelosies sofrides. Colombines, Brigets, Marians i Joaquims eren ara com fantasmes evanescents. La platja de Sant Roc, un refugi inviolable.

Nedaven no massa lluny de les roques, on l'aigua és tan profunda i clara. Anna s'abandonava al contacte delicios del líquid, tebi i transparent. Els palets multicolors, birbillejaven al fons. Se sentia flaire de iode i d'algues.

Cada cop que Philip li passava pel costat, Anna li som reia. I cada cop la sorprenia agradablement ~~l'esperec~~ la gràcia rítmica del seu cos, la brunesa de la seva pell, l'esclat daurat de la seva cabellera.

Anna tornava a la platja cansada de nedar. S'havia amarat de la perfecció física de Philip, es sentia com desbordada per una espe rança abassegadora.

S'abandonà damunt la sorra, hi estintolà la galta. Sen tia la flaire, la frescor i la remor de milers de granets remoguts. Remor sorda i llunyana com si vingués del cor de la terra.

Esguardava de cua d'ull la muntanyola de sorra que les seves mans distretes anaven pujant. Cada gra li apareixia separat de l'altre, amb una mena de tonalitat pròpia. De sobte, un d'aquells ele ments prenia vida. Anna veia moure's una bestiola de la mateixa color i forma d'un gra d'arena. L'insecte posseïa una certa transparència i unes potetes llargues i corbades. Avançava, a salts de puça.

Les mans d'Anna seguien elevant la muntanyola de sorra i el cruixir dels milers de grans li ressonava dins del cap com un ter ratrèmol. Quan deixava de remoure la sorra, oïa la remor del mar.

Philip tornava a ésser prop seu. Els dos cossos s'ajun

taven, s'enllaçaven. La mà de Seyin lliscava, lleugera i hàbil, per les espatlles, per la sina, per la cuixa d'Anna. Li mossegava el globus car nós de l'orella. Ella li apartava el cap, torbada i feliç.

Aquelles expansions tan íntimes l'averkonyien.

-Philip, no estem sols!

Siluetes de pescadors de canya, enfilats a les roques, es destacaven damunt del cel. Llaguts i barques palangreres creuaven la badia, del Cap de Sant Sebastià al Cap Roig. Algun nedador matiner xipollejava a l'entrada de la caleta. S'ofien, cada cop més propers, uns cops de rem. Aviat es veié una barca que sortia darrera la punta. Venia del cantó de Calella. El seu tripulant remava decidit, devers la platja on Philip i Anna s'estaven ajaguts. En ésser ran de sorra, abandonà els remes. Saltà a l'aigua, arrossegà l'embarcació, la deixà prop les roques.

Era un noieta d'aspecte humil. Vestia samarreta de punt, calces amples de pescador. Sense parar esment en la parella, es llevà el vestit, en féu un pilotet i el deixà, amb molta cura, al fons de la barca. Duia un ~~vestit~~ <sup>traje</sup> de bany <sup>ador</sup> deformat i menjat pel sol, massa ample i massa llarg pels seus membres.

S'havia ajagut a la sorra, bocaterros.

Anna el mirava, malhumorada.

-Quin acudit, triar aquesta platja i aquesta hora!

Indiferent, Philip replicà:

-Cerca, sens dubte, la solitud,

-Nosaltres també la cerquem.

-Però la platja és pública.

Philip portava les ulleres entaforades a la butxaca dels pantalons. Quan les hagué trobades se les col·locà sobre el nas. Examinà el nou vingut.

El barquejador solitari grapejava la sorra; l'ataconava, nerviós.

Seyin esclafí de riure.

-Se'l veu contrariat com nosaltres. Sens dubte s'imaginava no trobar ningú a la caleta.

Tornà a desar les ulleres.

-Anem a nedar, Anna?

Li allargava una mà. Ella la prengué, amatent. Passaven prop del noieta ajagut sense deseixir-se. El noieta no es nogué, no semblava veure'ls ni oir-los.

En haver passat, Seyin girà el rostre. Descobrí que els estava espiant. Llavors li dedicà un somriure. L'altre, enutjat, no correspongué.

Philip i Anna tornaven a nedar prop les roques, l'un al costat de l'altre. Dialogaven.

El xicotet seguia amb interès les evolucions de la parella. Eren forasters i senyors. Tant l'home com la dona lluien un vestit de bany nou, gens deformat ni descolorit. Nedaven a la perfecció i amb elegància. Segurament n'havien après en una platja estrangera. Ell s'hi comparava i es sentia profundament vexat. El seu ~~vestit de~~ bany <sup>ador</sup> era massa ample i massa llarg i, demés, destenyit. La seva pell no era bruna i llisa com la d'ells, era esblaimada i un poc baldera damunt dels ossos. Quan ell nedava ho feia com un gos o com una granota, per instint. Mai ningú no li n'havia ensenyat.

Els tornaven. Es tombà de cara a les roques. Faria veure que no els veia. Oïa cruir la sorra cada cop més prop, fins que algú s'aturà i demanà:

-Que no nedes?

No es podia excusar de girar el rostre. L'home ros estava dret al seu costat.

- Agafaràs una insolació.



unes ganes... El noieta va enroscir de galtes. Alçava les espatlles, moque' va el cap.

-Que no en saps?

-Prou.

-Apa, doncs, fem una capbussada plegats.

Anna jeia a la sorra amb els ulls clucs. No li agradava gens que Philip s'aturés a xerrar amb aquell vailet. Però era inevitable. Philip no podia suportar tenir algú prop seu i no dirigir-li la paraula. La seva curiositat era insaciabile i el seu desig de lluir-se, també.

Bo i ajaguda oïa el xipolleig de l'aigua. Philip s'havia tirat altre cop a mar. Nedava costat per costat del vailet. Tractava de donar-li alguns consells sobre la manera de mantenir-se i avançar sobre i a través de les ones.

Quan Philip tornà al costat d'Anna, ella l'observà amb una certa inquietud. Hi havia quelcom canviat en l'expressió i en el posat d'ell. El seu esguard verd-gris es perdia ara en el buit. En els seus llavis, prims i mòbils, s'hi marcava una intensa i anhelant contracció.

-Per què has tornat a l'aigua, Philip?

Ell jeia ara un parell de metres lluny d'ella.

-Volia veure si el vailet orgullós sabia de nedar.

S'acostà a Anna, bo i arrossegant-se. Es posà a jugar amb la sorra.

-Ens hem fet d'allò més amics. M'ha explicat que era fill d'un sardinaler. Ja sortia amb el pare, en la barca, quan va caure malalt d'una pleuresia. El metge els va aconsellar molt repòs, aire lliure, aliment i solellades. Les solellades no li faran cap bé. Però, qui gosa dir-li-ho? Creuen en el senyor metge i no em farien cas.

-Tu no ho ets, encara, de metge. Quan, ho seràs? En tinc

unes ganes...

Philip no responia. Potser ni tan sols havia hagut esment d'aquestes paraules. Girava el rostre cap a mar. No mirava l'aigua, mirava el sardinaleret.

Es girà devers Anna.

-Està qui-sap-lo avergonyit perquè no té banyador propi. Aquest que duu pertany a un hoste que varen tenir a casa seva l'estiu darrer. Va oblidar-lo, i ell l'aprofita.

S'oïen la remor somorta de les onades i algun xiscle à i xipolleig llunyans, de nedadors. Philip somreïa als seus pensaments.

-Diu que vol embrunir-se com jo. Li fa vergonya mostrar la pell tan blanca. Per això ha vingut a la platjola de Sant Roc. Es pensava que no hi trobaria ningú.

El noiethavia tornat a mar. Provava de nedar segons el sistema de Philip. No reeixia i engolí una bona glopada d'aigua. Es posà a tossir amb certa violència.

-Bondat divina! Què he fet, volent-li ensenyar el crol?

Seyin s'havia redreçat, li cridava:

-No hi vagis més, a l'aigua. Deixa-ho per demà!

El noieta seguia tossint. Seyin hi corregué; li tustà l'esquena.

-Aguanta't una mica la tos, si pots. Et passarà més aviat.

Li donava tota mena d'explicacions respecte als perills que amenacen un convalescent de pleuresia.

-Estudio per a metge, saps? No parlo perquè sí.

Acabaren per seure l'un al costat de l'altre, a la sorra. Continuaren la conversa, bo i grapejant-la.

Passava el temps. Philip no semblava recordar Anna.

-Qui és aquesta noia tan bonica que va amb vostè?, demanà

el sardinaleret.

Seyin es girà devers ella; la cridà amb un gest del braç.

-Vine, Anna!

Anna s'hi atansà, de mala gana.

-Et presento la meva promesa.

El noiet somreia, intimidat.

Anna seia al costat de Philip. Per què l'havia presentada com a promesa? Quina comèdia es proposava representar? Però, sense pensar-s'ho, potser ell tenia raó. Més que la seva dona, no era ella l'eterna promesa de Philip? La que, a pesar de tot, creia encara i esperava en cara en Philip?

Seyin es posà a parlar amb Anna, en anglès.

-Fixa't en la beutat d'aquest noi.

Anna l'examinà amb ulls crítics.

-No li trobo res de particular.

-Però, Anna, si és igual que l'Eros de Tespies!

Igual que l'Eros de Tespies? I no era res més que un noiet magre i pàllid, malgirbat i encongit? Se li destacava massa el nas i la barbeta ja d'home en un rostre d'infant. Philip no n'apartava l'esguard i la seva expressió era cada cop més extàtica, com hipnotitzada. No despertà més que per a explicar a Anna, encara en anglès;

-Fixa-t'hi bé, Anna. Té el tipus grec. Observa el seu perfil, observa el seu front i la línia de cabells ran de crani; l'enrinxolament de la cabellera ... És un Praxistele!

-Està tan prim i esblaimat que no entenc com hi destries tantes gràcies.

El noiet no comprenia el que deien. Estrenyia els llavis, apartava l'esguard de la parella, amb un poc de despit.

- Perdoneu, noi. La meva promesa i jo sempre parlem en an -

glès.

-Quina compassió en fa aquest vailet? Anna Philip.

Afegí. arribat amb despit.

-Com te dius? sensible, estimat.

-Esteve Batlle. ja sensible.

-Jo, Philip Seyin. Ets d'aquí? re constructius, equisi

brats, colian. -El pare i la mare bé ho són. L'àvia era de Sant Pere Pes  
cador.

-Però, darling, els sentiments són són són, van an van l

duren el que du -Ho veus, Anna? De Sant Pere Pescador, a pocs quilòmetres  
d'Empúries! Això explica el seu tipus grec.

Anna aixecà les espatlles. Philip esguardava Esteve Bat-  
lle, li assenyalava Anna.

lle unava cada -Què me'n dius, de la meva promesa? Se banyava amb Phi

lip i Anna. Phi Les galtes d'Esteve enrogien. D'una intensa i ràpida ulla  
da, la seva mirada recorria el rostre i el cos femení. Era ja la mirada  
d'un home que examina la dona amb tota la malícia del mascle.

En aquell breu instant, Anna s'adonà de la real beutat dels  
seus ulls; amples i fulgurants, color d'avellana. Amb el mateix mirar,  
Anna descobria els cabells bruns, cargolats, abundosos...

De sobte, Esteve semblà recordar alguna cosa.

-Quina hora és? deia Philip.

Senyin consultà el seu rellotge <sup>de</sup> polsera, un cronòmetre  
suís submergible.

-Dos quarts d'una. no havia dit.

Esteve es posà dret, d'un salt. disposin d'eg llegut.

-A casa dinem a les dotze.

Empenyà la barca, hi pujava, començà a remar.

-Passin-ho bé. hi vaig.

-Fins demà - li cridà Philip. els homes sols. Ella seguia

la biqueta amb Esteve bogava devers la punxa rocosa; abans de doblar-la  
es girà i féu adéu, amb una mà, dues o tres vegades.

quint-és i esb... -Quina compassió em fa aquest vailet! ~~Anna~~ Philip.

Anna somrigué amb despit.

solo d'una onat... -Ets massa sensible, estimat.

i més lluny com... -No s'és mai massa sensible.

-Si els sentiments fossin sempre constructius, equilli brats, sòlids...

-Però, darling, els sentiments són com són, van on van i duren el que duren. Per això són sentiments i no raons.

amb la proa, aspiraria amb voluptat \* aire marí. I, sobretot, veuria i -diria Philip... Però Philip no la veuria a ella, no s'adreçaria mai a

S'havien fet molt amics amb el sardinaleret. Esteve Batlle anava cada dia en barca a la platja de Sant Roc. Es banyava amb Philip i Anna. Philip li ensenyava el crol. Barquejaven amb el llagut d'Esteve el nom del qual era; Riteta. Sovint anaven fins al Cap Roig o fins a les Illes Formigues. S'emportaven el dinar i menjaven allí sobre les roques.

Anna enyorava les banyades i les sortides sola amb Philip. Però ara, Philip, només era feliç quan sortia amb el sardinaleret. Un dia Anna es rebellà. Es negà a seguir-los.

-Però, per què?-deia Philip.

-No en tinc ganes.

Esteve no deia res. Seguia creient que Anna era la promesa de Seyin, tal i com aquest li ho havia dit.

-Si hi volen anar tots dos sols, disposin d'es llagut.

Jo els esperaré a la sorra.

Seyin protestà amb energia.

-Sense tu jo no hi vaig.

Finalment havien marxat els dos homes sols. Ella seguia la barqueta amb l'esguard, tan lluny com la visualitat li ho permetia.

Romania immòbil amb els ulls fixos en aquella taça fosca que anava enxi-

quint-se i esborrant-se en l'encegadora llum mediterrània.

L'havia vista gronxar-se mar enllà, desaparèixer en el solc d'una onada, sorgir i agegantar-se damunt l'horitzó, anar sempre més i més lluny com si es proposés deixar enrera Les Formigues. On anaven?

Anna es penedia de no haver-los seguit com es penedia <sup>certa</sup> ~~certa~~ <sup>vetlla d'hivern</sup> d'haver seguit Philip i Colombina pels carrers de la ciutat vella. (Si ara es trobés amb ells en alta mar, veuria passar les onades sota l'embarcació, oiria el suau clapoteig de l'aigua en topar amb la proa, aspiraria amb voluptat l'aire marí. I, sobretot, veuria i oiria Philip... Però Philip no la veuria a ella, no s'adreçaria mai a ella, com si no hi fos, (És per aquest motiu que no hi havia anat.) D'ençà que es feren amics d'Esteve a la caleta, Philip no feia un pas sense ell. No parlava sinó d'ell. Lluny d'Esteve, Philip servava un posat estrany. Semblava absent o hipnotitzat. Prop d' Esteve despertava, revivia. Era alegre, entusiasta, espiritual, generós... No tenia ulls ni paraules més que pel sardíneret. Quan li parlava repetia el seu nom a cada frase: "Esteve mira... Esteve escolta... Què et sembla, Esteve?" Esteve, sempre Esteve com una pregària.

Quan parlava d'ell amb Anna l'anomenava "L'Eros de Tespies". "Avui triga a venir" l'Eros de Tespies". Demà irem a barquejar amb l'Eros de Tespies."

Philip hauria volgut posseir Esteve per a ell sol. Per aconseguir-ho no hi estalviava res, ni temps, ni diners, ni voluntat.

No hauria volgut mai menjar res entre el te del matí i l'àpat del migdia i tot d'una, en honor d'Esteve, es descobria una necessitat imperiosa d'alimentar-se a mig matí. Cada dia, abans de l'anada a la platja, calia preparar-li truites, llenques de pernil o rodanxes de llonganissa. Per a encoratjar Esteve a menjar, pretendia sentir-se dèbil. Estenia totes les vitualles a l'ombra del llagut, invitava Esteve

a compartir-les. Esteve acceptava de bon grat i Philip es mostrava feliç en veure el delit amb què el noi s'atipava. Cada dia es refeia més el sardinaleret!

Seyin havia sabut, per Esteve, que el llagut Riteta no era propietat de la família Batlle sinó d'un amic del seu pare, un sardinaler del Canadell. Tot seguit havia anat a trobar-lo. Li havia llogat el llagut per un parell de mesos.

Havia fet present a Esteve d'un dels seus vestits de bany i també d'un barnús: "En tinc dos i només me'n cal un", li havia dit per obligar-lo a acceptar.

Els pares d'Esteve estaven molt agraïts a ses anglesos. (Tot Calella els anomenava així). Però també un poc inquietats d'aquella amistat tan estreta. "Esteve no viu més que per a vostès". "Esteve no parla sinó de vostès", es queixaven a Anna.

Pensava en tot això ajaguda a la sorra, amb la mirada en cara fixa en l'horitzó marí. Estona ha que el llagut no es veia, però Anna no podia apartar els ulls del mar.

Es redreçà amb mandra. Travessà la platja, amb lentitud. En aquell moment la Caleta de Sant Roc estava força concorreguda. Algunes famílies hi havien plantat el para-sol, escampat les tovalloles, les galledes i les pales dels menuts. Se sentien xiscles, rialles, renys, plors de mainada, tot barrejat amb la remor de l'onatge.

En passar Anna es produí un cert silenci. Ella somreia interiorment. Sabia que dones i homes la seguien amb la mirada. Ells, admiraven la seva silueta; elles, criticaven el seu vestit de bany, massa curt i massa cenyit. Del seu vestit de bany, ella n'estava qui-sap-lo orgullosa. Era de llana, color de maduixa i d'una qualitat que no es desformava amb la mullena. Havia esmerçat una petita fortuna en el seu equip d'estiu i no li recava. Sempre que es presentava en algun lloc, era la

dona més ben equipada i elegant,

La lluminositat del cel, el xipolleig dels seus braços i el goig de la capbussada en la tebior de l'aigua, la varen distreure un moment de les seves cabòries.

Mentre nedava un home se li acostà, bracejant. Li cridà:

-Neda molt bé, senyoreta.

Aquest senyoreta li recordà Howard, que havia sortit de les seves entranyes i es criava lluny de les seves mamelles. Poques vegades hi pensava en el menut. L'home tractava de seguir-la, llavors Anna es posà a practicar el crol amb energia. L'home, ressagat i esbufegant, li cridà:

-M'ha vençut.

Ella reposava ajaguda a l'aigua, de cara al cel. Ell s'hi atansà altra volta.

-En sap molt de nedar, senyoreta. On n'ha après?

-A Anglaterra.

Havia mentit sense saber per què. Recordà amb certa nostàlgia el seu professor de natació a Ouchy, mentre era pensionista en un dels col·legis més luxosos de Lausanne. Llavors només tenia dotze anys. A Anglaterra hi va ser entre els quinze i els divuit. En arribar-hi, ja nedava com ara.

L'home bracejava al seu entorn. Ella veia la seva testa bruna, el seu rostre colrat, molt viril, el color verd-gris de les seves nines que llueïen en les pupil·les irritades.

-No conec cap dona d'aquí capaç de nedar com vostè.

-Fugi! N'hi ha a dotzenes!

En veure el seu posat còmicament admiratiu, Anna no pogué aguantar-se el riure.

-De què riu?



-De vostè.

-Gràcies.

-Què vol, doncs, que l'enganyi?

I es posà a nedar en línia recta, ben de pressa, cap a la platja. Allí no hi havia cap perill que el nedador la seguís. Segurament la seva dona i els seus marrecs l'hi esperaven.

Efectivament; l'home dels ulls verds no havia tractat de seguir-la. Nedava amb calma, prop les roques.

Mentre pujava pel corriolet, dret i rocós, que menava a casa dels Valls, Anna recordava el nedador amb certa complaença. Era un tipus d'home sa, viril i sensual. Segurament la seva dona n'estava enamorada i ell la feia felig a estones.

Havia arribat a dalt de tot de la pujada. S'hi aturà. Aspirava amb goig l'oreig marí. Veia una gran amplada de mar. Hi cercava, amb l'esguard, el llagut d'Esteve. En veia cinc o sis; petites taques fosques damunt la lluminositat de l'aigua. Quin d'aquests era?

Anna tornava a caminar. Aviat seria a casa, i Francesca li demanaria: "On és, Philip?". Si pogués estalviar-se la resposta! Sentia una llei de vergonya de repetir sempre; amb Esteve.

\*  
\*\*

S'acostava la fi de l'estiu. Els dies eren molt més curts, els matins més fresquets i, sovint, grisos i ventosos.

Anna i Philip sortien de l'aigua tremolant. No podien romandre estirats a terra; es lliuraven a exercicis violents; esbatussades, curses, gimnàstica...

Esteve seguia acudint a la platjola de Sant Roc cada matí, amb qualsevol mena de temps, Ja no era el xicotet pàllid i esprimatxat, tímid i recelós de temps enrera. Era un bordegàs fort i valent, decidit

i franc. Mesurava deu centímetres menys que Philip i pesava dos quilos més. El seu perfil grec i la seva tofa de cabells cargolats, harmonitzaven ara amb el seu pit hombat, amb el seu ventre pla i llis, amb les seves cames dretes i musculades. (Philip l'obligava a fer gimàstica cada dia).

Saltava a l'aigua des del llagut; avançava xipollejant de vers la platja.

Seyin retenia la respiració.

- Contempla'l bé, Anna. Aviat no el veuràs.

Esteve mostrava les seves dents blanques i ben plantades entre <sup>els</sup> seus llavis plens, dignes també del perfil grec no gaire més viril que el d'un Eros de Praxistele.

-Bon dia- els cridava, de l'aigua estant.

-Oh, How beautiful! - exclamava Philip.

Tots tres s'havien tirat a l'aigua. En sortien tremolant de fred.

Seyin esguardava Esteve.

-Si no voleu arreplegar una calipàndria, agafem els barnusos i anem-nos-en a la taverna a prendre una copa de conyac.

Esteve ronsejava. Seyin l'estirava pel braç.

-Hala, hala, no presumeixis de valent. Encara pots recaure.

Esteve petava de dents, però alçava les espatlles i reia.

-A peu o <sup>en</sup> amb barca?

Philip es dirigia ja a la mar.

-En barca. Com a bons mariners.

Empenyien tots tres el llagut. Hi saltaven dins. Els homes aferraven els remos.

Era un matí rufol i ventós. Rabents i en desordre, les onades travessaven la rada, anaven a esberlar-se, remoroses, contra les roques o el sorral.

-Para de petar de dents, Diques prop i et passarà.

-Ara va bé!

Les copes de conyac eren damunt la taula.

En veure'n arribar una, més alta i més escumosa que les

altres, Esteve es dreçava d'un bot.

-Pas a sa majestat!

Anna s'inquietava.

-On anem, criatures de Déu?

Philip decidí.

-A les voltes.

Però Esteve es reia d'ell.

-Bojot. Ens hi trencaríem es coll!

Seyin deixà de remar. El llagut es decantava perillosa-

ment. Les onades el feien giravoltar. Esteve cridà.

-Au, rema, cap de trons!

A la fi, anaren a parar al Canadell. Desembarcaren a recés

de la punta rocosa, lluny del lloc on volien. Duien el cap i el barnús

xops. Anna petava de dents i tremolava.

Philip emprengué una corredissa.

-Al galop, fins a les voltes!

Anna restava ressegada. Esteve es girà i l'esperà.

Corrien units per les mans devers la part alta de la plat-

ja, allà on la sorra es barreja amb terra i es camina millor.

Dins la taverna, Philip braolà.

-Tres copes de conyac.

Es feien fregues l'un a l'altre, es ventaven cops de puny

i mastegots.

Un pescador vell, que bevia un got de claret prop del fi

nestral, se'ls mirava.

-Ja no és temps de banyades, Estevet.

-Són ses darreres.

Philip picava l'esquena d'Anna.

-Para de petar de dents. Dignes prou i et passarà.  
Les copes de conyac eren damunt la taula.

-Apa, bevem!

Els Seyin se l'empassaren d'una glopada. Esteve el pala-  
dejà amb aplicació.

Philip comandà més conyac.

-Tres? -féu el taverner.

-Tres dobles.

-Ara you feeling better, Anna?

-Better and better, Philip.

Ella li estrehyia una mà; li clavava la mirada, amb els  
ulls brillants.

Ja no tremolava ni tenia la pell de gallina ni petava  
de dents. Una calor suau i deliciosa li circulava per les venes.

Una barca arribava de la mar. Investia la sorra davant  
les voltes. El vell pescador i el taverner s'ho miraven, amorrats al vi-  
dre. Criticaven.

-Amb aquesta garbinada! Tot just per fer el merda.

Comentaven.

-S'hi haguessin de guanyar es pa!

Esteve també s'hir havia atansat, hi deia la seva.

-Cal pas atracar per sa popa, foscuts ases.

-Són forasters.

El sardinaleret s'exhibia en mallot de bany. Era l'únic  
noi del poble que gosava exhibir-s'hi. Ell ho havia après de ses angle-  
sos.

Anna el contemplava de lluny, amb admiració. Philip cop-  
sà aquesta mirada.

-M'hauria agradat que te n'enamoressis, darling.

-Què?

-Que t'haguessis enamorat d'Esteve.

-I que Esteve s'enamorés de mi?

-Això, no.

-Per què?

Philip alçà les espatlles.

\*

\* \*

Ja no anaven a la platja regularment. Es lliuraven més que mai al goig de llargues passejades; Llafranc, Tamariu, Palafrugell i fins Palamós a través de ~~pages~~ i pinedes.

Un dia abans de l'assenyalat per la marxa, un divendres havent dinat, emprengueren la darrera. Havien triat el camí coster de Ca lella a Llafranc. Abans de les tres, Esteve ja hi esperava Philip i Anna.

-Fa estona que hi ets?

-Tot just alguns minuts.

Era una tarda excepcionalment quieta i càlida, quasi d'es-tiu. El mar, d'un blau esblaimat, s'endormiscava de la terra a l'horit-zó. Breus i lleugeres randes d'escuma venien a llepar les roques.

Els tres companys caminaren fins a l'abrupta pineda que volta, pel cantó de ponent, la cala de Llafranc. En ésser allí s'aturaren.

Esguardaven silenciosos la verda brancada dels pins. Al fons de tot, entre els troncs dels arbres, es veia brillar el safir de l'aigua. Era un espectacle que no els lassava mai.

Philip exhalà un sospir. Tenia el rostre contret pel sofri ment.

Esteve també es sentia malaurat i hauria volgut expressar-ho a Philip i a Anna. Però no trobava paraules que poguessin dir-ho ni for-ça per a arrencar-se-les de la gargamella.

Se sentia un nus a la gola. Sabia que un home -ell tot just

començava a ser-ho- / ha d'amagar el seu sofriment. Llàgrimes, paraules patètiques, gestos desordenats, totes aquestes manifestacions eren febleses pròpies de dones. Creia, però, que el que calia en aquella hora eren unes simples paraules d'agraïment.

-Escolteu, Philip i Anna.

Seyin havia girat l'esguard devers el noi. Esperava. Però Esteve ja no fou capaç de dir cap paraula més.

Philip li picà l'esquena somrient.

-Ens tornarem a veure, oi, Estevet?

Esteve s'empassà la saliva amb un soroll de canonada embussada.

- És clar!

- És clar, -va dir també Anna.

Seyin tornava a esguardar fixament la brancada dels pins i, per entre els troncs, el safir de l'aigua.

-Que de pressa ha passat l'estiu!

Continuaven aturats en aquell bonic paratge. No sabien del cert què hi feien, què hi esperaven.

Anna proposà.

-Anem?

Caminaven l'un darrera l'altre pel senderó cobert de pinassa. El fragasís dels peus aixecava, de les agulles apilades, un suavisim perfum de resina.

Havien arribat a les primeres cases del poble. De sobte, l'esguard de Philip s'illuminà. Acabava de descobrir un hostal.

-Entrem-hi?

Triaren una tauleta prop de la finestra, de cara a mar. L'hostaler <sup>(sortí)</sup> de la rebotiga. Philip s'adreçà a Anna i a Esteve.

-Teniu gana?

Esteve mogué el cap. Anna féu;

-Gens.

-Estàs segur que no prendries una amañeta amb pernil, Esteve?

-No, gràcies. Només tinc set.

L'única manera de lliurar-se d'aquella onada de malenconia era empassar-se una bona dosi d'alcohol. Philip Seyin demanà a l'hostaler.

-Teniu absentat?

-No senyor.

-I whisky?

-No senyor.

-Doneu-nos dues racions dobles de conyac. Per tu també, Anna?

-D'acord.

Després d'haver ingerit la doble ració de licor, les pupil·les de Philip començaren de lluir darrera el vidre de les ulleres.

-Recorda el que m'has promès, Esteve.

-Què?

-Venir a Barcelona i a casa. Anna ho desitja tant com jo. Esteve feia rodar el cap.

-Ara m'he de posar de valent a ajudar el pare. Sóc el gran i a casa hi ha set boques a omplir. Gràcies a Déu ja estic bo.

Seyin callava. Tot d'una, comandà a l'hostaler.

-Més conyac, si us plau.

-Jo no -protestà Batlle. Encara tenia la copa a mig buidar.

-Ni jo -féu Anna, buidant d'un glop la seva.

Philip sospirà.

-Ja veig que no tens ganes de venir a Barcelona, Esteve,

-Qui ho diu?

Els ulls se li havien omplert de llàgrimes. L'observació de Philip era injusta. Ell no podia pensar a viatjar, i menys ara, després de tants mesos de mandrejar per culpa del mal.

Seyin insistí.

-Procura aprofitar dos dies de festa.

-Per a nosaltres no n'hi ha, de festes. Si ara m'has vist no fer res en tot l'estiu, és que estava malalt. Philip movia el cap, contrariat.

Esteve desitjava demostrar-li que no era per falta de ganes, que dubtava.

-Potser al pic de l'hivern, quan no es pot sortir en març.. Però costen tant, els viatges...

-Te'l pago jo. Vols que et doni els diners ara mateix?

Esteve envermellí de galtes.

-No...no...

-Doncs, t'ho pagaré allí, quan vinguis. No em diguis que no. Creuré que no tens confiança en mi, que no som prou amics, o que tant se te'n dóna veure'ns com no veure'ns.

-Encara que no vagi a Barcelona, ja ens tornarem a veure l'estiu que ve.

-És encara tan lluny...Tot un any!

-No pas ben bé. Ja som quasi a l'octubre, i si vostès tornen pel juliol...

Philip somreia, malenconiós.

-Ja veig que no m'enyoraràs gens.

Un llampec havia passat pels ulls d'Esteve. S'esforçava a dissimular el seu sofriment. Volia llàgrimes i sospirs Philip? Aquestes manifestacions li semblaven poc virils, a Esteve. No sabia amb quins mots explicar-li-ho.



-I a Anna, l'enyoraràs?

-No és el mateix. Anna m'estima perquè tu m'estimes. Ve amb mi perquè tu hi véns.

Anna protestà.

-No, Esteve!

Però el sardinaleret no podia creure que una dona tan distingida s'interessés per ell. Philip era una company de natació, de pas sejadades amb barca, d'hores infinites de mandrejar...  
Seyin pagà la beguda i empenyé Esteve cap a fora. Li havia voltat les espatlles amb el braç. I així caminaven camp enllà darrera d'Anna.

Seguien la ruta de l'interior com si anessin a Palafrugell. Un tros enllà trencaren cap a Calella.

Quan hi arribaren ja era fosc. S'aturaren al mig del poble. Anna allargà la mà a Esteve.

-L'hivern passarà volant i ens tornarem a veure.

Esteve la hi estrenyia cordialment.

-Fins l'any que ve.

Seyin protestà.

-Així, no vindràs a Barcelona?

Havia pres les dues mans d'Esteve. S'inclinava devers el seu rostre com si anés a besar-lo.

El sardinaleret se n'apartà, ràpid.

Philip retrocedí d'un pas.

-Adéu, Esteve.

La seva veu tenia una vibració estranya.

\* \* \*

En absència de Pilar, que tornava a viure amb els Valls

per tenir cura de Howard, els dos inseparables havien perdut el respecte

a la car. El comparaven cada dia, a qualsevol hora, individual-

ment o plegats. S'installaven a la tribuna, fullejaven revistes, llegien diaris. Hi restaven a dinar o a sopar.

Anna havia simplificat força la manera de viure. S'accontentava amb una dona de fer feines, usava moltes conserves, pernil de York, i verdures bullides per dinar. Per sopar seguien anant al restaurant.

Els primers dies després del retorn, l'única ocupació de Philip consistia a parlar d'Esteve amb Anna i afligir-se i sospirar quan no en parlava. Del matí al vespre, Anna havia d'escoltar les lloances a Esteve i les lamentacions dedicades a l'absència d'Esteve.

A propòsit d'Esteve, Philip elaborava sovint projectes fòrassenyats, que Anna oïa amb paciència. Aparentava aprovar-los o tractava de disautir-los amb serietat. Philip volia viure tot l'any a Calella de Palafrugell. Estudiaria allí les darreres assignatures de la carrera de Medicina. No tornaria a ciutat més que per al exàmens.

Unes hores després parlava de vendre la fàbrica del Poble Nou. Compraria una finca a Calella o a Llafranc, es faria pescador o hortolà.

Mentre Philip parlava amb el cap recolzat a la seva espatlla o damunt dels seus genolls, tots dos ajaçats al llit turc, Anna li afalagava el clatell, li passava els dits per la cabellera. Sovint li besava el front o una mà que conservava llarga estona entre les seves.

Parlar d'Esteve, o escoltar Philip parlar-ne, era l'única manera de romandre junts, units per aquesta mena de complicitat.

Miss Allingham i Alvareda, de retorn de l'estiueig, pallonejaven altre cop entorn de Seyin.

En absència de Pilar, que tornava a viure amb els Valls *que la Fredesinda es havia plantat* per tenir cura de Howard, els dos inseparables havien perdut el respecte a la casa. Hi compareixien cada dia, a qualsevol hora, individual-

ment o plegats. S'installaven a la tribuna, fullejaven revistes, llegien diaris. Hi restaven a dinar o a sopar.

Anna havia simplificat força la manera de viure. S'accontentava amb una dona de fer feines, usava moltes conserves, pernil de York, i verdures bullides per dinar. Per sopar seguien anant al restaurant.

Havia decidit acceptar els amics del seu marit amb l'esperança de procurar distraccions a Philip, i conservar-lo a la seva volta.

Joaquim Verdaguer també acudia sovint al piset de la Diagonal. La conversa general girava fatalment entorn del sardinaleret de la Costa Brava. Les gràcies d'Esteve començaven a ésser llegendàries entre els inseparables. Seyin els n'havia parlat amb tan exaltada admiració, que ells l'evocaven i el comentaven com si el coneguessin. Tot resultava un pretext prou bo per a anomenar-lo! Una representació de teatre clàssic, un film d'estrena, una exposició de pintura o d'escultura, una revista d'art estrangera...

Havien batejat Esteve Batlle amb diferents noms heroics. Tantost era l'Eros Farnesi com l'Apollo de Lice o el Faune Adolescent. Per a Philip seguia éssent únicament l'Eros de Tespies. El mot Esteve esdevenia sinònim de beutat clàssica. Quan descobrien, pel carrer o en una botiga, un noi que els semblava prou formós per a prestar-li una atenció especial, l'un deia a l'altre:

-Vols saber on he descobert un Esteve?

A vegades, anant pel carrer, Marià tocava el braç de Joaquim o de Briget.

-Mira, tu, quin Esteve.

Briget participava, sense desdir-ne gens, a la fallera de la colla. I fins i tot era la més exaltada quan es tractava del projec

te d'excursió a Calella de Palafrugell. Però aquesta excursió artístico-sentimental no arribava mai a madurar. Philip era el primer a refredar-se'n quan el moment venia de posar fil a l'agulla. Potser temia haver pondrat massa Esteve. Els seus companys tindrien una decepció, es mofarien d'ell, l'acusarien d'exagerat i de babau.

Anna els sentia projectar, discutir, disputar-se a propòsit d'avinenteses desorbitades i vagues. A Calella no hi anirien mai tots plegats, i se n'alegrava. Li hauria fet vergonya que Esteve la veiés voltada d'aquella colla d'extravagants. Philip, prop d'ells, esdevenia molt pitjor, exagerava la nota.

El culte a Esteve es perllongà tot el llarg de la tardor. Entretant els tres amics i la pintora es lliuraven a tota mena de distraccions secundàries; cocktails, sopars, vetllades als cabarets, als cafè-concerts i a les tavernes del Paral·lel.

Anna no hauria pogut precisar a quin moment l'astre d'Esteve començà a declinar. La resplendor del sardinaleret s'apagava. L'eco de les seves qualitats es perdia.

Tot d'una, ja no es parlà més d'Esteve.

Esteve escrivia a Philip unes lletres ingènues, afectuoses, quasi desesperades. Ni en els moments en què parlava més d'ell, Philip no havia estat capaç de fer-li unes ratlles,

-Hauries de contestar a Esteve- deia Anna, compadida.

-Un dia d'aquests li escriuré.

Però no li escrivia.

\*  
\* \*

Francesca Vilaró havia reprès les seves vetllades de bridge. Jugaven cada dissabte regularment, havent sopat. Els inseparables no hi faltaven mai. No solament hi trobaven tabac, beguda, menges exquisides, sinó alegria i llibertat.

Els Valls cultivaven l'<sup>hospitali</sup> ~~estil~~ d'una manera ampla i generosa, a l'estil de Sud-Amèrica, on havien passat alguns anys. Els invitats ocupaven el fumador o la biblioteca. Hi fumaven, hi bevien, hi discutien...Jugaven o no jugaven a cartes, segons les ganes o el diner de què disposaven.

El partit Valls estava representat pel matrimoni Fortuny, uns veïns de replà, i Agustí Bruguera. El partit Seyin, per Miss Allingham, Verdaguer, Alvareda i algun passavolant, amic d'ells.

Sempre era Marià Alvareda qui emmenava els nous personatges. Darrerament havia comparegut amb una noia d'aparença insignificant. Era menuda, carapigada, prima. Es deia Isabel Ponds. Vestia modestíssimament; un abric de migtemps, una faldilla bruna i una bruseteta groga. Somreia amb una llei de ganyota trista que li arrugava la pell de les temples i del front. L'únic detall notable era la seva cabellera; abundosa i esborrifada, color de safrà.

Havia passat la vetllada en un racó, amb les mans plegades a la falda. De tant en tant, Marià se li atansava, li deia dos o tres mots. Ella somreia, movia el cap o les espatlles.

Bon punt el matrimoni Fortuny va ésser fora, Alvareda l'empenyé devers el centre de la reunió,

-La meua amigueta Isabel Ponds, s'ha barallat amb la família; madrastra i cinc mig-germans. Està al carrer i sense recursos.

Francesca Vilaró s'havia acostat a Isabel. Li posà una mà damunt l'espatlla.

-No t'hi amoïnis, noia, ja et trobarem una feina o altra.

Isabel somreia, tímida.

-Vejam. Què saps fer, filla? Comptabilitat? Idiomes?

Isabel alçava les espatlles, movia el cap.

-Coneixes bé l'ortografia castellana?

Seguia movent el cap tristament.

Francesca començava a impacientar-se.

-Què et sembla que podries fer, per a guanyar-te la vida?  
Potser cosir?

Isabel responia amb una certa precipitació.

-Oh, no, senyora.

Els ulls de Francesca s'arrodonien. Proposava cada cop més  
de pressa?

-Planxar, sargir, rentar roba? acompanyar mainada? Tenir  
cura d'una senyora d'edat?

Isabel no responia. Esguardava Marià com demanant-li auxi-  
li. Alvareda intervingué.

-Isabel vol dedicar-se a la fotografia publicitària.

Francesca alçà les espatlles.

-Amb això de la fotografia, sí que no hi puc fer res.

Es dirigí a Pere que esperava pacientment el final de  
la conversa per a retirar-se bo i badallant.

-No facis més compliments, estimat. Vés-te'n tranquil·la-  
ment a descansar, que ja és hora.

Era la manera diplomàtica de Francesca de posar tothom  
al carrer. No tingueren més remei que acomiadar-se.

Marià semblava decebut. Sens dubte esperava una ajuda més  
eficaç dels Valls, a la seva protegida.

Un cop al carrer, Seyin s'aturà prop del seu cotxe.

-Senyoreta Ponds, puc acompanyar-la en algun lloc?

Ho havia dit amb cortesa indiferència.

Marià respongué per ella.

-Ja t'he dit que s'ha barallat amb la família i està al  
carrer.

Joaquim intervingué.

-Pot anar a dormir en un hotel. Qualsevol de nosaltres li deixarà els diners que calguin. Jo mateix.

Desembutzacà la cartera. Cercava i comptava uns bitllets.

Isabel s'apartà, ofuscada.

-Oh, no!

Anna no comprenia els melindros d'Isabel.

-Per què, no? No és una vergonya acceptar un préstec. Quan guanyi diners, els hi tornarà.

Amb un aire molt digne, Marià apartà amb la mà els bitllets que Joaquim seguia allargant a la noia.

-Anem, Isabel.

L'empenyia carrer amunt. Els altres restaren indecisos, un poc sorpresos. Joaquim esguardà Seyin, després Briget i, finalment, Anna. Embutzacà els diners tot rient.

-El diable que els entengui.

Anna comentà.

-Quina noia més bleada! M'estranya que Marià...

Joaquim opinà.

-Fa cara de gata maula.

I Briget:

-No sé per què ens l'ha presentada.

Seyin no deia res.

\*  
\* \*

-Els records tant bonics...

L'esguard de Seyin es girà devers els seus amics.

-Representa la sala de Sant Roc on vaig conèixer Esteve.

Ma fa, Anna?

-Sí, allí el vaig conèixer. Ara fa uns dies ella va es-

criure. Avui li heu contestat.

Maria rebut darrere una altra postal d'Esteve diri-

gida a Philip. Anna l'havia llegida. Deia: "Estimat Philip. Per què no m'escrigues? Jo t'he escrit tres o quatre vegades. Estic amb ànsia. Has oblidat el teu fidel amic Esteve, el teu company de capbussades, d'una dea en mare amb el llagut? Potser estàs malalt? Potser estàs fora de Bar celona o potser ja no et recordes de mi. Pos-me unes ratlles, per favor. Aquell que no ha deixat mai de pensar en tu, Esteve".

Els inseparables s'havien donat cita a la inauguració de les pintures d'en Serra. Quan Anna i Philip arribaren, Briget i Joaquim ja hi eren.

Joaquim els acompanyà tot seguit davant d'una marina. S'hi aturà, n'assenyalà cada detall amb el cap del dit gros, com fan els professionals de la pintura.

-Aquí i aquí està sense acabar. Per arreu hi ha un excés de colorit. La composició resulta poc natural, forçada.

Briget comentà;

-Però s'hi veu la mà d'un mestre.

Seyin restava com fascinat davant la pintura. Joaquim li tocà el braç.

-I tu, què en dius, Philip?

Seyin somreia, amb un somriure d'encantament.

-No puc jutjar-la amb l'esperit lliure, aquesta tela. La veig únicament a través dels meus sentiments.

Anna comentà amb un poc de precipitació.

-Ens recorda tantes coses...

L'esguard de Seyin es girà devers els seus amics.

-Representa la cala de Sant Roc on vaig conèixer Esteve.

No fa, Anna?

-Sí, allí el vàrem conèixer. Ara fa uns dies ens va escriure. Avui li hem contestat.

Havien rebut darrerament una altra postal d'Esteve diri-



gida a Philip. Anna l'havia llegida. Deia: "Estimat Philip. Per què no m'esc<sup>rius?</sup>re? Jo t'he escrit tres o quatre vegades. Estic amb ànsia. Has oblidat el teu fidel amic Esteve, el teu company de capbussades, d'ana des en mare amb el llagut? Potser estàs malalt? Potser ets fora de Bar celona o potser ja no et recordes de mi. Fes-me unes ratlles, <sup>f. ho prego.</sup> per favor. Aquell que no ha deixat mai de pensar en tu. Esteve".

Ja feia qui sap els dies, potser setmanes que el nom d'Es teve no era pronunciat ni entre els inseparables ni en la intimitat de la llar. En llegir aquella missiva, Anna havia sentit una gran pietat envers el sardinaleret. Hauria volgut ajudar Esteve a dissipar el turment dels dubtes fins que ell mateix, per instint de conservació, obli dés a poc a poc aquell<sup>que</sup> l'havia fascinat. (Què, com ella, capaç de jut jar el poder de fascinació de Philip?) Tot deixava suposar que per a Philip, l'assumpte estava en vies de liquidació o del tot liquidat. Anna tenia motius per a creure-ho.

En rebre i llegir la postal d'Esteve, Anna havia restat una estona pensarosa. Eren ja dos quarts de dotze, Philip encara era al llit.

-Philip, notícies d'Esteve!

A la fi ell es movia. Feia voltar el cap neguitós.

-No avalotis tant!

Anna li allargà la postal de Batlle.

-Té. És de l'Eros de Tespies!

-Deixa-la damunt la tauleta de nit.

Philip s'hi havia tornat a posar bé. Anna li cridava:

-Ja són prop de les dotze.

-Bé, i què?

-No tindràs temps de prendre el te.

-Ja em llevo, dona, no m'atabalis,

En bata, amb cara de son, la cabellera esbullada mig ta-

pant-li els ulls i una cigarreta als llavis, Philip s'havia presentat per fi a la tribuna on Anna ja li havia servit el te.

-Has llegit la postal d'Esteve?

-Quina postal?

-La que m'has dit que et deixés damunt la tauleta.

Anna s'havia aixecat i anava a buscar-la.

-Té, llegeix-la. Pobre Esteve!

Philip prenia un glop de te, donava una xuclada a la cigarreta, s'apartava els cabells del rostre, bo i llegint la postal del sardineret. En acabar repetia les mateixes paraules d'Anna.

-Pobre Esteve!

-Li has de fer quatre ratlles ara mateix.

-Ara no. Fes-m'hi pensar una altra estona.

-Per favor, Philip. Pensa que el teu petit sacrifici procurarà una gran alegria a un ser digne per tots conceptes d'amistat.

Seyin esguardava Anna un poc mofeta.

-Em fas l'efecte d'un cavaller del Sant Graal, femení.

A ella, la comparació no li havia fet cap gràcia.

-És possible, Philip, que canviïs tan fàcilment de sentiments? I què, per la maleïda mandra, deixis patir aquell pobre noi?

Seyin havia abandonat el seu <sup>to</sup>vi el seu aire mofetes.

-És millor que no li contesti.

Anna el mirava amb les parpelles immòbils., les nines fixes.

Philip brandava el cap.

-Si realment t'interesses per Esteve, no insisteixis. Més li val no saber res de mi.

Anna no havia gosat insistir.

Però malgrat les torbadores paraules de Philip, no es veia en cor de deixar la postal d'Esteve sense resposta. Li havia escrit una

lletra. Excusava el seu marit, ~~se~~ deia que estava molt ocupat estudiant les darreres assignatures de la carrera. Volia acabar-la pel juny. Ja li escriuria qualsevol moment. Acabava la lletra amb cinc paraules que, després de moltes vacil·lacions, es decidí finalment a escriure: Una bona abraçada de Philip.

Al despertar d'Joaquim havia evolucionat d'algunes passes i s'havia aturat davant d'un paisatge suburbà. Aquí apareixen els mateixos defectes, encara que atenuats per la grisor natural de l'assumpte. Sobretot aquella orgullosa Anna Valls. (La de) Briget no estava convençuda.

-Defectes quasi inexistent. Philip no escoltava. En aquell moment arribà Alvareda acompanyat d'Isabel Pons. Els saludà d'un a un, ella també.

-He invitat Isabel a acompanyar-me. Cal que comenci a conèixer el món de l'art i dels artistes.

Aquestes paraules foren acollides amb fredor. Marià seguia explicant.

-Isabel ja ha començat a treballar en la propaganda d'algunes cases comercials barcelonèses.

Briget es girà devers ella. -La felicito.

Seyin digué en to distret.

-Bravo!

Anna parlava amb Joaquim. Ambdós semblaven ignorar la fotografia publicitària. Aquesta manera de rebre-la desconcertava un poc Isabel.

Llevat de Marià la colla dels inseparables semblava no voler acceptar-la, i ella ho desitjava tant! Formaven un grup interessantíssim, sobre-

que hi visqueren plegats els primers dies de l'estiu. Sentia que esta tot els homes i, pel damunt de tots, Senyin. Al primer cop d'ull que li havia dirigit aquella vetllada, a casa dels Valls, el considerà el més atractívol de tots tres. Era un tipus nòrdic sensacional, tan diferent dels que Isabel coneixia. Aquell home era el primer, a la seva vida, que li desvetllava interès. I, a través d'ell, es descobria ella mateixa: el despertar dels seus sentits. Era una sensació deliciosa!

Tots semblaven úesdenyar-la, però ella se sentia disposada a aguantar-ho tot amb l'esperança de conquerir-los pacientment, d'un a un. A les dones li costaria més. Sobretot aquella orgullosa Anna Valls. (La detestava amb tota l'ànima)

Es barrejà al grup. S'aturà, amb ell, davant de cada tela. Seguia Philip pas a pas. Restava al seu costat frec a frec. Philip no podia apartar l'esguard de certa marina,

-És preciosa!

Isabel havia parlat amb entusiasme, encara que no s'adreçava a ningú en particular.

-Quina llum! Quin colorit!

Seyin havia girat el cap. Havia descobert Isabel a frec de màniga. El rostre de la noia expressava una admiració fervorosa.

-Per a mi -explicà ell,- aquesta marina, més que un valor artístic, té un valor sentimental. Em recorda les hores més fantàsticament felices de la meva vida.

Isabel li somreia amb els ulls fixos en el seu rostre.

Philip continuà:

-A Joaquim Verdaguer no li agrada. Li troba jo no sé quants defectes. A mi, m'entusiasma. Em fa reviure moments que creia irremissiblement oblidats.

Anna seguia, de lluny, l'emoció de Philip. Philip esguar-dava, inlassablement, la pintura que representava la cala de Sant Roc. Anna sabia que no era en ella que pensava, ni en les meravelloses hores

que hi visqueren plegats els primers dies de l'estiu. Sentia que Esteve revivia en el cor de Philip. No comprenia com suportava la companyia d'Isabel. Inconscient o barroera, Isabel havia gosat atansar-se-li i dirigir-li la paraula mentre ella, Anna, no gosava destorbar el seu recolliment.

Ara Philip esguardava aquella mossa, cara a cara, mig girat d'esquena a la pintura. Semblava més interessat pel que ella deia que no pas per la visió evocativa de Sant Roc.

El rostre d'Isabel Ponds s'havia il·luminat. La seva expressió era de devoció a Philip. S'hi estava al davant, amb els ulls enlaire com si pregués a Sant Pancràs o a la Mare de Déu del Carme.

Anna no escoltava el que Briget li deia. Brusquement se n'apartà.

-Perdona.

S'havia atansat a Philip, l'agafà per la màniga.

-Anem, Philip?

-Quina pressa que tens a sortir!

-És que m'hi ofego en aquesta sala. Hi ha tanta gent...

-On són els companys?

-Joaquim segueix teoritzant amb Marià; Briget és prop de la porta, també s'ofega.

Philip somreia a Isabel.

-Fins després.

Fins després! Què haurà volgut dir, Philip, amb aquestes dues paraules? Somniava potser a ajuntar Isabel Ponds a la colla? Anna cercà Joaquim, l'agafà pel braç, li murmurà a cau d'orella:

-Per tots els sants, desempalleguem-nos d'Isabel!

Joaquim aprovà amb el cap. S'acostà a Marià, el separà del grup.

-Què penses fer-ne, d'Isabel?

-Si no pot venir amb nosaltres, me n'acomiaré aquí. Ella se'n tornarà a casa.

- No voldries pas que la invitéssim a venir amb nosaltres, tanmateix! Seyin i jo estem farts de pagar sopars a tutti li mondi.

-No, noi, no. Encara gràcies que me'l pagueu a mi. No vull imposar-vos una càrrega més.

Marià parlà baixet amb Isabel. La noia féu una ganyota de desillusió i de pena. Semblava com si anés a plorar.

Seyin insinuà:

-Hauríem pogut invitar-la.

Anna exclamà, amb vehemència:

-Oh, Philip!

Isabel Ponds s'atansà al grup, un poc solemne. Anava estrenyent la mà dels inseparables d'una a una, amb una recança poc dissimulada.

Joaquim s'acostà a Anna, li murmurà a l'orella.

-Sembla que s'acomiadi el dol.

Anna reia.

-Qui és, el mort?

-El mort? Ella.

Mentre Isabel Ponds s'allunyava sense girar-se, Joaquim Verdguer li féu adéu, amb la mà.

-A reveure, Flor de Te!

\*  
\* \* \*

-M'h he vaig a espènar a l'Estret.

-Jo també us deixo.

Anna protestava.

-Ara marxem tots dos i em deixeu sola?

-Jo he d'astollar si vull ser metge un dia o altre.

- Jo he de pintar, si vull exposar per la primavera.

Anna insinuava:

- Et moriràs de fred, a la teua cambra, Briget.

- Encara que m'hi mori, hi haig de pintar unes naturas mortes, amb claror de tarda.

Anna replicava:

Briget no podia pintar al port perquè ventava i plovia.

S'instal·lava a la tribuna dels Seyin, al piset de la Diagonal, a l'amor de la calefacció. Cap a les dotze, Philip compareixia en pijama i bata, mig ensonyat. Anna corria a fer te. Philip invitava Briget a prendre'l amb ell: li allargava el paquet de cigarretes. Al cap d'una estona l'atmosfera de la tribuna era blava de fum flairós. Comentaven, criticaven i discutien sobre temes pictòrics, arquitectònics o musicals.

Briget oblidava sovint l'hora. Cap allà a les dues, en veure que Roser parava taula, abandonava la cadira.

-Me'n vaig.

-De cap manera- feia Anna-. Mira, ja t'he fet posar plat i cobert.

Philip l'aferrava per una màniga.

-No te'n vagis Briget.

Ella no es feia pregar. Acceptava el dinar dels Seyin amb naturalitat i desimboltura. Philip es mostrava encantat.

Havent dinat, tornaven a la tribuna. Hi prenién el cafè, hi fumaven cigarretes angleses. Philip estava distret, nerviós. Tot d'una tibava els llavis, arrugava l'entrecella.

-Me'n vaig a estudiar a l'Equestre.

-Jo també us deixo.

Anna protestava.

-Ara marxeu tots dos i em deixeu sola?

- Jo he d'estudiar si vull ser metge un dia o altre.

- Jo he de pintar, si vull exposar per la primavera.

Anna insinuava,

-Et moriràs de fred, a la teva cambra, Briget.

- Encara que m'hi mori, hi haig de pintar unes natures mortes, amb claror de tarda.

Anna suplicava,

-Queda't un moment més!

Un dia Briget acceptà.

Temps ha que Anna volia parlar-li a soles.

Quan Philip i Roser varen ser fora, Anna li preguntà.

-Ja no sou tan amics com abans, amb Alvereda?

-Igual com sempre. Per què m'ho preguntes?

-Noto que no vas gaire a casa seva i, en canvi, véns aquí.

Briget fixava en el rostre d'Anna la seva mirada penetrant.

-Et sap greu?

-Al contrari! Em plau que t'installis aquí amb tota llibertat, com una autèntica amiga nostra.

Briget seguia esguardant Anna amb aquelles nines verdes, tan franques i audacioses.

-Em refugio aquí, Anna, perquè a la despesa m'hi pelo de fred, el mateix que a casa de Marià.

-Marià té una estufa. No l'encén, aquest any?

-Sí...a voltes. Però, fet i fet, s'està millor a casa vostra.

Anna somreia.

-I jo em creia que venies aquí per gaudir de la nostra companyia!

-No, Anna, darling. Hi vinc, més que tot, per escalfar-



me i atipar-me.

En dir això, Briget reia alegrement.

-No siguis cínica, Briget; confessa que la nostra companyia et plau.

-Sense dubte. Però no et vull enganyar. Primer he tractat de refugiar-me a casa de Joaquim Verdaguer. Les habitacions són encara més confortables que les vostres. N'hi ha un reguitzell d'inútils, i totes encatifades, calefaccionades i ben moblades. Però, no m'hi varen deixar instal·lar.

-Qui, Joaquim?

-Les seves guerrilles. Viu amb un vell matrimoni, cuinera i majordom respectivament. Ells vetllen per la seva virtut i per la seva bossa. Sembla que ja servien els pares de Joaquim i es consideren tan amos com ell.

Anna no comprenia la passivitat de Joaquim.

-Però ell pot manar-los que t'hi deixin instal·lar i treballar.

La pintora alçà les espatlles. Movia el cap i somreia.

-Fa veure que s'hi enfada; però, en el fons, se n'alegra.

És un conco egoista i, ells, un parell de guineus. Quan hi anava, em rebien tots reverenciosos i em deien amb veu ensucrada: "El senyoret encara descansa". "El senyoret té una visita; torni a la tarda o demà..."

-Ara comprenc per què, entre les cases dels teus tres grans amics, has triat la de Philip.

-I la teva, Anna.

Anna somreia, escèptica.

-Oh, jo no compto.

Briget protestà,

-Anna, darling!

S'havia alçat; li feia una besada.

Anna abandonà la tribuna, somrient. Des del passadís, cridà.

-Vaig a preparar una tassa de te.

Briget la va seguir.

-Treu-me del teu costat, no sé anar-me'n.

-Al contrari, et prego que t'hi quedis fins que Philip torni; sortirem tots tres plegats.

-Accepto per avui; però, mai més. He de treballar per a la meva exposició.

Havien tornat de la cuina.

-Quan la fas?

-Probablement per l'abril, si trobo sala. Estic nerviosíssima. M'hi jugo l'avenir, Anna. Si no triomfo, estic al pot.

-Quina exageració! El món de les arts no es redueix a Barcelona. Si fracasses aquí, pots provar fortuna a França o a Anglaterra, el teu país.

-No m'hi sento gens, d'anglesa.

Anna reia.

-Et sents espanyola?

-No, precisament. Però vinculada a Barcelona. Si me n'hagués d'anar seria una tragèdia per a mi.

Anna sortí per vessar l'aigua calenta damunt del te. No podia imaginar-se Briget vivint una tragèdia. No l'havia vista mai apassionar-se ni sofrir per res, ni perdre un sol instant la serenitat i l'aplom. Llevat de la seva pintura i els inseparables, <sup>res</sup> no semblava interessar-li al món.

Quan tornà amb la safata del te, Anna es decidí a preguntar allò que ja de temps la preocupava.

-No trobes que Philip està un poc estrany, d'algunes setmanes ençà?

Pels ulls de Briget havia passat com una lluïssor d'alarma. Es reféu quasi a l'instant.

-No li he notat res de particular!

El seu primer tret havia fallat. No es donà per vençuda.

-De debò no el veus molt diferent de temps enrera?

-No n'has de fer massa cas, dels posats de Philip.

-De què vols que faci cas, doncs?

-Li concedeixes massa importància.

-Philip és, per a mi, el ser més important del món.

Briget feia anar el cap d'un cantó a l'altre.

-No t'ho aprovo, és una actitud equivocada.

-No es tracta d'actitud, l'estimo. En això no pot haver-hi equivocació.

-Bé, si no vols considerar-ho com una equivocació, considera-ho com una desgràcia.

-Sí, tinc la desgràcia d'estimar-lo. N'estic ben enamorada.

Briget la mirava amb un somriure de pietat.

-Vet ací el teu tort,

-Tort? És el meu marit!

El somriure de Briget s'accentuà. Es féu més irònic.

-Tens, de l'amor, una idea infantil, alhora que burgesa, Anna. Deixa de banda el dret que has adquirit gràcies a uns papers signats per un jutge i uns testimonis. Aquests papers, en els quals bases tot el dret a ser estimada, no valen res enfront de la naturalesa humana, enfront dels sentiments autèntics.

-Jo no estic enamorada d'ell ni espero que ell ho esti-

gui de mi, a causa d'aquests papers mullats que ens uneixen. L'estimo i, perquè l'estimo, el vull per a mi. Ell m'ha fet seva, és el meu home. Llevat d'ell, ja no n'existeix cap més a la terra que m'interessi.

-Aquests sentiments són perfectament respectables, però tampoc no et donen dret a exigir que ell et correspongui i et faci fel·liç com el més apassionat dels amants.

- Ell va ser-ho, una volta, el més apassionat dels amants! Jo no el vaig pas seduir. No el vaig violar. Era ell qui em desitjava, era ell qui va decidir la nostra unió.

-Bé, sí, però tot això pertany al passat, Anna, darling. Ell ja no et desitja. Com més fas per atreure'l, més l'allunyes de tu.

Anna no podia contenir el plor.

-Tot això que em dius és horrible.

-Perdona, Anna, Jo no dic sinó el que penso. Pue anar errada. Tant de bo que hi anés! Crec, al contrari, que hi veig massa clar. Com més aviat millor, t'has d'acostumar a aquesta idea.

Briget pragué, encengué i es posà a fumar una cigarreta. Anna bevia glopets de te. Tractava d'asserenar-se. S'eixugà els ulls i somrigué a la seva amiga. L'altra s'inclinà, li tustà l'esquena, com ho faria un xicotot al seu millor company.

-Philip no hi té cap culpa. És un ser imperfecte, incomplet, versàtil. Quan es va casar amb tu, era sincer. Tu li inspiraves una curiositat sexual que, un cop satisfeta, ha deixat d'interessar-li.

Amb un impuls desesperat, Anna preguntà:

-Què haig de fer, Briget? Què m'aconselles que faci per no perdre del tot, Philip?

-Sigues la seva companya; la més comprensiva, la més desinteressada. Refrena els teus impulsos passionals. Això és el que més

l'exaspera. Fes com aquell que comprèn i aprova les seves aventures amoroses. Arriba, fins i tot, a la complicitat, si cal.

-Jo, còmplice d'uns amors seus, i no puc veure'l prop d'algú sense sentir-ne gelosia?

*de parella* Briget continuava movent el cap.

*Proveu tant* -Tenir un temperament com el teu i anar justament a raure amb un ser com Philip ha d'ésser ben inconfortable.

La pintora reflexionava. De sobte, el seu rostre s'illuminà.

*temps. Phil* -L'únic remei que veig, al teu drama, és que et cerquis un amant.

*temps* -Això no seria cap remei, Briget, més aviat una complicació. No solament no fruiria de les carícies de l'home que estimo, sinó que hauria d'aguantar les del que no estimaria i em faria fàstic.

*corat d'algú* -Ets una exagerada, Anna. Et complaus a complicar les coses. Insisteixo; cerca't un amant jove i sa. Lliura-t'hi amb convicció, per higiene, com si fos l'últim mot de la terapèutica sexual i, a poc a poc, hi trobaràs un consol. Probablement, a la curta o a la llarga, un goig positiu.

Anna alçà les espatlles, escèptica.

-Suposem que segueixo el teu consell; què diria, Philip?

*responedam* -Oh, ell seria el primer d'alegrar-se'n.

-No n'estic gens segura, Briget. Philip gasta la seva dignitat de marit i el seu amor propi. Si sabia que jo tinc un amant, se sentiria ofès i ultratjat.

Briget esclafí una rialla.

-Ultratjat! Philip no comparteix aquestes idees teves antiquesades i burgeses. Ell t'agrairia molt que el deixessis en pau, en una absoluta llibertat sexual. Tot i sent tu, l'amistançada d'en Pau,

d'en Palau o d'en Barenguera, podrieu seguir fent vida comú, socialment i econòmica.

-Però això és monstruós, Briget!

-No veig per què ha de ser monstruós. Centenars i milers de parelles viuen separades sexualment i unides socialment i econòmica. Proveu també de viure-hi vosaltres!

\*  
\* \*  
\* \* \*

Philip i Anna dinaven sols, fet raríssim aquells darrers temps. Philip parlava amb abundància i entusiasme d'un nou cantaor de flamenc aparegut al Paral·lel. Al bell mig del panegíric, Anna l'interrompé:

-Perdona, Philip estimat. No em tractis d'impertinent ni de xafardera (Ell la mirava amb esverament). Ja tornes a estar enamorat d'algú?

Anna feia un esforç per aparentar naturalitat, indiferència. Somreia.

Philip havia restat un moment silenciós. Tot seguit mogué les espatlles i el cap amb lleugeresa. També somreia.

-No pateixis, Anna.

Ella li agrai l'ambigüitat de la resposta. No li mentia descaradament. No li feia promeses de fidelitat.

-Qui és, Philip?

Seyin abandonà la taula. S'acostà al vidre de la tribuna i es posà a mirar al celobert. Parlava amb Anna bo i girant-li l'esquena.

-Ara com ara, el que em preocupa són les assignatures que he d'aprovar pel juny.

-No t'has acabat la taronja, Philip.

-Tant se val!

-Sí, jo seria ben feliç si un dia poguessis exercir la medicina i deixessis aquest viure, buit i inútil.

Seyin dibuixava un cor, al vidre.

-No tan buit com creus.

Anna també s'havia aixecat de taula. Volia veure el rostre de Philip. Ell s'obstinava a mirar les galeries veïnes.

-Què fas, Philip, tantes i tantes hores lluny de mi? Estu dies sempre?

-Suposo que no esperes que passi tot el dia a casa?

Una riella un poc nerviosa acompanyava aquest comentari.

-Us reuniu en algun lloc nou amb els companys?

-Altra feina tenim! Briget pinta tot el dia. Joaquim fa visites, compra pintures, assisteix a subhastes, a juntes... Quant a Marià, no ho sé. Marià sempre ha restat un poc misteriós.

-Encara protegeix la Isabel?

Philip observava amb renovada atenció les galeries i les teulades veïnes. Responia al cap de poca estona.

-No en sé res.

-Un dia va venir aquí la Isabel.

Seyin s'havia girat, d'una revolada.

-Isabel, aquí?

Anna s'estranyà del gest i del to alarmat de Philip. En aquell mateix moment Roser els portava la safata amb el cafè. Anna aclari.

-Va venir una tarda. Tu acabaves de sortir. Va demanar-me si em deixaria fotografiar les mans. Ho volia per a un anunci de crema dèrmica. Venia de part d'Alvareda. No te n'ha parlat, ell?

-No...I te les vares deixar fotografiar, les mans?

-És clar! No em costava gens d'accedir-hi.

-Com és que no me n'havies dit res, fins ara?

-Vols dir que valia la pena? Ja no hi pensava.

Anna havia omplert les tasses de cafè. Cercaava l'esguard de Philip. Però l'esguard de Philip tornava a navegar de galeria en galeria.

-Què mires, amb tant d'interès, Philip?

-Oh, res. El temps que farà.

-Per ara, plou. Jo ho comprendré. Vull viure amb tu i

compartir. -Briget no haurà pogut pintar, al moll. M'estranya que no hagi vingut.

-Per què pinta sempre al moll?

-Vol fer una collecció de marines. Principalment velers antics, i exposar-la en una galeria important per fer-se conèixer i cridar l'atenció de la crítica. Briget és una noia ambiciosa i té talent.

-El cafè se't refreda, Philip.

Anna patia en veure que ell s'obstinava a girar-li l'esquena. No podia veure-li els ulls. En un impuls irrefrenable, va fer lliscar el seu cos entre el de Philip i la vidriera. Li recolzà el cap al pit. Aspirava amb embriaguesa aquella flaire de tabac ros i d'espígol que ell exhalava.

-Philip estimat!

Ell li posà la mà damunt dels cabells. Els hi tirava enrera, amb suavitat.

-La meva pobra, pobreta Anna!

Ella li voltà el tors amb els braços, l'estrenyia amb passió.

-El meu Philip!

Seyin la besà llargament al front.



-T'hauria de demanar perdó constantment, Anna.

-Jo t'ho perdono tot, però estima'm, o, almenys, deixa que t'estimi jo. Siguem amics, tendrament amics, Philip!

Ell sospirava, un poc neguitós. La besà una o dues vegades més. L'apartà amb delicadesa.

-No en sóc digne, Anna.

-Digues-m'ho tot, estimat Philip. No m'amaguis res de la teva vida. Sigui el que sigui, jo ho comprendré. Vull viure amb tu i compartir, amb tu, les teves penes; les teves alegries.

Per uns instants l'expressió del rostre de Seyin s'amarà d'una dolcesa i d'una noblesa inefables. Semblava que havia arribat el moment de les confidències. Anna es preparava a escoltar, a sofrir, a comprendre, a perdonar... Però, tot d'una, el rostre de Seyin es tancà. Les seves fesomies esdevingueren rígides. Una onada de fredor li passà pels ulls i la boca. Esguardà el seu rellotge polsera.

-És hora d'anar a estudiar.

Ella féia unes passes com si es despertés d'un somni.

-I el cafè, Philip?

Ell se'l begué, d'una sola glopada.

-Fins aviat, darling.

Quan Seyin va ésser fora, Anna es va asseure en una cadira i restà com hipnotitzada. Sentia encara en la seva carn el contacte de la mà de Philip i la dolça tebior dels seus llavis, perfumats de tabac ros. Revivia, amb delectació, aquell fugaç contacte. Fremia d'una mena de dolorós èxtasi.

Desitjava imperiosament tornar a veure Philip, ara mateix. Semblava que una veu interior li ho manava.

Corregué a posar-se l'abric. Amb prou feines s'empolvorà el rostre, es resseguí els llavis amb el llapis. Agafà la bossa d'una revolada i es precipità escales avall. Hi anà a peu per donar a Phi-

lip el temps d'arribar-hi i instal·lar-se a l'Equèstre.

Pel camí, començà de penedir-se del seu impuls. Com ho prendria, ell? Quina excusa inventaria, ella, per a presentar-s'hi? Li diria que passava per allí per casualitat i no havia pogut estar-se d'entrar a fer-li una besada. No el volia destorbar. No acceptaria ni una tassa de te (suposat que Philip li n'oferís una. Seria deliciós, per altra banda, si ell la invitava a una tassa de te). Resistiria a la temptació de seure i romandre en un racó, veient, de lluny, com ell estudiava. Com la rebria Philip? "La meva pobra, pobreta Anna", amb quina inefable dolcesa havia dit aquestes paraules! I quina dolcesa inefable hi havia en els seus <sup>ulls,</sup> en dir-les!

Ja es trobava prop la porta d'entrada, es preparava a afrontar Philip. Quelcom la deturà en sec. Desvià les seves passes, les dirigí devers un anunci enganxat en una vidriera. Acabava de veure sortir, del club, Isabel Ponds. No semblava la mateixa. Vestia amb elegància. Duia unes sabates amb talons alts i una bossa de pell del mateix gènere. Ella també havia vist Anna. La saludà, amb una lleu inclinació de cap. Tibà els llavis en un somriure provocatiu.

Que la Isabel sortís de l'Equèstre, vestida amb elegància, ja resultava un fet insòlit. Però, el que més inquietava Anna era l'actitud d'Isabel; aquell esguard de triomf i aquell mig somriure de superioritat.

Anna es sentia indignada contra ella mateixa. S'havia deixat impressionar per Isabel Ponds. Era incomprendible! El mateix que si Isabel Ponds fos un testimoni de càrrec i ella l'amistança de Philip, la que el busca culpablement d'amagatotis.

Sabia que tenia dret a entrar al club del seu marit, però no entrà. Un pas darrera l'altre, amb una lentitud penosa, plena de re- cança, Anna començà a allunyar-se.

Aviat es trobà a la cantonada de can Vicenç Ferrer. Vacilà abans de travessar la Ronda de Sant Pere. On iria, ara? Havia estat a punt de deturar un taxi. S'ho deixà córrer. Ningú no l'esperava, No tenia res a fer. Se sentia horriblement inquieta. Pujaria passeig de Gràcia amunt, devers la casa dels seus pares. Hi trobaria Francesca i Howard. Potser aconseguiria distreure's. Francesca era tan bona, tan animosa... Howard... pobret, no posseïa cap de les gràcies del seu pare. Era lleig, ensopit, insignificant...

Què hi havia anat a fer, Isabel a l'Eqüestre? Potser venia de veure Philip? Però, què podia voler-li, a Philip? Hi hauria anat simplement a fer un encàrrec d'Alvareda. Res de particular. No valia la pena d'inquitar-se.

Anna caminava lentament, amb un poc de vacillació, com aquell que no sap on dirigir les seves passes. Alvareda hauria pogut anar-hi ell mateix, a trobar Philip. Però, fins i tot si Isabel hi anava, de part de Marià, no n'hi havia per a prendre aquell aire triomfal i desafiador. Quina mossa tan estúpida!

Ja tornava a plovisquejar. Anna no portava paraigua. Caminava sota els balcons a frec de paret. Sort que la casa dels seus pares no era lluny. Howard la coneixia, tanmateix. No eren fantasies de la mamà. Li allargava els bracets, li somreïa...

Probablement Isabel no havia anat a l'Eqüestre a trobar Philip. A l'Eqüestre, en aquella hora, hi prenien cafè, hi llegien diaris una quantitat incalculable de senyors, un dels quals podia Isabel conèixer i amb un dels quals podia tractar de fotografia publicitària o d'altres assumptes. Tot això no justificava aquell posat provocant i desafiador.

La mamà pretenia que Howard ja deia teta i papà. Si era veritat que deia papà (ella no li ho havia sentit dir mai) caldria que Philip el sentís. Li faria gràcia.

Anna cercava oblidar Isabel Ponds, però no ho aconseguia. En prendre l'ascensor de casa els Valls, pensà explicar-ho tot a Francesca. En arribar al pis, decidí callar. La mamà seria capaç de mofar-se d'ella.

Menjaven, bevi\*, parlaven i reien. Maran al café-concert a les tavernes del Paraisol. Seguien el programa de cada vesita. Anna no podia obli. Havien anat a sopar en un restaurant. Mentre cercaven taula, Alvareda, amb un cert misteri, lliurà a Seyin un sobre. Anna no podia oir el que li deia; una o dues paraules amb prou feines xiuxiuejades. Philip se l'havia embutxacat amb pressa, sense comentaris. Però no havia pogut reprimir una mirada d'inquietud devers Anna. Ella l'havia copsat. Fingí indiferència. S'acostà a Marià amb un amable somriure.

-Què són aquests misteris, Alvareda?

Amb la dèria de trobar lloc, Alvareda no l'havia sentida. O, qui sap, si ho feia veure. Aquesta sospita avivà la curiositat d'Anna.

Ja havien trobat taula i s'hi installaven. Anna aferrà Philip per un braç.

-Què hi ha, Philip, en aquest sobre que t'ha lliurat Alva reda?

-Quin sobre?

- Aquell que t'has embutxacat sense obrir; el tens aquí.

I tocà amb un dit la jaqueta de Philip per la part de fora.

Philip s'apartà un poc bruscament.

-Són fotografies

-De qui?

La veu de Philip prengué un to d'exasperació continguda.

-Meves.

-Teves? Deixa-me-les veure!

-No val la pena, hi estic molt malament.

El to de la veu de Seyin era tan decidit que Anna no gosà insistir més.

Menjaven, bevien, parlaven i reien. Anaren al cafè-concert, a les tavernes del Paral·lel. Seguien el programa de cada vetlla. Anna no podia oblidar el sobre.

A la fi, després d'hores i més hores de dolorosa espera, arribaren a casa. Ella s'aplicà a vigilar Philip amb dissimulació. Philip es llevà la jaqueta i la deixà penjada en una cadira. Es despullà del tot i s'embolcallà amb la bata de franella, sortí amb el pijama a la mà en direcció a la cambra de bany. Així que Anna oí el crec de la porta es precipità a la butxaca on Philip havia ficat el sobre. Ja no hi era! Cercà en totes les altres, una per una; tampoc no el trobà.

Quan Philip sortí de la cambra de bany, ella no pogué contenir-se.

-Philip, mostra'm aquelles fotografies.

-Ets ben obstinada, tanmateix!

-Obstinat, tu. Per què no vols mostrar-me-les?

-T'he dit que hi estic molt malament.

-Tant se val. Bé o malament, són fotografies teves i m'interessen.

Philip es dirigí a l'armari de lluna (en quin moment havia pogut acostar-s'hi, obrir-lo, tornar-lo a tancar?). Obrí la porta, ficà una claueta al pany d'un calaix interior, en tragué el malaurat sobre i el lliurà a Anna.

-La teva desconfiança em fereix terriblement.

Ho havia dit amb dignitat serena. Per les galtes de la seva muller, passà una viva flamarada de rubor. Ella sabia el que caldria fer en aquell moment; apartar el sobre, renunciar a obrir-lo. Però ja l'havia arrabassat de les mans de Philip, i els seus dits, tremolosos, registraven i trobaven unes cartolines amb unes fotografies enganxades. Representaven, efectivament, la persona de Philip; de cara, de perfil, de mig cos, estudiant, a contra llum...

Anna hauria volgut tenir més fe en la paraula de Philip, no haver registrat el sobre, però ja era tard. Havia de passar per la humiliació d'haver-se mostrat estúpidament desconfiada i gelosa. La seva conducta no tenia remei. Estava a punt de demanar perdó, a Philip, quan un pensament li travessà el magí; les fotografies havien estat fetes a l'Equestre; eren obra d'Isabel Ponds, fotògrafa-publicitària. Anna aixecà la veu i aquesta veu vibrava d'inquietud.

-Com pots dir que has quedat malament? oi, que no ho creus? Hi estàs naturalíssim i les fotos són precioses.

El rostre de Seyin s'alterà. Es girà a l'altre cantó. Les nines se li havien enfosquit, amenaçadores, i els llavis se li tibaven en una contracció exasperada, Anna, però, no es deixà impressionar.

-Te les ha tirades Isabel Ponds?

Philip ja s'havia colgat al llit i, del llit, no en venia cap resposta. Anna esperà uns segons, però en va. El silenci de Philip era pitjor que una contesta afirmativa.

Quant més examinava les fotografies, més admirava el fotògraf. En sabia, no hi ha dubte, i les havia fetes amb una cura exagerada, amb una mena de... d'amor.

-Dorms, Philip?

-Quasi bé.

-Ho he endevinat? Te les ha fetes Isabel?

Un dels retrats de Philip, el que estava fet a contra llum, apareixia emmarcat pel bastiment d'una petita finestra. D'on era aquella finestra, rectangular, estreta, de forma antiga i, naturalment, d'un altre lloc que no era l'Eqüestre?

-Philip, em sents?

-Prou i massa, Anna. Vols deixar-me dormir?

-Tanta son tens, de sobte?

-Molta. Et prego que no m'amoinis més amb les teves estúpides preguntes.

-Estúpides? Respon a una de sola i plegaré. Te les ha fetes Isabel Ponds, aquestes fotografies?

-Sí. Bona nit, Anna.

\*  
\* \*

L'endemà era dissabte. Els Seyin i Agustí Bruguera sopaven a casa dels Valls. Després hi hauria la vetllada de bridge, amb els veïns i els inseparables.

A les sis, Anna començà a preparar-se pel sopar. Es banyà, es pentinà, es maquillà i s'empolvorà el rostre. Es perfumà els cabells.

Hopracficava tot d'esma. Cada cop més capficada pels petits misteris de Philip, pel seu apartament creixent.

Aquest matí hi havia hagut una altra escena entre ells dos. Ella li havia pregat, amb insistència, que li lliurés una de les fotografies tirades per Isabel Ponds.

-No em tens a mi, en persona, tothora al teu davant?

-Com pots pretendre que et tinc tothora al davant? Et passes el dia i més de la meitat de la nit fora de casa.

I Philip, condescendent i mofeta;

-Bé, noia, si una foto et consola de la meva absència...

-Res ni ningú no em consola de la teva absència, però una foto teva m'acompanya, te'm recorda...

Ell li n'havia lliurada una, de mala gana.

-Posa-m'hi una dedicatòria, vols, Philip?

-Una dedicatòria? Què, per exemple? "A la meva fidel i virtuosa esposa, Anna Valls?"

Havia esclafit de riure.

Anna tenia els ulls amarats de llàgrimes.

-Per què no? De virtuosa i de fidel, en sóc.

Ell arrugà l'entrecella. Els seus ulls llampegaven.

-No siguis ridícula!

-Posa-m'hi qualsevol cosa, el que vulguis. Que es vegi que no te l'he presa.

-Dóna.

La hi havia lliurat amb el cor tot oprimat com si fos un criminal que espera la sentència del jutge.

Seyin havia escrit amb llapis, al peu de la imatge; "A Anna, Philip".

-Estàs contenta?

-Molt. Aquesta brevetat la converteix en la més fervent de les dedicatòries. Un amant apassionat no en trobaria una altra de millor. Gràcies, Philip.

Ell alçà les espatlles i somrigué desdenyós.

Abans de sortir cap a casa dels Valls, Anna passà un bon moment contemplant la fotografia. Philip hi apareix amb una expressió benaurada, lluminosa. El seu rostre jove, de faccions un poc esborrades, semblava allí més viril que de costum. Les nines, clares, mostraven la transparència i la penetració d'un esguard intel·ligent. Els llavis, massa prims per a ésser els d'un rostre de perfecció clàssica, s'ondulaven en un mig somriure espiritual. Oh, l'ésser, home o



dona, que aconseguia provocar aquesta meravellosa expressió de Philip, com l'enveja,<sup>a</sup> Anna! Era la mateixa expressió que li transformava el rostre en els moments que precediren la concepció de Howard i la que hi refloria un anys més tard, a la platja de Sant Roc en conèixer Esteve...

Encara que aquell esguard i aquell mig somriure de la fotografia no fossin dedicats ni inspirats per ella, Anna s'imaginà, un instant, que ho eren! Una esgarrifança subtil, fugaç com un llampec, li lliscà espinada avall, li precipità els batecs del cor, li amarà el si d'una calor dolça. Suaument, devotament, besà la imatge i la tornà a desar en una capsa de fusta exòtica que el papà li havia portat de l'Índia. Amb goig se l'enduria en la bossa de pell, però temia que Philip la hi descobrís i la hi tornés a prendre.

Abans de les vuit, Anna es dirigí a casa dels Valls. La conversa de la mamà era sempre variada i distreta. I Howard també començava a resultar divertit. Somreia, movia els bracets i les cames, seguia, amb els seus ulls clars i transparents, una pilota de goma o un bergansí de llauna de colors; després els prenia, els agitava, els llençava... Articulava sons que volien ésser paraules. A voltes aferrava amb els seus dits tebis i setinats, un dels d'Anna, l'estrenyia amb energia, acabava per ficar-se'l a la boca i el llepava com si fos un caramel. Anna el renyava, bo i retirant la mà.

-Ah, porcot!

Francesca reia.

-Penso que el gust de la laca de l'ungla li agrada.

Si Anna agafava Howard a coll, el menut es fregava la galta amb la d'ella, la llepava i la hi cobria de salivalls. Francesca, comentava amb la seva vehemència habitual;

-Com t'estima aquesta criatura!

-Voldria que no m'estimés tant o que ho manifestés d'una

manera menys humida.

-Per a ell, això són petons.

-Oh, sí, és clar; però m'hauré d'anar a rentar la cara, tornar-me a maquillar i empolverar.

Anna evocava aquestes escenes bo i caminant a poc a poc Diagonal amunt devers el carrer de Llúria. Pobra mamà, ella voldria que el menut li omplís la vida, li fes oblidar Philip...

Anna havia exhalat un profund sospir. Un home que caminava per la mateixa voravia, i seguia la mateixa direcció, la sentí, es tombà, somrigué i digué en passar:

-Pobreta noia! Tan bonica i tan...

Anna no comprengué l'última paraula, però se sentí un cop més, avergonyida d'ella mateixa. No estava segura de no haver parlat en veu alta, com un orat. Era deplorable de fer això a vint anys!

Sens dubte, com a conseqüència del comentari d'aquell transeünt, ara sentia més punyent la seva solitud i una necessitat sobtada de tendresa i de protecció. El desconegut era, sens dubte, un home normal, potser vulgar, però capaç d'afecció<sup>i</sup> d'ajuda. En oir-la sospirar no s'havia mofat d'ella, com ho hauria fet Philip o qualsevol dels seus inseparables. "Pobreta noia, tan bonica i tan...desgraciada", completà Anna. El to del desconegut era càlid, viril...

Seguia amb l'esguard la silueta de l'home que s'allunyava sense girar-se. No massa jove, no gens distingit. Probablement un modest empleat, amb dona i criatures, sovint de mal humor a casa... Si Philip, que no tenia cap maldecap econòmic ni cap preocupació professional, fos capaç de sentir, si no amor, ja que això era impossible, almenys amistat, respecte, consideració envers ella... Si ell no actués en absolut com a marit, però es mostrés capaç d'afecció, de simpatia, d'un sentiment de responsabilitat respecte de la seva muller... Si fos

capaç d'esdevenir el seu millor amic! A voltes, semblava, pel contrari, que la considerés únicament com un destorb, com una enemiga.

Per què fugia d'ella i li mentia? Sabia prou que ~~ella~~ l'estimava, no solament amb els sentits, sinó amb el cor i que, per amor a ell, era capaç de renunciar a l'amor sexual i acontentar-se amb la seva amistat i afecte. Si ~~ella~~ pogués almenys deslliurar-se d'aquest amor desgraciat... Si pogués esborrar Philip de la seva vida i començar-la de nou amb un altre home. Per què no el jutjava fredament, actitud de suprema intel·ligència, i el perdonava, actitud humana i cristiana, i l'oblidava, actitud pràctica i prudent? Si res més no, per pur instint de conservació, valdria la pena d'espolsar de la seva vida la càrrega terrible d'aquell amor malaurat. Però no podia, no podia!

Li obrí la porta, Manolita.

-El nen té febre, senyoreta Anna.

Francesca mostrava un posat amoïnât.

-El menut està a trenta-vuit, tres. He telefonat a Gelavert.

-Ha vingut?

-Diu que està enfeinadíssim. Sembla que hi ha epidèmia de grip. Ara, quasi a la primavera!

-Quan vindrà?

-No pot dir-ho. Potser aquest vespre, però tard. M'ha dit que li donés un quart de comprimit d'aspirina.

-I no li ha baixat, la febre?

-Tot just fa deu minuts que li ho he donat.

Quan Pere arribà de Palafrugell, tots tres i Pilar es reuniren al volt del llit de Howard. Pilar es lamentava.

-El menut està molt ensopit. No l'hi he vist mai tant.

-Sí, està massa quiet- comentà Pere Valls preocupat.

Francesca digué:

-Com vols que estigui el pobrissó, amb tanta febre!

Anna proposà;

Tornem-li a posar el termòmetre, a veure si ha baixat.

-Potser és massa aviat, encara.

-Esperem una estona més.

Sonà el timbre de la porta. Era Agustí Bruguera. A mig passadís l'assabentaren de la malaltia de Howard. Se n'anà de dret a la nursery. Donà la bona nit en general. No estrenyé la mà a ningú. S'atancà al llit de Howard, li tocà el front i les manetes, li examinà atentament el rostre, bo i escoltant la seva respiració. Restava dret, immòbil al costat del llit, sense emetre cap comentari.

Francesca decidí.

-Sortim tots.

-Sí- aprovà Anna - estem enrarint l'aire que ha de respirar Howard. Véns, Agustí?

B'installaren al living. Anna oferí vermut-gin i cigarretes a Bruguera.

-Fa un temps molt humí - comentà aquest.

-Sí, resulta pitjor que un fred franc però sec.

En aquell moment sonà el timbre del telèfon. S'hi posà Manolita.

-És per vostè, senyoreta Francesca.

Se sentia la veu de Francesca que responia per l'aparell del rebedor.

-Oh, és llàstima... Un lleuger atac de grip, diuen que

n'hi ha passa... Migranya diu?... Prengui dos comprimits d'aspirina...

Al llit? No!... Procura venir encara que sigui tard... Bé, bé, que es millori.

Francesca entrà al living.

-És Briget, no podrà venir al bridge; diu que té migra

dietà el número a Francesca,

nya.

-Amb quina excusa li parlaré? -preguntà aquesta.

Anna esclafí de riure.

-Parle-li en castellà, digues-li que li vols comprar una

-Briget, migranya? Mai no li he sentit dir que en patís.

Trobo que no li escau.

-Tothom en pot tenir, un dia o altre.

Al cap d'una estona tornà a sonar el timbre del telèfon.

Francesca hi corregué.

-Qui? Ah, Verdagner. Què tal? Què hi ha de nou?...Com?...

Ah!...Bé...bé...Ho lamento...que s'hi diverteixi.

En tornar del telèfon, Francesca anuncià.

-Joaquim tampoc no ve; té un sopar de compromís amb uns estrangers. Diu que se li han presentat de sobte. No ha pogut avisar abans. Si no vénen els Fortuny, no serem prou per a formar dues taules de bridge. Em sap greu, ara que ja tinc fet el gasto de pastes.

Anna anuncià en veu llunyana i somniadora, com l'eco d'un avís interior.

-Ara telefonarà Marià, i després Philip. També diran que no vénen.

-Com ho saps?

-No sé res. Però totes aquestes telefonades fan pensar en

una maquinació. En deuen éur alguna de cap.

-Telefona a Marià i demana-li-ho.

-No té telèfon.

-A Briget.

-Ja deu haver sortit devers el lloc de la reunió.

-A mi m'ha dit que se n'anava a jeure.

-Sí, sí, a jeure...Pobra mamà. S'ha mofat de tu.

-Doncs ara vaig a telefonar-li. Tens el número?

Anna cercà en la seva bossa un petit carnet, fullejà i

dictà el número a Francesca.

-Amb quina excusa li parlaré? -preguntà aquesta.

-Parla-li en castellà, digues-li que li vols comprar una tela.

Respongué una veu desconeçuda.

-La senyoreta Allingham ha sortit.

-N'està segura? No serà a la seva cambra?

-Ho miraré.

Francesca esperà uns segons, de seguida sentí:

-A la seva cambra no hi és; ni al lavabo ni enlloc. Ja li he dit que havia sortit.

-Bé, bé, gràcies.

En oir l'explicació de Francesca, Anna reia nerviosament.

-Ja ho sabia. Ara telefonem a Joaquim, a veure si ens aclareix el misteri.

Anna es dirigí al telèfon. Marcà el número de Verdaguer.

Una veu d'home, baixa, ronca, respongué en un to estrictament professional.

-El senyor Verdaguer ha sortit.

-Oh, quina llàstima! Sóc la senyora Seyin. Li voldria demanar...potser vostè ho sabrà.

-Digui, digui, senyora Seyin.

-He d'anar a reunir-me amb el meu marit, el senyor Verdaguer i el senyor Alvareda per a sopar i no recordo el lloc on hem de trobar-nos. M'esperaran inútilment i el meu marit passarà ànsia. Ho sap vostè, per casualitat?

De l'altre banda del fil regnà un silenci reflexiu i prudent. Anna insistí:

-Quan el meu marit m'ho ha dit estava distreta, hauré de telefonar al Cafè de la Lluna, a veure si hi són.

Se sentí una respiració asmàtica, després.

-El senyoret Joaquim anava directament a casa del senyor Alvareda. Ha sortit carregat d'ampolles. Jo mateix l'he ajudat a posar-les al taxi.

-Bé, bé. Jo també aniré directament a casa del senyor Alvareda. Gràcies, Fèlix.

Anna penjà el receptor i restà estintolada a la paret, freda, muda, amb el rostre contret i la mirada fixa.

-Què et passa, Anna?

Anna no respongué.

-Que no et trobes bé, Anna? Què t'han dit a can Verdagner?

-Res, mamà.

En comptes de tornar al living, on Agustí fumava i bevia preocupat i meditatiu, Anna entrà a la seva antiga cambra de soltera i s'hi tancà. Francesca la hi seguí i la trobà plorant.

-Dius que no et passa res, i ara plores?

Anna plorà més fort.

-Per Déu, Anna. Digues-me què tens? Què t'ha dit Verdagner?

-Al diable, Verdagner. El que jo no comprenc és la conducta de Philip. Per què, per què enganyar-me a mi? Fa el que vol, i encara ha d'organitzar festes d'amagatotis!

-Calma't, filla.

Francesca li amoixà els cabells.

-Jo no m'ho mereixo, mamà. És horrible!

-Però, digues-me d'un cop, què t'ha fet?

-Tots, tots menteixen; tots estan contra mi; són uns

falsos, uns hipòcrites!

Tornà a sonar el telèfon. Anna es posà dreta d'un salt.

-Ara és Philip. Dirà que no ve a sopar.

Francesca empenyé Anna devers la poltrona; la hi féu seure.

- Tu, quieta; no estàs en condicions de respondre. Ja respondré jo.

La veu de Philip arribava suau i enjogassada.

-Ets tu Pankita? Et prego que m'excusis pel sopar. No puc venir.

- I doncs, què passa?

-Res de greu. Un simple compromís d'última hora. Havent sopat passaré a recollir Anna.

-A quina hora, poc més o menys?

- No ho puc <sup>(dir)</sup> amb exactitud. Posem... les...

- Nosaltres, avui, plegarem més aviat. Pere està cansat i Howard té febre.

-Howard te febre? Molta?

-Trenta vuit i mig.

-On és Anna?

-Amb el menut. Vols que la cridi?

-No, no; respongué Philip amb precipitació. Dignes-li que passaré a cercar-la, però no puc precisar l'hora.

-All right, fins després, Philip.

- Per què no m'hi has deixat parlar?- deia Anna exaltada.

-Hauries dit qui sap les bestieses. Recorda que quan tot es tà perdut entre un home i una dona, cal, pel damunt de tot, salvar la dignitat.

- La dignitat, la dignitat. Tinc dret a desfogar-me, si

o no?

- Desfoga't aquí entre nosaltres, que t'estimem; mai da-

vant d'ell.



- Està bé mamà. Però no puc més. Fan veure que són amics meus i m'enganyen, em traeixen. Els odio!

\*

\* \* \*

Howard seguia amb febre i Gelavert no havia vingut. Els Valls i Agustí havien tractat de jugar al bridge. Anna no estava pel joc i no feia més que embullar-lo. Pere s'amofnava, Francesca els renyava, tots dos. Agustí callava amb els llavis tibats.

Al cap d'una estona, Pere Valls començà a enfilar badalls, lluitava per mantenir les parpelles descloses. Francesca prengué un termini.

-Tu, papà, ara mateix al llit. T'hi duré una tassetta de maria lluisa amb unes gotes de coramina. Veig que avui et costa força de respirar.

-És la boira- féu Bruguera.

-Tu, Agustí, acompanyaràs Anna a casa seva.

Agustí somrigué, amb la boca esbiaixada.

-A les ordres, ~~meu~~ capità.

Anna esguardà la seva mare amb els ulls entelats d'angoixa.

-Què et passa, Anna?

-Res...

-Si no tens ganes d'anar a dormir a casa teva, resta. Manolita et prepararà el llit de soltera.

- No, gràcies, mamà. El dia que resti aquí serà per a no moure-me'n. Llavors Philip podrà disposar del piset de la Diagonal, organitzar-hi juergas sense molestar Marià.

Abans de marxar, Anna i Agustí entraren un moment a la cambra de Howard.

-Està molt calent- explicà Pilar-. La febre no li baixa.

-Vejam què dirà el doctor Gelavert

- No crec que vingui avui. Ja són quarts de dotze.

-Demà al matí telefonaré-digué Anna-. I besà lleugerament una maneta del menut.

-Li crema com foc, pobrissó.

Anna i Agustí sortiren plegats. En ésser fora, Anna tirà carrer de Llúria amunt i, en arribar a la Diagonal, tombà cap al Passeig de Gràcia. Agustí preguntà.

-On anem, Anna?

-Tu, no ho sé; jo, a Sant Gervasi.

-A Sant Gervasi, a peu?

- Aviat trobaré un taxi.

- Suposo que jo hi sobro?

- Al contrari. Volia demanar-te que m'hi acompanyessis.

Reia nerviosament.

-Vaig en una festa. Tu pots venir-hi, també. Deuen ser colla, no vindrà d'un.

-Però jo no hi estic invitat.

-Jo, tampoc.

Agustí s'aturà, agafà el braç d'Anna.

-No sé què vols fer, Anna; però em sembla que és una imprudència.

-Per què, una imprudència? Un dels organitzadors del sarau és el meu marit. Tinc dret a anar-hi.

-No es tracta de dret e no dret. No hi estem invitats. Ens rebran molt malament. La nostra arribada pot provocar escenes desagradables per a tu.

- Ja res no pot ser més desagradable, per a mi, que el que suportó.

Anna tornava a caminar. Agustí l'aturà.

- Si es tracta d'una reunió dels inseparables, i no t'hi han convidat, és quasi segur que Philip no t'hi vol veure envescada. Jo, de tu, no m'hi presentaria.

Tornaven a caminar. Anna callà com si medités les paraules de Bruguera. Tot d'una semblà prendre un determini.

- Ara el que cal és trobar un taxi.

- Abans escolta'm, Anna. Si opines que no tinc raó, endavant; jo mateix t'hi acompanyaré.

- Suposo que no et proposes engegar-me un sermonet al mig del carrer, amb aquesta humilitat, freda i agressiva.

- Si no em vols escoltar al mig del carrer, entrem en un cafè. Parlarem una estona amb tranquil·litat. Per a interrompre la festa dels inseparables no deus tenir cap pressa. Encara és aviat. Ara deuen fer postres. El sarau començarà un xic més tard.

- De pressa, no en tinc; però sí una certa febre de realitzar el meu projecte.

- Perdona que t'ho digui; és un projecte absurd, n'estic cert.

- No puc aguantar més, Agustí. Vaig a canviar de tàctica.

Sense adonar-se'n. Anna, que sempre havia dissimulat davant d'Agustí, ara li parlava com si ell estigués al corrent del drama. En realitat, ell ja no ignorava res, però mai no n'havien parlat plegats.

Anna es deixà conduir fins al Cafè de la Punyalada, poc concorregut en aquella hora. Agustí trià una taula. S'hi installaren.

Demanaren un cafè cada un. Esperaven que els el servis sin abans de continuar la conversa.

Agustí esguardà fixament Anna.

- Ara fes el favor d'explicar-me el que et proposes.

- T'ho diré en poques paraules: sorprendre Philip i els seus còmplices en plena disbauxa.

-T'exposes a interrompre alguna escena escabrosa i repugnant, Anna.

-Oh, és clar. No em faig la il·lusió de passar una bona estona. Sé que vaig a patir, però no m'importa. Si haig d'acabar amb Philip, com més aviat millor.

Acabar amb Philip. Aquestes paraules tenien, per a Agustí, una extraordinària ressonància. Eren alhora lluminoses i terrorífiques, exaltants i esborronadores. Esguardà Anna intensament. Ella semblava endevinar el que ell sentia i pensava. Abaixà la veu.

- No podré deixar d'estimar-lo, ja ho sé; però així ell serà més lliure. No haurà de dir tantes mentides ni cercar tantes dissimulacions, ni posar en acció tants de còmplices.

Agustí reflexionà llarga estona; després tornà a fixar els ulls en els d'Anna.

-Si només és per a facilitar-li la llibertat d'acció, no cal que vagis a moure soroll i a exposar-te a sentir paraules impertinents i grolleres. Quedaràs molt més bé concedint-la-hi bo i conservant una actitud serena i digna. Anna!, tu no ets una dona vulgar, d'aquelles que corren darrera el marit a moure escàndol quan aquest les enganya.

-Sí que ho sóc, Agustí. Em sento agermanada amb la més agressiva de les peixateres, amb la més agosarada de les prostitutes quan algú els pren l'home.

-Vols que et parli ben clar, Anna?

- Parla.

- Si el teu marit fos allò que se'n diu un home, potser sí que valdria la pena de moure enrenou, de provocar escenes d'escàndol. Als homes autèntics, a voltes, aquestes coses els afalaguen. Sovint toï

nem amb la dona, després d'una escena violenta en públic. Amb Philip, tot això es inútil. Bé ho saps prou, Anna.

Anna Valls es recolzà a la taula i es cobrí el rostre amb les mans.

Agustí s'alarmà.

-Recorda que estàs en un lloc públic.

-No tinguis por.

Es tragué la polvorera de la bossa. Es pintà els llavis i s'empolvorà les galtes. S'esguardà atentament al mirallet.

-Vols fer-me un favor, Agustí?

-Tots els que vulguis, Anna.

-Fes-me servir una beguda ben forta. Un whisky doble, o una barreja, el més infernal possible, d'alcohol.

Agustí cridà el mosso, somrient. Li encomanà dos cocktails a base de vermut, rom i ginebra.

El mosso se'l mirà un poc esverat. Però el seu to era estrictament professional en demanar.

-En copa gran o petita?

Anna intervingué.

-Gran.

Bevien tots dos en silenci. Anna en dues glopades. Agustí, a poc a poc.

Al cap d'una estona, Anna fixà l'esguard en Agustí. Tenia els ulls brillants, semblava que hi cremés una llum nova.

-Em fa estrany ser amb tu en un cafè, en aquesta hora.

-Per què? És la cosa més natural del món.

-Natural? Segons com t'ho miris. Més natural seria que jo assistís a la reunió de Marià, al costat de Philip.

-És probable que, en aquesta reunió, les dones no hi siguin admeses. Deu ser una festa per a homes sols.

- Briget hi assisteix.

- Si només hi assisteix Briget, ningú no gosarà afirmar que les dones hi siguin representades.

Tots dos rigueren. I, de sobte, restaren novament preocupats.

Anna comentà;

-Tot plegat és ben trist.

-L'única cosa trista d'aquest assumpte és la teva passió per aquest home i el teu sofriment. Si tu poguessis prescindir de Philip, si poguessis mesurar el món lliurement, amb totes les possibilitats que t'ofrena, deixant de banda Philip...

-Possibilitats de què?

- Què sé jo... Després de Philip hi ha milers i milers d'hommes que valen la pena de ser considerats.

- Tu, per exemple.

- Pots mofar-te de mi tant com vulguis. Però, pel sol fet de ser aquí, en aquest cafè i al teu costat, tractant d'evitar que facis el ridícul o, el que és pitjor, que passis per la vergonya o el dolor d'una escena penosa, ja prova que sí; que, efectivament, jo sóc un dels sers que existeixen al món, dignes de ser considerats per tu, i, fins a cert punt, valoritzats.

- Bravo, Agustí, l'alcohol et torna eloqüent.

-A tu també et reïx força. Em sembla que has canviat d'humor.

Ella sospirà.

- Ens hauríem de dedicar a beure. Potser és una bogeria. Tant se val. Molta gent fa bogeries i té èxit.

Agustí movia el cap, dubitatiu.

-Si nosaltres les féssim les pagariem cares. Som dels que sempre paguen.

-Jo, també? Com ho saps?

-Per saber el que haig de fer no necessito beure, Anna.

-M'ho penso. Fa temps que et conec, Anna; ets dels meus.

-Hauries de prendre un altre cocktail, Agustí. Encara et

veig massa pessimista.

-L'alcohol em fa l'efecte contrari. Com més bec, més pessimista em torno.

- Jo, no. Jo, ara, estic un poc embriaga, potser no prou.

És quasi deliciós. Amb un cocktail més, crec que ho veuria tot de color de rosa.

-El despertar seria horrible.

- Calla, Agustí. No em desembriaguis tan aviat.

Ell sonreia amb desesperança.

-Ara pagaré i sortirem. No aturarem cap taxi. Caminarem

Diagonal avall cap a casa teva. Et deixaré dins l'ascensor i, abans, tu m'hauràs promès que no faràs cap ximpleria. És a dir, que no tornaràs a sortir per anar a trobar Philip.

Caminaren una estona en silenci. Anna s'havia pujat el coll

de l'abric. No se li veia més que la punta del nas entre els pèls del bisó. Agustí li tocà el braç.

-Tens Bellergal a casa teva?

- Crec que sí. És a dir, no ho recordo.

- Agustí es tragué un tubet de la butxaca.

- Té. És quasi ple. Pren-te'n dos o tres granets abans de

ficar-te al llit. Procura no pensar en res.

Agustí no agafava Anna pel braç com ho practicaven els an

glesos i els americans; com ho feia Philip amb Francesca, Briget o Colombina.

- Faràs el que t'he dit, Anna?

-Sí, Agustí

Ella esguardà Bruguera. Reia nerviosament.

-No hem begut prou, Agustí.

-Per saber el que haig de fer no necessito beure, Anna.

\*  
\*\*

Havia baixat del llit mig abaltida encara, i tot seguit sentí tossir Philip, a la cambra dels forasters. Fugint del llit de matrimoni, que semblava inspirar-li una llei de terror supersticiosa, Seyin s'hi havia refugiat definitivament.

Anna se sentia uns cops aturdors a les temples i un gust amarg a la boca. Demanaria a Roser que li preparés el te tot seguit. Se'n prendria un parell de tasses i un comprimit de Saridon i se'n tornaria al llit.

El Duward, ofert per Agustí Bruguera com a present de noces, estava tocant les onze en aquell moment. Roser encara no havia arribat i la calefacció estava apagada.

Tot d'una Anna recordà que era diumenge; la dona de fer feines no vindria.

Bo i anant a telefonar, Anna s'aguantava el cap amb una mà. Mentre marcava el número, conservava les parpelles closes i el front estintolat a l'aparell. Comptava maquinament les vibracions llunyanes: una... dues... tres... quatre... cinc...

-Hallo.

Era la veu de Francesca.

-Sóc jo mamà. Com està el nen?

- La febre li ha baixat força, però continua ensopit.

- I Gelavert, què hi diu?

- Encara no ha vingut. Així que vingui et telefonaré.

- No, no telefonis. Me'n torno al llit. Tinc una migranya terrible. Quan em passi vindré.

- Et quedaràs a dinar, suposo?

- Sí. Però no sé si podré menjar; estic ben marejada.



- I Philip?

-Dorm.

- Que vingui també a dinar.

- Li ho deixaré escrit en un paperet. Fins després, mamà.

Cada moviment li costava un esforç, cada passa li retronjava al cap com si hi tingués un roc amb moviment de pèndol. Però volia abandonar el piset com més aviat millor. Ésser fora abans que Philip no es llevés. Evitaria trobar-s'hi cara a cara. No hauria d'escoltar les seves mentides. Esperava, forassenyadament, és clar, que ell s'inquietés de la seva absència.

Enmig de la lassitud i de l'horrible migranya que la turmentaven, Anna s'imaginava Philip cercant-la inútilment per la casa; "Anna! Anna! On t'has entafolat?"

S'abaltà novament. Es despertà una estona després. Encara se sentia les investides del dolor al front.

Era un quart d'una. Calia vestir-se i córrer a Llúria 117. El papà tenia la dèria de dinar a la una en punt.

No havia tingut temps de banyar-se. Amb prou feines de passar-se una tovallola pel front i les galtes, pintar-se-les i empolverar-se-les; donar-se un cop de pinta als cabells.

Havia dit a Francesca per telèfon que deixaria una nota a Philip.

Estava a punt de marxar, amb l'abric i el barret posats, i encara no havia decidit si la hi deixaria o no. Ben mirat, no mereixia que s'hi escarrassés. Ça com lla a dinar tampoc no hi aniria. Optà per anar-se'n sense dir res. Demostraria a Philip que havia descobert els seus tripijocs i les seves falsedats d'ahir vespre. Però, a darrera hora, quan estava ja enguantada i tot, es precipità a la tribuna, arrencà un trosset de paper del marge d'una revista; hi escriví, amb el llapis roig dels llavis; "Dinem a casa els pares"

Un cop al carrer es penedí de la seva feblesa. Li recava haver escrit aquelles paraules imperatives, ahora que impersonals: "Dinem a casa els pares". S'imaginava Philip llegint-les. Arrugava l'en trecella, estrenyia els llavis, "Dina-hi tu a casa dels pares. Jo faré el que em vingui de gust". Emprendria el vol feliç en la seva inesperada independència. No, Anna no aconseguiria commoure'l, Philip era invulnerable.

Quan arribà a casa els Valls, Francesca li explicà:

-Ha vingut Gelavert. Diu que la malaltia del nen no té cap importància. L'hem de tenir al llit un parell de dies, ben abrigat i res més.

Anna callava amb la vista fixa.

-No te n'alegres?

-Sí, mamà.

-Com que fas aquest posat de tòtil.

-És que segueixo amb migranya. Amb prou feines puc badar els

ulls.

Francesca prengué un aire inquisitiu, ple d'indulgent malícia.

-A quina hora vàreu retirar, tu i l'Agustí?

-L'Agustí no ho sé. Jo, aviat. Vàrem anar al cafè una estona.

-Al cafè? I us hi vàreu divertir?

-Ja pots comptar! Agustí tractava de distreure'm de les meves

gabòries.

-És un home excel·lent, l'Agustí. Llàstima que no el triessis,

en lloc de Philip.

-Ja hi tornes? És una desgràcia, ho reconec, que m'hagi enamorat de Philip i emmaridat amb Philip, però també hauria estat una desgràcia que m'hagués unit matrimonialment amb Agustí. No m'interessa ni poc ni molt. No m'atrau ni gens ni mica. Si fos el meu marit, jo no faria sinó somniar

a enganyar-lo.

-Ave Maria Puríssima!

-Si el restar casta i pura és una virtut, tu que encara creus en aquestes falòrnies, pots dar gràcies a Déu que jo hi resti. Ho dec únicament a la meva espontània fidelitat a Philip. Una fidelitat que no es basa en la moral (me'n ric de la moral) ni en la religió. (Ja ho saps, no reconec a la religió el dret a ficar-se en els afers sexuals) sinó en la impossibilitat de trobar cap altre home que m'inspiri amor o desig.

En oir les declaracions de la seva filla, Francesca restà un moment atùlda. Després tornà a aixecar el cap.

-Si fossis divorciada (temo que acabaràs així, un dia o altre) i et trobessis sola en el món i sense recursos i Agustí et de manés...

Anna no tingué paciència per a esperar el final de la frase.

-Sola al món i sense recursos vol dir trobar-se en un estat d'inferioritat catastròfic. En aquestes circumstàncies, una dona accepta qualsevol cosa.

-Qualsevol cosa, no.

-Sí, sí, qualsevol cosa, no sent, com jo no ho sóc, capaç de guanyar-me la vida treballant.

-I per què no ets capaç de treballar? Jo, als meus anys, encara m'hi veuria en cor.

Anna reia.

-Tu, com jo, mamà, no ens han preparat per a fer res. Som dones inútils; nines de luxe per a homes rics.

-Doncs jo guardaria criatures, fregaria plats, esterregaria rajoles, abans d'acceptar que un home que em fes fàstic em mantingués.

-Doncs jo cercaria la solució en un tub de Gardenal.  
 Haurien discutit fins l'endemà. Francesca decidí tallar  
 la conversa.

\* \* \*

A quarts de sis de la tarda Philip no s'havia presentat a casa dels Valls. Tampoc no havia telefonat. Anna trucà dues o tres vegades per telèfon a la Diagonal, sense resultat. Començava a passar ànsia.

Com una automàta (s'hi havia trobat sense saber com), es posà l'abric, s'enfonsà el barret al cap, agafà la bossa i els guants.

-On vas, filla, tan aviat?

-A casa. Estic preocupada per Philip. Deu estar malalt.

-Vols dir?

-Li he deixat uns mots dient que vingues a dinar. M'estranya que no hagi telefonat. Tampoc no contesta el telèfon.

-Vés, vés, Però si no li passa res, torna.

Anna entrà al despatx de Pere.

-Adéu, papà.

-Ja te'n vas? No sopes amb nosaltres?

-Segurament tornaré. Potser amb Philip.  
 Es besaren tendrament.

-Adéu, filleta. Torna, eh?

-Sí, papà. Fins després.

Anava de pressa, desitjosa de sortir de dubtes. Philip estava sovint malalt després d'un xeflis. S'entusiasmava menjant i bevent i en patia les conseqüències. Sofria de fampes d'estómac, inflamació al fetge, mareig i mal de cap. "Li hauré de preparar una infusió de cama-

milla", pensava Anna. "Potser millor una polsada de bicarbonat. Li escal faré una ampolla d'aigua perquè se la posi a l'estómac".

D'una part comprenia Philip. Menjar i beure bé era un goig refinat digne d'esperits selectes. Beure, demés, resultava un excel·lent recurs per a aquells que no són capaços d'acceptar la quotidianitat de la vida. L'alcohol posseïa un poder màgic. A voltes catastròfic, a voltes meravellós.

Aquell doble cocktail d'ahir vespre n'era una prova. Gràcies a la barreja de vermut, ginebra i rom, la traïdoria de Philip semblava menys greu a Anna i la persona d'Agustí més atractiva. Durant una estona (no podia calcular si es tractava de pocs o de molts minuts) Anna havia considerat Agustí com un cavaller medieval, una mena d'Ivanhoe decidit a lluitar per ella fins a la mort. Els ulls d'Agustí darrera el vidre llampegant de les ulleres (s'hi reflectien quasi tots els llums de la Punyalada) semblaven comunicar-li la seva força resplendent. Desgraciadament aquesta encoratjadora sensació havia durat poc. Agustí tornava a ésser un pobre home, bo i honrat, eternament enamorat d'ella, incapaç d'aprofitar aquell començament d'embriaguesa, fer-li beure més cocktails, acompanyar-la a casa, pujar-hi, agafar-la en els seus braços...

Però Agustí tenia raó; el despertar seria horrible. Què sentiria, ella, en aquell moment si, ahir vespre, gràcies als efectes de l'alcohol se li hagués lliurat? Només de pensar-hi se li encenien les galtes i se li regirava l'estómac.

Sense adonar-se'n, es trobà a la porteria de casa seva. S'aturà un moment, preguntà.

-Ha vist sortir el meu marit, Teresa?

-No, senyoreta. No l'he vist sortir.

En entrar a l'ascensor amb massa precipitació, ensopegà

amb el llindar de la porta. Tancà amb pressa i se li agafà l'abric entre els dos batents. Tornà a obrir, tornà a tancar. Polsà el botó, no el del seu replà, sinó el del pis de sota. Se n'adonà tot seguit. Alçà les espatlles. Al quart pis, tornaria a posar l'ascensor en marxa.

Ja era al sisè, gràcies a Déu. Ficà la clau al pany. La mà li tremolava d'impaciència. Es disparà com una galleta a la cambra de forasters. Obrí la porta impulsivament. S'aturà, esfereïda. L'habitació estava atapeïda de fum. Una flaire compacta de tabac ros, barrejada amb un perfum ordinari, flotava per l'ambient. El llum de la capçalera estava encès. Una pantalla vermella recollia la claror opaca i cadavèrica de la bombeta. La projectava damunt dels rostres de Philip i d'Isabel Ponds. La posició dels dos cossos era d'abandó amorós. Ella plegava les mans darrera la nuca. Mantenia una cama en l'aire, recolzada en l'altra, plegada pel genoll. La cabellera se li escampava pel coixí; els ulls, eixamplats per la sorpresa es fixaren estúpidament en Anna.

Anna no acabava de creure el que veia. Passà un bon moment amb l'esguard clavat en el rostre de la fotògrafa.

Philip s'havia redreçat. Havia saltat del llit.

-T'ho explicaré tot, Anna.

La seva veu era mesurada i tranquil·la. Però Anna no el sentia ni el veia. Només tenia ulls per a Isabel Ponds.

Amb visible recança, aquesta baixà també del llit. Duia la brusa descordada, els cabells despentinats, la faldilla desordenada, els llavis inflats encara de golafreria sensual, els ulls entelats de desig insatisfet.

Anna es sentí precipitada en un abisme. S'ofegava. Cridà, sense reconèixer-se la pròpia veu;

-Fora d'aquí, desvergonyida!

Isabel Ponds reia provocant.

-No s'esveri, senyora, ja ens n'anem

Anna es girà per fi devers Philip. Exclamà, en un gемеc desesperat.

-Philip, oh, Philip!

Hauria volgut agafar-lo en els seus braços, emportar-se'l lluny d'Isabel, i escoltar l'explicació promesa. Algú, en son interior, cridava; "És meu! És meu!" Però el terror la tenia paraitzada, muda, lívida.

Philip apareixia escabellat, ensopit, amb una expressió de voluptuositat contrariada. Anna comprenia que ell no la veia com a una amant ferida de mort i a punt de defallir, sinó com un destorb a la continuació d'una sensació refinada amb prou feines satisfeta.

Philip repetia en un to fastiguejat, condescendent.

-T'ho explicaré tot, Anna.

I començà a vestir-se amb mandra, amb desmanyotament.

Però ella ja no volia que li expliqués res. S'encarà amb Isabel.

-Com ha gosat venir a perseguir-lo fins aquí, porca?

Isabel havia fet un pas com si volgués tirar-se-li al damunt. Philip la deturà.

-No em deixis insultar, Philip. Sóc la teva dona.

-De qui diu que és la dona? -féu Anna amb una rialla.

Isabel dreçà el cap.

-La dona de Philip. El que vostè no és.

-Prou! cridà Seyin. Posa't l'abric, Isabel. Anem.

Anna esguardà el seu marit amb les pupilles dilatades, l'expressió d'estupor.

-On vas, Philip?

Seyin vacillà un instant.

-Vaig a acompanyar Isabel. Després tornaré. Parlarem amb calma.

-No...no...podria ella marxar sola? -demanà Anna amb un fillet de veu insegur, trencadís.

-És clar que podria, però no és gaire cavallerós de part meva.

-Cavallerós? (Anna esclatà de riure.) Tampoc no és gaire cavallerós enganyar l'esposa a casa mateix, i després deixar-la sola i marxar amb la...la fulana.

Isabel havia agafat Philip pel braç. Es fregava sensualment una galta amb la llana de la màniga de la jaqueta.

-Dóna-li ara mateix l'explicació, estimat.

Seyin empenyia Isabel devers la sortida.

-No, ara, no.

Anna l'agafà amb energia pel pany de la jaqueta.

-Estic cançada de ser tractada com un gos. No m'ho mereixo.

-Anna, deixa'm anar.

-No, no et deixaré anar.

Ell se'n despreguà d'una revolada. S'encaminà al rebedor.

-Et seguiré pel carrer, diré a tots els que passin, que aquesta dona ha vingut a trobar-te a casa meva i jo us he atrapat ajaguts al meu propi llit.

Philip engrapà el pestell de la porta.

-No obris la porta, Philip; cridaré tots els veïns perquè coneguin la teva amistançada, aquesta gata maula indecent.

Philip havia deixat el pestell.

-Prou!



Isabel tornà a agafar el braç de Seyin.

-No et posis nerviós, Philip. És natural la seva sorpresa. Li ho havies d'haver dit abans.

-Què és el que m'havia d'haver dit? -exclamà Anna agressiva.

-Que ens estimem. Que jo sóc la seva dona.

-Què vol dir, per a vostè, ser la seva dona?

- Vol dir que ho sóc, simplement.

Es passà una mà pel ventre, amb gest satisfet.

-Un d'aquests dies potser li anunciaré que espero un fill de Philip.

Anna féu una ganyota de fàstic, de menyspreu.

- De dones capaces de concebre fills de Philip, o de qualsevol altre home, n'hi ha a cabassades. Només cal ser una femella desvergonyida.

Isabel li llançà al rostre, amb un espinguet.

-És el que vostè voldria ser; la femella de Philip.

Philip cridà.

-Prou, Isabel!

Inesperadament Anna es calmà.

- No et vull retenir més, Philip. Aneu, aneu.

Però ara semblava que Isabel Ponds no volia marxar encara. Tenia alguna cosa a dir.

-Sàpiga, senyora, que entre Philip i jo hi ha un amor sublim, una entesa ~~sexual~~ perfecta.

Anna somreia del tot serena.

- La felicito.

Es girà devers Philip, dolorosa.

-Et felicito, Philip.

Els ulls de Seyin s'ompliren bruscament de llàgrimes.

Obrí la porta, empenyé Isabel cap al replà de l'escala. Esguardà Anna un instant, greument, profundament.

A reveure, Anna.

Havien passat les hores. Anna tractava d'asserenar-se. Si era veritat que Philip havia trobat en Isabel el tipus sexual de dona que li convenia, si era veritat que amb ella podia sentir-se home, tot en absolut estava perdut entre ells dos.

"T'ho explicaré tot, Anna". Què podia explicar? Com podia justificar la presència d'Isabel Ponds a casa de la seva pròpia esposa, en el mateix llit d'ell? Que es lliuessin l'un a l'altre si això procurava la felicitat a Philip (Anna la hi desitjava per damunt de la seva pròpia). Però, per què en el piset de la Diagonal que ella havia moblat i guarnit per a ells dos amb tanta illusió? Com havia pogut Philip enamorar-se d'aquella mossa ordinària, desvergonyida? Precisament per això, potser. Anna reconeixia que la nyeu-nyeu que Marià va recollir a casa seva s'havia transformat en una potència sexual diabòlica. La noieta esquifida, escabellada, malgirbada i vergonyosa s'ha convertit en una dona de formes provocants, d'indumentària triada expressament per a lluir-les, de gest segur i triomfador. "Atipeu-la i veureu" va dir Alvareda, en una ocasió. Alvareda hi veia clar i els inseparables en adoptar-la no solament li havien procurat menges substancials, allotjament i mitjans de vida sinó un amant. I quin amant! (Anna no podia imaginar-se'n cap de més desitjable). Isabel Ponds estava, ara, com saturada de goig i d'orgull. Tot el seu ésser respirava instints animals satisfets. "Sóc la dona de Philip" "El que vostè no és".

Anna sanglotava:

-Quin horror, quina vergonya, quina humiliació!

En veu molt baixa, quasi en un xiuxiueig, es posà a parlar com si ho fes a Philip.

-Si jo fos la teva dona, si m'estimessis encara com m'estimaves a Calella abans de ser el meu marit, jo seria capaç d'abandonar-ho tot per tu; els pares, el fill, la posició social... Et seguiria en una illa deserta o en un suburbi miseríós. Cuinaria, fregaria, rentaria i planxaria per a tu com qualsevol dona pobre.

Com les envejava, Anna, les dones de simples treballadors - - que tenen un marit que les estima. El meu home, diuen elles amb legítim orgull. Si Anna pogués dir: El meu home! Era aquesta mala pua d'Isabel la que podia dir-ho. Aquell amat i desitjat Philip era el seu home.

Anna anava i venia amb deficiència d'un lloc a l'altre de la casa. No sabia què cercava ni què volia. Se sentia embolcallada en una flama d'odi. El cap li esclatava. Les galtes li cremaven. Se sentia les mans balbes, tremoloses, glaçades... Se les examinà com si no fossin seves. Les veié, en un llampec, com si fossin les mans d'un assassí. Estaven armades d'un revòlver, d'un ganivet i, darrerament, formant urpa. Si aquelles mans destruïssin Isabel Ponds, què sentiria Philip? Li hauria fet malbé la joguina, l'objecte del seu goig. Ell, que elevava el goig a la categoria de divinitat!

Quina actitud seria la seva davant per davant del crim d'Anna? La insultaria, la maltractaria, la compadiria pel seu sofriment? Potser li tindria un poc més de respecte.

No essent capaç de lliurar les seves mans al crim, Anna se sentia insignificant, menyspreable. Menyspreable i insignificant, no solament per la seva covardia; sinó, i sobretot, per la seva castedat i decència.

El que volia Philip era una dona desvergonyida, una do-

na capaç de...de...Anna no sabia exactament de què havia d'ésser capaç en la intimitat, la dona que excités i satisfés Philip. Però, Isabel Ponds posseïa, indubtablement, les qualitats que Anna ignorava, que no podia arribar a imaginar-se.

Anna abandonà la contemplació de les seves mans, amb un sospir de menyspreu. Pobres mans de burgeseta, de nina de luxe, ignorants, inútils. Sí, almenys, fossiu capaces d'esgarrapar, d'arrencar un manyoc de cabells, com les d'una dona del poble que defensa la possessió del seu home!

En aquell moment Anna lamentava no haver nascut i viscut a les barraques de Can Tunis o de Somorrostro, on els drames d'amor es liquiden a ganivetades, urpades o cops d'estisora. Si hi hagués nascut, si s'hagués criat, potser trobaria, ara, el coratge d'escarmen-tar Isabel Ponds i fins allunyar-la de Philip.

No podia apartar de la seva imaginació l'aspecte de la cambra de forasters, l'actitud i l'expressió bestialment satisfeta d'aquella moxa, els seus llavis carnuts encara àvids, l'esllanguiment de la mirada sensual, l'esclat de la seva cabellera roja escampada pel coixí.

Anna ja no plorava. Havia gastat tota la provisió de llàgrimes. Se li havia reproduït la migranya. El sofriment físic arribà a posseir-la totalment. No era capaç de pensar en altra cosa. Se sentia les parpelles inflades. Amb prou feines les podia separar. (Tants cops com la mamà li havia dit que una dona jove no ha de plorar mai, passi el que passi.)

Anna tenia la boca seca i pastosa (No havia menjat ni begut res des del migdia). Anà a la cuina, es preparà una tassa de te. Amb la infusió es va prendre un comprimit de Saridon. S'acotxà i esperà l'efecte del sedant, amb confiança. Philip podia tornar o no tor-

nar. En aquell moment li era indiferent. Ja no desitjava veure'l ni escoltar-lo. Només desitjava dormir. Dormir com més aviat millor i el màxim de temps possible. Si pogués no despertar-se mai més! Recordà un proverbi àrab: "Val més estar assegut que dret, ajagut que assegut, mort que ajagut." Així mateix ella estaria més bé morta que no pas adormida. Partir c'est mourir un peu, diuen els francesos. Dormir és morir un poc, deia ella.

La hi donà mai. Ja havia passat un mes d'ençà d'aquella catastròfica topada entre les dues dones. \* \*

La vida ascosa d'Anna semblava definitivament destruïda. Philip vivia més a Petritxoi, al pisot que havia llogat per a Isabel, que a la Diagonal, Anna, en la seva desesperada solitud, cercava refugi prop de Francesca i de Howard, amb l'esperança d'un possible retorn de Philip a ella, disposava cada matí, amb Roger, l'ordre d'un dinar que menjava sola o no menjava ningú. Passava les vetllies a casa dels Valls però mai no consentia a restar-hi a dormir. No volia abandonar el domicili conjugal com si aquest abandonés pogués separar-la encara més de Philip. Una nit darrera l'altra, havent sopat, s'encaminava a la llar deserta, s'hi acostava i esperava la vinguda d'aquell que, en aparèixer, havia finalment trobat la dona que li convenia.

De tant en tant, cap al migdia i sense un motiu determinat, com si hi hagués de visita, Philip feia una aparició a la Diagonal.

-Hallo, darling!

Li besava la mà o el front.

-Com va la salut?

-Bé -Feia Anna.

-Et trobo prima i ullerosa. Has de cuidar-te. Que no tens

ganar?

-Com vols que tingui gana? Sempre sola!

-Però, no sorgeix a casa els Valls?

-A voltes sí, a voltes no.

Afegia en veu baixa, insegura.

-Compreu i fan dinar amb el teu baguena de veure. Cada dia m'imagino que tornaries.

Ell sospengava per arrugar l'entrecollla; després, adoptava un posat amable, intransigent.

Aquella explicació que Philip havia promès a Anna, no la hi donà mai. Ja havia passat un mes d'ençà d'aquella catastròfica topada entre les dues dones.

La vida amorosa d'Anna semblava definitivament destruïda. Philip vivia més a Petritxol, al piset que havia llogat per a Isabel, que a la Diagonal. Anna, en la seva desesperada solitud, cercava refugi prop de Francesca i de Howard. Amb l'esperança d'un possible retorn de Philip a ella, disposava cada matí, amb Roser, l'ordre d'un dinar que menjava sola o no menjava ningú. Passava les vetlles a casa dels Valls però mai no consentia a restar-hi a dormir. No volia abandonar el domicili conjugal com si aquest abandó pogués separar-la encara més de Philip. Una nit darrera l'altra, havent sopat, s'encaminava a la llar deserta, s'hi acotxava i esperava la vinguda d'aquell que, en aparença, havia finalment trobat la dona que li convenia.

De tant en tant, cap al migdia i sense un motiu determinat, com si hi anés de visita, Philip feia una aparició a la Diagonal.

-Hallo, darling!

Li besava la mà o el front.

-Com va la salut?

-Bé -feia Anna.

-Et trobo prima i ullerosa. Has de cuidar-te. Que no tens gana?

-Com vols que tingui gana? Sempre sola!

-Però, no menges a casa els Valls?

-A voltes sí, a voltes no.

Afegia en veu baixa, insegura.

-Comprem i fem dinar com si tu haguessis de venir. Cada dia m'imagino que tornaràs.

Ell començava per arrugar l'entrecella; després, adoptava un posat amable, intranscendent.

-Ja tornaré, Anna, no ho dubtis.

A Anna, el cor se li eixamplava un poc.

-Tornaràs, Philip? Jo no he deixat d'esperar-te mai, encara que et vegi ben poc i t'imagini al costat d'una altra dona; feliç, i fent-la feliç, a ella.

Philip alçava les espatlles, displicent.

-Feliç, dius, Ella no s'hi considera i jo...

-No parlem d'ella, si et plau, Philip.

-Com vulguis.

-Parlem de nosaltres.

Ell encenia una cigarreta. Alçava les espatlles, somreia.

-Bé, i què direm, de nosaltres?

-Encara espero aquella explicació que vares prometre'm.

-Quina explicació?

-La del dia que us vaig sorprendre, junts, a la cambra de forasters.

-Però, <sup>darling,</sup> això són coses que es diuen en situacions difícils per a sortir del pas.

Ella sospirà.

-Jo hi comptava, amb aquesta explicació. Esperava que m'ajudés a comprendre el...la...

-Després del que vares veure i del que ja saps, de mi, què puc afegir que et satisfaci?

-No res, tens raó, Philip.

-Què volies dir-me?

-Volia preguntar-te si et recordes que tens un fill?  
Seyín esclafí una breu rialla. Les seves nines esdevin-  
gueren d'un blau intens, punxant i desafiador.

-I tu, recordes que volies fer-te'l perdre?

-No ho he oblidat, i encara lamento no haver-ho fet. No  
per mi, com llavors que només em preocupava de conservar la línia i la  
boniquesa del rostre, fer-te goig, no desillusionar-te, sinó per ell,  
pel pobret Howard.

-Per què, pobret Howard? Per ventura no té tot el que li  
cal?

-Materialment, sí.

-I, efectivament, també. Els avis i Pilar l'adoren; tu...

-Jo, no -confessà precipitadament, Anna.

Philip l'esguardà amb estranyesa. Ella explicà:

-No hi puc fer més. M'inspira pietat; amor, no.

-Però per què? Ara ja no existeix cap motiu per avorrir-lo.  
No t'ha fet malbé la línia, ni la boniquesa. Ets jove, i desitjable  
com abans; més que abans. I tens qui te'l manté i se'n cuida. No deus  
persistir en la teva rancúnia.

-No li tinc rancúnia, sols indiferència. Comprens que hau-  
ria d'estimar-lo. Donaria qualsevol cosa per adquirir l'instint mater-  
nal, que li sobra a Pilar. El pobre Howard és únicament, per a mi, un  
testimoni perpetu del meu escarnit amor, del meu matrimoni en fals.

-El que dius no té cap lògica.

-Creus que hi ha una lògica qualsevol, en tot el que ens  
ha esdevingut d'ençà d'aquell dia, a la caleta?

-Si tens en compte la meva imperfecta naturalesa i el teu



patològic amor envers un home que no se'l mereix, tot el que ens esdevé és d'una lògica impecablement correcta.

Després d'una pausa, afegí en un to lleuger com si parlés d'algú altre.

-Com és possible que una dona bonica, intelligent, culta, com tu, estimi aferrissadament un home que no li correspon més que amb ingrattituds, infidelitats, i fredor?

Anna s'exaltà.

-Parles el mateix llenguatge dels mercaders o baratadors o el que gastaria, comunament, una burgeseta qualsevol, amb murrieria i sentit pràctic. Què té que veure el que tu no em procures, el que tu no em professes, amb l'amor que m'inspires? És, l'amor, un negoci en el qual cada accionista espera guanyar el tant per cent del seu capital? Se'n pot dir amor acceptar homenatges, afalacs, i carícies i correspondre, igualment, amb homenatges, afalacs i carícies? D'això no pot dir-se'n amor, sinó comerç o comoditat. El meu amor, Philip, està per damunt del sentit pràctic del mercader que només somnia en el guany; pel damunt de la passivitat d'una femella, amb instint sexual, que s'engresca o es desengresca segons els reflexos que rep del mascle.

Anna respirà profundament i afegí, amb l'esguard fix en el vidre de la finestra.

-El meu amor viu de la seva pròpia substància, independent del teu, és... amor, en una paraula.

-És possible que tinguis raó quan defenses la puresa de l'amor -acceptà Philip-. Però no veig per què Howard ha de pagar-ho. La fatalitat ha volgut que tu i jo ens trobéssim cada estiu a Calella, des de petits i que, un dia, en un moment determinat, jo et desitgés. D'aquest moment que tu no pots oblidar i que, segons el teu sentir, ha des

trossat la teva vida, va néixer un fill. Per què, en comptes d'estimar-lo, apreciar-lo i amar-lo com a fill meu i teu, l'avorreixes?

-No ho sé, Philip, no ho sé. Només sé que t'estimo, a tu apassionadament, desesperadament. Qui sap si no em resten possibilitats efectives per cap altra criatura humana.

-Anna, fes un esforç per esborrar-me de la teva vida amorosa i un altre esforç per considerar Howard com a fill.

Philip aixafà la cigarreta en el cendrer, n'encengué una altra, anà fins a la vidriera, examinà el cel. Hi havia en el cel, una mena de claror absolutament primaveral. Era com una crida poderosa, com una invitació a la llibertat, prometedora de goig infinit, d'alegria de viure, de nous amors...

-Per què no seus, Philip?

-Me n'he d'anar.

-Qui t'espera?

-Ningú en particular; els meus estudis. Estic a punt de passar exàmens.

-Déu faci que aprovis.

-Així ho espero.

-Escolta, Philip, quan siguis metge, no vindràs a viure aquí, amb mi?

-Sí, Anna. Segurament tornaré amb tu. Tingues paciència.

-I...i...d'aquella dona, què en faràs?

Havia dit aquella dona, en <sup>un</sup> to que conferia a aquestes dues paraules la categoria d'un insult. Seyin li llençà una mirada reprovativa.

-D'Isabel? No ho sé. Serà un afer punxant. Ella espera que em divorciï de tu, i m'emmullerí amb ella.

Anna exclamà, amb vehemència.

-Serà la teva concubina; la teva esposa, mai, mentre jo

visqui.

-I si jo t'ho demanés, Anna?

-Què, el divorci? Mai, mai, mai!

S'havia aixecat de la poltrona. Feia unes passes devers la vidriera. Dibueixà, amb agitació, unes figures geomètriques al vidre.

-Me'n vaig <sup>igüe</sup> de la Philip, darrera seu.

S'havia posat a caminar devers la sortida. Anna el seguí.

-Escolta, Philip, m'has dit, tornaré amb tu; després, m'has preguntat si consentiria a divorciar-me. Dignes-me si et mofes de mi, o quindels dos projectes és sincer.

Ell somreia.

-No se'n poden dir projectes; a tot estirar, fantasies. D'una banda, em voldria divorciar, més per tu que per mi. Series lliure; podries emmaridar-te amb un home millor que jo, un home que et faria feliç...

-Tu saps que cap home no em farà feliç.

-D'altra banda, pressento que la pobra Isabel tampoc no reeixerà a conservar la meva fidelitat. Algun dia, no sé quan, potser proper, potser llunyà, jo desitjaré separar-me'n.

Entre irònica i humil, Anna preguntà.

-Llavors tornaries amb mi, Philip?

-De fet, no ens hem separat mai, tu i jo; oi, Anna?

-No...no...Oficialment, encara som marit i muller.

Havien arribat a la porta del pis.

-Per què no restes a dinar amb mi, Philip?

-No puc; gràcies. Abans de dinar he de passar per la Universitat, per un afer de matrícula.

-Hauries de deixar-te caure, algun dia, a casa dels pares. T'ho agrairien. Xerraries una estoneta amb ells; faries unes moxaines a Howard...

-Et prometo que ho faré. Iré un dissabte, així hi trobaré  
Pere.

-El papà està força preocupat; sembla que cada dia sorgeixen noves dificultats a la fàbrica.

-Aquí, igual. Els obrers, sostinguts pels sindicats, són més i més exigents. Ara que alguns patrons -no com el teu pare, naturalment; ni com jo, que no em fico en res- s'ho han ben guanyat.

Seyin tenia ja engrapat el pestell de la porta; Anna l'hi féu deixar estirant-li la màniga.

-Què fan, els inseparables?

-Sempre el mateix.

-El dia de la cèlebre festa donada per Marià, a la qual per primera volta jo no era invitada, hi havia un bridge a casa dels papàs; tots es varen excusar per telèfon i mai més no s'hi han acostat.

-Ni Joaquim?

-Ni Joaquim, ni Briget, ni Marià, i això que hi eren rebuts i tractats com a amics íntims. Els papàs no es mereixen aquesta conducta.

Seyin esquivà el comentari.

-Verdaguer parla sovint, de tu, amb molta simpatia.

-De mi? Davant la...la...Ara van a la teva altra casa, oi, Philip?

-Sortim cada vespre, com abans.

-Ja ho suposo. Però, en comptes de sortir amb mi, sortiu amb...amb... Briget també hi ve?

-No hi falta mai.

-Pinta molt?

-Molt, ara farà l'exposició; t'enviarà una invitació per al vernissatge.

-No hi podré anar.

-Per què?

-Suposo que hi sereu tots, tu i...

-És clar; però hauries de prescindir-ne i venir.

-No, Philip, no tinc prou estómac. Iré, un dia qualsevol, al matí. En aquella hora no hi deuré trobar ningú de vosaltres.

-Oh, no! Al matí no hi trobaràs ni Briget.

-Li telefonaré abans. Ens posarem d'acord.

-Telefona-li, estarà contenta.

Philip prengué la mà d'Anna, i la hi besà, després s'inclinà i li fregà el front amb els llavis.

-A reveure, Anna.

Sopaven a les nou i, quatre cops per setmana, jugaven a cartes havent sopat. El matrimoni \* \* \* tany, els veïns del repic i Agustí Bruguera, eren els únics que assistien a la tertúlia. No hi havia prou jugadors per a dues taules de bridge i es cobrava un, per a una taula. Els dissabtes, amb la presència de Josep, en cobraven o en faltaven dos.

Francesca havia decidit jugar al póquer. I, amb més o menys entusiasme, els altres contrariats acceptaren.

-És un joc de gangsters; reconeixia ella mateixa; però almenys no cal estar sempre pendent del nombre de jugadors.

Francesca i Anna jugaven Fort. Sabien perdre sense al·lèrgia ni abandonar el somriure. Els Fortunys i Bruguera jugaven amb tota mena de precaucions, vacil·lacions i reserves. I, en perdre, no es bien dissimular llur contrarietat.

Francesca els jutjava amb aire sever.

-Vostès no tenen caràcter per a jugar al póquer.

Anna confessava.

-És un joc que sempre m'ha fet por.

Rita subratllava;

-A mi, també.

Agustí no deia res.

Francesca explicava amb certa suficiència;

-Un bon jugador de pòquer ha de ser aconseguit i, al mateix

temps, dissimulat. Si veia (es dirigia directament a Tomàs) deia  
Els dies s'havien allargat força. Anna i Francesca sortien  
a fer les compres cada tarda. Es dedicaven a freqüentar botigues; examinar, dis-  
plegades cada tarda. Es dedicaven a freqüentar botigues; examinar, dis-  
cutir, triar... Compraven o no compraven objectes perfectament inútils,  
que elles consideraven indispensables. Anaven a casa la modista, a ca-  
sa la pentinadora, a casa la manicura i la pedicura. Algun cop al cine-  
ma, a la sessió de les sis.

Sopaven a les nou i, quatre cops per setmana, jugaven a  
cartes havent sopat. El matrimoni Fortuny, els veïns del replà i Agustí  
Bruguera, eran els únics que acudien a la tertúlia. No hi havia prou  
jugadors per a dues taules de bridge i en sobrava un, per a una taula.  
Els dissabtes, amb la presència de Pere, en sobraven o en faltaven dos.

Francesca havia decidit jugar al pòquer. I, amb més o menys  
entusiasme, els altres contertulians acceptaren.

-És un joc de gangsters; reconeixia ella mateixa; però al-  
menys no cal estar sempre pendent del nombre de jugadors.

Francesca i Anna jugaven fort. Sabien perdre sense alte-  
tar-se ni abandonar el somriure. Els Fortunys i Bruguera jugaven amb  
tota mena de precaucions, vacil·lacions i reserves. I, en perdre, no sa-  
bien dissimular llur contrarietat.

Francesca els jutjava amb aire sever.

-Vostès no tenen caràcter per a jugar al pòquer.

Tomàs confessava.

-És un joc que sempre m'ha fet por.

Rita subratllava; ven mig morta, a força de prudència, reserva i timidesa.

-A mi, també.

Agustí no deia res. Des de joa eren més i més entopides.

Francesca explicava amb certa suficiència; ni es de-

-Un bon jugador de pòquer ha de ser agosarat i, al mateix temps, dissimulador. Si vostè (es dirigia directament a Tomàs) deixa aparèixer les emocions en el seu rostre, l'adversari endevina si té bon o mal joc. Llavors ell juga sobre segur. El primer que un bon jugador de pòquer ha de fer (ara s'adreçava a tota la colla) és conservar el rostre impassible.

Anna escoltava la lliçoneta de Francesca somrient.

-No t'hi escarrassis, mamà; potser cap de nosaltres no desitja esdevenir un bon jugador de pòquer.

-Jo no ho seré mai -confessava Tomàs.

-Ni jo -feia Rita.

Anna comentava.

-És un joc audaç, aventurer, murriesc.

Agustí intervingué.

-Si no us agrada el pòquer, per què no juguem al set i mig?

Rita s'escandalitzà.

-Encara pitjor! Un joc tan perdedor i tavernari!

Francesca s'impacientava.

-Juguem o discutim?

D'ençà que el seu gendre i els inseparables no assistien a les vetllades de joc, aquestes havien perdut tot l'encís per a Francesca. Ni Tomàs ni Agustí no es fixaven en els seus vestits ni en els seus perfums. No lloaven les exquisides menges i begudes que ella els servia. Els inseparables, amb Philip al davant, es fixaven en tot, ho comentaven i ho celebraven tot. Eren éssers sensibles, vibrants, mani-

festadors...Aquests dos semblaven mig morts, a força de prudència, reserva i timidesa.

Resultat: les vetllades de joc eren més i més ensopides. Ensopides i inútils, ja que Anna no s'engrescava amb Agustí ni es decidia a divorciar-se de Philip.

Les partides s'anaven descabdellant amb lentitud, gràcies a la inguarible malenconia d'Anna que es reflectia damunt d'Agustí. Oi més, aquest s'oblidava de jugar i vacillava a tirar una carta. El mateix feien Tomàs i Rita, sempre esverats per por de perdre més diners dels que havien calculat.

Agustí hauria jugat al bridge, al pòquer, al set i mig i fins al tuiti per a restar prop d'Anna. Però ignorava el propi ensopiment exterior i l'efecte soporífer que la seva presència exercia en els companys de tertúlia. Ell només veia el rostre expressiu i trist d'Anna. Només oïa la seva veu, baixa i suau, i assaboria algun dels seus escassos somriures, flairava el perfum subtil que es desprenia de la seva persona.

D'ençà que Philip s'havia instal·lat al piset de Petritxol, amb Isabel Ponds, i sortia sempre amb ella (mai amb Anna), i fins la presentava com la seva esposa, Agustí tornava a concebre certes esperances. Anna seguia tan freda, tan inaccessible com abans. Però, qui sap? A força de solitud sentimental i corporal, a força de vexacions de totes menes, ella acabaria potser per guarir-se d'aquella malaurada passió. No tenia més que vint-i-un anys, a aquesta edat una dona, sana i normal, no pot renunciar per a sempre a l'amor i a la companyia d'un home. Anna acabaria per a girar l'esguard devers algú altre. Hi havia una probabilitat contra cent que aquest home fos ell, Agustí. Si aquest fet es produïa, Agustí podria fer de pare al pobret Howard. Aquesta tasca li plauria infinitament. La duria a cap amb tant d'entusiasme com la



de fer de marit, protector i company d'Anna (No es feia cap illusió d'esdevenir l'home que ella maria amb entusiasme, ni tan sols amb un poc de goig). Però la vida en família, amb Anna i Howard, units a ell legalment i a la vista de la societat, li semblava l'única felicitat possible en la terra. Ja, actualment, els més plàcids i joiosos moments de la seva vida eren els que passava en la llar dels Valls, prop d'Anna i del menut. Howard començava a fixar-se en certs objectes, els distingia, hi allargava els bracets, volia agafar-los. Somreia, repetia, deformant-les, les paraules que Pilar i Francesca tractaven d'ensenyar-li.

Continuava éssent un infant sense gràcia, pàllid, trist, ensopit, de cabells descolorits i expressió esporuguida, amb aquella ombra tothora projectada sobre la seva personeta com si encara demanés perdó a la humanitat d'haver nascut sense el seu permís.

Francesca aconsellava a Anna.

-Hauries de sortir més. Tornar a jugar al tennis, practicar l'equitació.

-Ja saps que ho he intentat i ho he hagut de deixar córrer.

-No comprenc el motiu. Si t'hi enutges una mica, també t'hi distreus una altra mica i, a poc a poc...

Anna interrompé.

-No és això, mamá. Al picador i al club de tennis, tothom em coneix. No puc treure-hi el nas sense que algú em preguntí per Philip. Què vols que respongui?

-Això et preocupa? Respon; "Bé, gràcies" o "Està estudiant de valent per aprovar les darreres assignatures de la carrera."

-Jo no sé fer comèdia. La mentida em repugna. Pateixo mentint. A més a més, tothom l'ha vist amb aquella barjaula i, en demanar-me noves de Philip, se'ls nota la curiositat insana, la compassió o la mofa. "Al cap d'un any i mig de casada i ja se l'ha deixat prendre", diuen les besades i els esguards de les dones "Pobra noia,

tan jove i ja abandonada". 'Qui sap si tractés de consolar-la?' diuen les mirades i els somriures dels homes.

-Deixa'ls pensar i dir el que vulguin!

-Oh, si es limitessin a pensar i fins a murmurar entre ells... Però alguns van més lluny. Em dediquen frases de simpatia i fins d'amor, més o menys directes. En una paraula, fan tot allò que se sol fer amb una dona sola, sobretot jove i abandonada pel marit. Amb una dona abandonada, tots s'hi atreveixen.

-Bé i què? Tot això et fa passar l'estona. Deixa't galantejar, deixa't acompanyar.

-Però, mamà, ells no s'accontenten d'acompanyar-me, de galantejar-me. Saben que Philip viu maritalment amb una altra dona i aspiren a esdevenir els meus amants.

-No els acceptis com a amants. Limita't a flirtejar-hi.

-No fa per mi. Deixar-me festejar per un home, fomentar les seves esperances, engrescar-lo i negar-li el que desitja és immoral. Ho considero molt més immoral que lliurar-m'hi.

-Si no vols lliurar-t'hi, divorcia't i casa-t'hi.

Anna sospirava.

-Ja ho faré quan m'hi vegi en cor. Ara, no. Encara estimo Philip. Lliurar-me a un altre home, legalment o illegal, seria un canvi.

-Valga'm Déu, filla!

Anna passà un moment recordant. No gosava explicar-ho a Francesca. Alguna vegada s'havia deixat acompanyar a casa amb cotxe per un o altre dels socis del Turó que li feien l'aleta. Un sol cop havia arribat a casa sense escenes desagradables. Els altres cops, en comptes d'emprendre el camí recte, ells havien guiat el cotxe Diagonal enllà, camí de Pedralbes o Passeig de Gràcia amunt fins a la carretera de la Rabassada. Anna els demanava.

-On anem?

Li responien invariablement.

-A fer una volteta. Suposo que no tens cap pressa?

Una volteta! Entre aquesta mena de conquistadors, donar una volteta volia dir aturar l'auto en un lloc solitari, passar-te un braç per la cintura o pel coll, atraure't contra el pit i besar-te, més o menys científicament i apassionada.

Quan això s'esdevenia, Anna protestava amb indignació i, cada vegada, ells se'n reien. Algun fins va enfadar-s'hi com si li tirés en cara la despesa de temps i de benzina que li havia fet gastar inútil ment.

\*

\*\*

-Sí, que m'agradarà!

-Haurà de ser en diumenge, és clar. Els altres dies jo tre-

ballo.

-D'acord. Iren el diumenge que tu vulguis.

-Et sembla bé, el proper? Les argelagues ja són florides i encara s'hi troba algun violeta.

-El vas sovint al camp, Agustí?

-El matí dels diumenges quan fa bo, el dedico invariablement a fer passejades pels voltats de Barcelona.

-Anna semblà interessar-s'hi.

-Ho et conixes aquesta cèria. És un descobriment que es  
fien.

-Ei, l'estem gallejant, envanellit d'alegria.

-Supra s'ha agafat la naturalesa, encara que no en faci, com altres, buèliques i entusiastes descripcions.

-I el mar, no t'atrau Agustí?

-Preferisc la muntanya. S'adia més amb el meu temperament.

Anna sospirà.

-Jo prefereixo el mar.

Agustí, sospirà també.

-Si jo tingués parella, potser també m'agradaria més el mar. Ser-hi prop, i sol, resulta insuportable.

La primavera encomanava certa audàcia a Agustí. Proposà a Anna una passejadeta matinal pels afores de Barcelona. Anna recordà els sermons de Francesca, no gosà refusar.

-On irem?

-Agafarem el tren de Sarrià i, un cop allí, ens enfilarem per la muntanya. La vista és bonica, t'agradarà d'allò més.

Anna féu veure que s'hi entusiasmava.

-Sí, que m'agradarà!

-Haurà de ser en diumenge, és clar. Els altres dies jo treballo.

-D'acord. Irem el diumenge que tu vulguis.

-Et sembla bé, el proper? Les argelagues ja són florides i encara s'hi troba alguna violeta.

-Hi vas sovint al camp, Agustí?

-El matí dels diumenges, quan fa bo, el dedico invariablement a fer passejades pels volts de Barcelona.

Anna semblà interessar-s'hi.

-No et coneixia aquesta dèria. És un descobriment que em plau.

Ell, l'etern galtagroc, envermellí d'alegria.

-Sempre m'ha agradat la naturalesa, encara que no en faci, com altres, bucòliques i entusiastes descripcions.

-I el mar, no t'atrau Agustí?

-Prefereixo la muntanya. S'adiu més amb el meu temperament.

Anna sospirà.

-Jo preferixo el mar.

Agustí, sospirà també.

-Si jo tingués parella, potser també m'agradaria més el mar. Ser-hi prop, i sol, resulta insuportable.

Ella el mirà als ulls, i somrigué.

-Tens raó, Agustí.

El diumenge al matí agafaren el tren de Sarrià a Provença. Baixaren a l'estació terme. Seguiren l'Avinguda de Pedralbes. A un cert moment, l'abandonaren, s'enfilaren per un corriolet pedregós.

Agustí anava davant. Anna s'aturava sovint.

-Uf!

Ell es girà.

-Et canses?

-Com que no camino mai, i menys, costa amunt...

-Quan serem dalt, quedaràs meravellada de la vista.

Era un dia ventós, un dia típic de la primavera barcelonina. El cel es veia molt més blau que a ciutat. Nívols adelerats enfosquien el sol, el tornaven a deixar lluir. Tota la vessant de la muntanya groguejava d'argelagues florides.

La parella seguia pujant pel camí pedregós. Anna sospirava de tant en tant. S'aturava, bleixava, tornava a sospirar i a caminar.

Agustí callava sense gosar esguardar Anna, de por de copsar un retret en el seu esguard.

Quan foren força amunt, es girà, estengué el braç, li mostrà el paisatge.

-Mira!

-Oh, és fantàstic. No ho hauria dit mai.

-Estàs cansada?

-No... Però m'agradaria seure una estona i contemplar la plana des d'aquí.

-Hi toca massa el vent. Cercarem un recés on estarem de primera.

Un cop arrecerats, Anna es llevà el barretet i s'allisà els cabells.

Agustí estengué la gavardina per terra.

-Seu.

-Gràcies, no cal.

-Estaràs molt més còmoda.

Anna va seure finalment damunt la gavardina. Es tornà a posar el barret.

-Hi véns cada diumenge, aquí, Agustí?

-Cada diumenge no, però sovint.

Als peus de la parella s'estenia la vessant florida. Més avall, una o dues pinedes. Encara més avall, horts, casetes camperoles, algun canyar... Al fons, el mar llua la seva blavor intensa.

Els ulls d'Anna Valls contemplaven amb goig el panorama. L'encantament durà uns segons. Tot de sobte el pensament li fugí cap al carrer de Petritxol. Maldà per representar-se el piset que ocupaven Isabel i Philip i ella no coneixia. Per imaginar-se millor el que s'hi esdevenia en aquella hora precisa, Anna examinà l'esfera del seu rellotget polsera. Eren tres quarts d'onze. Philip i Isabel devien ser encara al llit. S'hi devien haver colgat a les tantes de la matinada. Ara corrien potser voluptuosament enllaçats, potser a punt de desvetllar-se i tornar a estimar-se.

Anna féu un moviment nerviós com si volgués aixecar-se i fugir.

Agustí la contemplava, inquiet.

preocupada. -No estàs bé?

-Sí,...sí...gràcies.

Tornava a esguardar el paisatge. Recordava unes paraules de Philip. "Pressento que la pobra Isabel tampoc no reeixirà a conservar la meua fidelitat." Això volia dir que ja començava a cansar-se'n. El cor d'Anna es posà a bategar més fort i amb més rapidesa. "Quan Philip no pugui aguantar més la presència d'Isabel, fugirà de Petritxol, tornarà a la Diagonal, viurà novament amb mi". "El veuré i el sentiré cada dia i... Qui sap, potser tornarà a desitjar-me... Però no. Mai més no em desitjarà, mai més no em posseirà com em va posseir a Galella, abans d'ésser el meu marit" Anna només podia aspirar a una serena comprensió, a una camaraderia tranquil·la

No tornaria mai més a ésser dona, al costat de Philip.

-No t'agrada aquest paisatge?

Anna girà el rostre devers Agustí, li adreçà un somriure.

-Molt!

Preguntà:

-Aviat serem a la primavera, oi, Agustí?

Ell movia el cap indulgent.

- Ja hi som de ple.

- Encara no fa un any que va néixer Howard.

Agustí confessà;

-Com vaig patir

Anna esclafí de riure.

- Si ho digués jo, però tu?

- Tu paties d'una manera; jo, d'una altra.

- Jo patia de totes les maneres.

- Sí, pobra Anna!

Agustí havia preparat un discursset i esperava l'ocasió de col·locar-lo. Potser aquest moment fóra oportú? Però no. Anna estava

preocupada, distreta, i tan lluny d'ell! Agustí sentia que no podria ésser eloqüent, preocupat amb aquesta idea.

Anna tornava<sup>a</sup> pensar en Philip. ~~X~~ Si un dia o altre deixés Isabel, qui sap amb qui s'engrescaria!

~~X~~ Per la seva banda, Agustí sentia també que el pensament li lliscava devers Seyin. Probablement perquè endevinava que Anna pensava en el seu marit.

Era possible que Seyin tornés un dia o altre amb la seva dona? (Ella, pobra, així ho creia). Però fins i tot si hi tornava, no hi tornaria penedit, no li restaria fidel. Si anava novament a viure amb ella, seria per inèrcia, per comoditat o per mandra o, simplement, per a fugir d'aquella que començava ja a fastigujar-lo. Hi restaria algun temps i tornaria a l'existència desordenada i buida, a la recerca eterna del goig. Anna no seria mai ni mitjanament feliç amb ell.

L'única solució era el divorci. I, és clar, un nou matrimoni. Agustí Bruguera no volia ésser l'únic candidat. Volia que Anna freqüentés altres homes, que en triés un. Si no en trobava un que li abellís i es recordava de la importància que tenia per a Howard, l'home que ella <sup>tries</sup> ~~trobes~~, llavors, potser pensaria en ell. Agustí estimava el menut i estava disposat a fer-li de pare. I no de pare circumstancial, sinó de veritable pare. L'educaria i el faria instruir. Esdevindria el seu millor company.

Agustí girà l'esguard que tenia fix en el paisatge, sense veure'l, i el clavà en la graciosa silueta d'Anna. S'adona, tot d'una, que vestia un abric de to clar i un barretet color violeta, entorn del qual flotava un vel lleugeríssim. Duia les cames enfundades <sup>ains</sup> ~~amb~~ unes mitges gris perla, les sabates del mateix color. Agustí sentí un decoratjament infinit; mai una dona tan bonica i elegant no seria seva!

Com si Anna li llegís el pensament, es girà i li somrigué.

- Sents, Agustí, quina flaire de violetes boscanes?



- Encara n'hi deu haver algunes, per aquí prop. Abans de marxar les collirem.

- Quina hora tenim?

Ell examinà el seu rellotge polsera.

- Encara no són dos quarts de dotze. Tens pressa?

- A la una he de ser a casa; al papà no li agrada d'esperar.

- Ja hi serem. Tenim temps de sobres. Baixarem en un dir Jesús; cada deu minuts hi ha un tren.

- Podríem començar ara mateix la caça a les violetes; oi, Agustí?

- Com vulguis.

Li recava abandonar aquell lloc, li recava no haver engegat el discursset a Anna. Fet i fet, però, el millor seria esperar que ella es queixés un dia de la conducta de Philip, de la seva solitud... Llavors seria més fàcil de parlar-li.

Trobaren poques violetes. Amb prou feines un pomellet que oferirien a Francesca.

Tot el camí de retorn, Agustí restà cap cot i carallarg com si li hagués fallat algun càlcul.

- No estàs satisfet de la nostra passejadeta, Agustí?

- Sí, molt satisfet, Anna.

Afegí després d'haver-se empassat violentament la saliva.

- Hi tornarem, Anna? Cal aprofitar el bon temps.

- Sí que hi tornarem. Hem passat un matí deliciós. Oi, Agustí?

\*

\* \* \*

Ja hi havia algun temps que, de tant en tant, cap a la mati-

nada, Anna tornava a oir la tosseta de Philip a la cambra de forasters o al

passadís. Quan això succeïa, al matí, en llevar-se, ella anava de puntetes fins a la porta i escoltava la seva respiració.

Roser venia a les deu. Anna li encomanava:

- No faci fressa. El senyoret encara dorm.

Aquesta simple advertència li procurava la consoladora sensació d'ésser novament l'esposa de Philip.

Sovint s'afanyava a tornar de casa els pares quan s'hi havia quedat a dinar. Qui sap si encara trobaria Philip a la Diagonal? A ell li agradava llevar-se tard, prendre un bany i rasurar-se abans d'anar a l'Artístic. Potser en veure-la se sentiria un poc entendrit. Li besaria la mà o el front. Potser consentiria a prendre una tassa de te amb ella...

Philip havia passat un parell de mesos sense anar a dormir a la Diagonal. Aquesta mena de retorn esporàdic i clandestí encenia en el cor d'Anna tota mena de folles esperances.

Una tarda, en tornar de casa els Valls, Anna trobà Philip animat d'una activitat febrosa. Anava i venia pel pis. Regirava armaris i calaixeres. En un moment n'havia capgirat l'ordre tan minuciosament observat per ella.

- Què fas Philip?

Era el primer cop que es trobaven junts, al cap d'una colla de setmanes.

-Hola, Anna!

Aquest hola, Anna, sonava igual que si s'haguessin vist dues hores abans.

- Què és tot aquest enrenou?

- Cerco el vestit de bany i el barnús. On rediastre els has entaforat?

Anna recordava que ja eren a mig juny. L'evocació de Callella venia, tot de sobte, a turmentar-la.

-Els tinc desats a l'armari de la cambra de Pilar. Com que no hi dorm, hi ha qui sap el lloc. *Hi acabaria tot això.*

Amb el bany i el vestit de bany a la mà, Seyin remenava encara la calaixera, Després l'armari de lluna.

- Què més et fa falta, Philip?

- Voldria un parell de camises amb màniga curta, dos o tres calçotets i la tovallola gran.

Anna s'alarmà. Semblava que Philip es preparés a emprendre un ~~gran~~ viatge.

-T'ho cercaré.

Devia marxar amb Isabel. Segurament, a la Costa Brava o a Mallorca. Potser a Eivissa amb Briget i Marià.

Recordava la deliciosa estada al port d'Andratx, ella i Philip, aquell setembre. Quietud d'aigua i de cel. Simfonia de blaus, remor d'onades, ritme de rems en transparències cristallines. Tossals amb oliveres d'argent, algun xalet immòbil com de pessebre. I, pel damunt de tot, la presència de Philip, l'encantament de Philip!

Obrí un armari que feia olor de càmfora. Ell s'hi abocà, ensumà. *pus anar-hi cada dia, parlar-hi al sol, reposar i nodar.*

- M'agrada, aquesta ferum. *Calèlia?*

- Què més vols? *No em preguntis res.*

- Aquell jersei color de mangre, que duia a Calèlia.

*peça de roba* En quines tardes ennuvolades, en quines hores plujoses i recollides, en quins llocs llunyans, mar o terra, lluirà ell aquella peça de roba, bo i parlant i somrient a Isabel? Anna l'odiava més que mai, aquella mossa. No podia perdonar-li que li hagués arrabassat el poc que li quedava de Philip. Li desitjava qualsevol malura: unes engines, un còlic. Que no pogués marxar. Que ell la trobés lletja, pesada, repugnant. *-Tinc por que tota vegada per sempre m'is del seu costat.*

Philip rondava encara per les habitacions, indecís.

-Què més vols, Philip?

-Voldria...una maleta. Hi encabiria tot això.

En oir el mot maleta, Anna ja no dubtà de la partida de Philip.

-Quan marxes?

Ell trigà a contestar. Estava atrafegat a cercar que com al calaix de l'armari de lluna.

-Què deies?

-Quan marxes?

-Ara mateix.

Amb una veu que tremolava, Anna seguí preguntant.

-On vas?

Seyin s'adonà del to dramàtic d'ella. Esciafí una rialla.

-Als banys de la Barceloneta.

-Sempre havies dit que no hi aniries. L'aigua és bruta i pudent. Hi flota cotó fluix i llunes d'oli, volves negres i tot mena de detritus.

-Sí, però sense moure'm de Barcelona, sense deixar d'estudiar, puc anar-hi cada dia, parar-hi al sol, reposar i nedar.

-No vindràs aquest any, a Calella?

-No ho sé, Anna. No em preguntis res.

Anna li ordenà la maleta. Ho feia amb molta cura. Cada peça de roba hi restava ben plegada, capiculada amb la corresponent.

-Posa-m'hi també, el vestit de fil blau.

Ella es tornà a esverar.

Havia alçat el cap i se'l quedà mirant de fit a fit, les fesomies crispades per l'angoixa.

-Què tens, Anna?

-Tinc por que te'n vagis per sempre més del meu costat.

Ell somreia, visiblement entenàrit.

-No, Anna, Mai no desertaré el lloc on tu visquis.  
 Ho havia dit amb calma, amb dolcesa, Anna es sentí infinitament alleujada.

-Així, també vindràs a Calella. Ho desitjo tant!

-Segurament. El que no puc assegurar-te és que hi vingui el mateix dia que vosaltres.

-El cas és que vinguis. Encara que no sigui més que una setmana. Hi hem estat tan feliços, plegats!

Ell movia el cap, escèptic.

-Vols dir, Anna?

Philip s'havia tancat a la cambra de bany. Anna restà sola davant la maleta. Revivia un viatge a Amsterdam, la ciutat dels nombrosos canals sota un cel color de perla. Les seves velles cases unificades en un mateix estil, les seves fistonades façanes, les seves nombroses finestres guarnides de flors i de mirallets. Revivia l'expressió i les paraules de Philip. Què hauria estat Amsterdam, sense Philip? Ell posseïa el poder màgic d'acolorir i donar relleu als éssers i a les coses que comentava. A través dels seus ulls, de les seves paraules, els objectes i els éssers, els més vulgars, esdevenien fantàstics, meravellosos.

En recordar Holanda i el seu penetrant encís, Anna no sabia si atribuir-lo a la vàlua real del que veia o a la companyia de Philip. Si hagués anat a Volendam tota sola, què pensaria d'aquell petit port on s'embarcaven, rumb a l'illa de Marken? Recordava, amb igual fruïció, el fred i la pluja de la travessia, el violent capfriqueig del petrolier, els esquitxos gelats de l'aigua marina i la grisor sinistra del mar sota un cel igualment sinistre.

De quina màgia estaven posseïts aquells venedors ambulants de peix fumat i rovellat, patates olloses, vestits en honor dels turis-

tes, amb calces amples, esclops vernissats i xalines virolades, si no fos que Philip se'ls va mirar al mateix temps que ella i els va comentar somrient, bo i estrenyent-li el braç?

Olor de boira i d'humitat, olor de peix fumat de Volendam, què seríeu en el meu pensament si no anéssiu acompanyats del record de Philip? I, ara, Philip se n'anava Déu sap on, amb <sup>algú</sup> una altra...

Seyin havia tornat del lavabo.

-No vas pas a l'estranger, Philip?

-Sí la Barceloneta pot considerar-se l'estranger, sí. Vaig simplement als Banys de Sant Sebastià. Ja m'ho has demanat fa una estona. De tant en tant, també vaig a barquejar al port. M'he fet soci del Club Nàutic. Tinc un amic que posseeix una iola. Ens hi invita sovint.

-A tu i a...

No podia decidir-se a pronunciar el nom d'aquella barjaula.

-Vols dir, a mi i a Isabel?

-Sí...

-Amb Isabel, ja hem acabat.

Ella es recolzà en una cadira per no caure. Li rodava el cap. Els ulls li feien pampallugues. El cor havia accelerat els seus batecs.

-Vols dir que...

-Que ja s'ha acabat tot, entre nosaltres.

Era com si una gran ventada entrés en ella. Se sentí trasbalsada fins el punt de perdre els esperits. Havia aclucat les parpelles, s'havia arrapat fort al respall de la cadira.

Philip examinà la malèta, féu un gest aprovatiu amb el cap.

-Moltes de gràcies, Anna.

Ella respongué en veu baixa, tremolosa.

-No val la pena, Philip.

Seyin s'hi acostà, li posà una mà damunt l'espatlla. El seu esguard es fixava càlidament en el d'ella.

-Vols venir a prendre el te, a la Valenciana?

-No seria millor que el fes aquí?

-No...He de trobar-me a les cinc, amb un amic.

-No us faré nosa?

Seyin reia.

-Al contrari. M'agradarà que el coneguis. És un noi enci-  
ser. Anglès, vint anys, professor d'anglès a la Berlitz. Es diu John  
Wirt.

-El nom és alemany.

-És possible que ell també ho sigui. Almenys, d'origen. Pe-  
rò parla molt bé l'anglès.

Anna semblava vacillar.

-Hala empolaina't i marxem.

-Sí, Philip.

Seyin tornà a examinar la maleta abans de tancar-la. Som-  
reia satisfet. La tancà, l'agafà alegrement per la nansa.

-Estàs, Anna?

L'Studebaker era baix, davant la porta del carrer. Hi puja  
ren.

Seyin guiava de pressa.

-A veure si John ens fa esperar. Sempre es retarda.

Anna comprenia que Philip no compartia amb ella l'alegria  
de tornar a estar plegats. Només pensava en el seu amic. John Wirt om-  
plia el món en aquell moment. Era a ell, sens dubte, que Isabel Fondó  
havia estat sacrificada.

John Wirt no era encara a la Valenciana. Seyin trià una  
taula a la voravia. Comandà te.

El servia a Anna, distret. Mirava enllà i ençà de la Gran via.

-Unes gotes de llet, Anna?

-No, sol.

-Dos terrossos de sucre?

-No gràcies. ~~Has oblidat que no en prenc?~~

Seyin es movia, desficiós. Girava l'esguard amunt i avall de l'avinguda.

-John triga molt.

-No dius que fa de mestre a la Berlitz? Ara deu estar en ple treball.

-No. Avui plegava a les cinc. Em va dir que vindria de seguida.

-Probablement algun alumne o el director mateix l'han entretingut.

Anna hauria volgut distreure Philip, fer-li oblidar l'hora.

-Així, ara hi vius sol, a Petritxol?

-Sí. M'agradaria que hi vinguessis.

-Hauré d'aprofitar aquesta solitud passatgera. Si trigo gaire ja tornaràs a estar acompanyat.

Ell reia.

-Encara que estigui acompanyat, pots venir-hi igualment.

-Això depèn de la companyia.

-Depèn de tu.

-No sempre m'hi heu volgut amb vosaltres. Recorda...

Però Anna no va continuar. S'havia adonat que Philip no l'escoltava. Estava mirant el rellotge. ~~Seixanta;~~

-Quasi vint minuts de retard!

Ella suplicà:



-No t'impacientis, Philip. Els que treballen no poden sempre fer el que volen.

Callaren un moment. Anna demanà a Seyin.

-Entretant, digues-me com vares acabar amb Isabel.

-Va ser tot un drama. Per poc anem tots dos a la comissaria. No vàrem sortir a Los Sucesos per pura casualitat. Va fer una escena infernal. Crits, convulsions, desmai. Un atac de nervis amb tots els ets i uts. Unes veïnes la varen acompanyar al dispensari. Va passar un parell de dies fora de casa; no sé on. Després va tornar.

Philip llançà una llambregada amunt i avall de la Granvia. Arrugà l'entrecella, Movia el cap amb desfici.

Anna li tocà el braç.

-I què més?

-La vaig haver de treure de Petritxol a puntades de peu. Si no encara hi seria... És una històrica perduda. Deia que es volia matar.

-I no tens por que es mati?

-I ca! A hores d'ara ja deu haver trobar un altre home.

Espero que serà un bon mascle; és exactament el que li cal.

El cinisme de Philip regirava els sentiments femenins d'Anna.

-Ella t'estimava. Estava ben enamorada de tu.

-No pateixis per Isabel. Trobi qui trobi, qualsevol serà millor que no pas jo.

-Però tu, Philip, bé la volies, bé la desitjaves. Per ella vares fugir de casa. Per ella no vares vacillar a fer-me la més infeliç de les dones.

-Sí, és veritat. Isabel m'excitava. Ens enteníem bé en certs moments.

Philip, cada cop més neguitós, seguia inspeccionant el carrer. Havia oblidat de què estaven parlant.

-Continua, Philip. Deies que Isabel t'agradava en certs moments. Ja suposo quins. -Darrerament em feia fàstic. Quan se m'acostava jo havia de retrocedir. Si em tocava amb un sol dit se'm posava pell de gallina. M'entraven ganes de vomitar.

Neguitejat per aquest record, Philip es tragué el mocador de la butxaca, s'hi eixugà els llavis.

-No em parlis més d'Isabel, vols? Parlem de John. Envermellí de galtes. Els ulls li brillaren amb un nou esclat. -És la criatura més formosa que he ensopegat en la meua vida.

-Més que Esteve?

Un núvol passà pel rostre de Seyin.

-No es poden comparar. Ja veuràs.

Estirà el coll, es mig aixecà de la cadira. Tornà a seure, examinà el rellotge polsera. Anna prenia el te a petites glopades mentre observava les taules veïnes. Hi havia dones molt ben vestides, a la Valenciana, i totes semblaven satisfetes de viure. Cap no devia tenir un marit com Philip.

-Has trigat prop d'una hora!

Era la veu de Seyin plena de retrets, però també vibrant de goig. Anna girà l'esguard.

-Et presento John Wirt. La meua esposa. Anna allargà la mà a John. Ell la hi besà.

Mentre els dos homes seïen, ella examinava el nou ídol.

Era un noi no massa alt, ceapat, amb els cabells molt rossos, quasi grocs,

pentinats endarrera i profundament ondulats (potser amb ferrets). Les dents molt blanques i el somriure fàcil.

Basant-se en la descripció de Philip, Anna se l'havia imaginat delicat i fràgil, gènere bibelot. I era una llei de Sigfrid bastard, esportiu i plebeu.

-Què prendràs, Johny? Vols berenar?

-Solament un vas de llet gelada.

-No hi prendries també unes pastes?

-Com tu vulguis.

Mentre Johny i Philip tragujaven i xerraven, Anna pensava en Pere Valls. Havia pres al seu càrrec el manteniment de Howard i també el d'ella. A més li lliurava una quantitat mensual per a vestits i altres detalls. Philip no es recordava mai de preguntar si els faltava alguna cosa a ella i al menut. De moment només semblava preocupar-se de les necessitats de Johny.

-No siguis totxo, accepta.

Johny esguardava Anna de cua d'ull.

-No segueixis malversant els pocs diners que guanyes -insistia Philip-. A Petritxol menjaràs millor i t'estalviaràs la despesa. No saps cuinar? Ja cuinaré jo. Sóc un bon cuiner. No fa, Anna?

S'entusiasmava.

-Menjarem plegats. Serà d'allò més divertit.

Anna es començava a alarmar.

Philip li explicà:

-Estic proposant a Johny que vingui a viure a Petritxol.

Guanya un sou miserable a la Berlitz. No arriba ni a poder-se pagar dos àpats al dia. Què hi dius, Anna?

-Jo? Feu el que vulgueu...

-La senyora no sembla gaire entusiasmada.

-Ni entusiasmada ni contrariada. M'és indiferent. Encara no

he posat mai els peus al piset de Philip.

-Allí són els meus dominis, comprens, Johnny?- féu Seyin.

-Els seus exclusius dominis -confirmà Anna.

-Però, vostè hi està d'acord? -preguntà Wirt.

Anna alçà les espatlles.

-Jo? Com vostès vulguin.

Seyin es mostrava cada cop més desficiós.

-No el desanimis, Anna.

Suplicà;

-Accepta!

Wirt trigà a contestar. Esguardava Anna de reüll.

-Accepto, senyora Seyin?

-Accepti.

-Accepto, doncs.

Per el rostre de Seyin passà com una onada de goig.

-Anem a beure una copeta per celebrar-ho.

\* \* \*

Francesca vigilava els posats d'Anna, l'expressió del seu rostre.

-De l'invitat agustí a passar una dies amb nosaltres.

Anna respongué indiferent.

Francesca continuà;

-Philip volia invitar aquella dona de paradís anomenada

Johnny.

-De debò, Va dir-s'ho?

-de va invitar.

-I tu, què vares respondre?

-Que la casa era massa petita. És la veritat, amb prou feines hi cabem nosaltres. Sortí que aquest any només tenia una minyona.

Anna sospirà amb compassiva ironia.

-Pobre Philip!

Els Valls havien arribat a Calella de Palafrugell. S'havien instal·lat una vegada més a la caseta de Sant Roc. Es disposaven a passar-hi l'estiu.

Philip no s'havia negat a seguir-los però tampoc no s'hi havia compromès. Cada vegada que li parlaven de la marxa, adoptava un aire distret, preocupat, ensopit. Avui deia "sí", demà deia "no", l'endemà "potser"... Sempre, invariablement, acabava afirmant.

-Segur que hi pujaré un dia o altre.

Anna pensava que l'anada a Calella del seu marit depenia dels projectes de Johny, del que fes Johny. Encara treballava a la Berlitz. Tindria vacances per l'agost. Ell volia anar a passar-les a Brighton amb els seus pares. No sabia si tindria prou diners per al viatge. Anna sospitava que Philip acabaria per pagar-l'hi. Llavors ell, potser, es decidiria a venir a Calella. Calella sense Philip resultava un lloc ensopit, sinistre. Arreu flotava el record de les hores viscudes junts. Tot li recordava Philip; el remoreig de les ones, l'olor de iode i d'algues rescalfades, els crits massa aguts i joiosos dels banyistes...

Francesca vigilava els posats d'Anna, l'expressió del seu rostre.

-He invitat Agustí a passar uns dies amb nosaltres.

Anna <sup>alça lleugerament les espatlles</sup> ~~semblava indiferent.~~

Francesca continuà;

-Philip volia invitar aquella mena de paràsit anomenat

Johny.

-De debò. Va dir-t'ho?

-Ho va insinuar.

-I tu, què vares respondre?

-Que la casa era massa petita. És la veritat. Amb prou feines hi cabem nosaltres. Sort que aquest any només tenim una minyona.

Anna sospirà amb compassiva ironia.

-Pobre Philip! dia o altra.

Després preguntà. Et més vell que l'any passat. Algunes

arrugues se -L'has invitat pel juliol, l'Agostí? la ulls. Se'l veia

més negre, m -Per l'última setmana. Comença les vacances el vint.

-No em faria cap gràcia que ell i Philip es trobessin.

Mai no s'han avingut. una roca, ajudo el pare de valent.

-Philip no vindrà i, si ve, serà per l'agost quan la mona deta de Johnny ja estigui a Anglaterra. encara és capaç d'anar-se'n amb ell. Què t'hi jugues?

Anna es disposava a sortir. Francesca preguntà;

-Vas a la platja? una llarga de banyar-se ni de barguejar

Vaig massa oc -Me'n vaig fins al Canadell tot passejant.

-Amb aquest sol que estavella les pedres?

-Quan l'aire ve de mar, no molesta.

Francesca mogué el cap. Sabia que Anna evitava la caleta de Sant Roc, saturada encara del record de Philip.

A mig camí del Canadell, Anna es topà amb Esteve Batlle. Esteve li allargà la mà. un lliny.

-Anna! l'Anna es feu més llugera.

Ella la hi <sup>va</sup>estreny<sup>er</sup>ta amb efusió.

-Hola, Esteve.

La mà del pescador s'havia encastat a la seva. Anna en sentia les durícies i l'aspror. Era la mà d'un home que treballa.

-I Philip? es quedar aquesta tarda, després de les sis.

La veu d'Esteve vibrava d'emoció.

-No ha vingut.

El rostre d'Esteve s'enfosquí.

Anna explicà.

-Està força ocupat estudiant.

-I no vindrà?

-Potser sí, un dia o altre.

Esteve semblava molt més vell que l'any passat. Algunes arrugues se li insinuaven ja en el rostre, prop dels ulls. Se'l veia més magre, més pansit.

-Ja estàs ben bo?

-Fort com una roca. Ajudo el pare, de valent.

Parlava de pressa, nerviós.

-Em passo mitja nit i part del matí en marc. Ara en torna-  
va.

-No vas mai a la platja de Sant Roc?

-Què hi faria? No tinc lleure de banyar-me ni de barquejar.  
Vaig massa cansat, ara.

Anna somreia, trista.

-Jo tampoc no hi vaig.

S'esguardaven als ulls. Dins els ulls de cada un hi havia  
la imatge de Philip.

Restaren uns instants silenciosos. Revivien escenes pas-  
sades, temps que semblaven lluny.

La veu d'Anna es féu més lleugera.

-Ara te'n vas a dormir?

-Sí, per què?

-Perquè ens hauríem quedat una estona a la sorra, xerro-  
tejant.

-Ens hi podem quedar aquesta tarda, després de les sis.

-D'acord. T'espero al Canadell?

-M'estimo més a la caleta de Sant Roc. Vindré amb el llagut del Xacó. Irem a barquejar una estona.

-Esplèndid!

\*

\* \*

La mar estava encalmada. Era d'un blau pàl·lid tirant a gris. No bufava cap mena de vent. El temps, xafogós, com d'oratge.

Tots dos havien estat puntuals. Esteve saltà a terra. Deixà el llagut estintolat al ribatge.

-Es veu en cor de pujar d'una camada?

-Naturalment!

S'havia canviat la roba. Llufa uns pantalons gris clar i un pullover color maduixa. Els colors que haurien fet exclamar a Philip "Noi, quin goig que fas!" Anna el preferia vestit de pescador com anava al mati: camisa i calces blaves, velles, descolorides, amb claps de sal i d'humitat marina.

Ja estaven embarcats, Esteve maniobrava amb els remes.

-On vol anar?

- M'és igual. On vulguis. Però digues-me de tu.

- No goso.

- Has de gosar. No som els mateixos de sempre?

- Sí, Anna.

Anaven costejant prop les roques. L'aigua era encantada, profunda, transparent. La flaire d'algues i de iode esdevenia més i més penetrant. Onades minúscules glapotejaven al fons de les balmes. Visió, sentor, música, tot evocava Philip. La quietud era massa desolada sense Philip.

Anna i Esteve revivien amb la mateixa intensitat aquelles hores lluminoses de l'estiu darrer.



Esteve va preguntar:

- Així, Philip no vindrà gens aquest estiu?

Anna movia el cap.

- Qui ho sap? Potser algun dia...

No volia revelar a Esteve l'existència de Johnny. Però tampoc no volia fomentar la seva esperança. Tot d'una digué en veu baixa:

- Philip és mort per a tu i per a mi.

Les fesomies d'Esteve es varen alterar.

- Per a vostè també?

Es posà a remar amb més violència.

- Philip no té cor, comentà.

Anna movia el cap.

- És possible.

Vogava mar endins com encegat. L'aigua s'arrissava, s'enfosquia. El llagut botava i es gronxava damunt l'onatge. Al lluny, la costa s'esfumava coronada de verd.

- On vas, Esteve?

Ella semblava despertar d'un mal somni. Somri<sup>gué</sup>ta, humil.

- No ho sé.

Ja tornaven a ésser prop les roques. Entraven en una balma profunda. Tot hi era encís, irrealitat, màgia.

- El que Philip ha fet amb mi no té nom.

La veu d'Esteve vibrava amb violència mateix que una explosió.

- Mereixeria que l'escanyés.

- Escolta, Esteve. Jo voldria fer-te comprendre una cosa que potser et consolaria. T'ajudaria a oblidar i a perdonar Philip.

- Perdonar encara podria. Oblidar, mai!

La barca es movia amb gronxament suau en l'aigua quasi

immòbil de la balna. Els rems, a les mans nervioses d'Esteve, hi començaren d'imprimir un ràpid xipelleig. La lleugera ressaca pujava, baixava, entrava i sortia per les escletxes del roquissar amb un soroll de gargarisme.

Esteve tornà a parlar. - Li estic força agrafat. Sense ell m'hauria costat molt de refer-me, però m'ho ha fet pagar massa car, vaja!

- Encara pateixes per culpa d'ell?

Esteve deixà anar els rems amb violència. Els ulls se li havien negat. S'inclinà devers Anna amb un xiuxiueig.

- En patiré tota la vida.

- Tant?

Ell alçà més la veu.

- Tant i més. Me l'ha feta malbé, la vida.

- Calla! Calla!

Esteve sospirà, vencut per la intensitat del record.

- Era massa bonic. Era com una borratxera.

- Prou que ho sé.

- A vostè també li ha fet malbé la vida, Anna?

- Pitjor que tu. He estat la seva dona. He tingut un fill d'ell i ara...

Anna abaixà la veu, com si algú pogués oir-la.

- És com si no tingués marit. S'ha llogat un pis per a ell sol. Viu lluny de mi. I quan és prop té l'esperit absent; està desfieïós, distret, vague...

- Pobra Anna!

Afegí amb gravetat:

- Però vostè l'estima, encara?

Anna vacillava.

pels dubtes. - No ho sé. A estones l'odio, a estones el compadeixo. Però sempre, sempre, penso en ell. És com si el portés dins la sang o entre pell i múscul.

- A mi em passa el mateix. No me'l puc treure del cap. El veig de dia. El somnio de nit. No trobo cap goig a sortir amb amics. Més ben dit, no en tinc cap d'amic. I les dones no m'interessen.

Anna exclamà:

- No diguis això, Esteve!

Exhalà un sospir. Tornà a abaixar la veu.

- A poc a poc oblidaràs Philip. Coneixeràs altres nois i també altres noies de la teva edat. N'estimaràs una. La teva vida serà clara i lluminosa, com tu mereixes.

Esteve movia el cap.

- No sap, Anna, com va encisar-me. Quasi podria dir: embriuar-me. No sospitava que es pogués estimar tant un amic. Ara per culpa d'ell, per culpa de la seva traïció, de les seves mentides, ja no podré creure en ningú més. Ni en els homes ni en les dones. El món em fa fàstic.

- No, Esteve!

- Quan vaig veure que ja no es recordava de mi, que no m'escrivia com m'havia promès ni contestava una sola de les meves cartes, vaig estar a punt de tirar-me daltabaix del Cap de Sant Sebastià.

- Philip no en val la pena.

- Ja ho sé.

- Ni ell ni cap criatura humana.

- És clar, i per això no ho he fet. Hi havia el pare, la mare i els germans petits. Ara visc sense illusió, però els sóc útil.

- I, si Philip tornés, què faries?

- Què faria?

Esteve reflexionava. El seu rostre es crispava contret

pels dubtes, per l'esforç d'imaginació que representava voler ésser absolutament sincer amb Anna.

L'esguardà dret als ulls, resignat i humil.

- Probablement el que ell volgués.

- Així val més que no vingui.

\* \* \*

Una comentà;

El dia 18 de juliol havia esclatat la revolta militar al Marroc. El dia 19 ja s'escampava arreu d'Espanya. A Palafrugell, com per tot Catalunya, els obrers s'apoderaven de les fàbriques, n'expulsaven els amos, formaven comitès. La majoria d'aquests comitès no obeïa cap consigna social o política. Obrava segons els impulsos sentimentals dels seus components. I n'hi havia de totes menes. En poques hores la situació havia esdevingut escabrosa per als patrons.

El dia 20, Pere Valls fou acomiadat de la seva pròpia fàbrica. Un capatàs l'acompanyà a Calella. Se'n tornà immediatament a Palafrugell amb el cotxe dels Valls, requisat. Abans de marxar havia aconsellat a Pere que fugís com més aviat millor. Era probable que els del comitè de la fàbrica l'anessin a cercar per declarar. Quan això s'esdevenia ningú no podia preveure com acabaria l'assumpte. El mateix podia ser que el deixessin tornar a casa, que (El duguessin fins al Castell Militar de Figueres, com que l'afusellessin en un revolt de carretera.

Els Valls no dubtaren ni un moment de les excel·lents disposicions del capatàs respecte de l'ex-amo ni de la prudència dels seus consells. En les primeres hores de la guerra civil molts patrons havien estat ja detinguts i assassinats. Per a fer fugir Pere i amb ell Francesca, que no volia separar-se'n, calia una barca i la complicitat d'un mariner.

Anna acudí als Batlle.

L'endemà, Francesca, Pere, Anna, Pilar ~~& Howard~~, acompanyats de dues cistelles plenes de queviures, com si anessin a passar el dia a una platja de Begur o de Palamós, s'embarcaven a la caleta de Sant Roc en el llagut del Xacó. Esteve i el seu pare els acompanyaven.

A la porta d'una casa veïna, dues dones estaven comentant la revolta. En veure sortir els Valls per la porta de darrera oblidaren la conversa i s'hi embadaliren. Una comentà;

-Sa gent de quartos no saben què fer per a fer-se veure. Ara se't vesteixen de pontifical, ara se't fumen a la negligé.

L'altra dona replicà;

-Vols que t'ho digui, Ció, aquesta fontada no sembla gens natural. Fa l'efecte d'una fugida.

-Fugida? Què t'ho fa creure?

-Diuen que tots es rics fugen. I, no t'hi has fixat com anaven vestits es veis?

-No...

-Sempre nets, polits i presumits, i ara et surten amb espadenyes i vestits de cotó com la pobretalla.

Mentre els Valls i els Batlle s'embarcaven, dos pescadors de canya els contemplaven de dalt de les roques. Un d'ells no es pogué estar de remarcar;

-Vet ací un parell de sardinalers que es foten de l'aixecament militar i de la revolució social.

-Oidà, com tu i jo. Mentre els bojos es maten per la idea ells se'n van de xeflis amb ses anglesos; nosaltres turmentem la peixalla.

Preocupats amb la canya i l'ham, els pescadors oblidaren aviat els Valls i els Batlle. Havien vist com l'embarcació doblava la primera punta; eixia més enllà; doblava la segona; s'anava fent més i més

xica, fins que ja només era un puntet negre poc albirador. A la fi desapareixia darrera del roquissar del Cap Roig, acompanyada per la indiferència dels dos pescadors de canya.

Al poble, dos vells conversaven.

-Diuen que totes ses barques iran a mans des pescadors. El patró passarà a ser un de tants. Es repartiran ses ganàncies.

-Ja veurem la cara que hi faran es patrons. S'hi han gastat tots és estalvis. Alguns han trigat més de vint anys a poder mantenir una barca i ara, tot d'una, hala, ja te la foten. Ho trobes just?

L'altre alçava les espatlles.

-Aquest matí un de Palafrugell deia que ja no hi hauria més amos. Les fàbriques també passen a ser propietat <sup>de</sup> ses obrers.

-I les fondes?

-També des mossos, suposo. Ara ens atiparem de franc.

El més vell feia anar el cap.

-Ben mirat, ni tant ni tan poc, vaja. Jo, de tu, no m'hi embolicaria.

-Ens hi embolicaran a tots, ja ho veuràs. A tu també, Janot, no ho dubtis.

Aquell vespre mateix, entre dos llustres, entrava el llagut Riteta de retorn de la fontada. Navegava prop les roques, i els mariners, cop de rem darrera cop de rem, l'acostaven a la platjola de Sant Roc. Era l'única embarcació visible en tota la rada. A la sorra tampoc no s'hi veia cap veí, ni home, ni dona, ni mainada.

Amb un lleuger clapoteig i en l'absolut silenci dels seus navegants, la barca s'acostà a la sorra, l'investí amb un suau esgratiny. En saltaren Esteve i Anna. Ell allargà els braços a Pilar. Pilar hi deposità ~~la~~ <sup>la</sup> ~~mainadera~~ <sup>la</sup> ~~desembarcà~~ <sup>la</sup> ~~agafà~~ <sup>la</sup> el ~~net~~ <sup>la</sup> ~~per~~ <sup>la</sup> ~~de~~ <sup>la</sup> ~~braços~~ <sup>la</sup>. Esteve tornà a bord. Anna li xiuxiuejava a cau d'ore

-Gràcies, Esteve.

Ja era negra nit. Pare i fill remaren fins el Canadell. En haver-hi deixat el llagut ben fermat a la seva estaca, els dos homes van començar de pujar la costa. El vell Batlle volia avisar el Xacó del feliç retorn del Riteta.

-No hi és,-li digué la seva dona-. Ha anat al cafè.

El pare Batlle manà;

-Arriba-t'hi, Esteve.

El Xacó, com quasi tots els homes del poble, estava escoltant la ràdio. Esteve l'escoltà també. El que deien era esborronador; una gran tragèdia per <sup>a</sup>Espanya. Esteve ja no es recordava del que havia anat a fer al cafè. Només quan va veure el Xacó dirigir-se a la sortida, pensà a donar-li l'avís.

-Ja tens sa Riteta estacada, Xacó.

Aquest se'l mirà amb aire de mofa.

-Com ha anat sa passejadeta?

-Molt bé.

-Mentre vosaltres passàveu el dia barquejant i atipant-vos, per ci i per llà empresonaven i afusellaven militars, burgesos i capellans.

Ho havia dit rieller i provocant. Esteve l'esguardà, indignat.

-I això et fa riure?

-Un dia o altre els havia d'arribar l'hora. Havien anat massa lluny.

Esteve algà les espatlles. El Xacó ja no reia.

-Si hagués sabut que era per a fer-ne fugir un, no te l'hauria deixat, es llagut.

-Què enraones, foscut animal? Ningú no fugia. Els hem des

embarcat ara mateix, a sa platjola de Sant Roc. <sup>El fet</sup> Catalunya i, encara menys, en els pobles. -Tots? Mira! Barcelona. Ningú no acastava la bandera catalana ni la de l'Eix. El Xacó li havia fet botifarra. <sup>ivadejaven, les que flamejaven en la</sup> Esteve no insistí. <sup>i impressionaven la gent pacífica, eren</sup> la roja i negra. -Quin mal t'han fet, ses anglesos? <sup>A falç i el martell, dels</sup> comunistes. -A mi, cap.

-I doncs? <sup>Howard, esperava tothora el</sup> El Xacó callà. Potser no els denunciaria. En el fons, no era un mal home. Un poc exaltat, baladrer i menjacapellans, de mena.

Va fer una o dues passes devers la sortida. <sup>nyoretia?</sup>

-Et quedès? <sup>es despatilles.</sup>

-Una estona més. <sup>els ha passat als papars!</sup>

-Apa, doncs. <sup>res. De la Fosca a Palanós de una passejada.</sup>

Fins una mainada de farta. <sup>\*)</sup>

\* \*

<sup>Howard feia sobre les joguines per terra. En voler collir-les, hi caigué.</sup> Era tot just migdia del dimarts 21 de juliol. Anna havia tornat del cafè on anava a escoltar la ràdio. Les noves eren cada cop més alarmadores. La guerra civil s'estenia per tot Espanya. Els militars rebels lluitaven contra les forces lleials a la república i els sindicats i partits d'esquerra. La nació sencera, dividida en dos bàndols, s'escometia, germans contra germans. <sup>coll. Passes d'homes pitjaven la grava</sup>

<sup>del jardí.</sup> Anna se sentia aclaparada i cada cop més inquieta per la sort dels seus pares. No havia rebut cap missatge de Palanós. El telèfon i el telègraf estaven intervinguts pels comitès; entre Calella i Palanós, les comunicacions interrompudes. Grups d'homes armats controlaven les carreteres. No passava cap cotxe que no dugués segells de les organitzacions sindicalistes, i, pel damunt de tot, anarquistes. <sup>ia tirat als braços.</sup>

<sup>Ell se n'estava.</sup> De moment, la C.N.T., el P.U.M i la F.A.I. eren els amos de la situació. El govern de Catalunya, dels membres del qual hauria es



tat possible obtenir protecció, ja no manava a <sup>enlloc</sup> Catalunya i, encara menys, en els pobles allunyats de Barcelona. Ningú no acatava la bandera catalana ni la de la república. Les banderes que privadejaven, les que flamejaven en la majoria dels cotxes, i impressionaven la gent pacífica, eren la roja i negra dels anarquistes o la roja, amb la falç i el martell, dels comunistes.

Anna es ~~estava~~ ~~estaria~~ jugant amb Howard. Esperava tothora el missatge dels Valls. ~~Estava inquiet al voltant.~~

Pilar entrà per una consulta.

-Les albergínies escalivades o fregides, senyoreta?

Anna alçà les espatlles. ~~El papà i requiesc-li el cotxe.~~

-Qui sap el que els ha passat als papàs!

-Si Déu vol, res. De la Fosca a Palamós és una passejada.

Fins una mainada la faria. ~~+~~ ~~molta cosa -feu Anna.~~

Howard feia caure les joguines per terra. En voler collir-les, hi caigué de grapes. Esclatà en plors sorollosos. Anna s'hi acostava per ajudar-lo, quan sentí una violenta frenada de rodes davant la casa.

~~no sospitai qu-~~ -Calla, Howard! ~~cotxe per a traslladar-hi familiars.~~

De l'espant, el petit restà mut.

~~+~~ Afora s'obrien i es tancaven portelles; dos cops ràpids i secs. Grinyolava la porta del cancell. Passes d'homes pitjaven la grava del jardí.

Tremolant, Anna ~~abandonà el nenut~~, sortí al passadís. Tres individus parlaven entre ells davant la porta. Un d'ells es girà.

~~Vois. Rosalt:~~ -Anna! ~~a la fonda.~~

Era Agustí. ~~và amb el cap. D'adreçà a Joan Miró, sorai-~~

~~ant cap de~~ Sense saber què feia, Anna se li havia tirat als braços.

Ell la hi estrenyia amb calor. ~~vindreu a separar?~~

Un cop asserenats tots dos, ell es girà devers els seus

companys;

-Et presento Joan Miró i Joaquim Cendrera. Dos bons amics,

companys de treball.

Ella els estreny<sup>la</sup> la mà.

Agustí explicà;

-Tots dos són del comitè de la Banca Regional. El cotxe és requisat. Hem vingut a cercar-vos.

Esguardava inquiet al voltant.

-On són Pere i Panxita?

-No ho sé del cert. S'han escapat a Palamós. Havien amenaçat el papà després de treure'l de la fàbrica i requisar-li el cotxe.

Agustí es girà devers Joan Miró.

-Podríem aturar-nos-hi un moment, a Palamós?

-Us ho agrairia moltíssim -féu Anna.

-Si no ens entretenim massa aquí, prou.

Explicà;

-Hem d'afanyar-nos a tornar a Barcelona. Convé que ningú no sospiti que fem servir el cotxe per a traslladar-hi familiars.

Agustí s'adreçà a Anna;

-Hala, fes les maletes i marxem.

-Però primer voldran dinar, oi? Poden fer-ho tots tres aquí a casa.

Miró i Cendrera movien el cap negativament.

-Ens retardaria massa. Tu, Agustí, pots quedar-t'hi si vols. Nosaltres irem a la fonda.

Agustí aprovà amb el cap. S'adreçà a Joan Miró, moralment cap de la colla;

-A quina hora ens vindreu a cercar?

Consultaren els rellotges.

-Ara és la una. Què us sembla, a les dues?

-D'acord.

Quan restaren tots dos sols, Agustí agafà Anna per les espatlles;

-He passat una por!

-Per mi?

-Més aviat pel pobre Pere. Estava molt afectat?

-Catastròfic!

-I Howard? *y Francesca?*  
*Ella sempre animada i optimista*

-Aquí el tens ben trempat.

Agustí agafà el nen en sos braços. El besà una i altra volta.

Mentre embalava a corre-cuita, Anna havia demanat a Bru- guera:

-No has sabut res, de Philip?

¶ Ell arrugava l'entrecella, movia el cap.

-Què vols que sàpiga? No el veig mai.

-Estic amb una mica d'ansia. Ell també és fabricant.

-Però no s'acosta mai a la fàbrica. Els obrers no el deuen ni conèixer.

-És el que a mi em tranquil·litza, però puc equivocar-me. Si el coneixen, el deuen odiar.

El cotxe requisat pels empleats de la Banca Regional, era un magnífic hispano-suís darrer model. Encara duia davant la fulla de matrícula amb el nom de l'ex-propietari, un dels principals accionistes de la banca. Davant flamejava la bandera roja i negra de la F.A.I. La nova documentació del cotxe anava a nom de la Banca Regional, avalada i segellada per la C.N.T. Damunt del capot i del portabagatges, hi duia pintades les inicials de les organitzacions anarquistes i sindicalistes.

~~deixava a l'esquerra.~~

S'havien aturat a Palamós a casa dels Stephenson, prop de Sant Antoni de Calonge. Una vella serventa els digué que els Valls havien arribat dilluns al vespre cansats, suats, espantats i amb una o dues llagues a cada peu. Després de reposar una estona i prendre un xic d'aliment havien anat al port, on el capità s'encarregà de ~~trobar~~ <sup>cercar</sup> los passatge a tots quatre.

- Segurament els trobarà ja a Barcelona, senyoreta.  
Van seguir el viatge més tranquils.

Calia aturar-se a cada control, mostrar els papers, explicar que Anna i Howard <sup>no</sup> eren la dona i el fill d'Agustí Bruguera. Miró ho repetia una i altra vegada amb indiferència. Agustí ho escoltava cada cop amb una certa emoció.

Pilar era la dona de Cendrera. Tornaven tots a Barcelona, d'on els homes acabaven d'arribar en cerca de llurs companyes.

Els milicians encarregats dels controls arrugaven l'entrecella o movien el cap amb suspició. La majoria no sabien llegir, però coneixien el segell de les organitzacions sindicalistes i polítiques.

La documentació era correcta. Els deixaren passar.

Els controls es multiplicaven a mesura que s'acostaven a Barcelona. En arribar als pobles industrials de més importància, les patrulles exigien que els ocupants del cotxe es presentessin al comitè. A Sant Celoni els tingueren detinguts més d'una hora. Malgrat la correcció dels papers, se'ls havien fet sospitosos.

- Es veu de tres hores lluny que sou burgesos.

Assenyalaven Pilar.

.. I aquesta dona fa tota la pinta d'una monja disfressada.

.. Doncs no ho és, ni té cap intenció de fer-se'n - digué

Agustí.

Cendrera afirmà:

- És la meva companya. †

- I aquest marrec tan ben trajat, és el vostre fill?

Anna intervingué.

- És el meu i el d'aquest home.

El que presidia esclata de riure.

- Fas més pinta de senyoreta mira'm i no em toquis que de mare de família.

Anna féu un esforç per somriure.

- Quan vaig posar-lo al món, amb prou feines tenia vint anys.

† En un racó de la sala hi havia un home assegut, mig enso-  
pit. Cap d'ells no s'hi havia fixat. Ara el president s'hi adreçà.

- Puedes marchar con ellos, Martínez.

L'home es dreçà amb lentitud.

- Està ferit -explicà el president-. Acompanyeu-lo fins al primer hospital de sang que trobeu.

Miró gosà insinuar:

- Ja som cinc, dins del cotxe.

- Estrenyeu-vos-hi.

Agustí s'encabí davant, entre Miró i Cendrera. El ferit, darrera, entre Anna i Pilar. Duia un drap brut de sang lligat al front i una mà més o menys embenada. Tot al llarg del camí conservà l'arma entre les cames; una escopeta de caça de dos canons. No s'estava mai quiet; girava l'arma d'un cantó a l'altre. Els dos sinistres forats apuntaven ara Anna, ara Pilar i Howard. Elles restaven amb el tors ben dret, rígides, encarcarades, esporuguides. Ningú no badava boca.

En arribar a les primeres cases de Mollet, el ferit es posà a cridar:

- Para! Para!

- Para, te digo!

Cendrerà explicà;

- Aquí no hay ningún hospital.

- Ni falta que hace. Crees que quiero hacerme asesinar por

uno de vuestros medicastros fascistas?

Un grup d'homes armats i un tros d'arbre es travessaven a la carretera.

Miró parà.

El ferit saltà a terra d'un bot.

- Vengo herido.

- I éstos, quienes son?

El ferit alçà les espatlles.

- Unos que me han traído desde Sant Celoni.

- La documentación, camaradas.

Un que semblava el capitost examinà minuciosament els papers.

- Podéis seguir.

Miró li ofrenà una cigarreta.

- No fumo.

Un altre va acceptar-la.

- Gracias.

Seguiren.

A Montcada, el control d'entrada al poble estava representat per un grup de milicians armats fins a les dents. S'abocaven a les finestrelles; es tiraven literalment damunt del capot. Un d'ells duia un mocador vermell lligat al cap i una navalla a la mà. En un dels dits d'aquesta mà, tan matusserament armada, brillava un diamant com un cigró.

Tots estaven suats, espitregats, bruts. Pupilles i dents dures llufen amb un esclat bàrbar i candorós alhora. Vibraven d'entusiasme i de zel revolucionari.

Mentre examinaven la documentació de l'Hispano, a uns metres de distància, un altre grup de milicians féu sortir d'un automòbil un home vacillant, pàl·lid. L'expressió dels seus ulls era d'espant. L'empenyien pendent amunt cap al cementiri. En comprendre que anaven a afusellar-lo, es posà a protestar a crits. Es debatia desesperadament. Aconseguí escapar-se. Corria carretera enllà. Els altres l'encalçaven, l'atrapaven, l'emmenaven pel corriolet amunt.

- No he fet res! No he fet res! Deixeu-me!

Els esgarips s'allunyaven però no paraven. Aviat s'oí la descàrrega. L'home havia emmudit per sempre.

Anna estreny<sup>ia</sup> les dents. Pilar aclucava els ulls. Per sota les parpelles li eixien les llàgrimes.

Un dels milicians que examinava els salconduits ho va veure.

- No llores, palomita. A otros verás de cara a la pared.

El del mocador vermell volia també col·locar el seu comentari.

- A miles los has de ver fusilados. +

Es girava devers Anna.

- Es tuyo este renacuajo?

- Sí.

- Hazlo un buen revolucionario.

+ A la fi arribaren a Barcelona. Els carrers de la ciutat estaven deserts. Ja no es veia cap incendi enlloc, però l'atmosfera estava impregnada d'emanacions de pólvora i de fum.

Miró els féu baixar al capdamunt del Passeig de Gràcia.

- És perillós de circular amb dones.

Desembarcaren tots els bagatges al mig del carrer.

Agustí es carregà dues maletes, una a cada mà. Pilar en duia dues més. Anna agafà <sup>una altra</sup> Howard a pes de braçes. X

Arrapat al seu coll, el menut es fregava la galta amb la d'ella. Li llepava la perla de l'arracada com si fos un caramel.

X S'havien acomiadat ràpidament de Miró i de Cendrera. Ara se n'anaven pel carrer de Provença a casa dels Valls.

Ja hi trobaren Francesca i Pere. Feia tot just una estona que havien arribat. S'abraçaren tots amb gran emoció. Pilar plorava.

- Ai, senyoreta, quina por que hem passat!

Agustí demanà:

- I vosaltres?

- Tot ha anat com una seda.

Anna aclarí:

- Per a nosaltres la cosa ha estat un poc més difícil.

De primer hem anat a Palamós amb el cotxe requisat pels amics d'Agustí. Agustí volia abans que tot salvar el papà.

Francesca es girà devers Bruguera.

- Com te'l pagarem, Agustí, aquest favor? Anar-nos a cercar fins a Calella amb els perills que has hagut de passar!

Agustí somreia:

- Si no ho hagués fet, hauria patit més encara.

- Déu t'ho pagui, Agustí.

Francesca explicà:

- Sort del capità del port. Ens va presentar un italià anomenat Farina. Per bé que revolucionari i antifeixista, és propietari d'un yacht. Xerra pels colzes. Diu pestes dels capellans i dels militars, però tot seguit es posà a la nostra disposició. Ens ha portat amb el seu vaixell fins a Barcelona.

Anna sospirà:

- Gràcies a Déu!

Afegí:

- Ara falta saber on és Philip.



Agustí preguntà alarmat;

-Com vols saber-ho?

- No crec que sigui tan difícil. Iré fins a la Diagonal.

Si ell no hi és, la portera sabrà, potser, alguna cosa.

-Hi vols anar ara mateix?

- Sí.

- T'hi acompanyo.

Al capdamunt del carrer de Llúria se sentien trets. Uns guàrdies d'assalt, amagats darrera els troncs dels arbres, tiraven contra el convent dels Dominics. Des del convent, responien. Xiulaven les bales molt a prop.

Agustí empenyé Anna dins una porteria mig oberta. Ell s'arribà a la paret.

- Vés amb compte, Agustí!

Ja no se sentien trets. Agustí avançà algunes passes cap als guàrdies parapetats darrera la font i els troncs. Els cridà:

-No es pot passar?

Un d'ells li contestà sense girar-se;

- El qui tingui <sup>pelvats</sup> dallenses que passi.

Sempre arrambat a la paret, Agustí tornà a la porteria on havia deixat Anna.

- Anem pel carrer de Mallorca. Per la Diagonal és perillós.

Van recular.

El tros de carrer entre Llúria i el passeig de Sant Joan es veia enterament desert. Es tornaven a oir trets del cantó de la Diagonal. Fins allí arribava la fortor de la pólvora. A terra fumaven pilots de mobles i quadres mig cremats. Per ací i per allà es veien munts d'escombraries. Les botigues i les portes de les cases romanien tancades. Algunes, molt poques, a mig obrir.

Prop del Passeig de Sant Joan, Agustí sospirà:

-Ahir comencaven les meves vacances.

- Quines vacances, pobre Agustí!

- Quan estic a prop teu, sempre són vacances.

Ho havia dit en un to humil, però apassionat. Ella s'aturà un moment, l'esguardà i somrigué.

- Encara estem així, Agustí? Encara hi penses?

~~Anna havia dit cap.~~

- És clar que hi penso. No penso en res més. Hi pensaré mentre visqui.

Anna callava. No era pas el moment de donar esperances a Agustí. Qui sap el que li havia passat a Philip? Una bala perduda el podia tocar anant pel carrer. El comitè de la seva fàbrica podia requerir-lo per aclarir algun assumpte i quedar-se'l detingut, coma molts d'altres.

A la porteria de la Diagonal, Teresa es tirà als braços d'Anna.

-Ai, senyoreta, quin trastorn!

Anna s'alarmà.

- Li ha passat alguna cosa al senyoret Philip?

- No, senyoreta, està ben tranquil. No fa gaire que ha sortit amb dos o tres llibres sota el braç.

Anna recordà que Philip no podia adormir-se sense llegir una estona. De segur que havia esgotat la provisió de novel·les policiaques de Petritxol. Havia anat a proveir-se a la Diagonal.

Anna tornà a casa els pares molt més tranquilla.

Però aquesta tranquil·litat no durà gaire. Nous conflictes, noves complicacions es presentaren. Sembla que Pere Valls tampoc no estava segur a Barcelona. O, almenys, així li ho varen assegurar els seus amics del govern de Catalunya. Ajudat per un dels consellers de la Generalitat, Pere Valls es preparava a marxar a Suïssa. Entretant vi-

via amagat a casa d'una antiga minyona. Francesca, Pilar i Howard l'acompanyarien; Anna, no. Anna no volia abandonar Philip, el qual s'obstinava a creure que la revolta duraria tres o quatre setmanes i tot tornaria a ser com abans.

Manufatura de Hilos Marca Acero ja havia passat a mans dels obrers com totes les altres fàbriques de Barcelona. Seyin disposava encara d'alguns milers de pessetes, resta de l'últim ingrés obtingut dos dies abans del 18 de juliol. Seguia vivint amb John Wirt a Petritxol. Aquest ja no treballava a la Berlitz. De moment, Philip havia pres el costum de presentar-se a casa dels Valls cada dia a l'hora de dinar. Francesca sospitava que quan ells se n'anessin a Suïssa Philip continuaria fent el mateix a casa d'Anna. Tractava en va de convèncer-la de seguir-los. Anna estava ben disposada a passar al costat del seu marit totes les penalitats que es presentessin.

Pere Valls, més previngut que Seyin, havia guardat a casa seva una certa quantitat de diners. Havia dit a Anna que, en marxar ells, podia disposar-ne. Aquest ingrés li resoldria per algunes setmanes el problema de l'alimentació.

Quan els papàs varen ésser fora amb Pilar i Howard, Anna començà a adonar-se que la guerra anava per llarg. Poc durarien els diners del papà amb la tremenda alça de preus dels aliments i el que calia afegir per a obtenir-los. Havia d'espavillar-se per a guanyar-ne. No se li ofería cap més recurs que acudir al mercat negre. El mercat negre començava a funcionar en gran escala. Anna hi sacrificaria les seves joies, certs objectes d'art, l'argenteria... Abans de marxar, els papàs l'havien autoritzada a vendre tot el que calgués del parament de casa. No volien que ella patís necessitats. Agustí l'ajudaria a trobar clients. Ho havia promès a Pere abans de separar-se'n.

La venda clandestina d'objectes començava a practicar-se ja des del començament de la guerra. Un gran nombre de ciutadans i, so-

bretot, de ciutadanes s'hi dedicava. Era l'única manera de guanyar algunes pessetes. Anna esperava guanyar-ne per a mantenir-se ella i mantenir Philip. Aquest continuava presentant-se, més o menys regularment, a les hores dels àpats. S'hi estava poca estona, just per a menjar. I sempre parlava del seu amic Johny, amb qui seguia vivint a Petritxol.

Temps ha que Wirt volia marxar a Anglaterra amb Seyin, aprofitant la invitació del cònsol anglès repetida un dia i un altre per la ràdio. Però Philip seguia creient que la guerra no duraria. Accustomed a disposar de diners en abundància, la idea de marxar com a emigrant i trobar-se a Anglaterra amb pocs recursos el desanimava. A Barcelona hi havia la fàbrica, de la qual esperava tornar a ésser amo a viat.

Un matí, amb prou feines llevada, Anna va oir sonar el timbre de la porta. Pressentint quelcom desagradable, s'hi atansà recelosa. Demanà de dins estant;

-Qui hi ha?

- Vine de part de Philip- féu una veu masculina en anglès.

En oir aquest nom, Anna obrí. Era John Wirt. Somreia amb tot l'esclat de les seves dents sanes i fortes.

- Ho sento, senyora, ja vinc a molestar.

- Què hi ha? li passa alguna cosa a Philip?

- Philip segueix bé, però ha de fugir. <sup>Algun</sup> ~~Una~~ dona l'ha denunciat. Ja sap el que vol dir una denúncia en aquests moments.

- Una denúncia? <sup>de qui?</sup> ~~quina dona?~~

- No recordo el seu nom. <sup>Crec que d'un noi que havia</sup>

- Isabel Ponds?

- Sí... crec que és aquest.

Wirt estava nerviós. Es veia que vacillava a parlar.

-Expliqui's, per favor! Digui'm on és Philip. Digui'm què li passa.

Wirt seguia vacillant,

-No sé si vostè està al corrent...

Anna s'impacientava.

-De tot. Parli, per l'amor de Déu. Parli!

-La denúncia diu... Jo no sé si és veritat, sap?, que aquesta dona vivia amb Philip maritalment...

-És veritat. Continui.

-Diu que ell la va tirar al carrer amb violència. De resultes d'aquesta violència ella va perdre un fill que esperava d'ell.

Anna demanà angoixada.

-És veritat això?

-Jo no ho sé. Philip diu que és mentida. Que Isabel no ha estat mai...

× Anna exclamà.

-Déu meu, Déu meu!

Wirt tornava a somriure.

-No pateixi, senyora, el salvarem. Ara és al consolat d'Anglaterra. D'allí sortirà cap al moll ~~on~~ un cotxe amb matrícula consolar. S'embarcarà ~~on~~ un vaixell anglès i ja no se'n mourà fins que el vapor es faci a la mar.

-Però Philip no té diners a Anglaterra. Com s'ho farà?

-De moment vindrà <sup>va</sup> casa dels meus pares. Després... S'espavilarà d'una manera o altra. Vostè no ha d'amoïnar-se per res.

-I...i... vostè se'n va amb ell, Wirt?

-És clar! Jo ja hauria marxat amb el primer vaixell, si Philip m'hagués volgut creure. Des d'un començament no va agrada-me el caire que prenien les coses. Però Philip insistia que la

revolta no duraria, que aviat guanyarien els uns o els altres i tot tornaria a ser com abans.

-Quin illús! -sospirà Anna.

-Ara, si m'ho permet, ompliré les maletes de Philip amb el que calgui. A Anglaterra hi fa fred aviat. Així que les tingui a punt me n'aniré de dret al consolat. Philip ja deu impacientar-se.

Feren les maletes entre tots dos. Anna anava cercant, Johny col·locant.

Anna es planyia;

-I jo que no he volgut marxar amb els meus pares per <sup>(a)</sup>restar al costat de Philip! Digue-li que me n'aniré a Ginebra així que pugui. El millor que pot fer és venir-hi ell també. El papà té algun diner allí i tots plegats viurem millor.

-De moment no es preocupi per Philip. Viurà <sup>(a)</sup>casa. Els meus pares estaran encantats de rebre'l.

-Gràcies, Wirt. Digui als seus pares que vetllin per ell. És un noi malcriat. No ha viscut mai hores difícils. Tinc por que no sabrà plantar cara a l'adversitat.

Afegí amb recança;

-Si jo pogués acompanyar-lo...

Wirt opinava que seria complicar la situació.

Va prendre les maletes. Es dirigí a la sortida. Anna el seguia passadís enllà. En arribar a la porta, ell les deixà a terra. Allargà la mà a Anna.

-Què vol que li digui a Philip?

-Que vingui a Suïssa com més aviat millor. L'hi esperem.

S'acomiadaren amb una encaixada. John comença a baixar.

-Facili una abraçada de part meva -cridà Anna abocada a

l'escala.

-Ell també m'ha encarregat que l'abracés.

-Bon viatge! Bona sort! -li cridà encara.

\*  
\* \*

Havien començat els assaigs de bombardeig aeri. L'Ajuntament havia donat ordres als ciutadans d'acudir ràpidament als refugis, deixar les finestres obertes i tancar les aixetes del gas.

En oir el lúgubre mugir de les sirenes, Anna s'esgarrifava. Però en recordar que es tractava d'una operació de prova, oblidava les ordenances municipals, corria al balcó. Girava l'esguard enlairs. S'havien apagat tots els llums. La fosca era intensa. Aquell cel, generalment invisible darrera la boirina enrogida per les lluminàries urbanes, apareixia als ulls dels ciutadans, per obra i gràcia de l'apagament, com un cel de mantanya; negre i profund. Hi espurnejaven els estels altíssims, misteriosos, indiferents als jocs bèl·lics dels homes.

Un darrera l'altre s'obrien balcons i finestres. Tot el veïnat era de part de fora de les habitacions. Ningú no tenia por del bombardeig, probablement ningú no hi creia. Aquell dramàtic assaig no semblava impressionar-les. No seria una pallassada més de les desautoritzades autoritats?

No entrar als refugis, romandre als balcons i a les finestres, a les porteries, a les voravies o al bell mig de la calçada amb les mans als malucs i el nas enlairs, mentre bramaven les sirenes i s'apagaven tots els llums, era una manera com una altra de protegir de la manca d'aliment, de l'excess de decorare i de brutícia, ara, també, un desafiant desnoçament a l'Ajuntament i a la Generalitat. Els únics que creien en aquella operació de prova, a part dels funcionaris municipals preposats a la defensa passiva, eren els gossos. Al-

xi que mugien les sirenes, s'ils es posaven a udolar com uns desespe-  
rats. Només es calmava quan les sirenes cessaven. En el silenci que  
seguia, les passes més o menys precipitades d'algun passant repercu-  
dion en l'asfalt i l'empedrat. S'ols la veu regallosa d'un sereno o  
d'un guàrdia.

Havien començat els assaigs de bombardeig aeri. L'Ajunta-  
ment havia donat ordres als ciutadans d'acudir ràpidament als refugis,  
deixar les finestres obertes i tancar les aixetes del gas.

En oir el lúgubre mugir de les sirenes, Anna s'esgarrifa-  
va. Però en recordar que es tractava d'una operació de prova, oblidava  
les ordenances municipals, corria al balcó. Girava l'esguard enlaire.  
S'havien apagat tots els llums. La fosca era intensa. Aquell cel, gene-  
ralment invisible darrera la boirina enrogida per les lluminàries urba-  
nes, apareixia als ulls dels ciutadans, per obra i gràcia de l'apaga-  
ment, com un cel de muntanya: negre i profund. Hi espurnejaven els  
estels altíssims, misteriosos, indiferents als jocs bèl·lics dels homes.

Un darrera l'altre s'obrien balcons i finestres. Tot el  
veïnats era de part de fora de les habitacions. Ningú no tenia por del  
bombardeig, probablement ningú no hi creia. Aquell dramàtic assaig no  
semblava impressionar-los. No seria una pallassada més de les desacre-  
ditades autoritats?

No entrar als refugis, romandre als balcons i a les fi-  
nestres, a les porteries, a les voravies o al bell mig de la calçada  
amb les mans als malucs i el nas enlaire, mentre bramaven les sirenes  
i s'apagaven tots els llums, era una manera com una altra de protes-  
tar de la manca d'aliment, de l'excés de desordre i de brutícia. Era,  
també, un desafiador desacatament a l'Ajuntament i a la Generalitat.  
Els únics que creien en aquella operació de prova, a part dels funcio-  
naris municipals preposats a la defensa passiva, eren els gossos. Ai-



xí que mugien les sirenes, ells es posaven a udolar com uns desesperats. Només es calmaven quan les sirenes emmudien. En el silenci que seguia, les passes més o menys precipitades d'algun passant repercu-  
dien en l'asfalt i l'empedrat. S'oïa la veu rogallosa d'un sereno o d'un guàrdia.

-Al refugio!

-Al refugio!

En el cel, alt i enfosquit, es veien passar els raigs potents dels reflectors aeris. Projectaven línies lluminoses a l'espai des de diferents encimats llocs de la ciutat. Es topaven entre elles, es creuaven, es repellien. Dibuíxaven angles oberts i angles tancats, paral·leles i obliques, d'una geometria simple i grandiosa. Anna ho trobava engrescador. S'extasiava amb l'espectacle. Assaboria, com la majoria dels ciutadans, aquella diversió poc corrent. Com tants i tants d'altres no podria sentir, amb anticipació, l'esgarrifança de por d'un bombardeig, ni tan sols imaginar-se'l.

En l'assaig de la defensa passiva no hi faltava res, llevat dels únics elements que haurien procurat realitat a l'emoció: el brunzir dels avions i l'esclat de les bombes. Fins que això s'esdevingué, els ciutadans no compregueren la importància d'aquells assaigs.

Eren quarts de deu del vespre. Un gran espetec esclatà en l'espai i, tot seguit, una explosió, i una altra, en diferents indrets de la ciutat.

No havien sonat les sirenes ni s'havien apagat els llums. No s'oïa brunzir cap avió. De sobte els terribles udols de l'alarma esquinçaven la nit. Tot restà a les fosques.

Anna sortí al balcó. Els reflectors ja funcionaven. El cel, desert i mut, il·luminat per indrets, no deixava clissar el més lleu indicatiu d'atac. Però les explosions continuaven; ara lluny, ara prop.

Anna no sentia por, només estava commoguda, excitada, tremolosa. Acabava de comprendre que no es tractava d'una operació de prova, sinó d'un atac enemig en regla. Era una sensació nova per a ella. Recordava que tenia cita, amb Agustí al cafè de la cantonada. Hi havien de tractar de la possible venda d'uns objectes d'argent, a uns coneguts de Bruguera.

Es precipità a la cuina, cercà un llumí a les palpentres. L'encengué i llucà l'hora a l'esfera del seu rellotge polsera. Marcava dos quarts i mig de deu. Faltaven uns vint minuts per l'hora convinguda. Temia no poder arribar-hi a temps. Era una preocupació estúpida, ella ho sabia. Però no hi podia fer més; no tenia por de les bombes. Només temia que els guàrdies de la defensa passiva no la deixessin passar. No arribaria al cafè a l'hora.

Tornà a sortir al balcó. Encara s'oïen explosions. Passes precipitades ressonaven en l'empedrat. Veus nervioses cridaven.

-Al refugi!

-Afanya't, Martí!

Enmig de la bonior de les seves orelles, on repercutia el batre accelerat del seu pols, li semblava oir uns cops cada cop més enèrgics a la porta del pis. No comprenia que ningú pogués trucar altra ment que amb el timbre. Però, tot d'una recordà que havien tallat el fluid elèctric. Hi corregué. Era Agustí.

-No em senties?

-Sí, però no en feia cabal. Havia oblidat que el timbre no funciona.

Ell l'engrapà per un braç.

-Apa, anem al refugi.

-Vols dir?

-És clar. No has oït esclatar les bombes?

-Deixa'm agafar la clau.

Baixaren l'escala corrent. Altres veïns ho feien, també.

Tot baixant els uns deien als altres:

-Ara va de debò.

Però, un cop al carrer ja no se sentia cap esclat.

En grup es dirigiren al refugi del Passeig de Sant Joan, el més proper. No era un veritable refugi, simplement un soterrani pertanyent a una casa de pisos. S'hi davallava per una escala estreta i fosca. Els refugiats encenien llumins i s'empenyien en baixar-hi. En arribar Agustí i Anna, ja estava atapeït de gent. Hi cremava un quinqué de petroli. Al fons, arrambada a la paret, hi havia una rastellera de bocois, gran nombre de caixes apilades i també ampolles buides. El soterrani devia ésser el celler d'un cafè. Un cop dins, tothom es mostrava despreocupat i garlaire. Es formaven grups entre gent desconeguda. Regnava una mena d'excitació simpàtica i comunicativa. Se sentia el trèmolo de les veus masculines i l'arpeig nerviós de les rialles femenines. Entre aquest remoreig de paraules i riures podia oir-se, una mica esmorteït per la profunditat del local, el dringar breu i perdedor de les ambulàncies i, més lluny, el clàxon de la policia.

Quan aquests símptomes llunyans de l'existència de les primeres víctimes de l'atac, arribaven fins al soterrani, hi havia un moment de silenci, una pausa expectant i dramàtica. Però durava poc. Uns segons més tard, tornava a aixecar-se la bonior de xerrameca i les rialles ofegades.

Estintolat prudentment en una paret mestra, un home començava:

-No és un bombardeig aeri.

-Com ho sap?

-No s'han sentit passar avions.

-Tot ha anat tan ràpid...

Una dona es barrejà a la conversa.

-Primer s'han sentit els espatecs que les sirenes.

-Abans que no les engegessin ha passat un bon moment.

-És que esperaven l'atac per l'aire i ha vingut per mar.

-Per mar, diu?

-Sí. Tiraven des d'un barco. Ho ha dit la ràdio.

-I com s'ho ha fet, vostè, per sentir la ràdio sense haver-hi corrent?

-No l'han <sup>(pas)</sup>treta tot seguit. Jo tenia la ràdio engegada. Estaven tocant la sardana l'Empordà. Tot d'una s'ha sentit una gran explosió i, tot seguit, dues o tres més. La música ha parat i una veu d'home, molt nerviosa, ha dit: "Ciutadans, ens estan atacant per mar. Correu als refugis".

En un altre grup, algú deia:

-Sembla que l'objectiu és la casa Elizalde.

-La casa Elizalde? Per què?

-Diu que fabriquen material de guerra.

-És clar! Si es posen a fabricar material de guerra, al mig de la ciutat, ens hi faran engrunes a tots.

Agustí esguardava Anna amb preocupació i tendresa.

-Te n'hauràs d'anar a Ginebra, Anna.

-Per què? Per aquest bombardeig?

-És el primer. Poden venir-ne d'altres; és natural que en vinguin. No estaré mai tranquil si restes aquí.

Anna somreia.

-No siguis pessimista, Agustí.

-Aquests per qui ara mateix corrien les ambulàncies, no han estat prou pessimistes. Ara ja és tard!

Anna comentà:

-Tots ens preniem a broma l'assaig de la defensa passiva.

Ningú no volia creure que, un dia o altre, aquests refugis podien ser-nos útils.

Bruguera brandava el cap.

-No em fio ni gens ni mica d'aquests refugis. Imagina't que un obús toca precisament aquesta casa, n'enderroca una part damunt la sortida, i quedem tots soterrats. La nostra agonia seria molt pitjor que si la metralla de les bombes ens atrapava en ple carrer. Val més morir de cara al cel, Anna.

-Doncs, per què em feies venir a corre-cuita?

Ell alçà les espatlles, somrient.

-No ho sé. Per una mena d'automatisme. Per una por animal, irreflexiva.

En aquell moment es tornaren a oir les sirenes. Tocaven el fi de l'alerta.

Anna respirà, alleujada.

-Gràcies a Déu! Ja començava a marejar-me.

-Són els vapors de l'alcohol.

-El baf de la gent.

Sortien a poc a poc, tots plegats, com de missa, els uns ben a propet dels altres. Escampaven una bravada càlida d'humanitat.

Al carrer Anna tornà a respirar a fons. Agustí l'empenyia pel braç.

-On anem?

Sense pensar-s'hi, ella decidí.

-A casa.

La porteria estava oberta. La portera, al carrer. En veure'ls, exclamà:

-Ai, senyoreta, quin ensurt que he tingut!

-S'ha espantat, Teresa?

-Molt. Ara ho deia al meu marit. Si vénen gaire sovint em sembla que emmalaltiré del cort.

El Peret se separava d'un grup format a la voravia.

-Diuen que hi ha morts i ferits.

-Ja ho suposàvem. Hem oït les ambulàncies des del refugi. Les noves de les Vallis i de Seyin eren relativament bones.

-Han caigut dos obusos molt prop d'aquí. Entre Roger de Santó de Ginebra, a la granja d'un amic. Aquest es deia Marc Thorens, Flor i Nàpols.

-Anem-ho a veure, Agustí?

Ell s'hi avingué tot seguit. Un poc estranyat, però, de la curiositat morbosa d'Anna.

Unes passes més lluny ella li donà l'explicació.

-No podria dormir. Estic massa nerviosa.

-Jo tampoc no podré dormir. On vols anar?

-Enlloc. Simplement, caminar, Diagonal avall si et sembla.

-Per què no anem al cafè? No ens hi havíem de trobar?

-Sí. Tu m'hi havies de comunicar el resultat de certes diligències encaminades a vendre la sucrera, les pinces i el cendrer de plata dels papàs.

-No he pogut fer res. Els pretendents clients se n'han desdit. Diu que és una bestiesa comprar sucrera i pinces, quan no hi ha sucre, i cendrer quan no hi ha tabac.

-Els sobra la raó. Paciència. Em vendré alguns llençols. Una veïna s'hi interessa.

-Vols creure'm? No venguis res. Quan els Vallis tornin, estaran molt contents de trobar el parament de casa intacte.

-Oh, intacte... És que jo ~~no~~ he de menjar cada dia, i les viandes s'estan posant pels núvols.

na d'adjectius anormals, el més pàl·lid dels quals era: meravellosos.

Aquesta lletra venia datada de Brighton i Philip semblava l'home més feliç de la terra.

Havia passat un mes entre la primera i la segona. El to d'aquesta era molt diferent. L'entusiasme pels Wirt i per l'Anglaterra semblava empallidir. Se parlava únicament de dificultats pecuniàries.

Philip havia escrit Les noves dels Valls i de Seyin eren relativament bones.

Els Valls, amb Pilar i Howard, s'havien instal·lat a Satigny un poblet del cantó de Ginebra, a la granja d'un amic. Aquest es deia Marc Thorens. Era vinyataire i granger. Els havia cedit el primer pis de la granja.

Francesca escrivia que s'hi estava d'allò més bé. Pere Valls hi era quasi feliç, encara que només a estones. Ho hauria estat plenament en altres circumstàncies, car -Anna havia de recordar-ho - el papà estava enamorat de la plana del Ròdan. Fins havia somniat a retirar-s'hi. Ara, però, preocupat per la incautació de la fàbrica de taps i per la inseguretats de la seva estimada filla a Barcelona, no podia arribar a ser-ho del tot.

La salut de Howard era excellent. Menjava cada cop amb més gana. La que no podia acostumar-se al país era Pilar. Trobava el paisatge trist, la gent ensopida, el menjar insubstancial... Avorria principalment les menges preparades amb mantega de vaca i l'ús massa freqüent del te.

Aquesta <sup>lletra</sup> havia arribat sense passar per la censura. Un delegat de la Creu Roja Internacional l'havia lliurada a mans d'Anna, personalment.

També s'havien rebut lletres de Philip. En la primera deia que els pares de Wirt l'havien acollit amb un goig autènticament pater-  
nal. Vivia a casa d'ells, a dispesa. Vibrava d'entusiasme envers l'Anglaterra (aquella vella Anglaterra oblidada!), els seus costums, el seu paisatge... Però pel damunt de tot ponderava els Wirt. Els dedicava tota me

na d'adjectius encomiàstics, el més pàllid dels quals era: meravellosos.

Aquesta lletra venia datada de Brighton i Philip semblava l'home més feliç de la terra.

Havia passat un mes entre la primera i la segona. El to d'aquesta era <sup>(ja)</sup> molt diferent. L'entusiasme pels Wirt i per l'Anglaterra semblava empallidir. Es parlava únicament de dificultats pecuniàries. Philip havia acabat els diners. Encara que, amb paraules poc clares, semblava esperar que Anna li n'enviés (A ella, aquesta inconscient esperança la féu fremir d'indignació). Els Wirt havien deixat de ser senzillament adorables. No estaven en condicions de mantenir-lo i ell no disposava de recursos per a pagar ~~la~~ despesa.

Anna havia respost tot seguit a aquesta segona lletra. Explicava la seva pròpia situació. Menjava i pagava el pis, gràcies a la generositat de Bruguera. L'assumpte de la fàbrica seguia igual. No se'n podia treure ni un cèntim. Ella no li podia enviar res. El que havia de fer, com a súbdit anglès refugiat a Anglaterra, era cercar treball. Tenia alguns anys de medicina. Potser es podria col·locar en una farmàcia o en un hospital. Però, si no es veia en cor de treballar, el millor que podia fer era reunir-se amb els papàs a Satigny. Ella estava a punt d'anar-se-n'hi. Només esperava resoldre l'assumpte del pis. És a dir, trobar la manera d'evitar que hi possessin refugiats.

Poc temps després, Anna rebia la tercera lletra de Philip. Ja tornava a mostrar-se optimista. El nom dels Wirt, amb o sense adjectius, ja no hi figurava. Semblava haver-los definitivament esbaldit de la seva vida. Ara l'estel lluminós, l'astre refulgent, l'àngel de bondat inefable era miss Margaret Wood, bibliotecària al British Museum. Posseïa un deliciós apartament i li havia cedit una cambra ( a very pretty room, indeed ), amb dret a cuina. No parlava de cap mena de retribució destinada a miss Wood. Anna va suposar que la generosa bibliotecària la hi havia cedi



da per amistat. Al començ de la lletra, Philip anomenava la seva nova amiga, miss Margaret Wood, però al final, simplement: Peggy. Peggy era la generositat mateixa, pura intel·ligència, pura comprensió... El seu apartament resultava exquisit. Una autèntica troballa: confortable, silencios, ple de llibres interessants, i fins un clavecí i un tocadiscos. La casa flairava a trementina i a cera, a fum de llenya cremada de poc i a mantega fosa (unes olors tan típicament angleses!). El carrer i el barri eren: Cheyne Row a Chelsea ("Tu que has passat llargues temporades a Londres, no recordes aquest carrer?" " Imagina't que, en una casa veïna a la nostra, hi vivia Carlyle. And there he sucked his pipe with Fitz-Gerald and Tennyson!").

Anna féu llegir la lletra a Agustí.

Agustí movia el cap i alçava les espatlles.

Anna digué:

- La pobra Peggy ja ha caigut a la trampa. Aquest Philip és terrible!

Agustí comentà:

- Almenys, ara, el seu charme li serveix per alguna cosa.

El mantenen!

- Quin fàstic! - féu Anna.

Agustí la mirava de biaix.

- Suposo que no estàs gelosa de Peggy?

- Jo? I ara! La planyo. Si sabés el que li espera... Deu ser solterona i sentimental. Viure amb un home com Philip! Pobra malaurada Peggy!

Afegí.

- Potser guanya un bon sou?

- Es preocupà.

- Qui sap si, per mantenir-lo, es priva d'alguna cosa?

Philip és capaç d'obtenir això d'una dona i fins d'un home, quan l'ho-

me no és un gorrista com Johnny.

Bruguera es mostrava reticent.

- Peggy deu trobar, en Philip, una recompensa o altra, desenganya't.

- Oh, és clar. ~~En~~ La deu enxarxar de la manera que ho sap fer. Besades de mà llargues i sàvies; esllanguiment de testa damunt dels genolls; algun bes refinat a flor de cabell... I ella, la pobra, deu creure que Philip n'està enamorat.

Anna sospirà.

- La vida és ben estúpida, Agustí. Per què l'hem de passar somniant en coses impossibles, sempre, sempre impossibles?

- Com ara jo, sempre somniant que tu m'estimis.

- I t'estimo. Però a la meua manera. Tu, és clar, voldries que fos d'una altra... i no pot ser.

- Mentre m'estimis, sigui de la manera que sigui, ja estic content

\*  
\* \*

Agustí semblava rejovinit.

-Ja veuràs, trobaré tot el que calgui. Farem un bon sopar i procurarem estar ben alegres.

-Sí, Agustí.

Se'l mirava amb certa admiració.

- Saps que has canviat qui-sap-lo, d'un temps ençà. Estàs

Agustí proposà a Anna:

- Hem de celebrar el cap d'any

Ella l'esguardava amb malenconia.

- Què celebrarem, Agustí?

- El viuremencara, malgrat tots els perills, el tenir sa-

lut, el rebre bones noves dels Valls i de ~~de~~ Howard.

- Tens raó, celebrem-ho!

Després d'un breu silenci, ella demanà:

- I com ho celebrarem?

- Amb un sopar. Hi haurà els tradicionals raïms i el no menys tradicional xampany.

-D'acord. Prepararé un sopar senzill amb el que dispo.

- No et preocupis pel sopar. Duré tot el que calgui.

- Creus que és fàcil d'obtenir-ho?

- En tot cas resulta més fàcil d'obtenir pollastres, cavíar, xampany i whisky que un quilo de patates o una pastilla de sabó ordinari.

- I el raïm?

-Procuraré trobar-lo.

Reia.

-I si no farem la cerimònia amb panses.

- Oh, aleshores estem segurs de la nostra felicitat. Empas sar-se dotze panses és molt més fàcil que empassar-se dotze grans de raïm.

Agustí semblava rejuenit.

-Ja veuràs. Trobaré tot el que calgui. Farem un bon sopar i procurarem estar ben alegres.

-Sí, Agustí.

Se'l mirava amb certa admiració.

- Saps que has canviat qui-sap-lo, d'un temps ençà. Ets més decidit i fins et tornes agut.

- Agut? No et mofis de mi, Anna.

El dia trenta-u de desembre cap al tard, Bruguera havia arribat a casa d'Anna amb el braçs plens de paquets.

- On vas tan carregat, Agustí?

- Encara no ho tinc tot. Em falten el pollastre i el whisky.

Mentre ell tornava a sortir en cerca del que li mancava, ella se sentí bruscament mancada d'alegria. Aquells preparatius de festa, en absència dels papàs i de Philip resultaven penosos. Altres cops, per aquella mateixa diada estaven tots plegats. Philip consentia a sacrificar algunes hores de la seva sacrosanta independència. Estava alegre, rialler, enllaminat per la perspectiva de les bones menges i, més encara, dels bons vins.

Anna havia rebut una lletra molt afectuosa dels Valls. Li desitjaven unes bones festes. <sup>X</sup>Hi adjuntaven una fotografia de Howard (el menut havia quedat molt lleig, però els avis no semblaven adonar-se'n). <sup>X</sup> De Philip, res. Ella, en canvi, li havia enviat algunes lletres. Li felicitava el Nadal i l'any nou. Li desitjava salut i alegria. No dubtava gens de la seva capacitat d'ésser feliç per poc que Peggy hi estigués disposta. I certament ho estaria. Quina dona resistiria els afalacs i l'encís de Philip! Aquell cap d'any constituiria, sens dubte, una data memorable a Chene Row.

Just en aquella hora, Philip i Peggy devien estar prepa-

rant el sopar (exactament com ella i Agustí). Però Philip i Peggy no soparien sols. A Philip no li agradaven els tête à tête. Devien haver invitat alguns amics; pintors, actors, gent extravagant i bohèmia. I potser alguna rata de biblioteca, amiga de Margaret Wood. Menjarien i beurien copiosament. Tots acabarien embriacs i Peggy es posaria tendra. Quan els amics marxarien, ella, gest clàssic i fatal, es tiraria als braços de Philip.

En aquest punt s'aturava la imaginació d'Anna. Fins aquí resultava fàcil. Però a partir de l'abraonada de Peggy damunt Philip, era impossible imaginar-se el que s'esdevindria. Anna coneixia, per dissort, les imprevisibles reaccions sentimentals i sexuals de Philip. La vetllada podia acabar amb el triomf amorós de Peggy o en un fracàs irreparable. Tan probable era que Philip es convertís en el seu amant (suposat que ja no ho fos), com que la rebutgés amb un fred i implacable: "Deixa'm en pau" "Tinc una son que no m'aguanto".

Anna havia començat a parar taula. Volia que fes goig. Desitjava demostrar a Agustí que aquell sopar no li era indiferent. Treia i col·locava estovalles, tovallons i coberts sense entusiasme però amb cura. Ho feia amb l'esperit absent com si els qui anaven a sopar no fossin ella i Agustí sinó uns altres qualssevol.

Agustí tornà molt satisfet de les seves adquisicions; whisky, un pollastre i, a més a més, un ram de nadal.

Esguardà Anna amb astorament.

-Què tens, Anna?

Ella somreia.

-Jo? Res...

-Has plorat.

-No puc amagar-t'ho. Pensava en els papàs. Fa tant de temps que passàvem junts aquesta vetllada...

porcellana, argenteria i cristalleria. Les puntes emalidonades, els  
 calats ben planats, els brodats ben espoliats. L'argent dels coberts  
 i el cristall dels vasos, espurnejaven en el blanc de la tela,  
 recança.

Anna se li acostà. Féu un esforç per somriure. Li voltà  
 el coll amb els braços i li besà la galta.

-No t'imaginis que em sap greu de passar el cap d'any  
 amb tu, Agustí. Al contrari, n'estic ben joiosa. Només voldria que  
ells hi fossin .

Agafà el ram de flors, les flairà.

-Gràcies per les nadales, Agustí. Només faltava aquest  
 detall per a enjoiar la meua taula.

Es ficaren tots dos a la cuina, a endegar el sopar.  
 Discutien l'ordre dels plats mentre netejaven i preparaven el pollastre.  
 Dels menuts en farien brou. El prendrien per començar.

Agustí Bruguera escrivia el menú en un cartonet. Ho feia  
 en francès, amb una calligrafia perfecta i una gran entitud, Consulta  
 va l'ortografia amb Anna.

-Consommé, amb una o dues emes?

-Amb dues.

Una estona després:

-Hors-d'oeuvre, en quants mots?

Hors, ratlleta, de apostrofada i després, oeuvre.

El menú es composava de: brou en tassa, entremesos variats,  
 pollastre rostit acompanyat de pèsols en conserva. Torrons, fruita,  
 vi francès, xampany, whisky.

En dues paperinetes, Agustí havia portat, ja comptats i  
 nets, dotze grans de raïm per a cada un. Havien de menjar-se'ls mentre  
 tocaven les dotze.

Anna havia tret dels armaris el millor parament de taula;

porcellana, argenteria i cristalleria. Les puntes emmidonades, els calats ben planxats, els brodats ben en relleu. L'argent dels coberts i el cristall irisat de les copes, espurnejaven en el blanc de la tela. Les flors perfumaven l'ambient.

Agustí s'emocionà.

-Oh, Oh, quin goig, noia. Sembla que rebis un ministre!  
Anna servia el consommé, en tassa.

-Hala, hala, beguem-lo calent.

Era la primera vegada que menjaven sols en aquell menjador. Estaven asseguts l'un enfront de l'altre. Sense saber-ho, Agustí ocupava el lloc de Philip. I, cada cop que els ulls d'Anna s'enlairaven devers ell, hi restaven clavats. Després, ràpidament, en fugien. Aquell rostre, pàl·lid i ascètic, presentava un punyent contrast amb el record que ella servava del rostre rosat, mòbil i sensual de Philip. Aquell vespre el nas de Bruguera semblava més llarg i els llavis més prims. Com si s'adonés d'alguna cosa, ell fixava en Anna la seva mirada inquieta, interrogadora i trista. Les seves mans agafaven la forquilla i el ganivet amb més cura que mai. Tot ell semblava tímid i primmirat, com un escolar davant del mestre.

-T'agrada aquest beaujolais, Anna?

-És perfumat i savorós, i està a la temperatura que cal.

Excel·lent, Agustí,

-Quan beurem el xampany?

-Si no et fa res després dels raïms, a mitja nit,

-Així no el destaparé fins un moment abans de les dotze.

Tot d'una Anna recordà els inseparables.

-On deu ser Briget Allingham?

-Pots comptar. A Anglaterra.

Anna mostrà una certa recança.

espanyar-se. -Potser ja s'han trobat amb Philip?  
 -Verdaguer també deu ser fora. <sup>Probable</sup> segurament, a París.  
 -I Marià, sempre a la darrera pregunta. Per on se les deu  
 campar?

-Segurament pel barri xinès.

Després d'un curt silenci, Agustí demanà:

-Un poc més de vi, Anna?

es ficaven al -Encara en tinc. Però, sí. Omple-me'n la copa. Vull estar  
 alegre.

-A la teva salut, Anna.

-A la teva, Agustí.

-A la salut dels teus pares i del teu fillot.

-Per tots els absents -féu ella.

Buidà la copa.

-Quina hora és?

Ell alçà la vista devers el Duward.

-Ui, només falteu deu minuts per a les dotze!

Li lliurà la paperineta de raïm. Després anà a destapar  
 el xampany i servir-lo.

Prepara't, Anna!

-Amb quines campanades ens regirem?

-Amb les del Duward.

-Toca massa de pressa. Els grans se'm travessaran.

-No tinguis por. El Duward toca amb calma.

-M'engargussaré. N'estic segura.

-No, dona, no. Cal que estiguem convençuts de l'èxit, Si  
 ens empassem els dotze grans de raïm mentre toquen les hores, serem  
 feliços tot l'any.

-Només tot l'any? Quasi no val la pena que m'exposi a



escanyar-me.

-No t'escanyaràs. Atenció!

Sonava el carrillón del Duward.

-Respirada fons, Anna.

-Calla. No em facis riure.

-Som-hi!

Tocava la primera campanada de les dotze. Anna i Agustí es ficaven el primer gra de raïm a la boca. Se l'empassaven. I, tot seguit, el segon, el tercer. L'operació semblava anar per bon camí. Tot d'una, Anna tingué la sensació que el Duward emprenia una cursa quasi desesperada. Es trobava exactament en el cinquè raïm. Precipitadament, se l'introduí a la boca. En aquell moment va girar l'esguard devers Agustí. Ell s'empassava els grans amb una serietat còmica. Anna esclatà a riure. Ja no es pogué empassar el sisè a temps. Començà a tossir. Els ulls se li omplien de llàgrimes. Agustí seguia impertorbable. S'introduïa i empassava els grans de raïm sense deixar-se impressionar pel fracàs d'Anna. Al final de <sup>la</sup> darrera campanada, ell havia buidat la paperina. L'agitava, triomfal.

-Victòria!

-Em sembla que has fet trampa, Agustí.

-Jo, trampa? I com?

-Vols dir que hi tenies dotze grans? Em sembla que n'hi havia alguns menys.

-Oh, com són, les dones! Quina mala fe! Té, bau xampany i creu en la meva felicitat. Llástima que jo no pugui assegurar la teva.

Li lliurava una copa plena de xampany. La mà li tremolava. Li espurnejaven els ulls.

-Feliç Any nou, Anna.

S'aixecà. Anà a besar-la.

-Feliç Any nou, Agustí.

Li tornà el bes.

Ell li estrenyé fort la mà.

-Que l'any que comença et sigui propici.

-El mateix et dic, Agustí.

S'havien besat fraternalment i casta, com tots els anys, el mateix dia, a la mateixa hora. Sempre, per desitjar-se un any feliç. Desig que mai dels mais no es realitzava. Cada any que passava, al contrari, matava una o dues esperances de les més ben fundades i una pila d'illusions més o menys legítimes.

Ell esperava, sempre, que l'any que començava faria comprendre a Anna la inutilitat de seguir estimant un home que en valia tan poc la pena. També esperava que comprendria fins a quin punt, i amb quina constància, ell estava enamorat d'ella i la importància que aquest fet podia tenir en l'existència d'una dona jove.

Anna també somniava, cada any, en la pròpia felicitat, sense oblidar la felicitat d'Agustí. Desitjava, amb sinceritat, que solucionés el seu problema sentimental i sexual. Que l'oblidés, a ella. Que trobés una noia, bonica i bona, i s'hi emmullerés.

Aquell cap d'any, però, era diferent de tots els altres. El passaven sols i el país estava en guerra. Cada minut del dia i de la nit s'escolava sota l'amenaça de les bombes aèries. Una d'aquelles bombes podia, en uns instants, procurar una tràgica solució a qualsevol problema, fos de la mena que fos. Aquell espai immens, que s'estenia damunt la ciutat, mantenia, latent, l'horrible incògnita. En pretendre fruir d'aquell cap d'any, precisament d'aquell tan especial, Anna experimentava la sensació de traïr quelcom (no sabia què) o de representar una comèdia (ignorava quina). En canvi, Agustí semblava perfectament feliç. Passar totes aquelles hores sol, amb Anna, era molt més del que mai no hauria gosat esperar. Havia oblidat les amenaces de guerra aèria, les

dificultats financeres presents i a venir, i l'amor immarcessible d'Anna envers Philip. (El fantasma de Philip havia deixat d'existir aquella vetlla). S'omplia la vista de la presència, quasi miraculosa d'Anna. Aspira va el seu perfum delicat i embriagador. Escoltava la seva veu baixa, greu i vellutada. Se sentia atret per Anna amb una força nova, desconeguda, deliciosa.

Fumava una cigarreta anglesa (una de les últimes d'uns paquets adquirits al mercat negre). Bevia a petits glops, assaborint-la gota a gota, la segona copa de xampany mentre els seus ulls, impregnats d'aquella inefable dolcesa dels miops, no s'apartaven un moment d'Anna (Ella no li havia prohibit mirar-la). Era lamentable que li hagués prohibit parlar-li d'amor.) Se sentia inspirat. Li hauria dit una infinitat de coses, dolces i afalagadores.

-Tinc una set que m'abruso, Agustí.

-Per què no m'ho deies abans?

Li serví xampany.

Ella bevia amb avidesa.

-Ens engatarem.

-Tant se val.

Afegí:

-Millor.

Restaren una estona silenciosos. Ella semblava absent.

Somreia amb vaguetat. De sobte digué:

-A la salut de Philip i de Peggy.

Restà un moment seriosa, com desembriagada. S'aixecà de la poltrona. S'acostà a Agustí li posà les dues mans damunt les espatlles.

-Perdona'm!

Tornà a seure.

-Perdona'm Agustí, sóc una estúpida.

Sospirà.

-El xampany no em reïx. M'idiotitza.

-Beu whisky. Dret. S'acostà a una, escullant.

-Potser sí... sí. On vols anar?

-Vaig a destapar l'ampolla. Llit de Pilar.

Ho féu. S'agafava. L'espalla d'ella estintolada al pit

d'ell. Quan feia un pas, ella s'ajugava, ella obria l'armari de lluna,

hi cercava els llibres amb aires desmanyoats.

Ella reia. La roba del llit. Tu mateix to't l'París. No

m'hi veig pas -Ben fet. Jo també.

Bevien whisky devotament, en silenci; una o dues mitges copes. Agustí s'ajupia a recollir-los. S'havien desplegat i barrejat.

Esclaven una cigarreta. Ell calà foc a una altra cigarreta. acostà al nas, els

flairà. -Dóna-me'n una. Vols, Agustí?

-Perdona.

La hi allargà. La hi encengué. Ara, a mig passadís s'agu

Seguien silenciosos. Xuclaven les cigarretes. Bevien un glop de whisky de tant en tant. Ben estintolats cada un en el respall ller de la seva poltrona, s'observaven entre les parpelles mig closes. Es somreien a flor de llavi.

El Duward deixà oir el seu carrillon. Després, molt més solemne que per les dotze, tocà dues campanades.

-Em sembla que ja és hora d'anar al llit, Agustí.

-Per a tu, és fàcil. El tens a la vora. Per a mi és impossible. No em veig en cor d'arribar a casa. Estic com una sopa.

-No te'n vagis. Aquí el que sobra són llits. Et prepararé el de Pilar. T'hi posaré llençols i mantes. Hi estaràs d'allò més bé.

Es redreçà, es passà una mà pel front. Sospirà.

-Tot em volta, Agustí.

Ella esclafí una rialla.

-També estàs mona?

S'havia posat dret. S'acostà a Anna, oscil·lant.

-Recolza't en mi. On vols anar?

-On anava? Ah, sí, a fer el llit de Pilar.

Caminaven agafats. L'espatlla d'ella estintolada al pit d'ell. Quan foren a la cambra conjugal, ella obrí l'armari de lluna, hi cercà els llençols amb dits desmanyoats.

-Et donaré la roba del llit. Tu mateix te'l faràs. No m'hi veig pas en cor.

Li relliscaren de la mà dos llençols i una funda de coixinera. Agustí s'ajupí a recollir-los. S'havien desplegat i barrejat. Exhalaven una deliciosa olor d'espígol. Ell se'ls acostà al nas, els flairà.

-Mmmm...

Anna es tornà a agafar el seu braç. A mig passadís s'aturà.

-Ara no recordo on tinc les mantes.

-On tens, què?

-Les mantes.

-Dormiré sense.

-Et pelaràs de fred.

Anna féu girar el commutador de la cambra de Pilar. Entrà, Agustí la seguia. Comentà:

-Que poca claror!

-La bombeta és de quaranta bugies. Com que no hi dorm ningú/ aquí...

Semblava haver oblidat les mantes, Mirava vagament a l'entorn, com si tractés de recordar. Finalment va seure al llit. Sospirà.

-Quin mareig!

Agustí examinà el jaç.

-Veig que hi tinc vànova d'abric.

La palpava, l'estovava.

-És lleugera i calenta. Dormiré de primera.

La cambra apareixia tota endregada. Exhalava una vaga olor de naftalina barrejada amb un feble perfum d'aigua de colònia esvalda.

Anna s'havia ajagut al llit. El cap no li reposava al coixí, ni el cos no s'abrigava amb la vànova.

Agustí protestà.

-Almenys, ajeu-t'hi bé.

Li collocà el cap damunt del coixí. L'acotxà amb cura.

Anna restava immòbil, abaltida, Respirava compassadament, com un infant.

Agustí tremolava de fred. Mirava el llit amb fixesa, preocupat, indecís. Arronsà les espatlles. Es decidí.

S'havia ajagut sota la vànova, al costat d'Anna, Procurava no tocar-la. Se sentia envaït per una son molt dolça. Aspirava el perfum que exhalava el vestit d'ella i també la fragància de tabac anglès i de whisky del seu alè.

Restà profundament adormit.

Al cap d'un temps -cap dels dos no hauria pogut dir si eren pocs <sup>minuts -</sup> o molts ~~minuts -~~ Anna es girà, sospirà, es queixà. Un dels seus braços es projectà damunt del rostre del seu company de llit. Ell es despertà. Sentí el contacte d'aquella mà prop dels seus llavis. La besà amb avidesa, una i altra volta.

Quan Anna parlà, ell va creure que era per a renyar-lo.

Però no.

-Apaga el llum, deia en veu ensonyada.

Ell cercà el commutador, el féu girar. L'habitació restà a les fosques.

-Tinc fred, sospirava ella. Afanya't, Agustí.

un llarg dia Ell s'esmunyí per segona vegada sota la vànova. Abraçà el cos d'Arna, l'estrenyí fermament contra el seu.

\*  
\* \*

Anna es despertà tard. S'estranyà de trobar-se al llit de Pilar, vestida i calçada. Sentia un lleuger enterboliment al cap, que es dissipava a poc a poc. En tot son cos, las, però relaxat, hi circu lava un corrent de satisfacció física.

Anava recordant cada detall del sopar de cap d'any i tot el que havia esdevingut cap a la matinada entre ella i Agustí. (Aquest havia desaparegut sense fer fressa.)

Malgrat l'hora avançada, la ciutat reposava en un silenci impressionant. Semblava talment que els habitants l'haguessin abandonada. No circulava cap automòbil ni cap tramvia. Aquell claxonar en l'encreuament dels carrers Diagonal i Roger de Flor, aquell grinyolar de rodes i de frens en el revolt no venien, com de costum, a trencar el silenci matinal del barri.

Anna saltà del llit, s'atansà al balcó. El cel era baix i gris. Plovisquejava. Tot el que la vista abastava de la Diagonal i els carrers propers apareixia lluent, esmaltat i cobert de reflexos de façanes i fanals.

No passava ni una ànima per les voravies. Per la calçada no circulava cap vehicle. Barcelona semblava una ciutat morta.

Anna se'n tornà al llit.

El Duward tocava les dotze. Agustí no donava senyals de vida. Com i quan es presentaria a ella després del que s'havia esdevingut aquella matinada entre ells dos? Potser no gosaria tornar i ella hauria de passar la diada sola. La presència d'Agustí li anava esdevenint cada dia més necessària. No podia imaginar-se sense angúnia tot

un llarg dia privada d'ell. *veia que vingui?*

Feia estona que havien tocat les dotze i el timbre del telèfon, igual que el de la porta, restaven muts, inexplicablement, dolorosament muts. *Anna d'encendre la calefacció, Anna esperava que*

*Agustí!* La vida i la integritat física d'Agustí eren tan vulnerables com les de qualsevol altre ciutadà. I cada dia en desapareixia algun misteriosament. Li hauria tocat a ell aquella matinada?

*citat amb* En aquell moment el Duward tocava dos quarts d'una. Anna s'indignava una volta més contra els rellotges que toquen hores. Sempre els havia odiat. Eren com un avis impertinent del temps que s'escola en una fatalitat a voltes deficiosa. Eren com un riure burleta escarnint la nostra impaciència, els nostres dubtes... *dirar-li aquest goig. Així?*

*sar en el* Quan sonà el timbre del telèfon, Anna hi corregué embolcada amb la seva bata. Perdé una sabatilla pel camí. Hi arribà saltant damunt d'un peu. *un instant amb Agustí Bruguera. I, justament, era Agustí*

*Bruguera!* -Digui. Digui.

-Sóc jo, Agustí. *lídar les paraules de Philip: "Phi has*

*fixat,* La seva veu era baixa, insegura. La d'Anna, en oir-lo, es tornà lleugera, enjogassada. *un altre dia, "quan Bruguera parla o menja,*

*fa amar!* -Encara sóc al llic. Has vist? Fa un temps horrible.

Com que de l'altre cantó del fil no arribava cap comentari, ella afegí; *sonà el timbre de la porta, Anna era encara al llit.*

*Va anar a* -No em sents?

Llavors ell va dir amb veu rogallosa.

-Em perdones, Anna?

-Perdonar? *amb tota naturalitat. La iniciativa sortia*

*d'Anna.* ~~era~~ Reia nerviosament. *onar. Però, cobrava de comprou*

*dre que,* -Vindràs a dinar? Hi ha qui sap les romanalles aprofitables. *-se.*

La veu d'ell s'animà. *efacció mentre va vestint?*



-A quina hora vols que vingui?

-Vine a dos quarts de dues. Ara me'n torno al llit. Estic tremolant de fred.

Feia mandra d'encendre la calefacció, Anna esperava que Agustí l'encendria. Era gràcies a ell que disposava d'una certa quantitat d'antracita. L'economitzava en previsió de dies com aquell.

Mentre esperava l'arribada d'Agustí, pensava en la simplicitat amb què s'havia realitzat aquell transcendent acte de la seva vida. ~~Ja~~ Tenia un amant. Era allò que, segons Briget, havia de restablir l'equilibri en la llar dels Seyin. Allò que, també, segons Briget, tant desitjava Philip. Per a estar a l'alçada de les circumstàncies, ara li ho havia d'escriure, procurar-li aquest goig. Així, <sup>en</sup> pensar en ella -si és que hi pensava alguna vegada- ho faria amb un poc més de respecte. El mal era que Philip no hauria triat mai per a la seva muller un amant com Agustí Bruguera. I, justament, era Agustí Bruguera!

Anna no podia oblidar les paraules de Philip; "T'hi has fixat, Anna? Bruguera enlaira el dit xic per remenar el te i també per tallar la carn." I un altre dia; "Quan Bruguera parla o menja, fa anar la nou del coll amunt i avall d'una manera grotesca."

No, decididament, no podia comunicar-ho a Philip.

Quan sonà el timbre de la porta, Anna era encara al llit. Va anar a obrir en bata.

-Ets tu, Agustí?

-Sóc jo.

Es besaren amb tota naturalitat. La iniciativa sortia d'Anna. Ho havia fet sense reflexionar. Però, acabava de comprendre que, d'ara endavant, es besarien sempre en trobar-se i en separar-se.

-Vols encendre la calefacció mentre em vesteixo?

-Sí, Anna.

Ella se sentia feliç d'ésser-li útil. Ella li havia trobat una ocupació que, de moment, el deslliurava de l'embaràs d'estar-s'hi prop i trobar el seu esguard.

Encara no podia creure en la felicitat d'haver-la posseïda, No somniava tornar a posseir-la. No volia pensar en l'esdevenidor. Volia fruir dies i dies, mesos i mesos, el record d'aquells moments sublims.

La calefacció estava encesa. Agustí es dedicava ara a recollir, apilar i dur a la cuina els plats, els coberts i la cristalleria d'ahir, bruta i en desordre encara.

-Veig que has començat a ordenar-ho tot.

Anna s'havia presentat vestida i pentinada.

Agustí contestà sense esguardar-la.

-Bé calia. És increïble la quantitat de coses que varem embrutar!

-Ara les rentarem i després ens ocuparem de discutir i organitzar el repàs.

Obria l'escudeller, examinava les provisions.

-Hi ha qui sap les coses mengívoles.

Era meravellosament confortable feinejar prop d'ella sense haver-li de mirar el rostre ni aguantar-li la mirada.

Anna fregava, Agustí eixugava els vasos i els coberts.

Tot d'una, ella digué:

-Fregiré unes quantes patates amb greix de pollastre.

D'oli, no en tinc. Què et sembla?

-Excel·lent.

Agustí s'acostà als fogons.

-No podríem fer una sopeta?

-Ja l'he posada al foc. Tinc brou d'ahir. Hi bulliré algu-

nes pastes.

~~Agustí~~ Maviel parat taula. Anna hi donava els darrers tocs.

-Vols portar l'ampolla del beaujolais? Em sembla que encara n'hi queda un ditet.

Ell la hi portà.

-Just les escuralles.

La sopa resultava de primera. Així com les romanalles de menjar fred i pollastre, acompanyades de patates fregides.

Agustí i Anna assaborien aquestes menges amb molta més fruïció que en temps ordinari. Eren menges de guerra, obtingudes difícilment, a força d'incomptables anades i vingudes i una quantitat quasi astronòmica de diners. (Sols Agustí ho sabia.)

Els ulls de Bruguera ja gosaven fixar-se en el rostre d'Anna. Descobria que ella no era ben bé la mateixa d'abans. En què havia canviat? La sentia més seva i, alhora, més allunyada, com si una part del seu ésser persistís a escapar-se-li després d'haver-se-li lliurat.

Tot seguit de les postres, passaren a la tribuna per a prendre-hi el cafè.

Agustí va seure a la poltrona de Philip. Continuava contemplant Anna. Entre ells dos hi havia la tauleta vidrada amb les tasses, un paquet de cigarretes i el cendrer. Fumaven. Canviaven una que altra paraula sense importància, just parlar per parlar.

S'havia anat fent fosc. Cada un veia el rostre de l'altre esborrat, indefinit en la penombra.

Badallaven de tant en tant.

-Saps què penso, Anna?

-Tu diràs.

-Si sortíssim una estoneta? Un poc d'aire ens iria d'allò

més bé. No se separaren fins que els bramals de les sirenes anunciaren el perill. Ella trigava a respondre de fer-ho, Agustí busà llargament Anna. -Tinc mandra, Agustí.

Seguien cada un en la seva poltrona. Es veien cada cop més esborrats. S'anaven ensopint. Les espatlles.

Anna tornava a badallar.

-Quina hora és, Agustí?

Ell havia projectat tot son cos endavant, com si anés a aixecar-se. Jo tampoc.

-Calla! No sents les sirenes? II. Però tornaran. Tornaran, Agustí i No podia haver-hi dubte. De tots els àmbits de la ciutat s'aixecava i s'estenia aquell bramul esfereïdor. Quasi al mateix temps, s'oïren explosions llunyanes. eria, per als papàs...

En uns segons, els avions brunziren en l'espai aeri, just damunt del barri. mort plegats, ara.

Deixaven anar la sinistra càrrega. Les bombes espetegaven molt a prop. aron estar-hi al més sovint possible.

Sense saber com, Anna i Agustí es trobaren al rebedor. Ella, glaçada i tremolosa, s'havia refugiat en els braços d'ell. S'estaven drets, immòbils, els cossos estretament units, estintolats a la paret. què penso, Anna? El millor és que te'n vagis a Ginobra, com A l'escala s'oïen xisques, passes precipitades, tancament de portes. sis la teva estada aquí. Però ara et dis; marxa. Jo en

quidari de Tot d'una esclataren els vidres de la claraboia central. Al mateix temps una explosió formidable feia trontollar l'edifici.

Els vidres esbocinats dringaven escala avall. S'esmicolaven encara més. Les veus esglaiades dels fugitius es perdien de la banda del carrer devers els refugis. El temps que els restava de viure/junts Anna havia amagat el rostre en el pit d'Agustí. Si una bomba els tocava, moririen plegats.

constant ansa. No se separaren fins que els bramuls de les sirenes anunciaren el final de l'alerta. Abans de fer-ho, Agustí besà llargament Anna.

-Gràcies a Déu.

Li palpava el cap i les espatlles.

-No estàs ferida?

Ella somreia, tremolosa.

-No. I tu?

-Jo tampoc.

-Ens hem salvat d'un gran perill. Però tornaran. Tornaran, Agustí i llavors...

-Tens por, Anna?

-Penso en l'horrible que seria, per als papàs...

-I per a mi?

-Hauríem mort plegats, ara.

-És cert. Però sempre no hi estarem.

-Procurarem estar-hi al més sovint possible.

-Sí, Anna.

La va estrényer en els seus braços. Després l'empenyé passadís endins.

-Saps què penso, Anna? El millor és que te'n vagis a Ginebra, com més aviat millor. El meu egoisme em feia desitjar que prolonguessis la teva estada aquí. Però ara et dic; marxa. Jo em cuidaré de tot. Et conservaré el pis, Hi vindré a viure, vigilaré, de lluny la fàbrica i et tindrè al corrent de la seva marxa.

-Gràcies, Agustí.

En aquell moment, ella l'estimava. Ja no pensava en regatejar-li la donació total del seu cos. El temps que els restava de viure/junts a Barcelona, o simplement, de viure, s'escolaria sota

constant amenaça dels avions. Quina altra cosa podien fer si no lliurar-se, en absolut, l'un a l'altre?

\*  
\* \* \*

Una arribada Ginebra a quarts de deu del matí. Un cop resolt el pas de la duana i la presentació del passaport, es trobà en l'ample vestibul de sortida un poc indecisa respecte del que anava a fer.

Havia viatjat prou per Europa. Havia viscut sola a Anglaterra i a Suïssa. No vacillava, doncs, per manca d'experiència, de decisió o d'orientació. (Coneixia Ginebra millor que Barcelona) Però mai no hi havia arribat en circumstàncies tan especials; sense ni un còctil al portafondol, cansada d'un viatge llarguíssim, en companyia, afurada, debilitada.

A la frontera de Portbou li havien pres els pocs diners que duia. Després l'havien feta registrar per una mil·líana agra i suspicaxa. L'havia obligada a despullar-se, a descalçar-se, a despenjar-se. Cercava, en els llocs més inverosímils de la seva persona, joies o documents que, per sort, no amagava. Però, quant més apareixia la seva innocència, més exigent i rudo es mostrava la burleta. Semblava talment que el no trobar res comprometedor en la viatgera, fos un autèntic manament o un insult a la revolució social en la qual ella, a la seva manera, col·laborava.

A la fi la deixaren marxar.

No havia pogut ni dormir, ni menjar ni beure en tot el camí. I ara, en arribar a Ginebra, després de tantes hores de viatge (nada de Barcelona a Portbou, el tren n'havia emergut unes deu o dotze), sentia una necessitat imperiosa de beure un cafè amb llet

ban calent. Si calés l'hauria reanimada, li hauria saburgit les idees. Però no podia pagar-lo! Mai no s'havia trobat en una situació semblant.

Seguia aturada a l'ampia voravia, a la papeixa sortida del vestibul. Incesantment hi circulaven viatgers. Passaven prop d'ella sense ni tan sols veure-la. Anaven ben vestits, ben equipats, amb maletes nous, gaites rosades de salut i satisfacció gastronòmica, posat triomfant.

Des d'allí veïava un bon espai de la plaza anava a fer.

Havia viatjat prou per Europa. Havia viscut sola a Anglaterra i a Suïssa. No vacillava, doncs, per manca d'experiència, de decisió o d'orientació. (Coneixia Ginebra millor que Barcelona) Però mai no hi havia arribat en circumstàncies tan especials; sense ni un cèntim al portamonedes, cansada d'un viatge llarguíssim, en sonyada, afamada, debilitada.

A la frontera de Portbou li havien pres els pocs diners que duia. Després l'havien feta registrar per una milliciana agra i suspicax. L'havia obligada a despullar-se, a descalçar-se, a despen-tinar-se. Cercava, en els llocs més inversemblants de la seva persona, joies o documents que, per sort, no amagava. Però, quant més apareixia la seva innocència, més exigent i rude es mostrava la burota. Semblava talment que el no trobar res comprometedor en la viatgera, fos un autèntic mancament o un insult a la revolució social en la qual ella, a la seva manera, col·laborava.

A la fi la deixaren marxar.

No havia pogut ni dormir, ni menjar ni beure en tot el camí. I ara, en arribar a Ginebra, després de tantes hores de viatge (només de Barcelona a Portbou, el tren n'havia esmerçat unes deu o dotze), sentia una necessitat imperiosa de beure un cafè amb llet

ben calent. El cafè l'hauria reanimada, li hauria esbargit les idees. Però no podia pagar-lo! Mai no s'havia trobat en una situació semblant.

Seguia aturada a l' ampla voravia, a la mateixa sortida del vestibul. Incessantment hi circulaven viatgers. Passaven prop d'ella sense ni tan sols veure-la. Anaven ben vestits, ben equipats; abrics i maletes nous, galtes rosades de salut i satisfacció gastronòmica, posat triomfant.

Des d'allí reüllava un bon espai de la Place Cornavin. Una gran quantitat de públic hi caminava, s'hi aturava, prenia i deixava tramvies i filobusos, s'asseia a les terrasses dels cafès; menjava, bevia, xerrava, reia...

Anna no tenia prou ulls per abastar aquella atmosfera de país pròsper i pacífic, contrast emocionant amb aquella Barcelona que havia abandonat trenta hores abans: pobra, bruta, desordenada, espaordida....

Encara no havia fet cap pas fora de l'estació. Seguia vacillant, amb la maleta a la mà. Ni els papàs ni Philipno coneixien el dia de la seva arribada. No els l'havia pogut comunicar perquè, a ella, tampoc la policia no podia garantir-la-hi. Els tràmits de visat, permís de sortida, lliurament definitiu del passaport, eren complicats i laboriosos. Per bé que amb passaport britànic, en voler abandonar el territori encara en poder dels republicans, s'havia fet sospitosa. I, un cop que ja tenia els papers a punt, encara faltava poder agafar el tren. Sense Agustí, no hi hauria arribat mai. Per agafar el tren que anava a Portbou (i el mateix/esdevenia amb qualsevol altre) s'havia de lliurar una batalla campal amb els altres viatgers. L'estació de França havia estat bombardejada i, en part, destruïda. Els trens sortien del Poble Nou.



S'hi havia d'anar a primeres hores del matí i esperar un temps indefinit, fins que el comboi es formava. Ja l'esperaven centenars de persones. Tres o quatre vegades més <sup>(de)</sup> les que hi cabien. Les que es disposaven a entrar per les finestres, on no restava ja ni un bocí de vidre, eren moltes més de les que es resignaven a entrar per les portes. Gràcies a l'energia, rapidesa i, sobretot, bona voluntat d'Agustí, Anna havia tingut un lloc prop de la finestra. Quan el vagó era encara un vagó, aquell lloc havia estat un seient. Ara ja no restava més que el marc de fusta on aquest s'assentava. Mig dreta mig asseguda damunt la barra de fusta de sis o set centímetres d'amplada, Anna havia passat unes hores penoses fins a la frontera. No sols havia patit d'incomoditats sinó de por. Temia que el tren fos interceptat o bombardejat. Sort dels companys de viatge! Després d'haver estat capaços de matar-la per pujar abans que ella i prendre lloc, ara tranquil·litzats i resignats, esdevenien fraternals. Li explicaven els drames de família, s'interessaven pels seus. Insistien per compartir, amb ella, les provisions que portaven pel camí.

De Barcelona a Figueres (unes vuit hores ben completes), tres o quatre individus restaren dins del lavabo, del qual s'havien possessionat en partir. No hi deixaven entrar ningú. Ni precs, ni amenaces no hi valien.

Què devia fer, Agustí? Hi haurien anat a bombardejar un altre cop? I si ara ja no existís? Pobre Agustí! Com l'estimava!

Anna no oblidaria mai l'excursió matinal des de casa seva a l'estació del Poble Nou, a través dels suburbis. Agustí havia passat la nit amb ella. Ni l'un ni l'altra no havien dormit. Amb prou feines clarejava quan abandonaren el pisot de la Diagonal. No podien calcular exactament quant temps els caldria per arribar a l'estació, a peu. Era una llarga distància que ni l'un ni l'altra no havien fet

mai. Marxaven diligents; ell traguina la maleta. Mentre caminaven s'havia fet de dia i, amb el dia que arribava, també la por del bombardeig. Una claror suau amarada de falsa innocència s'enlairava cel amunt pel cantó de Llevant. A Ponent, i damunt dels tossals veïns, uns núvols grisos es tenyien de rosa. Del mar venia una brisa tèbia i humida.

El tren, ja ple des dels estreps a la plataforma, amb més gent dreta que no pas asseguda, atapeïda al passadís central, no es decidia a posar-se en marxa. Ningú no endevinava per què. Els ulls d'Agustí restaven constantment fixos en ella, amarats d'una indescriptible expressió d'amor i de recança.

Ara, Agustí era ben lluny d'allí. Els separaven tres fronteres. I ella estava sense un cèntim a la bossa. L'únic recurs que li quedava era anar a l'adreça que li havia donat Philip. Qui sap si Philip (suposat que l'hi trobés) podria pagar-li un cafè amb llet i el bitllet fins a Satigny?

L'adreça deia: Winkelried, 4. ~~Anna havia desconfegut.~~  
Havia viscut a Ginebra i coneixia infinitat de noms de carrers, però Winkelried, no.

Tornà a engrapar la maleta. Es disposava a travessar la plaça quan veié una parella que es dirigia a la consigna a dipositar-hi el bagatge. Ella també hi deixaria el seu. Fins llavors no hi havia pensat. Sense maleta ja es sentia més animada. Iria a peu en cerca de l'habitació de Philip, en aquell carrer que no sabia si era lluny o prop.

Caminava sense gaire delit. Amb l'esguard resseguia els passants. S'interessava sobretot per les dones joves. Feien d'allò més goig. Els vestits i els pentinats primaverals les afavorien. Decidides i coquetes, reüllaven els homes en cerca de llur admiració. Anna

anava rebregada, bruta, debilitada, lassa...

Cap home no es fixava en ella. Era trist i humiliant.

Baixava pel carrer del Mont Blanc atapeït de transeünts. Ella parlava en diverses llengües. L'internacionalisme de Ginebra l'havia entusiasmada en altre temps. Ara li era indiferent.

En arribar al nivell de la rue Levrier, recordà que no lluny d'allí hi havia una gendarmeria. L'orientarien respecte de l'adreça que cercava. Se n'hi va anar.

-La rue Winkelried, madame? Pas loin d'ici.

Era un carrer curt i estret, darrere de l'hotel Les Bergues. Un carrer amagat i silenciós, en un barri burgès i concurregut. Prop, molt prop, hi havia els clars i riallers molls del Ròdan; l'extrem Sud del llac Lemán; l'Ille Rousseau. Des de la voravia dreta mirant cap a l'encimbellament de la citè, es distingia una llenca d'aigua blava, barreja de llac i de riu.

El número quatre corresponia a un portal estret i fosc,

Anna s'hi endinsà. Era possible que Philip visqués allí? L'entrada era fonda i a cada pas més tenebrosa. S'hi respirava una nauseabunda barreja d'olors; verdures podrides, resclosit, espècies (Segur que hi havia una drogueria, prop).

Tornà enrera per veure si la casa era ben bé el número quatre. De l'adreça se'n recordava prou. Hi havia escrit un parell de vegades d'ençà que Philip li notificà que acabava d'arribar d'Anglaterra i s'havia instal·lat a casa del seu amic, Raoul de Morienne. Aquest nom ressonant i romàntic es mereixia una altra mena d'allotjament. Anna s'havia imaginat un casal senyorívol en un vell carrer dels volts de Saint Pierre o de L'Hotel de Ville, on viuen les famílies ginebrines de ranci llinatge.

Examinava una a una les bústies que s'arregleraven en un

cantó de l'entrada amb el nom de l'estadà corresponent. Ja començava a creure que s'havia errat de casa (ho esperava quasi amb il·lusió) quan, a la darrera caixa, hi pogué llegir els noms que cercava; el de Morienne, en una plaqueta daurada, i el de Seyin, en una simple cartolina.

Anna començà a pujar. S'aturava a cada replà, llegia les targetes clavades amb xinxetes a les portes dels pisos. Seguia amunt. Entre el tercer i el quart, hi havia un xic més de claror. Venia d'una claraboia col·locada al cim de l'escala.

Des d'allí la pujada semblava més aviat la d'un graner o un colomar.

S'oïen unes passes lleugeres. Baixaven corrent els esglaons de fusta. Si fos Philip!

-Pardon.

El que davallava s'aturà. No era fàcil distingir les seves fesomies. Només la silueta.

-Podria dir-me si en un d'aquests apartaments viu Philip Seyin?

-Sí, senyora. A l'últim. Però Philip no hi és. Fa amb prou feines un quart que ha marxat.

Anna sospirà.

-Què faig ara, jo?

El jovencell (n'era un, se li coneixia amb la veu i en la manera de moure's) inquirí:

-Vós deveu ser Anna Seyin, l'esposa de Philip?

~~El ja sonava feblement.~~

-Exacte.

-Philip us esperava un dia d'aquests.

Reprotxava:

-Si l'haguéssiu avisat...

~~Ella responia:~~

-Era impossible. No sabia quan podria venir.

-Per sort tinc la clau. Podreu esperar-l'hi.

Pujaren.

-Vós també viviu aquí?

-Oh, no. Avui hi he dormit perquè ahir hi vàrem celebrar

una festa. A les tantes de la matinada encara durava.

La porta no era com les dels altres apartaments. Una sim-

ple porteta no vernissada, sense agafador ni pestell.

-Això no és pròpiament un apartament, sabeu?

-Ja ho veig.

-Del cantó del carrer hi ha la golfa, el desembaràs de la casa. D'aquest cantó, dos estudis de pintor. Antigament, tallers de rellotgeria. Encara s'hi veu la canonada del gas que passava tot al llarg dels bancs obradors.

Havia obert la porta i s'arrambava a la paret per deixar passar primer, Anna.

-Entreu, senyora.

Dins, la claror <sup>resultava</sup> era més aviat dubtosa, a pesar de les finestres. Anna descobria que el jovencell era desnerit i esblaimat.

Gastava negra cabellera oliosa, lluent i planxada. Tenia uns ulls febro-  
sos, un poc d'allucinat.

Esguardava l'esposa de Seyin d'una manera especial, encu-  
riosida i admirada.

-Em permeteu que us digui Anna? El vostre nom ha estat re-  
petit centenars de vegades per Philip. És com si fóssim vells amics. De-  
més, entre artistes, monsieur i madame sona a mofa.

Ella somreia.

-Com vulgheu.

-El meu nom és Georges Ducrest, però la colla m'anomena Marcel Darling. Raoul de Morienne pretén que sóc Marcel Proust, pastat, quan el gran escriptor tenia el meus anys.

-Sou artista?

-Pintor. Ara tot just començo, sabeu? Només tinc divuit anys. Diuen que prometo.

-Qui ho diu?

-Raoul i Philip. Tots dos hi entenen molt, en pintura. Raoul també pinta. Tots aquests quadres, que veieu aquí penjats, són d'ell.

Anna els esguardà vagament (el cap li voltava).

-I...creieu que Philip trigarà molt a tornar?

-El mateix pot trigar mitja hora, que dos o tres dies.

-No m'espanteu. Què faré, si no ve?

-Preneu possessió de la casa. Instal·leu-vos-hi tranquil·lament. Raoul en tindrà una alegria.

Amb una certa amplitud de gest, com si fos, ell, el propietari, Georges l'acompanyà a fer el tomb del taller.

Anna anava prenent nota de certs detalls. L'ample llit desfet. Els coixins de netedat dubtosa. L'empremta de dos caps, que s'hi veia.

Per terra s'escampaven ampolles buides, infinitat de vasos bruts.

Prop del divan turc que servia de jaç, hi havia un moble antic a guisa de taula de capçalera. En els seus prestatges s'arreglaven llibres i, damunt, s'hi veia una safata amb tetera, sucrera, un pot de llet condensada, tassa i cullera.

Georges s'inquietava.

-Oh, per favor, no contempleu aquest desordre i aquesta brutícia. M'avergonyeix.

-No esguardava el desordre i la brutícia, sinó la tetera. Pensava... A la frontera d'Espanya, els duaners varen prendre'm tots els diners que duia. No he menjat ni begut res des de llavors.

-Misericòrdia! I jo sense pensar que veniu d'un país en guerra... Perdoneu, Anna. Corro a fer te.

Parlava des de darrera el paravent que formava la cuina, dins la mateixa habitació.

-No sé si hi haurà alguna galeta.

-No us hi amoïneu. Una tassa de te calent amb llet em refarà.

La paret del taller estava pintada de rosa. La cobrien pintures i dibuixos. Molts nus d'homes i de dones. Per terra, i a guisa de seients, hi havia un matalàs cobert amb una cretona ramejada i alguns coixins. Una sola cadira, però sumptuosa, pur estil Lluís XVI, tapissada amb <sup>les</sup> flors de lis.

-Aquí teniu el te, Anna.

-Gràcies, Georges.

-No trobo res mengívol. Quina pena! Jo mateix m'he desdjunat amb te sol.

-No us hi amoïneu. A mi també em basta, per ara.

~~Georges explicava a Anna:~~

-El pitjor és que jo tampoc no tinc diners. No puc deixar-vos-en, ni invitar-vos a esmorzar.

Ella bevia el te amb avidesa.

-Tant se val!

Ell explicava:

-Els meus pares són uns modestos verdulaires, però a casa vivim bé. El mal és que ells no estan d'acord amb que jo esdevingui artista pintor. Estan furiosos perquè jo frequento aquesta colla. Però jo

sento adoració per Raoul. Ja veureu quina criatura més exquisida! No-més té un defecte: és molt avar... A mi em dóna els diners amb comptago tes. Ara fa poca estona se n'ha anat al seu castell de Savoia (Potser hi ha emmenat Philip? Si és així ja en tenim per estona) No s'ha preocupat de demanar-me com m'ho faria per a menjar. I això que sap que estic renyit amb els pares, per culpa d'ell...

Anna acabà per riure.

-Ja estic veient que si jo dugués diners us hauria d'invitar a esmorzar.

Per les pàl·lides galtes de Georges passà una onada de rubor.

-Oh, no! Hauria d'ésser jo qui us invités. Però no puc.

Anna decidí:

-Hauré d'anar al consolat anglès a pidolar diners per arribar a Satigny.

-Excel·lent idea. Vós sou anglesa, veritat, igual que Philip?

-Ho sóc per maridatge. Altrament, espanyola.

-Abans d'anar al consolat anglès, contempleu els dominis de Philip.

-Però Philip no viu aquí?

-Al taller del costat. Veniu.

Georges mostrava a Anna una habitació molt semblant a la primera, però més xica. Tenia quatre finestres en lloc de sis. S'obrien al mateix pati de l'hotel Les Bergues. També havia estat un taller de rellotgeria. La canonada del gas corria tota la llargada de la paret. Hi havia un divan turc més estret que l'altre i amb un sol coixí. El llit estava desfet i els llençols i la funda del travesser tenien una blancor de cigró.

Georges explicava:



-Aquí viu Philip. Però no hi té ni aigua ni gas. Per

rentar-se i fer-se el menjar, ha de passar al taller de Raoul.

-Raoul no hi viu, oi?

-Només quan és a Ginebra.

-Així es pot dir que Philip disposa de tot l'apartament

Georges sospirà, amb simpatia:

-Pobre Philip! Quin apartament!

Qui li ho havia de dir, pensava Anna, Ell, el refinat, l'exigent, el dels dos banys diaris, el del litre de lavanda anglesa per setmana, el de les viandes i els vins refinats...Efectivament, pobre Philip!

Anna es dirigí a la sortida.

-Me'n vaig al consolat anglès.

Georges tornava a lamentar:

-Quin greu que em sap no poder ajudar-vos!

Ella alçà les espatlles.

-Tant pis. Au revoir, Georges.

Li estrenyà la mà.

-I gràcies.

El mormolava;

-No sé com excusar-me. Ni una galeta!

Al consolat anglès li havien deixat alguns francs. Li havien procurat un horari de la regió. Abans de deixar la cancelleria, ja sabia el tren que havia de prendre. Sortia a tres quarts de quatre. (En l'endemig, Philip podia haver tornat a Winkelried. Però, tant se valia! En aquell moment el que més importava era menjar.)

Anna es dirigí al restaurant de l'estació. Havia recollit la seva maleta a la consigna i, amb l'estri penjant d'una mà, cercava un lloc tranquil.

Els plats que li servien li semblaven excel·lents. La carn no era ni de cavall ni de gos, sinó de vedella. Les patates no tenien gust de resclosit ni deflorit. El pa era blanc i tendre. La cervesa, resultava encara més deliciosa que el te aigualit de Marcel Darling. No recordava gens el sulfumant, com la de Barcelona.

Temps ha que Anna no havia menjat tant de gust ni amb l'esperit tan reposat. Era quasi feliç d'una felicitat simple i oblida da; Paladar i ingerir aliments sans, sota un cel que no deixa caure bombes!

Però en recordar el lloc on vivia Philip, tan diferent de com ella se l'havia imaginat, el goig se li aigualia. Resultava difícil d'imaginar-se Philip en un quadre tan sòrdid. Fins ara, sempre que l'evocava, el veia voltat d'abundància i de confort. El Philip que ella coneixia no podia respirar de gust ni expansionar la seva brillant fantasia en aquella llòbrega golfada de Winkelried, refiant-se de la caritat de Raoul de Morienne.

Tractava d'imaginar-se la transformació de Philip. El veia preparant-se el menjar darrera el paravent. (Però quina mena de menjar? Tindria prou diners per a comprar-se un bon bistec com a ell li agradaven?) El veia fregant els plats, posant-los en ordre. El veia rentant-se els llençols en la minúscula aigüera (recordava el color de cigró que tenien). Potser no els havia rentat mai, encara?

Fins a l'hora de pujar al tren, Anna restà a la taula del restaurant. Prenia cafè, fullejava diaris. El cafè l'assaboria com un nèctar. Comparat al cafè de guerra (que (a voltes i Déu sap, a força de quines combinacions i a quins preus) aconseguia Agustí a Barcelona, el del restaurant Cornavin era una delícia.

Se sorprenia en descobrir a la premsa que el món que la voltava d'unes hores ençà, al qual es referien els diaris, al que perta-

la plana, esbargida i verdejant, no corria tampoc com fu

nyien els protagonistes i els autors dels articles i cròniques, era un món astronòmicament allunyat d'aquell on havia viscut aquells darrers temps, amb agustí. Amb prou feines parlaven d'aquella terrible guerra civil que havia capgirat la seva vida i la de centenars de mils de persones. Com si fos un episodi allunyat, sense interès; una lluita entre tribus africanes o australianes.

El tren omnibus anava xano-xano des de Ginebra a la frontera de Bellegarde. S'aturava un minutet a cada estació. I marxava sense massa presses.

Els vagons de tercera eren netíssims i confortables. Grans finestrals vidrats permetien contemplar el paisatge sense separar-se del respatller.

Hi viatjava poca gent; un grapat de camperols i vinyataires, homes i dones. No es bellugaven ni escridassaven com ho haurien fet, a Catalunya, fins en temps de pau. Llegien el diari o s'ensopien, bo i esguardant sense interès el que es veia a fora.

De darrera el vidre, Anna veia lliscar el paisatge. Era el que s'estimava tant el papà, en el qual somniava passar els darrers anys de la seva vida. El mateix que ella havia travessat ja aquest matí en direcció contrària. Vist des d'un tren ràpid no presentava el mateix aspecte. Llavors les muntanyes apareixien, giravoltaven, canvien de forma, desapareixien. Els arbres es perseguïen esbojarradament. Les granges i les masies lliscaven com en un tapís màgic. Les casetes de les estacions lluien com un llampec, s'esquitllaven vertiginoses cap el furgó de cua. Ara era diferent. Anna podia contemplar el país. El Mont Salève aixecava <sup>la seva altíssima</sup> ~~els seus altíssims~~ paret vertical damunt els mateixos suburbis de Ginebra. Anna, asseguda d'esquena a la marxa, veia la massa de precipicis superposats, immensa muralla ratllada, que el sol declinant de la tarda tenyia de rosa.

La plana, esbargida i verdejant, no corria tampoc com fu

gint del tren. Voltava amb parsimònia. Lluïa una a una totes les seves gales. Anna podia distingir els cirerers i les pomeres en flor, les vinyes ben arrengrerades i els arbres de guarniment. Aquí allà, com a veritables senyors de la contrada, es perfilava un cedre blau, un avet negre, un bedoll ufanós... El Ròdan apareixia i desapareixia entre conreus i vinyes. Ara fugisser i verdós, enfonsat en penya-segats, ara en calmat i blau en una recta o una corba.

Les modestes estacions on el tren s'aturava, sense recança, eren petites i xamoses, amb les finestres florides de geranis i l'hort darrera. Casetes que, per un moment, Anna envejava somniant com hi viuria amb l'home que estimés.

\*

\* \*

Tota la família Valls estava reunida al primer pis de la granja Thorens, a Satigny. S'abraçaven, ploraven, inquirien...

Pere s'eixugava les ulleres amb el mocador.

-No pots imaginar-te, Anna, el que hem patit en llegir la premsa d'aquí. Semblava com si ningú no pogués salvar la vida a Barcelona.

-Potser no és massa exagerat. Han assassinat una enorme quantitat de persones. Entre elles el gerent de Manufactura de Hilos marca Acero.

-Pobre Santaló! Tan bon home com era! Havia consagrat tota la vida als Seyin. Malaguanyat!

-A propòsit dels Seyin -observà Francesca-, saps que Philip no ha volgut restar a Satigny?

-I això t'estranya? El poblet és massa tranquil, massa gris per a ell.

-Va arribar de Londres fet un Sant Llätzer, estripat, ta-

cat, amb una cabellera de pam, tota escampada pel coll de l'abric. Estava prim, pàllid, sense veu, Devia haver passat gana i tot a Anglaterra.

Pere Valls digué;

-De moment semblava entusiasmat amb Satigny. No parlava més que dels seus aires purs, de la seva pau, del paisatge. Fins es tornava poeta?

-Oh, ell és tan entusiasmat!

Francesca explicà;

-Volia que el papà li comprés una vinya. Anava a fer-se camperol, vinyataire.

-Sort que em vaig malfiar del seu engrescament. Li vaig aconsellar que comencés per ajudar el nostre amic Marc Thorens. Aquest estava disposat a donar-li feina, sigui com a obrer vinyataire, sigui com a empleat de despatx, en la correspondència, en factures...

-Ell, factures? Déu guardi a Marc Thorens de provar-ho. Quin galimatias!

- Bé. Una cosa o altre havia de fer. Un home a trenta anys, i amb salut, no ha d'acceptar que el mantinguin sense intentar guanyar, almenys, una part del que es menja.

Anna sospirà.

- Ara comprenc millor la seva fugida. Se sentia incapaç de treballar i no tenia prou barra per a desafiar la vostra opinió.

-Podia, almenys, haver-ho provat.

- Sí, jo també havia esperat que a Anglaterra es decidiria a treballar. Com a súbdit anglès, allí encara millor que aquí, hauria pogut trobar una col·locació acceptable.

Francesca semblava francament indignada amb ell.

- Al cap de vuit dies de viure a Satigny va demanar diners al papà per anar a Ginebra. Tenia una lletra de presentació per a l'aristocràtic propietari d'un castell, a la Haute Savoie.

Pere Valls digué:

- No sabia de cert si el trobaria a Ginebra. Necessitava diners per a menjar i dormir en un hotel, un parell de dies. Li vaig donar una certa quantitat i...

Anna el va interrompre.

- I no l'haveu vist més?

- No ha tornat ni a donar senyals de vida. No et sembla inconcebible, filleta?

- D'ell no m'estranya gens. Anà a trobar el famós Raoul de Morienne. Es van entusiasmar, l'un amb l'altre. Raoul l'invità al seu castell de Frangy. Hi passaren uns quants dies d'absoluta embriaguesa. I quan el meravellós somni es va esvanir, Philip ja no gosà tornar. La mica de vergonya que li restava li ho prohibia.

- Però podia haver escrit o telefonat. Marc té telèfon.

Ell ho sabia.

Anna movia el cap amb recança.

- Començo de conèixer Philip. No sabia com dir-vos que aquest poble no fa per a ell, que s'hi moriria de fàstic. Ho devia dir a Raoul, i Raoul el va instal·lar en el seu catau de la rue Winkelried, on jo he anat a trobar-lo avui, sense èxit.

- Però tu tenies l'adreça?

- Me la va enviar ell a Barcelona amb l'esperança que jo li enviés algun diner.

Sospirà:

- Ja no el veurem mai més, aquí.

- No hi pensis en Philip - féu Francesca - Procura reposar a Satigny. Oblida els maldecaps de Barcelona i no te'n cerquis de nous. Gaudeix d'aquesta pau benèfica.

Una estona després, Pere preguntà:

- Com està l'Agustí?

- Bé. Almenys fins al matí d'ahir. Va acompanyar-me a l'estació del Poble Nou. Es va barallar a cops de genoll i de colze amb la gent que volia entrar al vagó. Gràcies a ell hi vaig poder pujar.

Pere es tornà a llevar les ulleres, s'eixugà els ulls.

- Sempre l'he tingut per un excellent amic. D'aquells que no fallen quan arriben les hores de prova. Déu li ho pagui! X

Howard també s'havia acostat a la seva mare. No li treia la vista de sobre. Amb una maneta se li havia arrapat a la faldilla. A la fi, Anna se n'adonà. Se'l va posar a la falda.

- I tu, què? - li preguntà en anglès.

Howard s'esverà un poc. Ja feia temps que ningú no li parlava en aquella llengua. No havia comprès les paraules d'Anna. Però, fet i fet, no devia ésser cap reny. La mamà el mirava i li somreia. L'estrenyia contra el seu si. Un cop més, Howard decidí que la mamà era el ser més atractiu i adorable de la terra. La seva veu era com una música, i els seus ulls i el seu somriure ho illuminaven tot.

Entrà Pilar amb la safata del te.

- Com troba el nen, senyoreta Anna?

- Molt bé, crescutet i ufanós i fins... bonic.

X En aquell moment se sentí una veu ferma, amb accent camperol. Era Marc Thorens.

- Vinc a saludar la viatgera.

Anna li allargà la mà.

- Encantada de conèixer-lo. I gràcies per la seva hospitalitat als papàs.

La mà d'Anna es perdia en la mà ampla, grassa i aspra del vinyataire. Ell somreia mostrant un dentat admirablement sa i net.

- Vol callar? La família Valls és com si fos la meva. A més, em fan molta companyia. La meva dona ha agafat Madama Francesca per model. Vol imitar-la en tot i li és plaent la seva companyia.

Francesca protestà.

- No li ~~fa~~ facis cas. Monique és una cuinera excellent i una administradora incomparable. Sóc jo qui ha d'aprendre d'ella.

Marc Thorens vestia com un senyor camperol, confortablement, simple i pràctica. Consentí a seure una estoneta per a escoltar amb interès la relació de l'inconfortable viatge d'Anna, de Barcelona a la frontera de Portbou.

Un moment després volgué saber tot el que hi havia de cert sobre aquells empresonaments, judicis sumaríssims, execucions en massa, assassinats...

Anna explicà:

-Això era, sobretot, als primers temps. Ara la vida es va normalitzant dintre les privacions, és clar, i la misèria, cada cop més gran.

Marc tenia pressa. Una feinada imponent l'esperava encara. Aquells mesos de l'any eren els més enfeïnats per als agricultors. Estaven esfullant la vinya. Calia fer-ho cep per cep, perquè el sol toqués bé els raïms. I, encara que tenia gent llogada, Marc havia de vigilar. Tampoc no podia deixar de banda l'horta.

-Estic content de veure-la ací, Anna, ja ens veurem.

Picà afectuosament l'esquena de Pere.

-Ara ja estareu més tranquil, pare neguitós!

Novament la seva mà ferma estrenyia la d'Anna. Hi deixà una calor i una aspror reconfortants.

Pere havia seguit, amb l'esguard, la massissa silueta de Marc fins que desaparegué per la porta.

-És un bon amic. Un caràcter admirable d'home.

-Admirable també com a tipus físic. És l'home més formós i ben plantat que he vist en ma vida. Quina alçada, quines espatlles, quines dents!



siams a tots. Francesca afegí;

-I treballador, instruït. Té una biblioteca completíssima. Llegeix l'alemany, l'anglès, l'italià i, naturalment, el francès, que és la seva llengua materna. Està al corrent de tot el que es publica al món en matèria literària. És un gran lector!

Afegí en un altre to.

-El papà li paga un lloguer. Li va costar Déu i ajuda de fer-l'hi acceptar.

Pere explicà.

-Marc és ric, i el meu lloguer no significa més que una gota d'aigua en un riu. Però, així estic més tranquil.

Francesca s'annervà \* \* \*

\* \*

-Ja hi tornes, amb Philip? Deixa'l de banda d'una vegada!

Ja feia quasi deu dies que Anna era a Satigny. Deu dies d'una benaurança plàcida; menjar sense haver-se de basquejar a procurar-se els aliments, dormir sense tenir tothora l'ai al cor amb l'oïda parada al possible i esgarrifós bramar de les sirenes. Passejar sense la por d'oïr frenar un cotxe al seu costat i veure'n eixir homes armats, amb cares ferrenyes, disposats a emportar-se'n qualsevol passant.

Pere, Francesca i fins Pilar respiraven també molt més tranquils d'ençà d'aquella tarda quan ella havia passat la porta, amb una maleta mig buida a la mà, el rostre afuat i pàl·lid, però animada i afectuosa.

Deu dies! Philip no havia donat senyals de vida. El carter rural, tan precís com un bon rellotge, passava cada matí a la mateixa hora. Portava els diaris i la correspondència per als Thorens i els altres habitants de la granja, però mai res per a Anna. Un dia, solament, Monique va pujar una lletra d'Agustí. Era d'una eloqüència apassionada i romàntica. Anna no gosà llegir-la als seus pares. S'haurien escandalitzat. Únicament els va dir que ell estava bé i enviava saluta -

cions a tots. El telèfon dels Thorens sonava sovint. Anna parava l'oïda però mai no se sentia la veu de Monique cridant: "Anna, Anna, c'est pour vous!"

No. Mai no era per a ella. I això que Georges Ducrest es devia afanyar a explicar, a Seyin, l'arribada de la seva esposa. Anna no es podia explicar el silenci de Philip. Per poc que ell la distingís (un simple afecte d'amic, ell sempre ho havia pretès: "Ja saps que t'admiro i t'estimo, Anna") i encara que no fos més que per quedar bé, (simple mostra d'urbanitat envers un conegut que arriba d'un país en guerra) hauria d'haver escrit o telefonat.

-El silenci de Philip comença a inquietar-me.

Francesca s'ennerviosia.

-Ja hi tornes, amb Philip? Deixa'l de banda d'una vegada! Fes com si no existís.

-És que si està malalt o...

-O què?

-O se les hagués d'haver amb la policia...

-Per què amb la policia, vejam?

-No sé... Aquell catau de Winkelried... No m'estranyeria gens...

-Bé, i què? Si els agafen que els agafin. Tu has de considerar-te deslliurada de Philip. Fes la teva vida aquí. Reposa, engreixa't que ja et fa falta. Respira els aires puríssims i gira els ulls devers els teus pares i el teu fill.

Anna encaixava el sermonet i seguia preocupada pel silenci de Philip. No volia acabar de confessar-se que l'absoluta indiferència de Philip respecte de la seva arribada a Suïssa la feria horriblement. No esperava res especial, d'ell, Però sí, un cert afecte, una certa simpatia, una certa curiositat per saber com havia pogut defugir tants perills i desembarcar, un matí, a Winkelried, sana i salva.

Satigny començava a pensar-li. El seu pensament vogava adelerat una i altra vota devers Winkelried. Se sentia encuriosida, atreta per aquella estranya atmosfera de...no sabia què.

El record de la golfa miserable on Philip tenia la seva residència prenia per moments, en el pensament d'anna, un caire obsessionant, allucinador. Philip no hi era sol. Hi havia Raoul de Morienne. Com era Raoul de Morienne? Es retirava a Esteve? Era un còpia més o menys exacta de Johny?

En evocar Winkelried Anna hi veia Georges. El recordava en tots els detalls; el cos desnerit i vincladís, la pell esgrogueïda i erupciosa, els ulls negres i fulgurants com enfebrats, la cabellera negra i oliosa i aquell parlar preciosista i arrossegadís que imitava segurament el d'alguí que ell considerava com un superior en classe social.

Philip es movia en aquell món vague i fantàstic, poblat de Marcells Darling i de Johns Wirt...Però el director d'escena devia ser Raoul de Morienne, el rei de la faràndula, el protector d'aquella colla de vagarívols...

Certament Georges havia parlat a Philip de la seva arribada a Suïssa. Qui sap, però, si Philip l'havia escoltat. L'havia tan solament oït?

Els dies anaven passant. La primavera desplegava les seves gales i ella...saturada de dubtes, turmentada per desigs forassenyats, vegetava a Satigny.

Si gosés, demanaria diners al papà per anar a Ginebra. Almenys un dia i una nit. Passejaria prop del llac entre parterres florits i arbres esponerosos, brolladors discrets i ocells domesticats. Veuria els vaixellets blancs salpar i perdre's Leman enllà, cap a les costes de Savoia. Clissaria, de passada, els apradors de les Rues Bas-

ses amb els vestits i els capells de primavera, i, si el dia s'esqueia ésser assolellat, s'asseuria a la terrassa d'un cafè per xarrupar-hi un gin-vermut o un martini sec.

-Papà, voldria anar a Ginebra.

-Tu, també?

Ella somreia.

-Però jo tornaré.

Pere Vallis movia el cap, indulgent. Desembutxacà la cartera.

-Quan et cal?

-No ho sé... Voldria passar-hi un dia i una nit. Anar al teatre o al cinema.

Francesca comentà:

-Igual que Philip.

-Fes-te'n càrrec. Fa tant de temps que no veig res. Ni botigues, ni cafès, ni espectacles...

Pere li allargà un bitllet de cinquanta francs.

-En tindràs prou?

Ella arreplegà el paper. No gosava examinar-lo.

-És clar! Gràcies.

-Encara no te l'has mirat.

Anna es mirà el bitllet. Li semblava una fortuna.

-M'ho passaré qui-sap-lo bé, papà.

Pere sospirà.

-Els temps han canviat, filleta. Ara ja no tenim el que teníem.

-Ja ho sé, papà.

-M'hauria agradat donar-te alguns bitllets de cent francs.

Dir-te: "Diverteix-te, vesteix-te". Però no puc. Ens estem menjant el ca

4  
 pital i som cinc. Sense comptar Philip, que pot presentar-se d'un moment a l'altre, afamat, despullat. Reserva't els diners per a la tornada; el que et quedi, despen-ho alegrement. Ginebra és una ciutat preciosa, alegre, espiritual, Llàstima que no pugui oferir-t'hi una llarga estada.

-És igual, papà. Mentre pugui anar-hi de tant en tant...

\* \* \*

Anna circulava pels carrers de Ginebra amb aquell sentiment d'inferioritat que ja havia experimentat el dia de la seva arribada. A Barcelona, en l'atmosfera obligatòriament popular, els seus vestits, un poc passats de moda, resultaven encara elegants. A més a més, llevat de les situades de nou, esposes i amistançades de jefazos revolucionaris, proveïdes en els guarda-robes de les burgeses fugitives, cap dona no gosava lluir ni destacar-se. A Ginebra no imperava la revolució social ni les persecucions de rics. El que tenia diners no havia de dissimular-ho. Les dones, sobretot les joves, es vestien i es calçaven d'una manera confortable i elegant.

Contràriament al que ella esperava, aquell matí no lluïa el sol. El temps era gris i humit. No es veia ningú sense paraigua o impermeable. Els de les dones eren un detall més de coqueteria i de refinament femenins.

Caminava carrer del Mont-Blanc avall, amb el maletí a la mà. Havia de cercar una cambra per a passar-hi una o dues nits, però no tenia pressa. Els hotels d'aquell barri, essencialment turístic, resultaven cars. Anna desitjava administrar amb seny els cinquanta francs del papà. Treure'n el màxim rendiment.

Recordava certa pensió en el barri des Eaux Vives. Hi havia passat una temporadeta. Potser encara es recordarien d'ella. Si te

nien una cambra lliure, la hi llogarien per dues o tres nits. Això i els àpats presos en restaurants econòmics, on acudien generalment estudiants i empleats modestos, li permetria restar més temps a Ginebra. Pagar-se alguna sessió de cinema, de teatre, de música...

Començava a plovisquejar. Però les gotes eren tan menudes, tan espaciades que no molestaven gens. Si es posava a ploure de debò agafaria un tramvia fins a la Place des Eaux Vives. Altrament, iria a peu. Travessaria el Ròdan, <sup>pel</sup> pont del Mont-Blanc, seguiria pel Jardí Anglès, per la rue du Rhone... Quan hauria trobat habitació hi deixaria el maletí, se n'iria a prendre un cafè amb llet i un brioche en cert cafè del Carrefour de Rive. El recordava amb particular entendriment. (Un cop hi havia estat, amb Philip). Esperava que encara hi seria. Llàstima que la meitat del goig d'aquesta eventual estada al cafè, la constituïa la terrassa, on es prenia tan bé el sol. I, avui, el sol fallava.

Ja era al capdavant del carrer. El moll des Bergues i el del Mont-Blanc, la tofa de fyllatge de l'Ille Rousseau, un bon bocí de llac i la desembocadura del Ròdan eren al seu davant. Winkelried quedava molt a prop, a la seva dreta. Per què no s'hi arribaria? La pèrdua de temps era insignificant, i potser hi trobaria Philip. La idea de trobar-se amb Philip li feia bategar el cor més de pressa. Feia tants mesos que no l'havia vist! És clar que el més assenyat era prescindir-ne en absolut. Seguir endavant, camí des Eaux Vives. Posar tot seguit en pràctica el seu projecte. Ben mirat, però, una paradeta a Winkelried no l'hi destorbaria gens, aquest projecte. No tenia cap pressa a realitzar-lo. Ningú no l'esperava. (Era, fins i tot, un detall un poc desolador comprendre que, de tanta gent com habitava Ginebra i hi circulava en aquell moment, ni un sol no es preocupava d'ella, no comptava gens amb ella.) Tenia per davant un, dos, tres dies (tot depenia de la més o menys hàbil administració dels cinquanta francs del papà). Qui la feia precipitar-se a llogar una cambra? Philip, suposat que hi fos, s'alegraria, potser, de

veure-la. I ella...no podia negar-ho, també s'alegraria de veure'l, a ell.

Restava recolzada a la barana del moll des Bergues. Con-templava l'aigua del Ròdan. Tot just allí sortia del Lemán per a se- guir ciutat endins. Majestuosos cignes passaven hieràtics, sota els arcs del gran pont. Nedaven lentament al volt de l'Ille Rousseau, el llarg coll graciosament arquejat, l'aire pretensions...Recolzats a la ma- teixa barana que ella, altres curiosos contemplaven també els cignes.

Anna s'imaginava el goig d'Agustí si fos allà, colze a colze amb ella, respirant aquell aire humit, però sa, que venia dels Alps. L'enyorà un instant. Després tornà a pensar en Winkelried. A aquella hora quasi segur que Philip hi era. Li semblava oir la veu de Francesca; "Deixa'l de banda, d'una vegada. Fes com si no existís". Anna somreia amb malenconia. La mamà era una dona massa pràctica, incapaç de comprendre certes coses.

Tornà a travessar la calçada, just davant l'hotel Les Ber- gues i, per la mateixa voravia, entrà a Winkelried. Allí el xim-xim de la plujeta i el rellent semblaven més atapeïts encara, i l'ombra i la pu dor, més denses que l'altre dia.

Anava ben a poc a poc, al pas indecís, cançoner. Mirà a dreta i esquerra abans d'entrar a l'escala, avergonyida, com si anés a una casa de cites.

Pujà l'escala amb lentitud. Amb prou feines respirava per evitar aquella barreja d'olors nauseabundes que li entraven per les na- rius a cada respiració.

Li costava de comprendre, i lamentava de descobrir, que en una ciutat com Ginebra, en un dels cantons més civilitzats de la Con- federació Helvètica, existissin carrers i cases com aquella. Sense la guerra civil espanyola, sense la ruïna i la fugida de Senyin, Anna, com altres centenars i milers de turistes i admiradors de la ciutat del Le-

man, hauria ignorat sempre la rue Winkelried i els carrerons igualment sòrdids i pudents que la voltaven. Winkelried, un dels herois llegendaris de la independència helvètica (Anna recordava vagament la seva gesta durant no sabia ben bé quina cèlebre batalla), es mereixia una altra me-  
na de carrer.

Arribà al quart pis sense topar-se amb ningú per l'escala. En el fons de tot de la casa (segurament en la rebotiga o magatzems de l'adroguer) algú estava picant en un morter, com per polvoritzar alguna espècie. Dins els pisos, senyorejava el silenci. Era, però, un silenci trist, un silenci sospitos com de conxorxa o d'encobriment de delictes.

La mà d'Anna fremia en picar amb els nusos la porta. De primer, ho féu amb discreció. A mesura que passava el temps i ningú no responia, anava sovintejant i reforçant els cops.

Li recava marxar sense veure Philip (estava quasi segura que hi era). Recordava que, amb l'absurda esperança de rebre diners de la fàbrica (A Philip li costava pair que aquella esplèndida vaca lletera, que ell havia munyit tota la vida, s'hagués assecat tot d'una.), ell li havia escrit dues vegades a Barcelona d'ençà que habitava Winkelried.

Però no contestaven. Hauria de tornar una altra estona. Amb un sospir s'estintolà a la porta. La porta cedí. Restà badada un parell de pams. Una intensa bravada de <sup>(tabac)</sup> consumit i de gas sortia de les habitacions. Sense fer fressa, Anna avançà una o dues passes. El taller de Philip apareixia obert de bat a bat. Dins, el silenci i la penombra es poblaren d'una lleugera respiració.

Anna no gosava avançar ni retrocedir. El llit era a un metre escàs de la porta. Entre el regirament de la roba es veia una cabellera rossa, esbullada. I, encongida sota el llençol i la manta, la forma d'un cos massa llarg per al divan. Era ell, n'estava segura. Cap altre cap ni cap altre cos no l'acompanyaven. Anna s'hi atansà.



-Philip! Philip!

Ell seguia respirant d'una manera regular. Dormia profundament, com de costum.

Anna avançà una passa més, el sacsejà per les espatlles.

-Philip! Philip!

A la fi, Seyin es despertà. Girà el cap esverat. Cercà de comprendre qui el cridava. S'incorporà. Es fregava les parpelles, s'apartava la cabellera dels ulls.

Tot d'una havia comprès.

-Ets tu, Anna?

L'estrenyia en els seus braços. La calor del seu cos es comunicava a ella.

La tingué llarga estona abraçada. Li acaronava el cap. Li besava el front i la mà. Anna revivia una felicitat oblidada.,

-Anna! Que estic content!

Abandonà la seva mà. Cercà les ulleres en el seient de la cadira que li servia de tauleta de nit. Se les posà.

Esguardava Anna amb curiositat afectuosa.

-T'has aflluït una mica.

-És clar!

Saltà del llit; començà a vestir-se.

Ella l'anava seguint amb la mirada.

-No t'ho va dir, Georges, que jo havia arribat d'Espanya?

-Sí...

S'havia col·locat davant d'un mirallet que penjava d'un clau fixat al marc de la finestra. S'examinava la llengua, preocupat. Diagnosticava;

-Fetge. Excès d'embotits i de conserves.

S'allisava la llarga cabellera, amb les dues mans.

-No et rentes?

-Avui no, en honor teu. Ara vaig a fer te. M'hi acompanya  
ràs, no fa? Tinc sucre, llet condensada i fins una llimona.

-Suposo que no hi ha res mengívol?

-Mengívol, dius?

Semblava sorprès de semblant pretensió.

-Jo no menjo mai, al matí.

~~Afegí:~~

-Ara, sovint, tampoc al vespre.

Anna pensava que podrien anar tots dos en una lleteria,  
fer-se servir un desdejuní complet. Però temia que Philip, en veure el  
bitllet de cinquanta francs, li'n demanés una part.

-Saps què? Mentre tu fas el te, jo vaig a comprar uns brio  
ches o uns panets.

Ja era a la porta. Ell li cridà.

-Per a mi no compris res. No tinc gana.

Quan Anna tornà amb un parell de panets tendres, Philip  
era al taller de Raoul. Havia posat unes estovalletes de blancor dubto  
sa sobre un tamboret constituït en taula i, damunt, el servei del te.

-Hi prendràs llet?

-No, sol.

Ell omplia les tasses.

-No saps res de la fàbrica?

-Agustí Bruguera ha indagat. Diu que el negoci no marxa.

No s'entenen.

Afegí:

-Si guanyen els nacionals, com penso...

Philip seguia la seva idea.

-No hi ha manera de fer-los esquitllar algun quartet?

-Més aviat ens durien a fer la passajadeta, com al pobre  
Santaló. I, si tu no te n'arribes a anar, a hores d'ara ja fores també

a l'altre barri. Considerant-me una dona abandonada pel marit, volien que jo hi anés a treballar com a secretària. M'haurien pagat un sou, Agustí no va voler ni proposar-m'ho. M'ho ha dit ara, a última hora, quan ja tenia tots els papers arreglats per venir.

-Hi hauries anat?

-Qui ho sap! Essent-hi prop, potser hauria pogut fer alguna cosa. Almenys, veure com marxava el negoci,

Un moment després, Anna allargava un panet a Philip.

-El vols?

-No podria empassar-me'n ni un mos. Tinc bocassa i fins i tot un poc de mareig. Tu, en canvi, tragines una gana!

-M'he llevat a les set. He caminat des de la granja Thorens fins a l'estació del tren. L'hi he esperat respirant aquell aire viu de La Plaine. Després, he caminat per Ginebra. Són quarts d'onze.

Ella ~~es preocupava~~, sospirà:

-Aviat serà hora de dinar. Però no tinc res a oferir-te. Lamento no poder-te invitar ni al restaurant ni a casa.

-No t'hi amoïnis. Si no tens cap compromís al migdia, t'invito jo.

-Tens diners?

-No gaires. Podem anar en un lloc econòmic.

Els ulls de Seyin començaren de brillar.

-Primer irem a prendre un aperitiu.

Ella volia explicar-li que pensava romandre dos o tres dies a Ginebra, que tenia els diners comptats. Però optà per no dir res. Resultaria inoportú detallar aquestes coses a Philip, ara que estava d'allò més illusionat amb el dinar i l'aperitiu. Ella també començava a engrescar-s'hi. Oblidava totes les consideracions d'ordre pràctic: Sattigny, els papàs, Pilar, Monique i Marc Thorens. Tot aquell món honrat,

reflexiu i prudent, s'esfumava davant la fantasia de Philip, davant l'alegria de Philip.

Seyin s'havia eixorivit qui-sap-lo en saber que Anna disposava d'una certa quantitat de diners i anaven a dinar en un restaurant. Ell, que havia llençat els diners a mans plenes invitant tothom, ara, s'alegrava com un autèntic afamat de poder simplement menjar i beure.

-Així, doncs, Philip, si jo no arribo a venir avui, on hauries dinat?

Ell alçà les espatlles.

-No hauria dinat. Sovint, no dino ara. Coneixes aquell proverbi francès que diu: "Qui dort dinne?" Si tu no m'arribes a despertar, hauria dormit fins al vespre.

-I al vespre?

-Racoul arribarà cap al tard. <sup>Em aurà</sup> ~~Invitarà~~ a sopar. Acostuma a invitar-me. El mal és que també compareixerà Georges amb la legítima pretensió de ser igualment invitat i, segurament, algú altre amb la mateixa esperança.

Seyin no havia fet més que vestir-se, passar-se una pinta pels cabells i una bona capa de brillantina. No semblava recordar les cambres de bany ni les dutxes ni l'aigua de colònia anglesa ni el gran mirall biselat on es reflectia el seu cos musculat i elàstic de nedador, torrat pel sol mediterrani.

Ja havien abandonat la mansarda. Philip duia Anna ben agafada pel braç amb tot el cantó dret recolzat en el d'ella.

Portava un abric de mig temps d'una llana anglesa a petits quadres. Havia estat una peça de preu, confeccionada per un dels millors sastres de Barcelona. L'abric tenia quatre o cinc anys però conservava la distinció i la caiguda d'origen.

La cabellera de Philip (devia fer una colla de setmanes que

no se l'havia feta tallar) li penjava damunt del coll de l'abric i, per davant, li tapava sovint el front i els ulls. Ell no parava d'apartarse-la amb la mà i també amb moviments enèrgics de cap.

Duia unes sabates velles, pelades i polsoses. La camisa més aviat bruta, amb el coll i els punys esfilagarsats. I, a pesar de tot, era l'home més elegant i distingit de tots els que els creuaven pel carrer. Els transeünts mascles, en els quals es fixava Anna per compararlos a Philip, anaven ben vestits, ben calçats, ben afaitats i pentinats. Però cap d'ells, per jove i ben plantat que fos, no arribava a la sola de la sabata de Philip.

Ell, conscient o inconscient de la seva superioritat, duia la testa ben alta i el pas decidit. Cap fill de rei o d'emperador no l'hauria guanyat en arrogància.

No afluixava el braç d'Anna com si temés que ella pogués escapar-se-li. Així travessaren el pont del Mont Blanc, la Place du Port, les Rues basses, en cerca del cafè Cintra on, segons Philip, s'assaboria el millor oporto de Ginebra.

Anna havia oblidat d'esguardar els aparadors de les botigues. Botigues i aparadors no tenien cap importància quan sentia enllaçat al d'ella, el braç de Philip. Una estona abans desitjava demanar-li per què no havia escrit o telefonat a Satigny, quan Georges li havia fet saber la seva arribada de Barcelona. Però, ara, la resposta li semblava sense importància. Philip xerrava animadament, i el que deia resultava interessant. El seu humor era el mateix de sempre. Guerra civil, revolució social, pèrdua de tots els seus interessos, amenaça de mort...tot semblava haver lliscat pel seu damunt sense deixar-hi cap pòsit d'amar guesa.

S'havia posat a parlar de Raoul de Morienne.

-Posseeix qualitats magnífiques, però també defectes esgar-

rifosos. És generós, pròdig i, tot d'una, mesquí, avar. A vegades alegre, espontani, divertit, indulgent amb els amics i, altres cops, amarg, retort, exigent, criticaire...

-Però tu l'estimes?

-Jo... (Seyin semblava vacillar). Els meus sentiments depenen d'ell. Segueixen les fluctuacions del seu caràcter. A voltes l'estimo, a voltes l'odio.

-La primera lletra que em vares escriure, parlant d'ell, era entusiasta i admirativa.

-Sí, la seva rebuda va ser prodigiosament afectuosa. Vesava generositat. Després... com t'ho diré? Petites enveges, certes gelosies... Raoul està avesat a regnar. No pot sofrir que algú brilli més que ell. A mi no em costa gens d'esborrar-me, però a voltes me n'oblido. Llavors ell agafa una enrabiada i es venja.

-Es venja?

-Sí. Em deixa tres o quatre dies sense menjar.

Anna es neguitejava.

-Però Philip. Per què no mires de treballar en una cosa o altra?

Ell alçà les espatlles.

-Jo no tinc força per a treballar la terra, com em proposaven a Satigny. I, pels comptes i la correspondència, no serveixo.

Reia.

-Tu ho saps Anna. No sóc capaç de sumar una petita columna de xifres sense equivocar-me. I faig faltes d'ortografia en totes les llengües.

Afegí:

-A la meua manera, ja treballo. Faig de bufó de Raoul de Morienne.

-Després de Raoul de Morienne, el món no s'ha pas acabat.

-Per a mi, sí. Llevat de Raoul, ningú no m'ha ofert hospitalitat de franc. L'únic refugi, per a mi, és Winkelried. La golfa no és gaire confortable (al pic de l'hivern se m'hi gelava l'aigua del dipòsit), però representa un sostre on aixopugar-me i un llit on deixar-me caure cada nit.

-Però...  
-No parlem més d'això. Vols Anna?

Ella no insistí, Tampoc no tenia gaires ganes d'amargar-se, aquells moments. Volia imitar Philip. Viure el present amb la màxima intensitat. No pensar en el que vindria, fins i tot si es tractava del que vindria aquella mateixa nit.

Philip es mostrava afectuosíssim amb ella. D'ençà que sortiren de Winkelried no se n'havia separat d'una sola polzada i, ara, Chez Cintra, l'empenyia suaument per l'espatlla establiment endins.

Els mossos el saludaven amb respecte i ell els picava l'esquena amb familiaritat.

-Monsieur de Morienne va bien?

-Formidable!

Demanà dues cops d'oporto.

-Ja veuràs, Anna.

L'oporto era perfumat i estava a la temperatura adequada.

-T'agrada?

-Molt!

La copa de Seyin aviat fou buida. Ell posà una mà damunt la d'Anna.

-No podriem repetir?

-Jo, no. En tinc prou amb una. Fes-ho tu.

-El trobo tan deliciós!

-Demanen una altra copa, au!

La demanà. Els seus ulls lluien darrera el vidre de les ulleres. Presentaven un gris verdós impregnat d'humanitat i d'alegria. Eren els ulls dels bons moments de Philip.

Anna pagà i s'aixecaren per anar al restaurant. Seyin no volia oir parlar d'aquells establiments econòmics que ella li proposava. La carn hi era eixarxada i escassa; les verdures pansides: el vi, inexistent. (Eren restaurants sense alcohol.)

- Per una vegada que tenim diners, dinem bé. Jo conec un restaurant, el Molard.

- És que necessito alguns francs per a sopar i dormir en un hotel.

- No t'amoïnis. Soparem amb Raoul. Per a dormir, pots fer-ho al taller.

- A quin llit vols que dormi?

- En el de Raoul.

- No deu haver-hi ni llençols ni mantes.

- N'hi ha, però no són nets. Pots dormir en el meu. Jo dormiré en el d'ell.

- I si se li acut quedar-se?

- No se li acudirà. Georges ha passat algunes nits al seu llit. I, per molt Marcel Darling que sigui, a Raoul no li agrada dormir ~~amb~~ els llençols dels altres... L'altre dia se'n va anar a Frangy a les cinc de la matinada per no dormir amb Georges.

- El dia que jo vaig arribar, algú hi havia dormit. Al coixí s'hi veia dues empremtes de cap.

- Algun amic o amiga seva.

- Però tu hi dormiràs sense escrúpols en el seu llit?

- M'és igual. M'he acostumat a tot. Ni Georges ni Raoul no pateixen cap malaltia contagiosa.



Anna sospirà.

- Com has canviat!

Sentia una barreja de pietat i d'admiració envers Philip.

La seva manera d'afrontar la misèria era digna d'un gran caràcter. Davant d'aquest fet, voler seguir donant importància a l'administració dels cinquanta francs del papà resultava mesquí i ridícul. Era millor oblidar els principis ètics dels habitants de la granja Thorens, propietaris i invitats. Thorens i Valls pertanyien a un altre planeta. Si ara, per unes hores, ella habitava el planeta de Philip, l'única manera de fruir-ne era tallar la comunicació amb tots els altres. Lliurar-se en cos i en esperit a aquella atmosfera especial que es respirava a Winkelried i prop de Philip. Quan els diners se li acabessin, tornaria a Satigny. Ja li restaria temps de representar el seu poc lluit paper de burgeseta arruïnada separada de l'amant i del marit.

Aquell dinar, en un dels restaurants millors de Ginebra, acompanyat d'una ampolla de borgonya, se'n va emportar quasi tot el seu capital. Anna, abans de donar la propina al mosso, separà amb cura la quantitat que li calia per a pagar el bitllet de tercera entre Ginebra i Satigny.

Philip reia.

- Què són aquests diners que reserves?

- La garantia de la meva tornada.

Anna hauria desitjat anar a fer una passejadeta després de dinar. Recordava amb desig de tornar-hi, als frondosos parcs de la ciutat i als espadats i boscosos marges del Ròdan. No havia estat mai més enllà de la Jonction, però algú li havia dit que era una delícia. Qualsevol d'aquests indrets li hauria abellit per a passar-hi una estona amb Philip. Però Philip era partidari de tornar tot seguit a Winkelried. Justament al capdavant de la rue du Mont-Blanc, prop del taller

de Raoul, hi havia un establiment on servien molt bon cafè. O potser seria millor el de la rue neuve du Molard, en un cafè semiclandestí on el servien a la turca; molt carregat i en tassetes de porcellana decorada.

-Tens prou diners encara per a anar a un d'aquests cafès?

Ella va dir que sí. Però ho féu amb veu insegura. De sobte se sentia esborronada de veure que quasi no li restava res dels cinquanta francs del papà. Ja no podia anar a llogar una habitació per a passar-hi la nit per econòmica que fos. I menys somniar en sopar. Tot d'una, com Philip, com Georges, com una colla de paràsits més, se sentia dependent d'aquell Raoul de Morienne que encara no coneixia.

-Per què tornem tan aviat a Winkelried, Philip?

-Hi he de posar una mica d'ordre. Hi he de fer un poc de neteje. Raoul arribarà a mitja tarda. No li agrada trobar-ho tot capgirat i brut.

-Ja deu estar-hi avesat.

-No ho creguis. Té la mania de l'ordre i de la netedat.

Ja que m'hi estic, és natural que ho faci jo. Altrament ho hauria de fer ell, en arribar,

Afegí:

-Tu m'hi ajudaràs. Irem molt més de pressa.

No era cap perspectiva falaguera passar la tarda escombrant i traient pols. Però Anna ja no es veia en cor de campar-se-la sola. Fet i fet, la ciutat sota el cel baix i plujós no invitava a transitar-hi. Anna no hi coneixia ningú. Només l'esperança d'un company o una companya agradosos hauria pogut decidir-la a abandonar Winkelried i Philip.

Pujà un cop més aquella escala fosca i pudent. Respirà el seu rellent, les seves olors nauseabundes. (Ja no li produïen tant

de fàstic).

A la golfa hi havia feina per estona. Philip s'hi havia posat amb entusiasme. En observar-lo, Anna comprenia que ella havia deixat d'existir per a ell. Els seus anhels es projectaven devers el futur; l'arribada imminent de Raoul de Morienne i dels altres.

-M'ajudes, Anna?

Ella s'hi atansà sense presses.

-Què haig de fer?

-Darrera el paravent trobaràs una escombria i un recollidor. Aplega tots els papers i les puntes de tabac i altres romanalles que trobaràs per terra. Recull-les i tira-les a la galleda que hi ha sota el rentamans.

Ara Philip feia el llit de Raoul.

-No puc mudar els llençols. No en trobo de recanvi. Hauràs de dormir en els meus. No et fa res?

Anna no contestà. La perspectiva d'aquella nit a la golfa (on segurament hi havia rates i escarbats i, potser, xinxes) li posava pell de gallina.

-No hi ha rates al taller, Philip?

-Hi ha ratolins. Però els tinc domesticats.

Deixà la feina un moment per a explicar-ho a Anna.

-Veus aquest armari?

N'obria un que estava empotrat a la paret.

-He hagut de lliurar-los-el. Tot el que hi posava m'ho por quejaven; arròs, formatge, sucre...

L'armari era buit. Als prestatges de dalt s'hi veien unes paperines i unes crostes de formatge.

-Ho vaig haver de traslladar tot a una mena de taquilla que posa en comunicació els dos tallers i té una porta per cada banda.

Entre les dues portes hi ha un espai; el meu rebost. Aquest és el dels ratolins. Hi poso grapadets d'arròs, crostes de pa i de formatge. És l'únic mitjà d'aconseguir que em deixin tranquil. Mentre jo llegeixo, assegut o ajagut, ells es passegen tranquil·lament per tota la casa. S'aturen, em contemplen amb curiositat. I, quan poso un disc, vénen a escoltar-lo. No pots imaginar-te com els agrada la música.

Tornà al seu treball. Havia desentaforat una baieta de llana gruixuda. Hi fregava enèrgicament les velles planxes de l'empostissat. A força de punys arribava a fer-les brillar. Bleixava, sospirava, gemegava...

-No freguis més, Philip. Ja estan prou lluents.

-Hi he posat una mica de cera i de trementina. No t'agrada aquesta flaire? A mi m'agrada més que un perfum.

-Sí, però no freguis més. No aconseguiràs mai que un vell i desigual empostissat faci l'efecte d'un parquet.

-Però fa goig, fixa-t'hi!

Philip tirà, una per una, les sis cortines de cretona. Les deixà ben esteses. No es veia ni un bocí dels vidres entelats per la pols i la pluja. Girà l'interruptor del llum de peu prop del divan. Escampava una claror opaca i rogenca, un poc equivocada. Seyin espolsà i estufà els grans coixins mentre els anava col·locant estratègicament damunt dels forats de la catifa.

Mostrava l'única cadira del local a Anna.

-T'hi has fixat? Entapissada amb les flors de lis. Ve del castell de Frangy. Herència de la cort de Lluís XVI a un rebesavi de Raoul que va ser ministre.

Anna somreia, un poc desdenyosa.

-Suposo que aquest detall impressionarà a Marcel Darling?

-Encara n'hi ha un altre a qui el detall impressiona més.

-A tu?

-Oh, no! A un noieta amic meu i de Raoul. Ja el coneixes. És un pur aristòcrata. Està carregat de romanços i, demés, té idees monàrquiques.

S'havia anat a rentar les mans. Es passava la pinta pels cabells. Tornava a posar-s'hi brillantina,

-Ara ens farem una tassa de te.

Mentre ell preparava la infusió darrera el paravent, ella li cridà:

-Mai no t'hauria cregut capaç de fer una neteja com aquesta

Philip arribava amb la safata i el servei del te.

-Crec que, en realitat, és per l'única cosa que serveixo.

Aquesta observació entristí Anna. Philip esclatà de riure.

-Dec tenir ànima de Majordomo ó d'ajuda de cambra.

Anna s'havia imaginat Raoul de Morienne alt, bru, prim i pàllid. Tipus aristocràtic, un poc altiu i distant. Raoul de Morienne era un nom que excitava la imaginació de qualsevol dona jove. L'home que entrava al taller, com una impetuosa ventada, era l'antítesi de la imatge mental que ella s'havia format. Baixet, rabassut, el rostre sanguini, el coll ample i curt, els cabells tenyits de color de pasta negra.

Seyin es precipità al seu encontre. Raoul es deixà abraçar mentre descobria la forastera.

-És la meva dona, Raoul. És Anna.

Raoul s'hi precipità. Ensopegà amb la cadira borbònica.

Desplaçà un puf. Estrompassà dos coixins-seients. Deixà al descobert un ample forat a la catifa.

Anna li havia allargat la mà.

Amb una mena de golafreria, com si la mà fos un bombó o un gelat gofrat, Raoul de Morienne hi havia encastat els llavis. Parla va en anglès a Anna com ho feien amb Seyin quan estaven sols.

-Em sento feliç de fer la vostra coneixença, Anna. Philip m'ha parlat tant de vós!

- Really?

Ell copsava tota la irònica intenció de l'adverbi. I Somreia divertit. Era un somriure espiritual que destruïa parcialment la impressió que produïa a Anna la seva fatxa de carnisser o peixater a l'en gròs.

-Georges ens va notificar la vostra arribada a Ginebra. Diu que els rojos us varen prendre tots els diners a la frontera?

- Sí. Era una quantitat insignificant. Però si me l'haguessin respectada m'haurien permès de prendre un cafè amb llet a la meua arribada a Ginebra i agafar el tren de Santigny. I, si res més no, baixar al carrer del Mont-Blanc amb tramvia.

- Georges plorava quasi, en explicar la vostra odissea.

Anna esclafí de riure.

- No n'hi ha per tant!

- Lamentava per damunt de tot no haver-vos pogut ajudar personalment. No tenia mitjans de fer-ho. Jo també lamento no haver estat a Ginebra aquell dia. Us hauria invitat a dinar i després us hauria acompanyat amb el meu cotxe a Satigny.

Anna no es considerava digna de tanta cura per part dels amics de Philip. Cap d'ells no la coneixia. I ser l'esposa definitivament abandonada d'un company no li donava carta d'especial recomanació. Suposava que en el cercle de Raoul de Morienne, com en alguns altres grups d'originals, era costum d'exagerar i dramatitzar els esdeveniments.

Així els membres que el componien tenien ocasió d'usar una fraseologia un poc teatral i d'imaginar-se que representaven un paper, més o menys, heroic.

Arribà Georges.

- Voici notre Marcel Darling - exclamà Morienne- passant de l'anglès al francès.

En veure Anna, Georges deixà anar un xiscle d'alegria.

*Anna*  
Corrent a besar-li la mà, a interessar-se per la seva salut. Després, com una mena de ritu, presentà el seu front granellut a Raoul. Raoul, discret, posà els seus llavis damunt la cabellera brillantada.

Georges ambicionava més detalls sobre la salut d'Anna.

- Après cet horrible voyage! Mais vous allez beaucoup mieux. N'est-ce pas?

Anna explicà que els aires de Satigny eren saludables. La tranquil·litat, absoluta. El menjar, sa i abundant. Circumstàncies ben favorables a la seva recuperació física i moral. Però la vida, en aquell racó de món, resultava un poc monòtona.

Raoul aconsellà:

- El que heveu de fer és venir sovint a Ginebra. Podeu disposar del meu llit. No hi dormo mai.

Es girà devers Georges, que hi dormia cada dos per tres; és a dir, sempre que es barallava amb els seus pares. Raoul se'l mirava maliciosament.

- No fa, Marcel Darling?

Georges trigava a respondre. Tot d'una es decidí.

- És clar! Jo cediria el llit a Anna, encara que hagués de jaure a terra.

La porta, que no es tancava mai, va lliurar pas a dues noies. Morienne les presentà a Anna. Estudiaven a L'Ecole d'Arts et Métiers. Eren condeixebles de Georges. Filles de refugiats polítics anti-

comunistes, romaneses o iugoslaves. Es deien Swenca i Galla respectivament. Swenca era menuda i grasseta. Tenia els cabells rojos, les dents corcades, les galtes cobertes de pigues. Esguardava Anna amb una mena de curiositat admirativa. Galla era alta, prima, pàl·lida de rostre. Els cabells negres i ollosos, els ulls, febreros i brillants, de mirar trist i malaltís. Devia ser israelita i, probablement, tuberculosa.

Philip s'havia posat tot seguit a flirtejar amb ella. Representava una de les escenes més reeixides del seu repertori. I, com sempre que la representava, donava la impressió de sentir-la sincerament. (Potser la sentia.) *No marxava encara -duplicat.*

Havia conduït Galla per la cintura, fins el divan turc. La hi col·locà amb una pila de coixins darrera l'esquena i un parell més als peus. Ell va seure en aquests darrers i, com si allí no hi hagués ningú més, va començar de jugar amb les mans de la noia. Aquestes mans eren pàl·lides i fines, els dits, prims i flexibles, es plegaven i desplegaven al caprici de la mà que les masegava. Philip hi posava els llavis. Ho feia lentament, sàviament. En resseguia les puntes i les falanges, després el palmell i el revés de la mà. *No percebré que se m'escapen. Se para amb el*

Galla semblava fondre-s'hi, *quedareu també a dormir. Co-*

Anna començava a indignar-se. No podia avesar-se a presenciar amb calma aquestes escenes. ~~Galla demostrava no suportar Philip~~ ~~ni un minut més.~~ Per què havia restat amb la colla en comptes de seguir el seu programa? No podia suportar aquesta gent ni un minut més. S'encaminà a la cambra de Philip on havia deixat el maletí. Ningú no es fixava en ella. Raoul, Georges i Swenka estaven embrancats en una discussió sobre la tècnica <sup>els</sup> i procediments pictòrics d'un tal Stengler que feia forrolla en els medis ginebrins en aquell moment. *és reeixida. Però ningú, llevat d'ella, no semblava apreciar-la.*

Anna no trobava l'interruptor. Hagué de tornar al taller

*-Deixeu-me marxar, Raoul.*



de Raoul, demanar auxili a Georges.

-No puc encendre el llum de l'habitació de Philip.

Georges l'hi acompanyà.

-Què cerqueu?

-El maletí.

-Què voleu fer-ne?

-Me'n vaig. Grec que encara hi ha un tren mixt per a Satigny en aquesta hora.

-Us en voleu anar sense prendre l'aperitiu? Ara mateix corro a preparar-lo. No marxeu encara -suplicà.

Ella entrà al taller de Raoul amb el maletí a la mà. Li hauria agradat que Philip es fixés en ella, s'adonés que se n'anava. Però Philip havia col·locat el cap damunt dels genolls de Galla. Romania amb els ulls aclucats i ella li acariciava el front, i li masegava la cabellera.

Raoul es precipità devers Anna. Li arrabassà el maletí de la mà.

-Sou invitada meva avui, no permetré que se m'escapau. So pareu amb mi i amb Philip a Frangy. Us hi quedareu també a dormir. Coneixereu la meva mare. És una gran senyora.

-Però Raoul...

-Quina pressa teniu de tornar a Satigny? Prou temps us restarà de morir-vos-hi de fàstic. Conec la pau del camp. T'agrada unes hores, uns dies, després, embafa. Si jo no tingués cotxe i hagués de romandre tota la vida a Frangy, acabaria per suïcidar-me.

Anna esguardava Galla i Philip. Seguien ignorant tot el que els voltava. Representaven encara l'escena d'amor. Resultava cada cop més reeixida. Però ningú, llevat d'ella, no semblava apreciar-la.

Allargava les mans devers el maletí que Raoul retenia.

-Deixeu-me marxar, Raoul.

-No us deixaré marxar a menys que em confesseu que tots plegats us avorrim i us fem fàstic.

En aquell moment la porta d'entrada al taller tornà a gri nyolar. Un jovencell entrà. Anna girà l'esguard cap al nou vingut. Raoul amagà el maletí.

-Oh, Maurice Le Brieu!

Philip s'havia aixecat d'un salt.

-Mon cher Maurice! Je commençais á croire que tu ne viendrais pas.

Tota la seva atenció i el seu fervor anava a Maurici. Galla restava ja oblidada.

Morienne presentava Anna.

-C'est la femme de Philip, tu sais?

Maurici contrastava amb Georges i Raoul. Cap extravagància ni en el vestit ni en el pentinat. Cap afectació ni en el gest ni en el to.

Raoul explicava a Anna:

-El nostre amic Maurice Le Brieu és un savi i un poeta.

-No l'escolteu, senyora. No sóc ni savi ni poeta. Faig versos dolents. M'apassiono per la morfologia i la sintaxi franceses i també per la genealogia i l'heràldica en general. Però no sé res de res.

En parlar movia les mans amb molta gràcia. La mirada dels seus ulls castanys era intel·ligent i dreturera.

Raoul explicà encara:

-Sobre el nostre arbre genealògic està fent estudis molt interessants. Pel cantó de la mare ja ha arribat a Maria Tudor. (La mare és anglesa, sabeu?)

Georges movia el cap ple d'una admiració meravellada.

-Descendir de Maria Tudor no és una nimietat. Una gran reina!

Raoul esclatà de riure;

-Una gran reina, sí; però també una gran marmanyera, amb les mans brutes de sang.

Maurici suplicà somrient:

-Per favor, tracta amb una mica més de respecte la teva parentela.

Philip no havia tornat al costat de Galla. Romania amb el grup de persones que voltaven Maurici, molt atent a tot el que aquest feia i deia.

Ara Maurici interrogava Anna. Era veritat que a Espanya la revolució roja funcionava tal i com la descrivien els diaris suïssos? Era veritat que arreu es veien retrats monumentals de Lenin? Era veritat que funcionaven xeques on tancaven i assassinaven centenars de ciutadans innocents?

Anna procurava respondre a totes aquestes preguntes a mesura que el jovencell les formulava. El que més interessava Maurici era saber si, per damunt de tot, els rojos perseguen els aristòcrates.

-Els rojos han assassinat capellans i industrials, però no ataquen precisament l'aristocràcia. No crec que es pugui comparar a la revolució francesa, en la qual vós penseu.

Maurici no l'acabava de creure. Pensava que, per un motiu o altre, Anna no volia que fos dit que perseguen els aristòcrates.

-Vós porteu un nom il·lustre, veritat?

Ella somreia, divertida.

-Honrat i gràcies.

Mig decebut i encara incrèdul, Maurici insistia:

-No pot ser, Anna. Voleu amagar-nos els vostres orígens,

els vostres títols nobiliaris. Es veu de tres hores lluny que sou u aristòcrata.

Esperava que ella rectificués; però, Anna es limità a somriure.

-No tingueu por. Aquí no s'assassina ningú per ric o per noble que sigui.

-Allí tampoc, us ho asseguro. Tenen altres preocupacions.

-I de la part de la vostra mare, com us dieu?

-Vilaró. Anna Valls i Vilaró. Res més.

Reia.

-Ho lamento per vós, pobre Maurici, quina decepció!

Raoul intervingué. Suplicava:

-No sigueu cruel, amiga meva. A Maurici no devem amagar-li-ho.

Le Brieu aixecà vivament el cap. Fixà l'esguard anhelant en Raoul, després en Anna. Ella havia deixat de somriure. No endevinava on volia anar a parar Morienne.

-T'ho confessarem però no ho esbombis. La nostra amiga Anna Valls és comtessa d'Olivarès.

-Ah!

Maurici es precipità damunt la mà de la noble dama. La besà repetides vegades. Tot seguit volgué saber quins eren els senyals i figures del seu blasó.

-Partí, coupé, tranché? Olivier sur fond d'azur, gueules, pourpre?

Raoul afirmava amb tota serietat.

-Branca d'oliver sobre horitzó d'or.

Tot d'una Morienne deixà d'interessar-se pels blasons i per l'armorial imaginari d'Anna.

-Swenka, vine, i tu també Georges! Anem a preparar l'aperitiu.

Anna va seure a la cadira Lluís XVI, Maurici Le Brieu als seus peus.

Galla i Philip tornaren al divan. Però ja no flirtejaven. Escoltaven Maurici parlar d'heràldica. Era un apassionat d'aquesta ciència. Proposava a Anna que li expliqués les característiques exactes del seu blasó. Ell li pintaria un escut digne de la seva noblesa. Anna dissimulava la seva torbació. Què havia dit Morienne, branca d'oliver sobre or? Maurici ambicionava més detalls.

-Com voleu que una persona que ha passat pels tràngols que jo he passat es recordi d'aquestes coses?

-La majoria dels nobles autèntics han passat pels mateixos tràngols i no obliden els seus blasons. Vejam, Anna, un petit esforç!

Amb l'esperança de distreure'l Anna comentà:

-Raoul de Morienne, per bé que noble, no ha sofert el que jo he sofert. Ell pot encara viure en un castell i passejar-se amb automòbil.

-El castell està en ruïnes i l'automòbil és una carraca.

En parlar de ruïnes i de carraca, Maurici hi posava una mena de fervor sagrat. Se li endevinava, pel to, que menyspreava la gent rica.

Insistia prop d'Anna; acordà una galta, li estullà la

-Hala, hala, parleu-me del vostre escut.

Es girà devers Seyin;

-Detalla-me'l tu, Philip.

-Si ella no t'ho vol explicar...

Galla no havia sentit parlar d'Anna. Ignorava, doncs, la seva existència. En descobrir que era la muller de Seyin i comtessa, hau

ria volgut fondre's. No arrencava a córrer escales avall perquè se sentia les cames fluixes i la voluntat paraitzada. Refusava de deixar jugar Philip amb la seva mà. Ell s'obstinava a agafar-la-hi.

-No toques el piano?

-No.

-Ni la guitarra?

-Ni piano, ni guitarra, ni res.

-Quina llàstima amb aquestes mans! No ho saps, que tens mans d'arpista?

Maurici havia canviat de tema. Ara se les havia amb la morfologia. Havia estudiat provençal a la Sorbonne. Pretenia que Anna li parlés en català.

-Estic segur que puc comprendre'l.

Swenka, Georges i Raoul servien les begudes. Morienne desitjava conèixer l'opinió dels bevedors sobre la complicada barreja d'alcohols que acabava de confeccionar.

Philip bevia àvidament.

-Sí noi, exquisida.

Bo i assaborint la barreja, Maurici seguia amb obstinació les seves digressions lingüístiques.

Georges s'abandonava a la suavitat dels coixins; la copa a mig buidar, la mirada vaga i malencònica.

Raoul s'hi acostà. Li acarona una galta, li esbullà la cabellera.

-Marcel Darling!

En veure Raoul inclinat damunt seu, Georges posà els ulls en blanc i clissà del cantó d'Anna. Aquesta girà ràpidament l'esguard.

Raoul seguia esbullant els cabells de Georges.

-Hala, hala, colomet meu. Obre el bec. Mou les aletes.

-En marxa, fills meus.

Qui vindrà amb el papà a Frangy?

Ducrest s'inflava de satisfacció.

-Papà! Amb prou feines tens deu anys més que jo!

-En tinc quinze més. I, per l'experiència, et podria ser  
avi.

Seyin preguntà badallant.

-A quina hora marxem a Frangy?

-Ara mateix. Apa, nenes, escureu les copes.

Es girà devers l'esposa de Seyin.

-You are no drinking enough, Anna.

Galla i Georges deixaren el divan amb recança. Ella anà a pentinar-se al lavabo. Es mullava els cabells, se'ls allisava fins a formar-ne una massa ben unida amb un rull al davant. Es passava un dit mullat de saliva per les celles i les pestanyes. Es mossegava els llavis per fer-los enrogir. Totes aquestes pràctiques, Raoul les hi havia ense nyades. En poc temps el verduleret s'hi havia acostumat i ara esdevenia mestre en l'art d'afavorir-se el físic.

Swenka i Galla ronsejaven, Raoul s'hi atansà.

-Perdoneu, monadetes. Us havia promès d'invitar-vos a sopar a Frangy. Però no tinc lloc en el cotxe. Vindreu un altre dia. No us fa res?

Swenka respongué que no li feia res. Galla no contestà. El seu esguard acusador i decebut estava fix en Philip.

-I Maurici?

Seyin havia formulat la pregunta amb ansietat.

-Ho sento. Per a Maurici tampoc no hi ha lloc.

-Jo no hauria pas vingut amb vosaltres. El papà dóna un sopar aquest vespre. M'ha encomanat que no hi manqués.

Raoul comandà;

-En marxa, fills meus.

S'havia emparat del maletí d'Anna. Ell i Seyin apagaven els llums. Tancaven la porta de sortida amb clau.

Baixaven l'escala en grup. Le Brieu conduïa Anna pel braç.

-Quan ens tornarem a veure, contessa?

-No ho sé. Cap dels meus moviments no depenen de mi. Vaig allà on els altres em porten.

-Us havia imaginat més independent.

-No es tracta d'independència. Es tracta d'indigència. He esmerçat tots els diners que duia per dinar amb Philip. Com voleu que faci gala d'independència?

-Veniu demà a dinar a casa, vós i Philip. Els papàs surten de viatge a primera hora del matí. No tornaran fins molt entrada la nit. Estic sol. Disposo del celler del papà. No sé el que menjarem però si el que beurem.

Anna movia el cap.

-Us ho agraeixo, Maurici; però en absència dels vostres pares no em plauria gens de dinar a casa vostra. Podrien tornar a la imprevista. Què pensarien de nosaltres?

Raoul intervingué.

-Demà al migdia, Anna i Philip seran encara a Frangy.

Maurici s'inclinà davant d'Anna.

-Em rendeixo i ho lamento.

\*  
\*\*

Un cop dalt, Raoul havia encès un llum de butxaca.

Havien arribat a Frangy.

Raoul saltà a terra. Obrí la portella de l'auto pel cantó d'Anna. Li oferí la mà per ajudar-la a baixar. Després, l'agafà pel braç, la guià en la fosca a través del parc del castell.

Philip i Georges els seguien bo i conversant amb anima-



ció.

Anna oïa, distreta, la veu del castellà de Frangy. Li parlava de l'època del castell, del paper que en la història de la Savoia havia representat un dels seus avantpassats; Beltram de Morienne.

Anna no podia interessar-se per cap d'aquells detalls. El seu pensament era a Satigny prop dels papàs i de Howard, a Barcelona, prop d'Agustí Bruguera. Què deia Raoul de Morienne? "La fracassada conquesta de Ginebra pels savoians?" Aquell avantpassat seu hi havia intervingut? En quina època havia dit que s'esdevenia? El 1260? No, el 1602. Calia respondre alguna cosa. Ho féu. Digué;

-C'est extraordinaire.

No havia encertat la resposta. El sobtat silenci de Raoul li ho provava. Raoul callava com si hagués comprès que no valia la pena d'escarrassar-se per un interlocutor tan indiferent.

El silenci i les ombres senyorejaven en l'ala del castell que havien seguit per la part de fora. Anna deduí que aquell cantó no estava habitat. Recordà; els germans de Raoul eren casats o a l'estranger. Solament ell vivia en aquell castell amb la seva mare.

Havien arribat davant per davant d'una gran portalada oberta.

-Entreu, Anna. I s'aturà un moment per deixar-la passar.

Passadissos inacabables. Escales amples i fredes. Il·luminació lúgubre. Ningú per a rebre'ls.

Un cop dalt, Raoul havia encès un llum de butxaca. S'aturà davant una porta ampla i alta, pintada o, potser, entapissada de vermell. L'obrí amb una grossa clau que havia cercat i trobat sota un pallet. Les frontisses grinyolaven. Raoul explicà;

- És el meu apartament.

Havia fet voltar l'interruptor. Una electricitat intermi

tent i feble illuminava certes zones de l'habitació. La resta quedava a les fosques.

Era impossible fer-se càrrec del moblament, <sup>ni</sup> del cortinatge, de la tapisseria.

Entre aquelles parets hi regnava un fred siberià, s'hi respirava pudor de fum i de resclosit.

Raoul es lamentava:

-No han encès la xemeneia!

Però cap dels tres no donà crèdit a la sinceritat d'aquell plany. Seyin i Ducrest sabien, i Anna ho sospitava, que el castellà de Frangy no anunciava mai l'hora, i, sovint, ni el dia de la seva tornada. Com és natural, suposat que hi hagués algú al seu servei, ningú no es preocupava d'encendre foc en aquelles habitacions, generalment abandonades. (Potser ningú no s'havia preocupat tampoc de fer sopar. És el que cada un dels tres es preguntava amb alarma.)

-Encendrem la xemeneia tot seguit.

Seyin i Ducrest s'havien pujat el coll de l'abric i entaforat les mans a les butxaques. Anna, tota encongida, se les fregava l'una amb l'altra.

-Vaig a veure si la mare és llevada encara. I a donar ordres pel sopar.

Philip proposà:

-Entretant, Georges i jo podem encendre la xemeneia.

-Ben pensat.

Des de l'apartament de Raoul fins al d'Angelique de Morienne, calia recórrer una sèrie de passadissos. El castellà de Frangy se n'anà directament a l'office. Hi trobà la vella cambrera, pesant figues. En oir-lo es posà dreta amb un xisclet i després sospirà. Ell li preguntava:

-Savez-vous si Madame est levée?

-Oui, Monsieur, ella n'a pas encore pris son te.

Raoul trucà lleugerament a la porta.

-Entreu.

Angèlica de Morienne vivia sola en el seu apartament.

Cap dels seus fills (en tenia cinc entre nois i noies) no hi penetrava mai sense demanar permís. I sols prenia tres repassos a l'any en família; Nadal, Tots Sants i Pasqua Florida.

-Bona nit, mare.

La veu de Raoul, tan agosarada i irònica en la vida corrent, es tornava sorda i respectuosa en presència d'Angèlica de Morienne.

-Hola fill. Ja haveu arribat de Ginebra?

(Els Morienne es tractaven de vós entre mare i fills, entre germans i germanes, entre marits i mullers.)

-He vingut amb Philip Seyin i la seva esposa.

-Qui és Philip Seyin?

-Ja no us en recordeu, mare? Aquell enciser anglès alt i ros que vaig presentar-vos. El meu millor amic.

Angèlica movia el cap.

-La seva esposa és també anglesa?

-No, espanyola. Voldria presentar-vos-la. És una dona distingidíssima.

-Presentar-me-la? Ara?

-Si no hi teniu inconvenient...

-Estic a punt de prendre el te.

Ell pregà:

-Solament uns minuts, mare. El temps de saludar-vos. Ha vingut de Ginebra únicament amb aquesta intenció?

-Per saludar-me?

-Jo li ho he pregat. Si que puc fer-la entrar un moment?

Angèlica de Morienne movia les espatlles i el cap amb pe-

santor. No tenia ganes de conèixer ningú i tampoc no tenia ganes de discutir amb el seu fill. Només tenia ganes de prendre el te. Vacillava entre rebre aquella estrangera i acabar d'una vegada o negar-s'hi. Per a negar-s'hi calia gastar massa energia. I Angèlica en tenia tan poca? Potser fóra millor consentir. Estava esperant el te amb candelletes. Aquest àpat frugal era l'únic que prenia després de les dotze del matí. En aquell moment se sentia patològicament afamada.

Raoul esperava en silenci, un poc inclinat davant d'ella.

-Què decidiu, mare?

-Bé, que entri.

Raoul corria quasi al llarg dels passadissos per anunciar a Anna que Angèlica l'esperava.

Entretant, Georges i Philip encenien el foc, ajupits davant la xemeneia. Tot eren espetecs de llenya i fumada.

Anna es passejava amunt i avall de l'habitació, s'eixugava els ulls i tossia.

-Veniu, Anna, la mare us espera. Vosaltres dos seguïu encenent el foc.

Philip es redreçà. Tenia les mans plenes de pols negra i de taques de fumalls.

-Jo també voldria saludar la teva mare. És una dona tan extraordinària. No em cansaria mai de contemplar-la.

-Sí, però ara tens les mans brutes. Et poden a fum i vas escabellat.

Philip es resignà. Tornà a ajupir-se davant la llenya <sup>(a)</sup> mig encendre.

Quan Anna i Raoul foren lluny, Georges sospirà;

-Déu sap a quina hora soparem. Jo ja tinc l'estómac als tallons.

-Ons que el vostre país està en guerra?

-Sí, senyora. Una terrible guerra civil.

Anna se sentia cohibida en presència de la castellana; una dona realment impressionant. Les seves galtes inflades, les seves tres sotabarbes, el gruix del coll i dels braços, els seus ulls enfonsats en veritables botifarres de carn greixosa, li donaven l'aspecte d'un globus grotesc a punt d'aixecar-se.

Tot amb tot, la noble dama arribava a imposar per la dignitat amb què estava asseguda a la poltrona, per la majestat amb què sostenia el cap dret damunt del coll i amb l'orgullosa i altívola manera de fixar la vista en la joveníssima dama estrangera.

Amb prou feines li havia allargat la mà, cada dit de la qual representava el gruix d'un braç de criatura. Anna no gosava quasi tocar-la-hi.

-Madame...

Angèlica deia distreta.

-Very pleased.

Anna sentia un desig immens de sortir de l'habitació, de reunir-se novament amb Philip i Georges en aquella sala enfumada i freda. Però Raoul li havia atansat una cadira i l'obligava a asseure-s'hi.

-La mare prendrà el te davant vostre si ho permeteu, Anna.

-No faltaria més...

S'adreçà a Raoul;

-Però potser prefereix que me'n vagi?

Condescendent, Madame de Morienne somreia.

-Me'l prendré i me n'aniré tot seguit al llit. Estic tan cansada!

I adreçant-se a Raoul;

-Vols demanar a la cambrera que me l'entri?

Aixecà les pesades parpelles. Fixà la mirada esllanguida en Anna.

-Crec que el vostre país està en guerra?

-Sí, senyora. Una terrible guerra civil.

Anna anava a donar-li algun detall, contenta d'haver trobat a la fi un tema de conversa. Però la mirada d'Angèlica estava ansiosament fixa en la porta per on Raoul acabava de sortir en cerca de la cambrera i el sopar. Anna comprenia que res no interessava la noble dama llevat del seu te complet. Fins semblava haver oblidat que la focrastera era allí, asseguda al caire de la cadira, prop la seva poltrona.

Raoul arribà seguit de la cambrera; una dona vella i esxuta, rígida com un pal. Vestia enterament de negre, amb còfia i davantal blanc de randes. Va col·locar una tauleta prop de la noble dama. Li serví el te en un bol decorat, autènticament i exquisidament Lluix XVI. En la safata s'hi veia una sucrera, una gerreta de llet, un plat amb una muntanya de llesques de pa, un altre plat amb una rajola de mantega de vaca d'uns dos-cents grams i una compotera curulla de confitura de grosella.

Sense perdre un segon, Angèlica va començar d'empastifar la primera llesca. Hi clavà les dents i es dedicà amb delit a queixalejar. Mastegava i se l'empassava de pressa. En fer-ho, els seus llavis, de mena goluts, se li allargaven tremolosos devers el pa. Les nines se li dilataven. Tota ella semblava agitada per una ànsia devoradora.

Anna se sentia incòmoda, com avergonyida de presenciar aquell espectacle, ahora repugnant i fascinator.

Raoul, dret enfront de les dues dones, procurava sostenir un espectre de conversa. Però la pretesa conversa resultava monòleg. la seva mare ni l'escoltava ni l'ofa. Anna no podia interessar-s'hi i, encara menys, contestar.

A la fi, quan encara restaven llesques de pa sense emmantegar i confiturar, la mateixa cambrera tornà a aparèixer. El primer cop no havia ni tan sols esguardat Anna. Ara se li plantava al davant, li deia amb veu quasi desafiadora.

- Madame est servie.

del nívol de De moment, Anna no comprenia. Esguardà la vella senyora, després Raoul. «Aquest s'havia atansat a ella, l'agafava pel braç.

- Anem a sopar? pretty thing. Isn't he, Anna?

Anna no sabia com acomiadar-se. No podia ésser la primera a allargar la mà. Era massa jove, i en el gran món ha d'esperar-se que les persones grans iniciïn qualsevol mena de salutació. Però Angèlica tenia les mans ocupades, la boca enfarfegada, els llavis regalimant confitura.

- aneu, aneu, digué en veu pastosa.

Mentre caminaven pel fred i llarg passadís, Raoul demanà a Anna.

- Oi que la meva mare té una gran personalitat?

- Extraordinària!

En seure a taula entre Georges i Raoul, de cara a Philip, Anna se sentí un moment feliç. El foc de xemeneia, darrera el seu seient, escalfava i alegrava amb els seus reflexos. La crema d'espàrrecs era excellent. Ni la llet ni la mentega de vaca no hi havien estat estalviades, i la verdura, com tots els ingredients de la sopa, eren de primera qualitat. El vi que l'acompanyava, així com el que acompanyava el rostit eren vells borgonyes, els millors que Anna havia tastat en molt temps.

- Quin país pels gormands, la Savoia, Raoul!

- No és veritat, Anna? Tot hi és excellent menys els vins. Pels vins cal el concurs de la Borgonya i del Bordelès.

Els tres amics començaven d'estar embriacs. Georges s'abandonava en una poltrona, prop de la xemeneia. Raoul, assegut al braç de la mateixa poltrona, li acaronava el front i els cabells.

- Avui estàs més Marcel Darling que mai.

Philip, encara a taula, seguia fumant i bevent. A través

del núvol de fum de l'habitació i de l'entelament de les ulleres, fixava la mirada en Anna.

- Maurice is a pretty thing. Isn't he, Anna?

\*  
\* \*

La primavera esclatava en cada arbre, en cada planta, en cada metall. Els cops mostren també diuinitats fallides verdes. En els arbres fruiters, els brots havien succeït a les flors. Els naps i les patates florien tot just. Els marges i les vores dels camps, encantats d'herba tendra i flaire, ostentaven una gran quantitat de flors. Anna no els sabia el nom. Però tant se valia! Sense nom resultaven igualment delicioses. Era d'un groc de revell d'ou més o menys intens; era d'un blau de niessie o de geniana; era d'un coral pallidíssim com de pétal de rosa i també n'hi havia de color magenta. Les formes i la grandària variaven. Les unes eren com ulls d'infant, les altres com caps d'agulla de pizar. Aquelles, les fulles separades; aquelles, recollides en forma de calze o de campaneta. Tots els dibuixos, tots els colors hi eren representats en aquelles margencades.

En l'aire, encara fresquet del matí, tot semblava banyat d'innocència, d'esperances indefinibles... El blau del cel era net i brillant; la neu de les muntanyes suaves, enlluernadora i atractiva; el verd dels arbres vells, amb vernís de nou.

El sol, migut prop d'allí, frescava trencador i alegre i en els boscos que Anna travessava tot passejant, es sentien reflexos i volades d'ocells.

De tant en tant, el xiulet de la maria passava per l'espai i tot seguit, el lluny, responia el xiulet del marítim.

Anna comparava el paisatge de Saigoy, que tenia al davant, amb el de la regió de l'Alta Savoia en va passar una nit i un dia. La



naturallesa que voltava el castell de Frangy resultava més severa, més dramàtica. Les selves en pendents cobrien a països d'amples taques fosques. Contrastaven amb els alta cimels nevats sota el cel gris. I, llevat d'aquests tres colors; blanc, verd-fosc, gris, cap més color no apareixia en tot el que l'enguard abastava. A Frangy encara senyorejava l'hiern. L'olor de fum omplia la vall. Un lleuger fumarol flotava entre les

La primavera esclatava en cada arbre, en cada planta, en cada matoll. Els ceps mostraven també diminutes fulletes verdes. En els arbres fruiters, els brots havien succeït a les flors. Els naps i les patateres florien tot just. Els marges i les vores dels camins, encatiffats d'herba tendra i flairosa, ostentaven una gran quantitat de floretes. Anna no els sabia el nom. Però tant se valia! Sense nom resultaven igualment delicioses. Eren d'un groc de rovell d'ou, més o menys intens; eren d'un blau de miosotis o de genciana; eren d'un carmí pallidescent com de pétal de rosa i també n'hi havia de color magenta. Les formes i la grandària variaven. Les unes eren com ulls d'infant, les altres com caps d'agulla de picar. Aquestes, les fulles separades; aquelles, recollides en forma de calze o de campaneta. Tots els dibuixos, tots els colors hi eren representats en aquelles margenedes.

En l'aire, encara fresquet del matí, tot semblava banyat d'innocència, d'esperances indefinibles... El blau del cel era net i brillant; la neu de les muntanyes llunyanes, enlluernadora i atractiva; el verd dels turons veïns, com vernissat de nou.

El Ròdan, amagat prop d'allí, fressejava trescador i alegre i en els boscatges que Anna travessava tot passejant, se sentien refillets i volades d'ocells.

De tant en tant, el xiulet de la merla passava per l'espai i tot seguit, al lluny, responia el xiulet del merlot.

Anna comparava el paisatge de Satigny, que tenia al davant, amb el de la regió de l'Alta Savoia on va passar una nit i un dia. La

naturalesa que voltava el castell de Frangy resultava més severa, més dramàtica. Les selves en pendent cobrien el país d'amples taques fosques. Contrastaven amb els alts cimals nevats sota el cel gris, i, llevat d'aquests tres colors; blanc, verd-fosc, gris, cap més color no apareixia en tot el que l'esguard abastava. A Frangy encara senyorejaven l'hivern. L'olor de fum omplia la vall. Un lleuger fumerol flotava entre les dues vessants, esborrava, en part, el perfil de les cases isolades que s'arrapaven al pendent.

L'atmosfera del castell de Frangy, d'una part medieval, d'altra part moderna, havia impressionat Anna sense arribar a seduir-la. La grandària de les habitacions, i l'alçada del sostre (algun com el del menjador de Raoul, enteixinat i policromat), l'amplada i la llargada dels passadissos, el gruix de les parets exteriors espitlleres i emmerlatades, tot donava al castell una autèntica majestat d'edats llunyanes. En canvi la música de jazz del toca-discos, de la qual Raoul no podia passar-se, la nevera elèctrica, descaradament instal·lada prop del clavecí, el telèfon que comunicava amb Londres i amb Lausanne, el tractor que espetegava en el camp proper, el zumzeig d'un avió que passava molt alt damunt de la carena de muntanyes, símbols tots inequívocs dels temps moderns, ferien per llur anacronisme.

Mentre Angèlica de Morienne encarnava el tipus perfecte de la senyora medieval (la seva corpulència era medieval, la seva cassassa era medieval, els seu suprem menyspreu envers els pigmeus que la voltaven era medieval), Georges Ducrest representava, igualment a la perfecció, el tipus del zazou a la moda, creació recent de l'estètica intersexual; pantalons curts i estrets, jaqueta llarga i ampla, cabellera desbordant pel clatell i pentinada en bucle per la part del front.

Raoul es movia perfectament en aquesta barreja d'èpoques i de gustos. Desbordava vitalitat i goig de viure. La seva gana, la seva set, la seva avidesa sexual, on el sexe de la parella no tenia importan

cia, li feien palpitant constantment les narius a l'encalç d'algú o d'alguna cosa, més i més excitant.

Li calia un gran espai per expellir la seva veu, projectar el seu cos robust, fer voleiar els seus braços d'atleta mentre parlava. Li calien carreteres amples i dretes per a llançar-s'hi a gran velocitat amb el seu automòbil.

Anna seguia passejant mentre evocava els amics de Philip i els llocs on es movien. Recordava la darrera vetllada que passaren a Winkelried a la tornada de Frangy. Maurici havia portat algunes ampelles del celler del seu pare. Tots, menys ella, s'hi havien embriagat. Anna hauria desitjat que Maurici no ho fes. Però el noble jovencell havia agafat una mona de les més espectaculars. Una mona de caire verbalista. Engegava retrunyidors discursos sobre heràldica, en francès i en anglès.

Al cap d'una estona, abandonava la inspiració heràldica i es posava tendre. Declarava el seu amor a Anna, Jurava, amb llàgrimes als ulls, que ell no era un invertit. Volia emmullerar-se amb ella, de seguida.

Anna s'esforçava a seguir-li la veta.

-I què farem amb Philip?

-Però si Philip és... Si Philip no és...  
Reia i sanglotava alhora.

-Quin marit, estimada comtessa, quin marit!

Li agafava una mà.

-Accepteu-me. Casem-nos demà mateix.

-No estic prou enamorada de vós, Maurici.

Ell havia esclatat en sanglots.

-Ch... Ch...

S'agenollava als peus d'Anna.

-Don't be cruel, please, don't be cruel!

Florava, canviava de llenguatge.

-Je vous en prie, comtesse, je vous en prie...

-Aixequen-vos, per favor.

-No m'aixecaré fins que em doneu una petita esperança.

-Qui sap. Potser un dia... Si Philip...

Maurici s'havia redreçat. Tornava a exaltar-se.

-El desafiaré. Manejo l'espasa i la pistola a la perfecció. Li deixaré triar l'arma. El mataré amb legalitat. Ens podrem casar de seguida.

S'afligia.

-No li tinc cap rancúnia, pobre Philip! És una criatura adorable. Però...

Arrugava l'entrecella; estrenyia els punys.

-Però em fa nosa. És un dallonses. Què hi fa al món un dallonses?

S'havia quedat tot d'una adormit. Anna el contemplava amb tristesa. Adormit, encara semblava més jove, quasi un infant. I, malgrat tot, més home que qualsevol dels altres. Anna hauria volgut agafar-lo en els seus braços i acotxar-lo. Deixar-li passar la nit allí. No exposar-lo que els seus pares el renyessin.

Aquest acte de caritat resultava impossible. No hi havia prou llits. Ella també començava a tenir son i no sabia on hauria de jaure. En recordar aquells dos divans en els quals dormien ara l'un ara l'altre; ara sols, ara acompanyats tots els de la colla, Anna s'esgarriava. No estava gens embriaga i no li era igual dormir aquí o allí, sola o en companyia. Enyorava els papàs i Satigny. Lamentava haver-se'n mogut.

Philip i Raoul, per bé que força engatats, discutien sobre un cert actor amic d'ells. Reien i el ridicultizaven. Imitaven la seva

veu i els seus gestos.

Georges, tip de minestrone i de vi, s'esllanguia a l'al-  
tre extrem del divan. Mig somniava que era un nou Dorian Grey. Raoul  
de Morienne anava a immortalitzar-lo i a immortalitzar-se pintant el  
seu retrat. De tant en tant rebia una mena d'avís sobrenatural. Algú  
(potser un àngel zazou) li xiuxiuejava a l'orella; "Arregla't el pen-  
tinat" Llavors Georges, a la manera d'un somnàmbul, introduïa un dit en  
el tirabuixó de cabell que li guarnia la part alta del front. El cargo  
lava i el recargolava amb insistència, encara que amb una certa lassi-  
tud. Es mossegava els llavis per tenir-los més rojos i..tornava a dormir.

Anna s'havia decidit.

-Escolta, Philip. Ja és hora de pensar a anar a acotxar-  
nos. No et sembla?

Seyin s'havia adreçat a Raoul.

-Et quedes a dormir aquí?

-Me'n vaig a Frangy ara mateix.

S'havia posat dret. Seyin l'imità. Sacsejaven l'espatlla de  
Ducrest.

-I tu, Georges?

-Jo...què?

-On dorms? -volia inquirir Philip.

Georges esguardava Raoul interrogativament.

Raoul decidí;

-Marcel Darling ve a Frangy amb mi.

Philip llavors s'havia preocupat per Le Brieu.

-Què en fem? Està borrarxo com una sopa.

-El duré a casa seva amb el cotxe -decidí Raoul.

Però Maurici, despertat bruscament, s'havia posat a rene-  
gar i a jurar.

gona fàcil de -Deixeu-me tranquil, fills de trenta-sis mil pares.  
 ni introduir- -Hala, hala, espavila't, hem de marxar.  
 dins. No podi -No vull marxar. Qui pot obligar-m'hi?  
 interruptors. -Ens n'anem tots, Et tancarem amb clau.

Raoul. -Foteu el camp d'una vegada!

Tot d'una s'adonà que Anna era prop.

trabessin, qu -Perdoneu. Us estimaré fins a la mort. Perdoneu.

de dona. ~~Seyin li anunciava.~~

-Anna també se'n va, feu Seyin.

Maurici suplicà;

El noi s'hi h -No, Anna!

sa oberta. Raoul l'estirava amb força per un braç, Seyin per l'al  
 tre. L'obligaren a posar-se dret. No s'aguantava sol. Si el deixaven,  
 s'esfondrava. Philip tractava de sostenir-lo.

-Deixa'm d'una vegada, femellet!

Philip i Seyin suplicava;

gut com una -Anem, anem per favor, Maurici, estimat.

Le Brieu es deseixia de Seyin d'una revolada. Tornava  
 a caure damunt del divan.

Georges acudia, l'agafava pels braços, l'estirava. Le  
 Brieu cridava amb fàstic;

-En bas les pattes, espèce de grue!

Anna havia proposat.

-Potser a mi em seguirà. Allons, Maurice?

Però ella no tenia forces per a sostenir-lo. Acudien al  
 tra volta els tres companys, Anna li voltava les espatlles. Els altres  
 l'empenyien per darrera.

Havia calgut baixar Maurici fins el carrer. Pujar-lo a l'au-  
 tomòbil, després tornar-lo a baixar com si fos un sac de patates. No era

ixó, i ara beuen cervesa.

gens fàcil de trobar-li la clau de la villa en una de les butxaques ni introduir-la al pany sense fer fressa i acompanyar-lo passadís en dins. No podien encendre l'electricitat perquè no sabien on eren els interruptors. Es guiaven per la claror del llum de butxaca de Raoul.

Anaven a deixar Maurici al primer canapè o poltrona que trobessin, quan, d'un lloc imprecís de la casa, havia sorgit una veu de dona.

-C'est toi, Maurice?

Esverats, l'havien abandonat al bell mig del passadís. El noi s'hi havia esfondrat. Fugíen tots com a lladres, deixant la porta oberta. (En recordar-ho, Anna se sentia encara enrogir les galtes). Pujaren ben de pressa al cotxe de Raoul, s'escapaven carrer enllà a tot gas.

En passar prop de l'hotel Les Bergues, Morienne havia deixat Philip i Anna a la voravia del pont del Mont-Blac. Havia desaparegut com una centella.

Anna i Philip, tot fent bracet, es dirigien a Winkelried.

En arribar al número quatre, Seyin havia passat de llarg.

-On anem, Philip?

-A beure una cervesa. Tinc una set abrusadora.

~~Esverada una advertia.~~

-Jo ja no tinc diners.

-En tinc jo.

-Tu? D'on els has tret?

-He fet la patota a Raoul.

-Philip!

-Què vols, filleta, cal espavilar-se. Sort que de tant en tant m'envia a comprar alguna cosa. Més d'una vegada menjo gràcies a això, I ara beurem cervesa.

- Jo sóc, sí, fins a un cert punt. Però m'atrau més la normalitat.
- Jo no tinc set; pots estalviar-te la meva.
- Quan seràs al cafè, canviaràs de pensament.
- Tots estaran tancats en aquesta hora.
- No pas aquest. És un de molt especial. No tanca fins a la matinada.

Era un cafetot de la rue du Cendrier. Només hi havia invertits. En veure Philip acompanyat d'una dona, tots se'l miraven amb estranyesa, amb curiositat. Ell els saludà familiarment.

-Hallo, Michel. Bon soir Franky.

S'asseien en una taula lliure.

-No em fa cap gràcia aquesta concurrència, -deia Anna.

Philip reia.

-Són d'allò més inofensius. Sobretot per a tu.

-Així i tot. Es respira una atmosfera inconfortable.

-És el fum.

-No és solament el fum. És la mena de gent.

-Jo t'ho he dit. Tots són molt especials. Aquí no ve ningú que no ho sigui. Si per cas, algun despistat.

Demanaren dues cerveses.

Anna seguia inquieta.

-No sé per què m'hi has fet venir.

-Pensava que t'agradaria. És una curiositat. En coneec un altre, de dones soles.

-On van dones públiques, vols dir?

-No. Aquestes van als llocs on hi ha homes. Vull dir dones invertides.

-Oh, Philip!

-Sempre he cregut que eres una noia amb un esperit lliure.



-Ho sóc, sí, fins a un cert punt. Però m'atrau més la normalitat.

-Què és la normalitat? Existeix, la normalitat? I si existeix, quina mena de gent hi pertanyen? Potser algun talòs, alguna salvatge, algun negre africà, més a prop de les bèsties que de les persones. Els sants mateixos no són normals.

S'havia begut tota la cervesa.

-Ara en demanaria una altra, si tingués prou diners. Però Raoul me'ls ha lliurat tan justos que amb prou feines n'he pogut sostreure aquesta misèria.

-Beu-te la meva. Jo no tinc set.

-De debò, Anna?

Ella empenyia el vas devers ell.

-T'ho asseguro.

Una estona després, ja a Winkelried, Philip li donava a triar entre el llit de Raoul i el seu.

-El llit m'és igual. El que jo voldria és tenir llençols i fundes de coixinera.

-No puc oferir-te'n. Has de dormir amb els de Georges o amb els meus. Tria.

Reia.

-Qui et fa <sup>menys</sup> més fàstic. Marcel Darling, o jo?

-Dormiré <sup>en</sup> els teus.

Anna sabia que els llençols de Philip no havien estat rentats de Déu sap quan. Els recordava amb claror de dia. Tenien un color de cigró, i tampoc no era segur que Philip s'hi hagués acotxat sol. Anna decidí ficar-se al llit mig vestida.

Philip s'havia despulalat davant seu. Es posava el pijama abans d'anar-se'n al taller de Raoul.

-Bona nit, darling.

Li havia besat afectuosament les dues galtes; després, la boca.

Ella no s'havia pogut estar d'estrènyer-se contra d'ell. I, en veure'l desaparèixer per la porta del taller, restà com desempa<sup>ra</sup> rada, trista, infinitament sola.

Ara, en recordar-ho, se sentia novament envaïda per una onada d'enyorança. ~~No aconseguiria mai, prescindir enterament de Philip? Donaria qualsevol cosa per a obtenir la indiferència. I, d'aquest fet, la possibilitat d'amar un altre home o almenys de desitjar un altre home.~~

Potser Philip acabaria per decidir-se a anar a Satigny, una volta o altra. "Vindré a passar-hi tot el dia", li va dir. "T'ho telefonaré el dia abans. Irem a passejar pels camps i les vinyes".

Ja feia més de dues setmanes que li havia dit això, i en cara no havia telefonat. Però d'ençà d'aquella promesa, camps i vinyes havien pres un altre caire. Ella s'hi passejava sovint sola, com esperant-lo. Philip era un entusiasta de qualsevol aspecte de la naturalesa. Capaç de comentar i animar les coses més insignificants que s'hi trobessin. El camp o la vinya, amb Philip, era un altre camp, una altra vinya. No s'assemblaven de res als que Anna havia esguardat fins llavors amb els seus propis ulls, a través de la seva pròpia sensibilitat. El cel, els núvols, el perfil de la serra, els prats, les flors, els rierols, prenien, a través de la paraula de Philip, un aspecte diferent, més viu, més variat, més penetrant i, també, més indeleble. Quan Philip havia parlat o comentat algun aspecte de les coses; mar, terra, costa o interior, la cosa ja no era, mai més, el que era abans. Portava des d'aquell moment l'empremta de Philip, el reflex de Philip. Com un mirall on les imatges restessin gravades.

Anna recordava l'Ille Rousseau i el tros de llac vist des del moll des Bergues, amb els oignes hieràtics i els vaporets blancs que contemplava, sola, a la seva arribada de Satigny, abans d'anar a Winkelried. I els recordava, després, quan va passar-hi, a migdia, amb Philip. No eren iguals. Aquell paisatge banal, de targeta postal il·lustrada, restaria sempre més gravat en la seva imaginació com si no l'hagués vist mai, fins llavors; únicament perquè Philip hi havia posat els ulls, mentre passava fent braçet amb ella.

-Anna! Anna! Je vous appelle au téléphone!

\*

Anna deixà la tassa. \* \* \* Es precipità escalfats avall. Seria Philip,

naturalment. A la fi es decidia a venir a Satigny. Segur que l'avisava per demà, mentre fos un dia de sol... El menaria per aquell gabinet que travessava la via del tren; va quasi de dret al Rodan. Si no estava massa nublada es podrien exportar el dinar. Però la mala...

-Salut, estàs tu, Philip?

Una veu desconeguda d'homes, preguntava.

-Est-ce que vous êtes madame Philip Seyin?

-Sí, sóc jo mateixa, digui.

-Ho lamento, senyora...

-Digui, digui.

-Lamento haver de donar-li una mala notícia.

-Què passa? Parli, per favor. (August era mort. Però com ho sabia aquell desconegut?)

-El seu marit ha estat víctima d'un accident d'auto,

-El seu marit, diu?

-Philip Seyin. Ho és el seu marit?

-Sí...Sí...

-Està greument ferit. Ha sent, senyora?

-Ferit? Què?

bia,

-Bé, bé. Gràcies, moltes gràcies.

Hauria volgut demanar-li algun detall més, però l'altre ja havia tallat.

Acabaven de dinar. Estaven prenent cafè. Anna n'havia begut dos o tres glopets. La veu de Monique Thorens pujava per la caixa de l'escala.

-Anne! Anne! On vous appelle au téléphone!

Anna deixà la tassa. Es precipità escales avall. Seria Philip, naturalment. A la fi es decidia a venir a Satigny. Segur que l'avisava per demà. Mentre fes un dia de sol... El menaria per aquell caminet que travessa la via del tren; va quasi de dret al Ròdan. Si no estava massa núvol es podrien emportar el dinar. Però la mamà...

-Hallo. Ets tu, Philip?

Una veu desconeguda d'home, preguntava.

-Est-ce que vous êtes madame Philip Seyin?

-Sí, sóc jo mateixa. Digui.

-Ho lamento, senyora...

-Digui. Digui.

-Lamento haver de donar-li una mala notícia.

-Què passa? Parli, per favor. (Agustí era mort. Però com ho sabia aquell desconegut? )

-El seu marit ha estat víctima d'un accident d'auto,

-El meu marit, diu?

-Philip Senyin. No és el seu marit?

-Sí...Sí...

-Està greument ferit. Em sent, senyora?

-Ferit? On?

-A l'Hospital Cantonal. Presenti-s'hi al més aviat possible.

-Bé. Bé. Gràcies, moltes gràcies.

Hauria volgut demanar-li algun detall més, però l'altre ja havia tallat.

Anna restava immòbil, estintolada a la paret.

Monique hi acudí.

-Philip és a l'hospital, greument ferit. He de marxar de seguida. A quina hora hi ha un tren? Ho sabeu?

-No. No ho recordo. Us acompanyaré amb l'auto fins a l'estació. Si no n'hi ha cap us duré fins a l'Hospital Cantonal.

-Gràcies, Monique.

Pujà l'escala. Entrà en el menjadoret. Pere fumava la pipa. Francesca llegia el diari. Aixecà el cap.

-Qui era? Philip?

-No. Philip ha sofert un accident. És a l'Hospital Cantonal. He d'anar-hi de seguida.

Francesca i Pere voltaren Anna. No sabien què dir. Anna esguardà un moment la seva tassa de cafè, quasi plena. Maquinalment la prengué i se l'acostà als llavis. Recordava els seus pensaments en haver-la deixada uns moments abans. Uns pensaments esperançadors, plens de la illusió d'oïr la veu de Philip; i Philip era a l'Hospital. Potser ja no parlaria mai més.

Havia buidat el contingut de la tassa, d'un sol glop.

-Qui t'ho ha comunicat? Com sabia on eres?

-Philip devia dur alguna lletra meva a la butxaca, amb l'adreça del remitent; Granja Thorens.

Es girà devers Pere Valls.

-Papà. Pots donar-me algun diner? Potser hauré de llogar un

cotxe per a ser-hi més aviat, Monique m'acompanya a l'estació. ---

--- Ho sabeu, vosaltres, si hi ha un tren?

En aquell moment, Monique cridava;

-Anna, esteu a punt?

-Baixo de seguida.

Engrapava els bitllets que el papà havia anat a cercar. Volia donar-li les gràcies. Però així que tocà aquells papers sentí que el plor l'ennuegava. Quin àpat de restaurant, quin tip de cervesa no s'hauria fet Philip, amb aquells diners! Pobre Philip!

Francesca havia anat a preparar-li el maletí. Anna li arrebassà de les mans. Corria escales avall.

-L'abric. Et deixes l'abric, Anna.

L'auto ja era fora del garatge. Anna hi pujà. Monique posà el motor en marxa. Desenfrenà. Arrencaren.

-Primer irem a l'estació. Si hi ha un tren dintre de pocs minuts, val més que l'agafeu. Ireu més de pressa. Amb cotxe, cal més d'una hora. Sobretot si guio jo, que no en sé gaire.

Anna no deia res. Oïa la veu de Monique com si li pervingués de molt lluny. I tampoc no copsava el sentit de les seves paraules. Sabia, però, que es tractava d'arribar a l'estació i agafar un tren. Tot li semblava irreal. Com partint d'un punt erroni. Començava a dubtar d'haver realment comprès les paraules del desconegut. Podia haver-hi hagut un accident i un home haver resultat ferit i no ser Philip. Però, si no era Philip, per què li haurien telefonat, a ella? Qui sap si Philip estava ferit, però no de gravetat. Philip era un home sortós. S'havia escapat de la venjança d'Isabel; de la justícia anarco-sindicalista; del fracàs penuniari de Londres. Sempre trobava gent disposada a sacrificar-se en benefici seu. I tot això anava, ara, a estroncar-se perquè Raoul de Morienne, o un altre, corrien massa per les carreteres?

El tren entrava en agulles. Monique agafà Anna pel braç.

Anna no arribava a creure-ho. Si en baixar a Ginebra es dirigia de dret a Winkelried en comptes de dirigir-se a l'hospital, quasi estava segura de trobar-hi tota la colla reunida. Tot seguiria igual que quinze dies enrera... No era possible que Philip estigués a punt de morir. No era possible que Philip desaparegués del món, tan aviat...

Ja eren a l'estació. Monique frenà. Abandonà el volant. Corria devers la finestreta dels bitllets. Anna l'havia seguida d'esma, a poc a poc.

-Veniu, veniu. Hi ha un tren per a Ginebra, dintre d'uns minuts. Us he tret bitllet.

L'hi posava a la mà.

-El tren està a punt d'arribar. Quina sort, eh?

Semblava contenta.

-No us fa res que <sup>no</sup> us acompanyi fins a Ginebra? Tinc tanta feina! I Marc no sap res.

-Oh, no. No faltaria més. Gràcies, Monique.

Restaren immòbils, callades. Anna sentia que havia de fer o de dir alguna cosa. (no sabia què). Ho comprenia en l'actitud de Monique. Reflexionava; "Què li he de dir?"

-Torneu-vos-en a la granja. Ja us he fet perdre prou temps.

Afegí.

-I mil gràcies. Sense vós, aquest tren se m'hauria escapat.

Encara calia afegir algunes paraules.

-Us dec el bitllet. Us el pagaré a la tornada. (Quan seria la tornada, i on seria Philip llavors?) Ara només dispenso de paper moneda.

-No té importància, Anna.

El tren entrava en agulles. Monique agafà Anna pel braç.

-Hala, enfileu-vos-hi.

Des de l'andana li digué;

-Us voldria acompanyar; però, realment, no puc.

Li cridà;

-Telefoneu aquest vespre mateix. A reveure.

Anna s'havia assegut enfront d'una senyora grassa, prop de la finestrella. Les dues dones s'esguardaren breument. Es saludaren amb el cap. Anna l'envejava. Ella no anava, segurament, a Ginebra a veure el seu marit greument ferit, a l'hospital. En evocar l'hospital, Anna recordà que no sabia on era. No hi havia passat mai, pel davant.

La lentitud del tren la desesperava. Tot just havien rodat quatre minuts i ja no podia més d'impaciència. El paisatge que desfilava per la finestrella no aconseguia interessar-la.

Tornava a esguardar la dona que s'estava al seu davant. Sabia que si li parlava, una part del seu sofriment s'allunyaria. S'inclinà devers ella.

-Perdoneu, senyora. Sabeu on cau l'Hospital Cantonal?

La viatgera semblava no haver comprès. Anna repetí la pregunta.

-En quin carrer, voleu dir? Em sembla que se'n diu Mi-chael-le Ducrets. O potser Boulevard de la Cluse. No ho sé de cert. Podria anar-hi sense perdre'm, però no recordo l'adreça exacta.

-Per on s'hi va? Queda molt lluny de l'estació?

-Oh, sí, Força lluny. A l'altre extrem de la ciutat.

-Agafaré un taxi.

La dona desconeguda movia el cap, desaprovadora.

-Us costarà un ull de la cara. Els taxis són ruïnosa al nostre país.

-Tant se val! Haig de ser-hi al més aviat possible. El meu marit ha sofert un accident.



L'altra se li acostà interessada.

-Quina mena d'accident?

-D'auto. M'ho han telefonat.

L'interès de la dona creixia.

-Està greu?

-Suposo que sí.

-Pauvre madame!

Pel sol fet d'haver-ho comunicat a aquella desconeguda, Anna sentia, ara, que l'accident era cert. No podia haver-hi equivocació possible. "Sou la senyora Philip Seyin?" Una lletra d'ella no podia trobar-se més que a la butxaca de Philip.

Es va treure el mocador de la bossa i començà a masegar-lo. Unes llàgrimes escasses i ardents li mullaven els ulls. No li relliscaven galta avall. Li cremaven les pupil·les, com un àcid.

L'altra viatgera tractava d'animar-la.

-Potser no és tan greu com us penseu.

Anna no contestà. Si Philip era mort, ja no calia que agafés un taxi. Caldrien diners perà l'enterrament, i el papà deia que els tenia justos.

S'adreçà a la passatgera.

-Hi ha algun tramvia o autobús que vagi del cantó de l'hospital?

La dona grassa explicà.

-Agafeu el número 1. Passa per la plaça de l'estació. Baixeu a la Place Claparède. D'allí, hi sereu ben a prop.

Déu meu! Com passar el temps fins que el tren arribés a Ginebra? Anna esguardava amb angoixa la dona grassa. Aquesta li somreia. Ella tractà també de somriure-li però esclatà en plors.

La seva companya de viatge li picà afectuosament la mà.

- J'aimerais tant pouvoir vous aider!

Ajudar-la? Sí. Podia ajudar-la omplint de qualsevulla mena de paraules i de gestos aquella horrible espera, aquella esgarri-fosa incertitud.

Anna l'empenyia a parlar. Li feia preguntes i no escoltava les respostes.

Mentre l'altra parlava i parlava, ella tractava d'imaginar-se com estaria Philip, mort. No podia imaginar-s'ho. En evocar el seu marit, el veia viu, alegre, somrient. Caminava o estava assegut. Menjava, xerrava o bevia. Alçava les espatlles; "Qui t'ho ha contat que estava greu? Només tinc un braç trencat i encara és l'esquerre. Veus? Pue abraçar-te" (Ho feia.) "Has patit molt, pensant en mi?"

Un braç o una cama trencats, és qüestió de paciència. Philip podia guarir-se tranquil·lament a Satigny. Quina felicitat, assistir a la seva convalescència!

La dona grassa estava parlant d'una malaltia terrible. Semblava com <sup>si</sup> es tractés del seu propi fill. Anna no havia comprès si aquest fet lamentable passava ara o temps enrera. Si l'esmentat fill estava ja guarit o si encara estava malalt. Com que la dona grassa li tenia els ulls clavats al rostre i s'havia aturat de parlar, Anna compren-gué que calia dir alguna cosa.

-I...i...què va esdevenir, després?

-Després? El vàrem enterrar a Saint Georges. A casa nostra no incinerem mai els morts.

Ja no parlava. Com si se li hagués esgotat l'eloqüència. Devia pensar en el seu fill, mort. Anna patia d'aquest silenci. Mentre la dona parlava ella no es sentia tan sola.

-En teniu d'altres?

-Una noia. Ja us <sup>ho</sup> he dit. És dependenta d'un gran magatzem de Ginebra. Potser el coneixeu? Le Printemps. Treballa a la secció

de guanteria. Una feina bonica, però mal pagada. Hi ha d'anar cada dia, des de les vuit del matí fins a les sis de la tarda. Els dissabtes i tot, i només cobra l'u per cent.

-Aneu a veure-la?

-No. Vaig a casa l'oculista. Ja tinc hora.

Examinà el seu rellotge polsera.

-A dos quarts de quatre.

Anna també consultà el seu. (A dos quarts de quatre, ella ja sabia si Philip era mort o viu.)

-Però, en sortir de casa l'oculista ireu a veure-la?

-A qui?

-A la vostra filla.

-Oh, no. Ella té feina, jo també. Vull mirar de fer unes com pres i tornar amb el tren de les sis. Haig de preparar el sopar pels homes.

-En teniu més d'un, a casa?

-El meu marit i el mosso. Som pagesos, nosaltres, sabeu? Sopem a dos quarts de set. Sort que ja m'ho he deixat tot preparat.

Anna tornà a esguardar el rellotge polsera.

-A quina hora arriba a Ginebra aquest tren, Madame?

-A un quart de quatre.

També consultà l'esfera del seu rellotge.

-Ara són les tres i cinc, Ja arribem.

Les primeres cases del barri de Saint Jean desfilaven ja a dreta i esquerra del tren. Uns minuts més tard travessava la part baixa de La Servette el barri on vivia Maurici. Anna esperava vagament trobar-lo a l'estació. Però, quina absurda idea! Maurici no sabia amb quin tren arribava i...qui sap, potser també era al cotxe on Philip i, probablement, Raoul i, possiblement, Georges havien pres mal.

-Au revoir, Madame.

Va estrenyir la mà de la seva companya de viatge. No era fàcil que l'oblidés mai més.

-Espero que les ferides del vostre marit no sigui greus.

-Gràcies, senyora. I gràcies també de la vostra companyia.

A la sortida va veure un taxi aturat. S'hi precipità.

-A l'Hôpital Cantonal. En vitesse!

\*  
\*\*

Va pronunciar el nom;

-Philip Seyin?

Ho feu amb veu massa baixa. La secretària li hagué de fer repetir. Es posà a consultar la llista. Anna esperava encara que respon-dria: "No ha ingressat cap Philip Seyin, a l'hospital" Però l'altra aixecà el cap. L'esguardà uns instants amb professional indiferència.

-Habitació 42. Tercer pis.

Anna es dirigí a l'ascensor. No acabava de creure l'em-pleada. No podia imaginar-se Philip en un llit d'hospital, ferit.

Un cop dalt, es posà a caminar amb indecisió. De primer, cap a l'esquerra. Després, cap a la dreta. S'aturà. Examinava el rètol amb els números de les habitacions corresponents a cada cantó. No arribava a comprendre entre quin i quin altre es trobava el 42.

Passava una infermera. L'aturà<sup>i</sup> li ho demanà. Amb la mateixa professional indiferència que l'altra empleada, barrejada ara amb un poc de menyspreadorapietat, aquesta li indicava el passadís a seguir.

Havia arribat. S'estava aturada davant la porta 42. L'esguardava amb fixesa. No l'obria; no hi trucava. El cor li batejava fort, la mà li tremolava amb violència.

Unes passes s'atansaven. Avergonyida de la seva indecisió

es resolgué a trucar. Esperà uns segons. Ningú no responia. A l'interior de l'habitació senyorejaven el silenci. Anna no se sentia amb forces d'engrapar la maneta i fer-la girar. Trucà amb més energia. La porta es va obrir. Aparegué Maurice Le Brieu, que s'apartà per fer-li pas. Ja no li restava cap dubte. Era ben bé Philip el que estava estirat al llit. No se li veia cap ferida, i tampoc no duia cap embenadura enlloc. El seu rostre havia perdut aquella coloració rosada d'anglosaxó.

Restava quiet amb les parpelles closes. No semblava haver-se adonat de la seva arribada.

Anna s'hi atansà.

-Philip!

Les parpelles de Seyin es desclogueren amb pesantor. Uns ulls, que no semblaven els d'ell, apareixien sense cap expressió determinada. No miraven. No veien.

Anna repetí:

-Philip!

Llavors ell semblà reconèixer-la.

-Anna!

Aquella veu tampoc no era la seva. Era àtona i llunyana com l'esguard.

Ella li havia besat el front. Li trobà la pell freda, i viscosa. Anna se n'apartà. Els seus ulls neguitosos feien el torn de l'habitació. Descobriren Georges. Ell seia en l'única cadira disponible. S'aixecà. Prengué Anna pel braç. Li xiuxiuejà a l'orella.

-Raoul és mort. Anaven junts. Tornaven de Frangy. Han topat amb un camió.

-Pas... -féu Maurici.

Separà Anna de Georges. L'empenyé fora de l'habitació, com si volgués explicar-li quelcom. Però, un cop fora, tampoc no li parlà. L'esguardava amb fixesa fent brandar el cap. Separava els braços amb expressió d'impotència.

Anna havia comprès que Philip estava perdut. No podia capir que el deixessin morir sense que alguns metges estiguessin a la seva capçalera, operant, injectant, medicant...

-Per què no tracten de salvar Philip? Per què no li fan res?

-No li poden fer res. Té el ventre i el pit aixafats. Està enterament desfet per dins.

-Però no fer-li res és inhumà. És horrible!

En aquell moment un home jove, en brusa blanca, sortia d'una altra habitació. Anna s'hi precipità.

-Per l'amor de Déu, doctor; no es pot intentar res per a salvar el meu marit?

L'home girà el rostre devers la porta 42.

-Sou la seva esposa?

-Sí. Acabo d'arribar de Satigny. M'ho han telefonat encara no fa una hora. No hi ha cap esperança, doctor?

L'home de la brusa blanca feia oscillar el cap.

-Per sort, no sofreix massa.

Entrà a l'habitació 42. Prengué el pols a Seyin. Girà el rostre devers Anna, que l'observava angoixosa.

-Vaig a posar-li una injecció. El reviscolarà una mica.

Anna tornà prop de Philip. Hauria volgut agafar una de les seves mans, estrènyer-la entre les seves, besar-la-hi. No gosava. En aquell moment Philip li inspirava un respecte infinit, quasi sagrat.

Ell badà les parpelles. Esguardà Anna amb expressió d'an-

goixa. Li costava de respirar. El seu bleix esdevenia més i més accelerat, ~~4~~ més i més penós.

Anna, enfollida, corregué a la porta. L'home de la brusa blanca arribava, amb la xeringa. Donà la injecció a Philip. Tornà a sortir. Abans, però, advertí a Anna.

-No farà més que allargar-li un poc la vida.

Tots tres s'estaven al volt del llit. Esperaven. Amb prou feines gosaven respirar.

S'escolaren alguns minuts. Tot d'una, Philip desclogué les parpelles. Els esguardà amb expressió interrogadora. Les seves galtes havien adquirit una lleugera coloració.

-Tens una cigarreta, Anna?

Anna registrà, amb pressa, la seva bossa. No trobava el paquet. Però ja Maurici n'entenia una, la posava a la boca de Philip.

Seyin tractava de fumar. I tots tres alenaven al seu entorn, pendents d'aquell possible miracle.

Ell xuclà la cigarreta una o dues vegades. Badà la boca i la deixà anar.

Maurici l'havia arplegada al vol. La sostenia, lluny d'ell, entre dos dits crispats.

Philip tornà a mirar Anna. Tractà de somriure.

-I am going, Anna.

-No, Philip!

Li besà les parpelles, que ell havia novament closes.

-No, estimat!

Al cap d'uns segons, Philip l'esguardà novament.

-No vull que m'enterreu.

Girà l'esguard devers Maurici.

-Vull que m'incinereu.

Le Brieu digué, amb fermesa.

-Sí, Philip.

-M'ho prometeu?

Anna també afirmà.

-Sí, estimat.

A partir d'aquell moment, Philip es desinteressà de tot. S'aclucà d'ulls. La seva respiració esdevingué més i més difícil. Tenia la boca mig oberta, com amb afany de copsar l'aire. De la gorja li sortia una mena de gargoleig semblant al d'una canonada embussada. A poc a poc, el gargoleig es convertí en una fressa més suau, com la de l'aire que s'escapa d'un pneumàtic. El to, un poc rosat, de la seva pell, empal·lidí fins a tornar-se del color del vori.

Tots tres estaven drets prop del llit. Observaven, immòbils, el rostre de Philip; escoltaven el seu esbufec.

Maurici li prenia el pols. Tot d'una girà l'esguard devers Anna.

-Il n'est plus.

Ni Anna ni Georges no es movien. Encara semblaven dubtar.

Le Brieu, suaument, passà una mà damunt les parpelles, ja mig closes, de Seyin.

-Pobre Philip!

Georges, a poc a poc, semblava comprendre. Es tirà damunt la cadira. Es tapà el rostre amb les mans. Sanglotà.

-No! No! Tots dos és massa!

Anna i Maurici l'esguardaren amb severitat. Georges callà; s'eixugà el rostre. Però noves, i més abundoses, llàgrimes li eixien dels ulls a borbolls. Encara sanglotà;

-No! No! Tots dos és massa!

Le Brieu el renyà.



de Philip al -Calla! Anà a cercar el metge. Aquest examinà el pols i els ulls de Philip. Movia el cap d'un cantó a l'altre.

Estrenyé la mà d'Anna.

-Ho sento, senyora. Anna estava dreta al costat del llit, com fascinada. No apartava l'esguard d'aquell rostre sense vida, rígid, indiferent, inhumà.

En era, Philip? En quin lloc, proper o llunyà, es trobava ara? Què li havia esdevingut? Qui ho havia volgut?

Aquell objecte, estirat i groc, que ella contemplava no tenia, no podia tenir cap relació amb aquell Philip que ella estimava i admirava.

Els seus ulls canviaven de color segons el que ell sentia o pensava. S'enfosquien en la còlera, s'aclarien en l'afabilitat. Guspirejaven, penetraven, estimulaven... Tot just ara la miraven amb una voluntat ferma d'ésser obeït. "No vull que m'enterreu". "Vull que m'incinereu." I, de sobte, res. Mai més res.

Galia telefonar als papàs. Le Brieu esperava que ella acabés d'esguardar Philip per a estendre el llençol damunt del seu rostre.

-Anem, Anna?

L'agafà pel braç. La féu sortir.

\*  
\*\*

Immediatament després del traspàs de Seyin, Georges Durest havia abandonat l'hospital. Es proposava traslladar-se a Frangy, per assistir a l'enterrament de Raoul de Morienne.

Maurici acompanyà Anna. Havien discutit amb l'administració de l'Hospital Cantonal alguns detalls referents al trasllat del cos

de Philip al forn crematori. Després havien telefonat a Satigny. També anaren a encarregar unes flors per a Philip.

A la fi, se separaren.

Anna havia llogat una cambra en un hotel de la Place Cornavin, prop de l'estació. Hi esperaria els seus pares que arribaven l'endemà, amb el primer tren. Ho ferenen companyia de Marc Thorens. I tot seguit els dos homes se n'anaren pel seu cantó a preparar el trasllat i l'incineració del cos de Philip.

Francesca i Anna anaren a encarregar una missa de difunts a Saint Joseph. Maurice Le Brieu els hi acompanyà. Era l'únic catòlic de la colla de Philip. Un dels vicaris de la parròquia des Eaux Vives, era amic seu. En oir parlar d'incineració, el jove sacerdot havia mostrat un cert desfici.

-No seria millor enterrar-lo?

Li explicaren que era l'expressa voluntat del difunt. El qual, per altra banda, no era catòlic sinó protestant. Francesca s'afanyà a aclarir.

-Jo sóc catòlica practicant. Desitjo vivament que el meu gendre es beneficiï d'unes pregaries i d'uns suffragis catòlics. Suposo que no hi ha cap inconvenient?

-Cap, senyora. Al contrari. Tots pregarem per ell amb fervor.

Francesca li havia allargat la mà. I, en comptes d'estrenyer la que ell li allargava també per a correspondre, ella s'inclinà i la hi besà.

El jove sacerdot no havia estat a temps d'enretirar-la. Les galtes se li cobriren de rubor. Era la primera vegada que una dona li besava la mà.

La cerimònia d'incineració tingué lloc a Saint Georges,

aquella mateixa tarda. A la capella del crematori, i davant del cos de Philip, hi hagué un petit concert de música sacra executat per un quartet. Immediatament després, Pere Valls, Marc Thorens i Maurici Le Brieu acompanyaren el cadàver fins la porta de la càmera incineratòria. Francesca i Anna restaren a l'avinguda central, assegudes en un banc sota els arbres.

Feia un temps pròpiament primaveral. Ample i espès brançatge de castanyers cobria les dues dones. Infinitat d'ocells reofilaven, piulaven i volaven de branca en branca. Saltironaven agosarament prop de llurs peus.

Anna els seguia amb la mirada.

-Es veu que la gent que seu aquí els dona molles de pa. Fixa't com ens esguarden interrogatius i expectants.

Francesca lamentà.

-Tant que n'ha restat a taula!

Se sentia cruixir la grava de l'avinguda. Un grup de persones sortien de l'edifici del forn crematori. Venien, segurament, d'una altra incineració. S'atansaven en silenci. Passaven sense plorar, sense sospirar, sense mirar les dues dones assegudes sota els castanyers.

Anna i Francesca els seguien amb la mirada. Els veien allunyar-se sempre igualment silenciosos.

Anna vigilava la xemeneia. En aquell moment no fumava. Recordà que, una estona abans, Maurici li havia fet present d'una capseta de sàndal.

-Perquè hi guardeu les cendres de Philip; <sup>li</sup> havia dit.

Anna duia encara la capseta a la mà. Sabia que quaranta vuit hores després de la incineració, les hi lliurarien en una caixeta de zinc soldada. La de fusta flairosa serviria per a encabir-hi l'altra.

Francesca li havia preguntat; *els dits se li crispaven da-*

*ment la pell.* -Ja has decidit que faràs amb les cendres de Philip, Anna?

-No. Encara no ho he decidit.

Lamentava que Philip no hagués decidit abans de morir, com ho havia fet en exigir que l'incineressin. Podria haver afegit; "Les meves cendres, disperseu-les, o conserveu-les, o..." Quina altra cosa es podia fer, amb les cendres d'un familiar? Aquest problema es presentava a la seva ment per primera volta. Mai cap parent ni amic dels Valls no havia estat incinerat.

Seguia esguardant la xemeneia. Encara no en sortia fum. Volia imaginar-se la destrucció del cos de Philip per les flames i no ententava a veure'l altrament que viu. Estava amb Isabel a la cambra de forasters, el dia que els va atrapar al llit, junts. Anava despentinat, desordenat de roba. El seu esguard romania entelat per la voluptat insatisfeta. Els llavis, inflats d'avidesa sensual; "T'ho explicaré tot, Anna".

*-Suposo que no penses tornar a Barcelona carregada amb les cendres de* Tot seguit veia Philip dins el primíssim taüt de fusta on l'havien ficat per a ésser cremat més fàcilment. I uns segons més tard se li apareixia el Philip de la caleta de Sant Roc, amb el cos esllanguidament recolzat en el d'ella mentre amb l'esguard hipnotitzat, seguia Esteve Batlle...

*Els deixà pro-* Començava a sortir fum de la xemeneia. De primer, lleu, transparent, blavós...Després, groc, feixuc;...Aquell fum era la substància de Philip. Era el propi Philip transformant-se en flames, braços, cendres...La pell rosada i transparent de Philip, la seva cabellera tan abundant, els ulls color gris blau, els llavis prim i sensibles, les espatlles amples i dretes, els malucs estrets i fermes, tot, tot estava esdevenint cendres, en aquell moment. I ella no havia satisfet encara aquella eterna set de Philip, aquella turmentadora set d'amor en Philip.

Pujà la seva mà fins al coll. Els dits se li crispaven damunt la pell.

Francesca s'inquietà.

-Què tens, Anna?

-Res.

Seguia contemplant el fum. Començava a aclarir-se. S'escampava per l'atmosfera. Flotava lleuger, transparent, anava amunt i enllà en el cel blau, primaveral.

Francesca agafà i estrenyè una de les mans de la seva filla.

-Pobre Philip!

Canvià ràpidament de to.

-Però <sup>tu</sup> encara no has fet vint-i-dos anys. Has de refer la teva vida.

-Sí, mamà:

-Suposo que no penses tornar a Barcelona carregada amb les cendres de Philip?

-No, mamà.

Al cap de certa estona arribaren <sup>els</sup> tres homes. Sense una sola paraula, les dues dones s'aixecaren. Els seguiren avinguda avall.

A deu minuts del cementiri es trobava la parada del tramvia. Els deixà prop de l'estació de Cornavin.

Maurici i Marc s'acomiadaren dels Valls fins l'endemà.

Aquests restaren a Ginebra per assistir a la missa de difunts. Marc prometé tornar amb Monique per assistir-hi també. Maurici avisaria els amics de Philip perquè tampoc no hi manquessin.

Els Valls anaren a sopar en un restaurant. Anna duia a les mans la capseta de sàndal que li havia ofert Maurici. La flaire deliciosa de la fusta perfumava l'ambient. Però els recordava tothora l'objec-

te a què anava destinada.

Mentre sopaven, Pere demanà a Anna referint-s'hi;

-Et cabrà, al maletí?

-Em sembla que no. La duré a la mà.

-Fins i tot quan hi hagi les cendres de Philip?

-És clar, papà, si no em cap enlloc,,,

Afegí:

-D'aquí a Satigny rai...

Pere es preocupava.

-Un cop que les tinguis a Satigny, caldrà trobar-los un lloc definitiu,

-Quin?

-Podriem enterrar-les al jardí de Marc. En aquell angle de baix de tot. Allí on creixen les dàlies i les margarides.

-Philip no volia ésser enterrat.

Francesca proposà;

-Confiem-les a Marc i a Monique. Ens les guardaran fins que tornem.

-Tornar?

Pere somreia tristament.

-Si em deslliuren la fàbrica, feina tindrè a refer-la.

Hi esmerçaré tot el que em resta de vida. S'han acabat els viatges per a mi.

\*  
\* \*

Anna havia arribat de Satigny a primeres hores de la tarda. No havia volgut que els seus pares l'acompanyessin. Massa disgust i massa tràfec. Massa despeses també. No li calia ningú per anar a recollir les cendres de Philip. Més ben dit, només li calia Maurici le

Brieu. *Després anar amb Philip, ara en servaria un record meravellós.*

Ja l'esperava a l'estació. Tot seguit s'havien encaminat a Saint Georges. Com que encara faltava força temps per a l'hora que els havia indicat a l'administració del crematori, decidiren anar-hi a peu, tot passejant. Maurici li proposà seguir les vores del Ròdan. Farien més marrada però, també gaudirien d'un espectacle natural, deliciós. Maurici esdevenia líric.

*Però tots havien seguit la cerimònia religiosa amb devoció.* -La primavera perfuma aquells paratges romàntics i poètics. *Anna ho desitjava.* Anna acceptà.

A mesura que se separaven dels carrers suburbans per a seguir un camí de bosc, el brogit dels tramvies i dels motors de totes menes s'esvania darrera d'ells. Esdevenia una mena de bonior de rusc. I, tot seguit, s'oïa la remor suau de l'aigua, xipollejant i clapotejant al fons del congost. Lliscant per qualsevol xaragall s'arrabava prop del Ròdan. Encaixonada en altes margenades, l'aigua, verda i espessa, seguia la seva marxa ràpida i sordament grunyidora com de bèstia fera mig domptada. Indecisos i llisquents corriolets solcaven les arbredes en totes direccions. N'hi havia de biaix i en ziga-zaga, n'hi havia de drets i rostos, a ran d'aigua, a mitja alçada, i dalt de tot, pels que no volien endinsar-se en aquells túnels d'ombra. No eren camins cantonals o forestals; eren camins capriciosos, llaurats pel pas poc freqüent, però constant, dels devots del Ròdan (El Ròdan, Anna ho comprenia, tenia els seus devots, com el Lemán.) Una dona hi cosia tota arraulida entre la brosta, Més enllà, ajagut boca terrosa, un noi llegia o estudiava. Encara més lluny, una parella d'enamorats s'hi esllanguia silenciosa.

*Anna evocava aquell dia quan Philip i ella anaren a dinar plegats.* Anna no desitjava tornar tot seguit a Winkelried. Hauria volgut anar a passejar en un parc o allí, justament allí on ara es trobava amb Maurici Le Brieu. Li havien parlat molt de les vores del Ròdan.

Si hi hagués anat amb Philip, ara en servaria un record meravellós.

En pensar-hi sospirava amb recança.

-Ca ne va pas, Anna?

-Qui, Maurice.

Recordava la missa de difunts. Hi havien acudit els Thorens, marit i muller, Maurici, Georges, Swenka i Galla. Llevat de Le Brieu, cap d'ells no era catòlic. Però tots havien seguit la cerimònia religiosa amb devoció, agenollant-se i aixecant-se quan el cerimonial de la missa ho demanava.

Maurici seia al primer banc al costat de Pere. Anna li ho havia demanat. Els altres, immediatament darrera.

L'aigua del Ròdan seguia omplint el silenci amb el seu deliciós clapoteig.

-En què penseu, Anna?

-Recordo la cerimònia de Saint Joseph. Quina simplicitat! Quina bellesa!

Le Brieu examinava el seu rellotge.

-Encara és massa aviat per anar al crematori. No ens lliuraran les cendres de Philip fins a l'hora exacta que han indicat.

Proposà.

-Podem seure una estona prop de l'aigua.

Anna somreia amb malenconia.

-Ens prendran per dos enamorats.

Maurici també va somriure.

-I no iran del tot desencaminats en el que es refereix a un de nosaltres.

Anna no respongué. No semblava haver oït les darreres paraules de Maurici. Feia tot just quaranta vuit hores que el cos de Philip havia estat incinerat. Des de llavors i ja abans, però amb menys



acuitat, Anna no feia sinó donar voltes i més voltes a l'assumpte. Què faria amb les cendres de Philip? N'havia tornat a parlar amb els Valls i els Thorens. Aquests darrers estaven d'acord. Per ells podien soterrar-les en el jardí de la Granja. Però Anna s'entossudia a no acceptar aquesta solució.

-Philip no volia ser enterrat, repetia.

Per altra banda, si els nacionals guanyaven la guerra d'Espanya, com els darrers esdeveniments polítics i bèl·lics feien preveure, els Valls tornarien tot seguit a Barcelona. Decididament les cendres de Philip haurien de romandre a Suïssa. Anna no es veia en cor de fer-les passar la frontera d'Espanya d'una manera legal, és a dir, declarant-les a la duana. S'imaginava molt bé la cara dels duaners en dir-los, referint-se a la caixa: "Són les cendres del meu espòs". No, aquesta avinentesa havia de ser descartada.

Esguardava Maurici amb expressió interrogadora.

-On les posarem, Maurici?

-Suposo que parleu de les cendres de Philip.

Ella signà que sí, amb el cap.

-Fa un moment, mentre esguardava córrer l'aigua, he tingut una idea; Per què no les llencem al Ròdan?

Anna reaccionà de seguida.

-Oh, no!

-Per què, no? El Ròdan és un riu profund, net, viatger...

Ella s'exaltà.

-Precisament per això; viatger. M'imagino la capseta corrent adelerada en aigües tumultuoses, rellentint en aigües engorgades, voltejant en escumosos remolins, encallant en pedregosos arenys. Tornant a flotar, tornant a navegar fins arribar a la Mediterrània i, allí, perdre's.

-Perdre's no,-féu Maurici, com suggestionat per l'evocació. Navegaria devers països en els quals ell somniava; Sicília, Grècia, Alexandria...

Anna sospirà.

-Jo voldria, per a Philip, un lloc més tranquil; més confortable.

La mirada de Maurici seguia submergida en el fons del congest.

-El mar és una magnífica sepultura. Potser la més magnífica de les sepultures. Tots els que hi dormen el son etern són grans o petits herois; mariners, soldats, pescadors; víctimes de la guerra o del treball. Serien uns companys dignes de Philip.

Ella replicà;

-Philip no era ni un heroi ni un treballador.

-No, Philip era un artista.

Deixà d'esguardar l'aigua. Fixà la mirada en Anna.

-Li convé més el Lemán. Què us en sembla, del Lemán?

Ella no responia.

Maurici continuà:

-És un lloc com vós el desitgeu: Sobretot al bell mig del Gran Llac. Del bell mig del Gran Llac, no s'ha sentit mai a dir que res del que s'hi ha enfonsat; homes, barques o objectes, hagi tornat a la superfície.

Anna recordava, en aquell moment, que els ginebrins nomenaven Petit Lac, al tros més estret del Lemán, el que va de Versoix a Bellerive, i Grand Lac, el que s'estén i s'eixampla entre la costa suïssa i la francesa, fins a l'embocadura del Ròdan, al peu dels Alps.

Maurici seguia esguardant Anna.

-Hi ha un altre motiu favorable: Philip sentia una verita-

ble passió pel llac. Sempre que podia hi anava a velegar o a remar.  
Deia que a estones li recordava la Mediterrània.

Anna preguntà:

-Així, Philip, s'estimava molt el llac i la navegació lacustre?

-Molt. Jo mateix l'hi havia acompanyat sovint. Ilogàvem una barqueta<sup>a</sup> Janteau. Georges també hi venia.

Maurici tornà a consultar el seu rellotge.

-Anem?

S'aixecaren i començaren de pujar per un corriol que conduïa al barri de Saint Georges. Maurici anava davant per guiar. Tot d'una, Anna l'aturà, agafant-lo per una màniga. A l'esguard interrogador d'ell, Anna respongué:

-D'acord pel llac, Maurici.

\*

\*\*

Feia ja més d'una hora que remaven sens parar ni badar boca. Maurici es llevà la jaqueta.

-Amb el vostre permís, Anna.

Ella l'imità.

-Jo també me la trec. Estic ben suada.

S'esguardava les mans amb atenció.

-Se us hi han fet butllofes?

-No. Però comencen a coure.

Tornaven a remar. Potser una hora més sense dir ni una paraula. Anna començava a estar fatigada. Els músculs dels braços i de l'esquena li feien qui sap el mal. Als palmells de les mans s'hi sentia una coïssor cada cop més aguda.

Maurici decidí:

-Reposem.

Oferí a Anna una cigarreta. La hi encenguí.

Anna fumava, bo i refrescant-se les mans al llac.

-Ja han aparegut les butllofes?

Ella somreia.

-Encara no.

L'aigua, llisa i refulgent, apareixia coberta d'embarcacions; velers de diferents grandàries, gasolineres, vapors, xalanes de transport i quantitat de barquetes remeres.

Tornaven a remar amb renovat delit. Ja no els faltava gaire per a arribar al Gran Llac. Al lluny, els verds tossals i les conreades comes de la costa savoiana començaven a colorar-se de la llum declinant de la tarda. Ací i allà, entre el verd fosc de les boscúries, es destacava la taca ocre d'algun castell. Per a Anna i Maurici era la trista evocació del de Frangy, amagat entre carenes muntanyoses, on reposava ja per sempre, Raoul.

Maurici plegà els remes al llarg de la barca. Eren al bell mig del Gran Llac, aproximadament a igual distància de la costa suïssa i francesa. Maurici fixà la mirada en la profunditat de l'aigua. Després, en Anna. La seva veu era lleugerament rogallosa en preguntar.

-Us sembla bé, aquí?

La d'ella era quasi un sospir.

-Bé.

Abandonà els remes. S'inclinà<sup>i</sup> agafà la capseta. La conservava entre les mans. Tot seguit la suspengué damunt de l'aigua. No la hi deixava anar. Maurici digué:

-Anim!

La capseta caigué. S'hi enfonsà. Tornà a surar. Flotava un poc inclinada devers un angle. Maurici l'empenyé amb la pala del rem. Anna suplicà:

-No, Maurici!

La capseta seguia flotant. I els ulls de Maurici i d'Anna la seguien fascinats. Semblava com si les restes de Philip s'animessin, comandessin el fràgil objecte. Aquest navegava pel seu propi compte, independent, com deslliurat definitivament dels humans.

Un vapor travessava el llac d'Evian a Nyon. Passà a certa distància de la barqueta. No prou lluny per a evitar que les onades que aixecava l'hèlix la sacsegessin, li imprimissin un perillós bressoleig.

Anna s'agafà, amb les dues mans, al bordatge. Maurici, ràpid, engrapà els remes, començà a fer-los anar per allunyar-se, amb lles tesa, del tràngol.

Quan les aigües del llac tornaren a la placidesa primitiva, la capseta amb les cendres de Philip havia desaparegut.

Sense un comentari, Maurici posà la proa a Ginebra.

Al bell mig del llac encara restava força claror de dia. Però, a la costa francesa i suïssa, començaven a aparèixer un que altre puntet lluminós, anunci de la nit propera.

Anna remava al mateix ritme que Maurice. No deia res.

Una bona estona després, en l'horitzó blavós del capvespre, apareixien, com estrambòtiques constel·lacions, els anuncis lluminosos de Ginebra; verd, blau, vermell, groc...

Ja no es distingia el límit de la terra i de l'aigua. Sols, al lluny, les lluminàries de les poblacions costeres, franceses i suïsses. I, en front, la sospita de Ginebra amb els seus estels comercials.

Per la banda del llac no se sentia cap remor. Com si a un senyal convingut, vapors, xalanes de transport, llanxes motores, embarcacions remeres i veleres haguessin estat xuclades per la costa. L'aigua mateixa, color de plom, semblava haver-se reduït a alguns metres al volt de la barqueta.

Quan foren prop de Janteau, distingiren la llum giratòria del petit far ginebrí mig perduda en la blavor vespral.

De la terra, ara propera, en venien tota mena de visions vagues, de fresses somortes: un motor trepidava en la carretera internacional; una ràdio miolava entre riures apagats; un fanalet groguejava o envermellia entre negres fullatges...

Maurici plegà els remes. S'inclinà, prengué una mà de la seva companya.

-I ara què fareu, Anna?

-Aniré a sopar en un restaurant. I, tot seguit, a l'hotel a acotxar-me. Demà, a primera hora, agafaré el tren de Satigny.

-I després?

-Restaré a Satigny, amb els papàs i el meu filllet.

-I després?

-Després...

Vacilà un instant.

- Tornaré a Barcelona

~~Em casaré amb Agustí Bruguera.~~ Tindrè fills d'Agustí Bruguera.

Maurici li abandonà la mà. Tornà a engrapar els remes. No sabia qui era Agustí Bruguera. No n'havia sentit a parlar mai. Segurament un home jove, atractiu, intel·ligent...

-Us desitjo força felicitat, Anna.

-Gràcies, Maurici.